

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

34'üncü Birleşim 14 Aralık 2024 Cumartesi

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

955

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

958,976,1002,1022,1126,
1127

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın, 14 Aralık 2023 tarihinde vefat eden Kocaeli Milletvekili Hasan Bitmez'e Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin konuşması

958

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın, 31'inci Birleşimde de uyguladığı şekilde, Bakanların konuşmalarından sonra İç Tüzük 60'a göre söz vereceğine ilişkin konuşması

976

3.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın, tutumunda bir değişiklik olmamasına rağmen gruplar arasında bir mutabakat olursa o mutabakata uyacağına ilişkin konuşması

1002

4.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın, Grup Başkan Vekilleri arasında yapılan görüşmelerde oluşan çoğunluğun mutabakatı

çerçevesinde, 3 grup konuştuğundan sonra İç Tüzük 60'a göre talep hâlinde söz vereceğine ilişkin konuşması

1022

5.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin konuşması

1126

6.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın, tekraren, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin konuşması

1127:1128

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

958,984,1002,1026,1091,
1135

A) KANUN TEKLİFLERİ

958:976,984:1001,
1002:1022,1026:1090,
1091:1125,1135:1154

1.- 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 162)

958:976,984:1001,
1002:1022,1026:1090,
1091:1125,1135:1154

2.- 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2023 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 225 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2023 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2023 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/922) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 163)

958:976,984:1001,
1002:1022,1026:1090,
1091:1125,1135:1154

A) ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI

959:976,985:1001,
1002:1022,1026:1090,
1091:1125,1135:1146,1146

1) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim
Bütçesi

959:976,985:1001,
1002:1022,1026:1090,
1091:1125,1135:1146,1146

2) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim
Kesin Hesabı

959:976,985:1001,
1002:1022,1026:1090,
1091:1125,1135:1146,1146

B) MESLEKİ YETERLİLİK KURUMU

959:976,985:1001,
1003:1022,1026:1090,
1091:1125,1135:1146,1147

1) Mesleki Yeterlilik Kurumu 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

959:976,985:1001,
1003:1022,1026:1090,
1091:1125,1135:1146,1147

2) Mesleki Yeterlilik Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

959:976,985:1001,
1003:1022,1026:1090,
1091:1125,1135:1146,1147

C) İÇİŞLERİ BAKANLIĞI

959:976,985:1001,
1003:1022,1026:1090,
1091:1125,1135:1146,1148

1) İçişleri Bakanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

959:976,985:1001,
1003:1022,1026:1090,
1091:1125,1135:1146,1148

2) İçişleri Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

959:976,985:1001,
1003:1022,1026:1090,
1091:1125,1135:1146,1148

Ç) EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

959:976,985:1001,
1003:1022,1026:1090,
1091:1125,1135:1146,
1148:1149

1) Emniyet Genel Müdürlüğü 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

959:976,985:1001,
1003:1022,1026:1090,
1091:1125,1135:1146,1148

2) Emniyet Genel Müdürlüğü 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

959:976,985:1001,
1003:1022,1026:1090,
1091:1125,1135:1146,
1148:1149

D) JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI

959:976,985:1001,
1003:1022,1026:1090,
1091:1125,1135:1146,1149

1) Jandarma Genel Komutanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

959:976,985:1001,
1003:1022,1026:1090,
1091:1125,1135:1146,1149

2) Jandarma Genel Komutanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

959:976,985:1001,
1003:1022,1026:1090,
1091:1125,1135:1146,1149

E) SAHİL GÜVENLİK KOMUTANLIĞI

959:976,985:1001,
1003:1022,1026:1090,
1091:1125,1136:1146,
1149:1150

1) Sahil Güvenlik Komutanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

959:976,985:1001,
1003:1022,1026:1090,
1091:1125,1136:1146,
1149

2) Sahil Güvenlik Komutanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

959:976,985:1001,
1003:1022,1026:1090,
1091:1125,1136:1146,
1150

F) GÖÇ İDARESİ BAŞKANLIĞI

959:976,985:1001,
1003:1022,1026:1090,
1091:1125,1136:1146,
1150

1) Göç İdaresi Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

959:976,985:1001,
1003:1022,1026:1090,
1091:1125,1136:1146,
1150

2) Göç İdaresi Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

959:976,985:1001,
1003:1022,1026:1090,
1091:1125,1136:1146,
1150

G) AFET VE ACİL DURUM YÖNETİMİ BAŞKANLIĞI

959:976,985:1001,
1003:1022,1027:1090,
1091:1125,1136:1146,
1150:1151

1) Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

959:976,985:1001,
1003:1022,1027:1090,
1091:1125,1136:1146,
1150:1151

2) Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

959:976,985:1001,
1003:1022,1027:1090,
1091:1125,1136:1146,
1151

Ğ) TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

959:976,985:1001,
1003:1022,1027:1090,
1092:1125,1136:1146,
1151

1) Tarım ve Orman Bakanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

959:976,985:1001,
1003:1022,1027:1090,
1092:1125,1136:1146,
1151

2) Tarım ve Orman Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

959:976,985:1001,
1003:1022,1027:1090,
1092:1125,1136:1146,
1151

H) ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

959:976,985:1001,
1003:1022,1027:1090,
1092:1125,1136:1146,
1152

1) Orman Genel Müdürlüğü 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

959:976,985:1001,
1003:1022,1027:1090,
1092:1125,1136:1146,
1152

2) Orman Genel Müdürlüğü 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

959:976,985:1001,
1003:1022,1027:1090,
1092:1125,1136:1146,
1152

İ) DEVLET SU İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

959:976,985:1001,
1003:1022,1027:1090,
1092:1125,1136:1146,
1152:1153

Sayfa

1) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

959:976,985:1001,
1003:1022,1027:1090,
1092:1125,1136:1146,
1152:1153

2) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

959:976,985:1001,
1003:1022,1027:1090,
1092:1125,1136:1146,
1153*İ) TÜRKİYE SU ENSTİTÜSÜ*959:976,985:1001,
1003:1022,1027:1090,
1092:1125,1136:1146,
1153:1154

1) Türkiye Su Enstitüsü 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

959:976,985:1001,
1003:1022,1027:1090,
1092:1125,1136:1146,
1153:1154

2) Türkiye Su Enstitüsü 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

959:976,985:1001,
1003:1022,1027:1090,
1092:1125,1136:1146,
1154**IV.- AÇIKLAMALAR****976,1022,1090,1125,1126,
1128**

1.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve Başkanlığın tutumuna yönelik usul tartışması açılmasını talep ettiklerine ilişkin açıklaması

976:977

2.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Türkiye Büyük Millet Meclisinde uyulması gereken kurallara ve İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya'ya ilişkin açıklaması

1022:1023

- 3.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, uzlaşı çerçevesinde söz verilmesine, bugün İstanbul'da çok sayıda yazar ve bilim insanının bir araya geldiği toplantıya, 14 Aralık 2015 sürecinde yaşananlara ve BİRLEŞİK METAL-İŞ işçilerinin aldığı grev kararına ilişkin açıklaması 1023:1024
- 4.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, Meclis Başkan Vekillerinin uygulamalarına, Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve tarımsal desteklemeye ilişkin açıklaması 1024:1025
- 5.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerini düzelttiğine ilişkin açıklaması 1025
- 6.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, 162 sıra sayılı 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 163 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin beşinci tur görüşmelerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerini düzelttiğine ilişkin açıklaması 1090
- 7.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın, 162 sıra sayılı 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 163 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin beşinci tur görüşmelerinde Saadet Partisi Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerini düzelttiğine ilişkin açıklaması 1090:1091
- 8.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya ile Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı'nın 162 sıra sayılı 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 163 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin beşinci tur görüşmelerinde yürütme adına yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine ve bazı bakanlık bürokratlarına ilişkin açıklaması 1125:1126
- 9.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve mikrofonun bugünkü ses tonuna ilişkin açıklaması 1126:1127
- 10.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhani ile İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya'nın 162 sıra sayılı 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 163 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin beşinci tur görüşmelerinde yürütme adına yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine ve 14 Aralıkta Mersin Limanı'na gelen "Altay" isimli gemiye ilişkin açıklaması 1128:1129
- 11.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhani, Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı ile İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya'nın 162 sıra sayılı 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 163 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin beşinci tur görüşmelerinde yürütme adına yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 1129:1131

12.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'a, İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya'nın 162 sıra sayılı 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 163 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin beşinci tur görüşmelerinde yürütme adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ve kendisine sormak istediği sorulara, 3 Bakana da verdikleri soru önergelerine ilişkin açıklaması

1131:1133

13.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, beşinci turda görüşülen bütçelere, İçişleri Bakanlığına, iş gücü piyasası ve çalışma hayatına, tarım ve orman politikalarına, Türkiye'nin Şam Büyükelçiliğine ilişkin açıklaması

1133:1134

14.- Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun, beşinci turdaki bütçe görüşmelerine ve bütçesi görüşülen bakanlıklara ilişkin açıklaması

1134:1135

V.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

977

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın, 162 sıra sayılı 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 163 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin beşinci tur görüşmelerindeki tutumu hakkında

977:983

VI.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

983

1.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun usul görüşmeleri üzerinde lehte yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması

983:984

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 11.04'te açılarak beş oturum yaptı.

2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 162), 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2023 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 225 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2023 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2023 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/922) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 163) görüşmelerine devam edilerek,

Millî Savunma Bakanlığı,
Gençlik ve Spor Bakanlığı,
Kültür ve Turizm Bakanlığı,
Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı,
Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı,
Vakıflar Genel Müdürlüğü,
Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu,
Atatürk Araştırma Merkezi,
Atatürk Kültür Merkezi,
Türk Dil Kurumu,
Türk Tarih Kurumu,
Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü,
Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü,
Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı,
Kapadokya Alan Başkanlığı,
Uludağ Alan Başkanlığı,
Radyo ve Televizyon Üst Kurulu,

2025 yılı merkezî yönetim bütçeleri ve 2023 yılı merkezî yönetim kesin hesapları kabul edildi.

Malatya Milletvekili Mehmet Celal Fendoğlu, dördüncü turdaki bütçelere ve Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy'a,

Malatya Milletvekili Veli Ağbaba, Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy'a ve Yeni Malatyaspor'a,

Elâzığ Milletvekili Semih Işıqver, Elâzığ ilinin Maden ilçesinde özel bir firmanın işlettiği bakır madenine,

Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal, Şanlıurfaspor'a ve Şanlıurfa'nın turizm potansiyeline,

Kırıkkale Milletvekili Halil Öztürk, Kırıkkale'de, Makine ve Kimya Endüstrisi kurumundan talep edilen arsaya,

Kocaeli Milletvekili Muhip Kanko, Gençlik ve Spor Bakanına sormak istediği sorulara,

Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta, Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın 162 sıra sayılı 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 163 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin dördüncü tur görüşmelerinde DEM PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, Millî Savunma Bakanından bilgilendirme yapmasını istedikleri konulara ve konuşmalar sırasında laf atılmasına,

İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin,

Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez;

Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın 162 sıra sayılı 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 163 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin dördüncü tur görüşmelerinde DEM PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadeleri ile Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta, İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin ile Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine,

Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta, ısrarla laf atılmasına ve Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit, Erdal Eren'in ölüm yıl dönümüne, bugün yapılan gözaltılara ve gerekçelerine,

Erzincan Milletvekili Mustafa Sarıgül, Ergen Dağı'na ve birleşimi yöneten Başkan Vekili Celal Adan'a,

Ordu Milletvekili Naci Şanlıtürk, ülkenin turizm gelirlerine; Bakanlardan, Ordu için talep ettiklerine ve savunma sanayisine,

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, AK PARTİ Grubu adına konuşan hatiplerin 162 sıra sayılı 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 163 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin dördüncü tur görüşmelerinde yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine,

Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç, Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın 162 sıra sayılı 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 163 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin dördüncü tur görüşmelerinde DEM PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadeleri ile Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Rize Milletvekili Tahsin Ocaklı, Gençlik ve Spor Bakanı Osman Aşkın Bak'a, Rize Müftüsüne, Rize'nin kültür ve turizm master planına,

Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez, Kültür ve Turizm Bakanına Trabzon'la ilgili sorduğu sorulara,

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır,

Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit,

Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta,

İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin,

Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez;

Gençlik ve Spor Bakanı Osman Aşkın Bak'ın yürütme adına yaptığı bütçe konuşması sırasında yaşananlara,

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır ile İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine,

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez, çocukların ve gençlerin sorunlarına,

Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit, Bakanların bütçe sunumları ile sorulan sorulara verdikleri cevaplara ve cemevlerine,

İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin, Millî Savunma Bakanlığının gündemine ve sanal kumar bağımlılığına,

Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç, dördüncü turdaki bütçelere ve Gençlik ve Spor Bakanlığı bütçesi görüşülürken vuku bulan eylemlere,

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, Bakanların “Ne yaparlarsa yapsınlar hizmet etmeye devam edeceğiz.” söylemlerine, Gençlik ve Spor Bakanlığı bütçesinde tartışmak zorunda oldukları konulara ve Millî Savunma Bakanına sormak istediği sorulara,

Malatya Milletvekili Veli Ağbaba, Gençlik ve Spor Bakanlığı bütçesi görüşülürken yerinden sarf ettiği sözlere,

Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta, Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'ya, Bakanlara sorulan sorulara, bütçenin hazırlanmasında emeği geçenlere ve Meclisin mehabetine uygun tavırlar sergilenmesi gerektiğine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan, kürsüdeki konuşmacıyı susturmayacağı gibi Bakanın sözünü de kesmeyeceğine ve Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'a ilişkin bir açıklamada bulundu.

14 Aralık 2024 Cumartesi günü saat 11.00'de toplanmak üzere birleşime 01.02'de son verildi.

Celal ADAN

Başkan Vekili

Muhammed ADAK

Mardin

Kâtip Üye

Rümeysa KADAK

İstanbul

Kâtip Üye

Elvan IŞIK GEZMİŞ

Giresun

Kâtip Üye

Sibel SUİÇMEZ

Trabzon

Kâtip Üye

14 Aralık 2024 Cumartesi

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.00

BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ

KÂTİP ÜYELER: Asu KAYA (Osmaniye), Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin)

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 34'üncü Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın, 14 Aralık 2023 tarihinde vefat eden Kocaeli Milletvekili Hasan Bitmez'e Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin konuşması

BAŞKAN - Ancak görüşmelere geçmeden önce, geçtiğimiz yıl bütçe görüşmeleri sırasında Genel Kurul kürsüsünde rahatsızlanarak hastaneye kaldırılan ve 14 Aralık 2023 tarihinde vefat eden Kocaeli Milletvekilimiz merhum Hasan Bitmez kardeşimize Allah'tan rahmet diliyor; ailesine, sevenlerine ve Saadet Partisi Grubuna tekrardan başsağlığı dileklerimizi iletiyorum; mekânı cennet, makamı ali olsun.

Değerli milletvekilleri, gündemimize göre 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi üzerindeki görüşmelere devam edeceğiz.

Program uyarınca bugün beşinci turdaki görüşmeleri yapacağız.

Beşinci turda, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Mesleki Yeterlilik Kurumu, İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı, Göç İdaresi Başkanlığı, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı, Orman Genel Müdürlüğü, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü ve Türkiye Su Enstitüsü bütçe ve kesin hesapları yer almaktadır.

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 162)¹

2.- 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2023 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 225 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2023 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2023 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/922) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 163)²

¹ 162 S. Sayılı Basmayazı ve Cetveller 9/12/2024 tarihli 29'uncu Birleşim Tutanağı'na eklidir.

² 163 S. Sayılı Basmayazı ve Cetveller 9/12/2024 tarihli 29'uncu Birleşim Tutanağı'na eklidir.

A) ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI

- 1) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi*
- 2) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı*

B) MESLEKİ YETERLİLİK KURUMU

- 1) Mesleki Yeterlilik Kurumu 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi*
- 2) Mesleki Yeterlilik Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı*

C) İÇİŞLERİ BAKANLIĞI

- 1) İçişleri Bakanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi*
- 2) İçişleri Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı*

Ç) EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

- 1) Emniyet Genel Müdürlüğü 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi*
- 2) Emniyet Genel Müdürlüğü 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı*

D) JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI

- 1) Jandarma Genel Komutanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi*
- 2) Jandarma Genel Komutanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı*

E) SAHİL GÜVENLİK KOMUTANLIĞI

- 1) Sahil Güvenlik Komutanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi*
- 2) Sahil Güvenlik Komutanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı*

F) GÖÇ İDARESİ BAŞKANLIĞI

- 1) Göç İdaresi Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi*
- 2) Göç İdaresi Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı*

G) AFET VE ACİL DURUM YÖNETİMİ BAŞKANLIĞI

- 1) Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi*
- 2) Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı*

Ğ) TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

- 1) Tarım ve Orman Bakanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi*
- 2) Tarım ve Orman Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı*

H) ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

- 1) Orman Genel Müdürlüğü 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi*
- 2) Orman Genel Müdürlüğü 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı*

İ) DEVLET SU İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

- 1) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi*
- 2) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı*

İ) TÜRKİYE SU ENSTİTÜSÜ

- 1) Türkiye Su Enstitüsü 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi*
- 2) Türkiye Su Enstitüsü 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı*

BAŞKAN - Komisyon? Yerinde.

Şimdi, sayın milletvekilleri, alınan karar gereğince, tur üzerindeki görüşmelere siyasi parti gruplarına ve İç Tüzük'ün 62'nci maddesi gereğince istemi hâlinde görüşlerini bildirmek üzere yürütmeye yetmişer dakika söz verilecek, bu süreler birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir ve şahsı adına yapılacak konuşmaların süresi ise beşer dakika olacaktır. Ayrıca, konuşmalar tamamlanınca soru-cevap işlemi on beş dakika soru, on beş dakika cevap olarak yapılacak ve sorular gereksiz olarak yerinden sorulacaktır.

Bilgilerinize sunulur.

Birinci turda siyasi parti grupları, yürütme ve şahısları adına söz alanların adlarını sırasıyla okuyorum:

İYİ Parti Grubu adına: Samsun Milletvekili Erhan Usta, Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu, Adana Milletvekili Ayyüce Türkeş Taş, Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz, Aydın Milletvekili Ömer Karakaş, Edirne Milletvekili Mehmet Akalın, Aksaray Milletvekili Turan Yaldr.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına: Çankırı Milletvekili, Pelin Yılık, Bursa Milletvekili Fevzi Zırhloğlu, Kütahya Milletvekili Ahmet Erbaş, Malatya Milletvekili Mehmet Celal Fendoğlu, Gaziantep Milletvekili

Sermet Atay, Kahramanmaraş Milletvekili Zuhul Karakoç Dora, Adana Milletvekili Muharrem Varlı, Antalya Milletvekili Hilmi Durgun.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına: Muş Milletvekili Sümeyye Boz, İzmir Milletvekili Burcugül Çubuk, Diyarbakır Milletvekili Ceylan Akça Cupolo, Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştas, Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan, Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü, İstanbul Milletvekili Çiçek Otlu, Ağrı Milletvekili Nejla Demir, Şırnak Milletvekili Ferit Şenyaşar, Van Milletvekili Sinan Çiftiyerek.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına: Rize Milletvekili Tahsin Ocaklı, Ankara Milletvekili Gamze Taşcier, İzmir Milletvekili Murat Bakan, Bilecik Milletvekili Yaşar Tüzün, Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen, Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara, Adana Milletvekili Ayhan Barut, Bursa Milletvekili Orhan Sarıbal, Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu, Mersin Milletvekili Hasan Ufuk Çakır, Sinop Milletvekili Barış Karadeniz.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına: Adıyaman Milletvekili Resul Kurt, Bingöl Milletvekili Zeki Korkutata, Konya Milletvekili Latif Selvi, Elâzığ Milletvekili Ejder Açıkkapı, Antalya Milletvekili Kemal Çelik, Bitlis Milletvekili Turan Bedirhanoğlu, Tokat Milletvekili Mustafa Arslan, Antalya Milletvekili Atay Uslu, İzmir Milletvekili Ceyda Bölünmez Çankırı, Adana Milletvekili Abdullah Doğru, Sakarya Milletvekili Lütfi Bayraktar, Kastamonu Milletvekili Fatma Serap Ekmekci, Gaziantep Milletvekili Ali Şahin, Burdur Milletvekili Adem Korkmaz.

Saadet Partisi Grubu adına: İstanbul Milletvekili Birol Aydın, Denizli Milletvekili Sema Silkin Ün, Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç, İzmir Milletvekili Mustafa Bilici, Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap, Konya Milletvekili Hasan Ekici, Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan, Bursa Milletvekili Cemalettin Kani Torun, Ankara Milletvekili Mesut Doğan.

Şahıslar adına: Lehide, İstanbul Milletvekili Hasan Karal.

Yürütme adına: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhana, İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya, Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı.

Şahıslar adına: Aleyhinde, İstanbul Milletvekili Cemal Enginyurt.

Soru-cevap işlemi ve oylamalarla turu tamamlamış olacağız.

Değerli milletvekilleri, şimdi siyasi partilerin söz taleplerini sırasıyla karşılayacağım.

Sayın Yenişehirlioğlu, sizin bir söz talebiniz mi var? Yok, peki o zaman.

Şimdi İYİ Parti Grubu adına Samsun Milletvekili Erhan Usta'ya söz veriyorum.

Sayın Usta, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ERHAN USTA (Samsun) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakanlar, ekranları başında bizi izleyen değerli vatandaşlarım; Çalışma Bakanlığı bütçesi üzerine konuşacağım, İYİ Parti Grubu adına söz aldım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, sabah sabah millet hafta sonunda ailesiyle hafta sonu kahvaltısı yaparken biz burada bu konulardan bahsetmek durumundayız.

Tabii, Türkiye'nin sıcak gündem maddelerinden bir tanesi, hepimizin bildiği gibi, asgari ücret, asgari ücretin belirlenmesi. Aslında, tabii, Asgari Ücret Tespit Komisyonundan işin doğrusu çok fazla bir şey beklememek gerekir. “Niye?” diyeceksiniz çünkü Asgari Ücret Tespit Komisyonunun zaten yapısıyla ilgili ciddi sorunlar var. Yani Asgari Ücret Tespit Komisyonunda hiçbir şekilde asgari ücretli temsil edilmiyor, ne işveren tarafından temsil ediliyor ne de işçiler tarafından temsil ediliyor; asgari ücretli maalesef bu Komisyonda temsil edilmiyor. O yüzden çok fazla bir şey beklemiyoruz çünkü Hükûmet ne derse o oluyor. Hükûmet işverenin yanında yer alırsa işverenin dediğine yakın bir rakam oluyor, işçinin yanında yer alırsa işçinin dediğine yakın bir rakam oluyor. Peki, Hükûmet burada objektif davranıyor mu? Hükûmet objektif davranmıyor. Hükûmetin de tek derdi var; işte, seçim dönemlerinde bir miktar daha yüksek asgari ücret belirleniyor ama aslında baktığımızda seçim dönemlerinin dışında çalışanları mağdur edecek bir asgari ücret belirleniyor. Dolayısıyla Asgari Ücret Tespit Komisyonunun bir defa yapısının mutlak surette değişmesi gerekiyor; bu, birinci madde. Tabii, bunu yaparken de burada, Asgari Ücret Tespit Komisyonunda eşitlerin müzakeresi şeklinde bir süreç de maalesef yürütülmüyor çünkü -asgari ücretin belirlenmesi- Türkiye’de çalışanların yüzde 42’si asgari ücretliyse, hatta asgari ücretin bir tık üzerinde ücret alanlarla birlikte baktığımızda yüzde 60’ı bu kapsama giriyorsa, doğrudan asgari ücretin belirlenmesinden etkileniyorsa, asgari ücret baktığımızda en büyük toplu sözleşmedir. Peki, böyle bir toplu sözleşme yapılıyor, işçinin elinde bir müeyyide gücü var mı? Yok. Yani işçi istemese de işçi tarafı imza atmasa da bu asgari ücret geçerli oluyor. Böyle bir toplu sözleşme, böyle bir görüşme olmaz. Dolayısıyla bir defa, burada yapının asgari ücretliyi temsil edecek şekilde değiştirilmesi lazım ve çalışanların da bir müeyyide gücünün olması gerekir. Dediğim gibi, kural yok, seçim döngüsüne bağlı; seçim dönemlerinde bir miktar tatminkâr ama seçim dönemlerinin dışında çok düşük ücret artışlarıyla asgari ücret geçiştiriliyor.

Şimdi, bizdeki bir sıkıntı da şu: Asgari ücret belirlenirken kişi üzerinden gidiliyor. Hâlbuki, aslında dünyadaki bu uygulamalar aile üzerinden; ailenin geçinmesi üzerinden gidilmesi lazım, bizim de bunu mutlak surette dikkate almamız gerekir.

Diğer bir husus, tabii, Türkiye’de sendikalaşma oranı maalesef çok düşük, yüzde 15 yani yüzde 15 sendikalaşma oranıyla bu tür demokratik hakların elde edilmesi çok fazla mümkün değil. Sayın Çalışma Bakanı, Maliye Bakanı gibi veya başka bakan gibi değil Çalışma Bakanı gibi davranmak durumundadır, sendikalaşmanın önündeki engellerin de kaldırılması gerekir, bu konuda Çalışma Bakanından biz gayret bekliyoruz.

Şimdi, bu çerçevede, bizim İYİ Parti Grubu olarak 2025 yılı için Ocak ayında net asgari ücrete ilişkin teklifimiz ve talebimiz 28 bin TL’dir ve bu, emin olun, hiçbir pazarlık marjı olmayan yani mutlak suretle en azından verilmesi gereken, hem işçi hem işveren düşünülerek hesap edilmiş bir rakamdır; bunun detaylarını, nasıl hesap ettiğimizi biz Komisyonda anlattık, onlarla ilgili şimdi vakit kaybetmek

istemiyorum. Fakat şimdi, bir yandan biraz biraz Hazine ve Maliye Bakanı söylüyor, Merkez Bankası Başkanına söylettiriyorlar, işte, MÜSİAD gibi bir kısım işverenler söylemeye başladı. Ne diyorlar? “Ya, asgari ücreti yüksek tespit edilirse Türkiye’de enflasyon artar.” Böyle bir şey yok arkadaşlar. Elbette, her fiyatın enflasyon üzerinde bir etkisi olacaktır, hiç olmayacak anlamında bunu söylemiyoruz ama sanki enflasyonun temel dinamiği asgari ücretmiş gibi, hele hele Türkiye’de yaşanan enflasyonun temel dinamiğinde asgari ücret veya ücret artışları varmış gibi bir şey söylemek akademik olarak da bilime de aykırı, akla da aykırı. Şimdi, bunu size izah edeceğim. Türkiye’ye ilişkin çalışmalar var, burada temel olarak söylenen şey; Türkiye’de son dönemdeki enflasyonun özellikle kâr itilimli olduğu ifade ediliyor. Yani ücretten kaynaklanan değil, yüksek kâr marjlarından kaynaklanan bir enflasyon var. İSO 500’e bakıyorsunuz, şirket kârları enflasyondan çok daha yüksek artıyor. İSO 500 için büyük firmalarda ücret gelirlerinin toplam bilançolar içerisindeki payının net bir şekilde düştüğü görülüyor, dünyadaki çalışmalarda da yine benzer şeyler var, benzer hususlar var. Dolayısıyla, mesela, somut bir örnek daha verelim, akademik bakmaya da gerek yok: Arkadaşlar, asgari ücretin yüksek artışı enflasyona neden olmuş olsaydı 2015’te, 2016’da ve 2018’de, 2019’da da olması gerekirdi. Şöyle ki: 2015 yılında -Sayın Çalışma Bakanının özellikle burasını dinlemesini istiyorum- enflasyon yüzde 8,8’miş, asgari ücret artışı yüksek verildi seçimler nedeniyle, yüzde 33 asgari ücret artışı oldu. Bu durumda sizin iddianız doğruysa veya sizin konuşturduklarınızın iddiaları doğruysa 2016’da enflasyonun patlaması lazımdı; tam tersine, enflasyon 8,8’den 8,5’e düştü reel olarak yüzde 24’lük asgari ücrette artış olmasına rağmen. Benzer durum 2018, 2019’da da var. 2018’de enflasyon yüzde 20,3; bunun üzerinde yüzde 26,1’lik bir asgari ücret artışı yapılıyor ama buna rağmen 2018’de 20,3 olan enflasyon 11,8’e düşüyor değerli arkadaşlar. Dolayısıyla böyle basit mantıkla böyle milleti aldatmaya, asgari ücretliye yeniden yük yüklemeye, garibana yük yüklemeye kimsenin hakkı, hukuku yoktur. Bunu net bir şekilde söylememiz lazım. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Ne akademik çalışmalar ne de Türkiye örnekleri sizin bu iddialarınızı hiçbir şekilde doğrulamıyor.

Şimdi, peki, asgari ücret belirlenirken temel kriter ne olmalıdır? Enflasyon olmaz, olmamalı -birçok nedeni var- hele Türkiye’de hiç olmamalı çünkü hükümetlerin, özellikle AK PARTİ hükümetlerinin son dönemde enflasyonu düşük gösterme konusunda bir gayreti var, bunu çok net bir şekilde görüyoruz. Bundan dolayı, bugünkü yoksullukların temelinde de sahte enflasyon rakamları var. Dolayısıyla bizim önerimiz şu: Madem millî gelir bir pasta, çalışanların da bu pastadan pay alması gerekiyor. Gelin, bunların paylarını belli ölçüde sabit turalım ve küçük küçük bir miktar artıralım. Bunun için de yapılacak şey üçüncü dönem sonu itibarıyla: Rakam ne zaman açıklanıyor? 1 Aralıkta açıklanıyor, 1 Aralıkta millî gelirin üçüncü çeyreği açıklanıyor; burada yıllıklandırılmış millî gelir rakamı, cari fiyatlarla millî gelir rakamı bir önceki yıla göre yüzde kaç arttıysa asgari ücret artışında da emsal alınacak rakam o olsun. Hem çalışan açısından hem de işveren açısından en doğru rakam o. Çünkü işveren açısından nedir? Üretim bu kadar artmış, üretimin artışını gösteriyor; üretimin artışından, gelin, asgari ücretlinin payını, çalışanların payını verelim. Anlatabiliyor muyum? Dolayısıyla doğru rakam budur, asgari ücret müzakerelerinin bu rakam üzerinden olması gerekir.

Profesör Doktor Aziz Çelik, asgari ücret tuzağından bahsediyor, bence çok önemli bir kavram. Maalesef bugün Türkiye asgari ücret tuzağındadır değerli arkadaşlar. “Nasıl?” diyeceksiniz. İşte, “Çalışana yüzde 40 istedik.” yani -yüzde 20 fazlası ve altında alanlar- çalışanların yüzde 66’sı asgari ücret ve işte biraz üzerinde ücret alıyor bu ülkede. Bu tuzaktan Türkiye’yi çıkarmak lazım, bu tuzaktan Türkiye’yi çıkaramazsak çalışanların ne niteliklerini artırabilirsiniz ne gelir dağılımını düzeltebilirsiniz ne de pastanın tamamını büyütebilirsiniz. Bu pasta dediğimiz şeyin bir unsuru da çalışanların geliriye buraların da makul bir şekilde, verimlilikleriyle orantılı bir şekilde artırılması yönünde gayret edilmesi lazım. Bunun yapılabilmesi için de asgari ücret tuzağından Türkiye’yi kurtarmak lazım.

Değerli arkadaşlar, bakın, TÜİK iş gücü maliyet istatistiklerine bakıyorsunuz, ortalama ücret asgari ücretin 2012 yılında 2,3 katıymış, 2022’de 1,6 katına düşmüş, şimdi muhtemelen -yeni rakam açıklandı- daha da fazla düştüğünü göreceğiz. Yine, İstanbul Sanayi Odasının 500 büyük şirketine baktığımızda da ortalama ücret asgari ücretin 2007’de 4 katıymış şimdi bu 3 katına düşmüş; dolayısıyla makas daralıyor. Yani nitelikli ile nitiksiz arasında hiçbir fark kalmaksızın bütün çalışanları asgari ücrette birleştirmenin hiçbir mantığı yok; bu, ülkeye yapılacak en büyük kötülüktür.

Şimdi, avro cinsinden asgari ücrete baktığımızda, 2014 yılında Avrupa ülkelerinden 11 tanesinin asgari ücretleri Türkiye’dekinden daha düşükmüş. Şu anda Türkiye’dekinden düşük olan sadece 4 tane ülke kalmış: Bunlar da Arnavutluk, Bulgaristan, Karadağ, Sırbistan; eğer kendinizi bu ülkelerle mukayese etmek istiyorsunuz zaten size diyecek bir şeyim yok. Dolayısıyla, bütün Avrupa ülkelerinin asgari ücretleri avro cinsinden bizden yüksek. Bir de asgari ücretin yüksek olması da bir şey ifade etmiyor, onlarda zaten asgari ücretlilerin toplam çalışanlar içerisindeki payı -birkaç ülkeyi dışarıya aldığımızda- yüzde 4 yani yüzde 4’lük bir kesimde bile bizden çok daha yüksek ücret var. Hâlbuki bizde asgari ücret ortalama ücret hâline geldi.

Şimdi, diğer bir konu, emekli maaşları meselesi. Bir defa, verilen sözler tutulsun, emeklilerin seyyanen zamlarının vermesi lazım. 12.500 liralık en düşük emekli maaşıyla geçinmek mümkün değildir. Hem bunun çok ciddi bir şekilde düzeltilmesi lazım hem de sadece bunun değil, diğerlerinin de daha yüksek alanların maaşlarının da orantılı bir şekilde artırılması gerekir; bunun çok net bir şekilde yapılması lazım.

Şimdi, diğer bir husus: Sayın Bakan, siz Plan ve Bütçe Komisyonunda “Çalışıyoruz.” dediniz ama yıl bitti. 2024 yılında emekli olacaklar ile 2025 yılında emekli olacakların emekli maaşları arasında yüzde 30-35’lik bir fark oluşacak; bu sorunu niye çözümüyorsunuz? Bu sorunun çözülmesi lazım, bu sorunu çözecek olan da sizsiniz. O yüzden diyorum, siz Hazine ve Maliye Bakanı gibi davranamazsınız. Siz bütçenin sahibi falan değilsiniz, siz çalışanlar tarafında olmalısınız, siz emekliler tarafında olmalısınız. (İYİ Parti ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar) Niye bu sorunu çözümüyorsunuz? Niye gayret göstermiyorsunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Usta, lütfen tamamlayın.

ERHAN USTA (Devamla) - Mehmet Şimşek’ten daha fazla Mehmet Şimşek’lik yapıyorsunuz. Bu, doğru bir şey değil, bu sorun çözülsün. Bakın, bu, çok ciddi bir problemdir yani nitelikli insanlar bu belirsizlikle emekli olacak bu ülkede. Daha çalışma isteği olan insanları niye bugün emekli olmaya zorluyorsunuz yaptığınız bu beceriksizlikler yüzünden.

Son konu olarak da EYT bu ülkede günah keçisi yapılıyor değerli arkadaşlar. Bunların detaylarını Plan Bütçe Komisyonunda konuştuk, hiç kimse cevap veremedi bizim rakamlarımıza, 300 milyar liradır 2024 yıl itibarıyla EYT’nin bu ülkeye maliyeti -ki maliyet de denmez buna, bu insanlar primlerini ödemiş- ama buna Çalışma Bakanı “592 milyar lira.” diyor, ondan sonra Maliye Bakanı “724 milyar lira.” diyor, Mustafa Elitaş hızını alamıyor “Beş yılda 300 milyar dolar.” diyor; şu akılsızlığa bakar mısınız ya, “300 milyar dolar.” diyor! Böyle böyle herkes EYT’nin rakamlarını yukarıya doğru götürüyor. EYT’liler hakkı olan almıştır, alın terini almıştır, EYT’lileri hiç kimse bu ülkede günah keçisi yapmasın. (İYİ Parti ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar) Bir günle emekliliği kaçırانların haklarının da aynı şekilde bu ülkede verilmesi gerekir diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Usta, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'na ait.

Sayın Türkoğlu, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Bursa) - Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; öncelikle geçen yıl kaybettiğimiz Hasan Bitmez ağabeyi rahmetle minnetle anıyorum.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli bürokratlar, muhterem milletvekilleri; meramımızı hiç lafı dolandırmadan anlatmaya gayret edelim. İçinde her şeyin olduğu, bir tek milletin kendisinin olmadığı, basit usulde tutulmuş bir muhasebe defteri misali bütçenizi getirdiniz ve dayattınız. Eğer bu bütçenin içerisinde millet olsaydı 16 milyon 154 bin emekliyi kök maaşa mahkûm etmez, bu hayatın yükünü çekmiş çileli insanlarımızın kökünü kurutmazdınız. Bu kök maaş belası gerçekten şeytanın bile aklına gelmiyor. 12.500 TL'ye mahkûm ettiğiniz milyonlarca emeklinin, torunlarına harçlık veremez hâle gelmesi ve yüzünü yere eğmesi hem de 2024 yılını Emekliler Yılı ilan ettiğiniz bir zamanda olması gerçekten zulümdür, aklıktır, perişanlıktır. Bu yıl emekli olan ile -biraz önce Erhan Vekilimin söylediği gibi- önümüzdeki yıl emekli olacak vatandaşlar arasında yüzde 30 oranında düşüş olacağı gerçeğini çözmeniz gerekmektedir. Bu bütçenin içerisinde millet olsaydı eğer, bir ümitle bankalara koşup promosyon harçlığını almak isteyen çaresiz emeklilere “Hesabınıza bloke kondur.” dedirtmezsiniz. TÜİK hesaplarına göre SSK, BAĞ-KUR emeklileri yaklaşık yüzde 17, memur emeklileri yüzde 12 zam alacak. İnsan, Allah'tan korkar, her şeyin yüzde 100 arttığı bir ortamda bu zamlar konuşulur mu Allah aşkına?

Eğer bu bütçenin içinde vatandaş olsaydı, bu 3600 ek göstergiyi çıkarırken üretime yönelik görev yapan elektrik, bilgisayar, makine, kimya, ziraat ve benzeri teknikerlerin ek göstergelerini 2800'de bırakmaz, aylık tam 2.500 lira hak kaybına uğratmazdınız. Aynı şekilde, ülkemizin en iyi üniversitelerinden mezun olmuş, lisans mezunu, birinci dereceye ulaşmış şef, uzman, başuzman, araştırmacı gibi idari personelin ek göstergeleri 2800'de kalmazdı. Birinci derece başta olmak üzere farklı kademelerdeki memurlara da 3600 ek gösterge hakkını verir, adaletli bir gelir artışı sağlardınız. Bu zalim bütçenin içerisinde eğer esnaf olsaydı, söz verdiğiniz, seçimlerden önce Sayın Cumhurbaşkanının meydan meydan dolaşıp söylediği, 7200 iş gününü dolduranların emekli edilip aylığa bağlanması yönündeki talebini karşılamış olurdunuz. Bu zalim bütçenin içinde eğer adalet olsaydı, memura verdiğiniz 8.077 TL'lik seyyanen zammı söz verdiğiniz üzere bütün memur ve memur emeklilerine de verirdiniz. Bu zalim bütçede eğer vatandaş olsaydı, milyonların beklediği intibak yasasını komisyonlarda süründürmezsiniz. Hâlbuki maaşlar arasında adaletsizliğin giderilmesi için tek çözüm, yeni bir intibak yasasının çıkarılmasıdır; yapmadınız, yapamadınız, daha doğrusu yapmak da istemediniz. Bu bütçenin içerisinde vatandaş olsaydı eğer, polisimizin ve askerimizin askerlik borçlanmasıyla ilgili mağduriyetlerini de gidermiş olurdunuz. Bu bütçenin içerisinde eğer emekçi olsaydı, sigorta başlangıç tarihi 8/9/99 olduğu için bir günle, on yedi ile yirmi yıl arası emeklilik farkı oluşturmaz, kademeli geçişi sağlardınız. Bu zulüm bütçesi içerisinde vatandaş olsaydı eğer, staj ve çıraklık mağdurlarının haklı feryatlarını dindirir, sigorta başlangıç tarihini, staj ve çıraklık başlangıç tarihiyle birleştirirdiniz çünkü bu apaçık bir emek hırsızlığıdır.

Sayın Bakan, siz Çalışma Bakanısınız, sırf -bakınız- “Bizden değil.” diyerek ekmeklerinden edilen ve sekiz aydır Van ve Diyarbakır belediyeleri önünde direnen HİZMET-İŞ Sendikası -ki sayıları 2 bin civarında- üyeleri için, Çayırhan'da ekmek tekneleri “özelleştirme” adı altında peşkeş çekilmesin diye mücadele eden MADEN-İŞ üyesi madenciler için, sendikalaştıkları için işten çıkarılan TEKGIDA-İŞ üyesi Polonez işçileri ve Gemlik Borsasında sırf sendikalaştıkları için işten çıkarılan LİMAN-İŞ üyeleri için, Manisa Akhisar'da sırf DISK'e üye oldukları için işten çıkarılan 307 emekçi için, en son, Bursa

TOFAŞ'ta yine işten çıkarılan 2.500 işçi için yani sizin asıl çalışma alanınız olan işçiler için Allah aşkına ne yaptınız? (İYİ Parti ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

İşte, en son, Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle BİRLEŞİK METAL-İŞ'in, aralarında İzmir'in de olduğu, 5 ilde grev kararını "millî güvenliği bozucu nitelikte" diye altmış gün süreyle ertelediniz. İşçinin bir anayasal hakkı var, grev, onu da engelliyorsunuz. Şimdilerde asgari ücret tiyatrosu oynanıyor. Bu asgari ücrete yüzde 25-30 arasındaki zam düşüncesi kabul edilemez; bu açlıktır, ölümdür, zulümdür.

Sayın Bakan, şimdi, bir fotoğraf göstereceğim ve hususen SGK'de yetim malının ve hakkının nasıl gasbedildiğini size anlatmaya çalışacağım. Burası Ankara'da Zafer Çarşısı'nın orada SGK'nin mülkü olan bina. Şimdi, bu bina kimin? 2 no.lu Baronun. Kim vermiş? SGK vermiş. Bununla ilgili yönetmelik der ki: Bu tür taşınmaz satışlarında açık ihale yapılır, en yüksek fiyatı veren alır. Burada böyle mi yapılmış? Yapılmamış Sayın Bakan. Ne yapılmış? 17 Mayıs 2024'te yönetim kurulu bir yönetmelik değişikliğiyle bunu yandaş baronuz, 2 no.lu Baroya resmen altın tepside sunmuş, ikram etmiş.

Efendim, yine, bu 17 Mayıs 2024 tarihli toplantıda alınan kararlardan biri de şu: SGK, avukatlık hizmetlerini alırken müracaatlar alıyor, bunu sınava tabi tutuyor, mülakat yapıyor, sonra veriyordu, artık bunu bile yapmıyor. SGK'ye, direkt avukatlık hizmetleriyle alakalı, alacaklarıyla alakalı -bu, hukuk büroları açısından da çok getirisi olan bir iş- çağırıp -bunu iptal etmişler, sınavı ve mülakatı direk istedikleri avukatlara, eski vekillere, vekil çocuklarına, il ve ilçe başkanı yakınlarına bu hizmetleri verdiriyorsunuz.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Yaparsa AKP yapar.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Devamla) - Efendim, ezcümle, zalim iktidarınızın bu zulüm bütçesinin içerisinde işçi yok, emekçi yok, memur yok, esnaf da yok, köylü zaten yok, öğrenci yok, öğretmen yok, amir yok, memur yok, astsubay yok, polis yok, hasılı yokoğluyok çünkü bu bütçede millet yok. Peki, bunlar yok da bu bütçede kim var? Bu bütçede -vallahı, kusura bakmayın- gelenden geçenden haracını babalar gibi alan bir Deli Dumrul var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Devamla) - Tamamlayayım.

BAŞKAN - Sayın Türkoğlu, lütfen tamamlayın.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Devamla) - Efendim, son olarak, Komisyon da dile getirmiştim ama bir kez daha söyleyeyim: Sayın Bakan, bir iş yeri on yıl, on beş yıl, yirmi yıl bir insanı çalıştırır ve sonunda kendi isteği dışında işten çıkarsa ne ödemesi gerekir? Tazminat. Tazminat ödemediği zaman müfettişleriniz konuya el atar. Ben size bir ihbarda bulunuyorum bir kez daha: Türkiye'de, Ankara'nın göbeğinde böyle bir iş yeri var. O iş yeri işte burası, Türkiye Büyük Millet Meclisi. Burada çalışan danışmanlar on yıl, on beş yıl çalışıyor ve sayın vekil bıraktığı zaman tazminat alamadan işsiz kalıyor. Bu ihbarımı da yapıyor, heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Türkoğlu, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi Adana Milletvekili Ayyüce Türkeş Taş'a ait.

Sayın Türkeş Taş, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AYYÜCE TÜRKES TAŞ (Adana) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakanlar; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının 2025 yılı bütçesi üzerine İYİ Parti Grubu adına söz almış bulunuyorum ve bütçenizin hayırlı, bereketli, uğurlu olmasını diliyorum.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığımızın üstlendiği misyon, çalışma hayatının ve sosyal güvenlik sisteminin sürdürülebilirliğini sağlamak olduğu kadar, vatandaşlarımızın sosyal refahını da artırmaktır. Bu bağlamda, üzerine konuştuğumuz bütçenin etkin ve adil kullanılması özellikle önemlidir. Konuşmama sigortalı olarak çalışma hayatına başlamadan önce çocuk sahibi olan kadınların, bu süreleri emekliliklerine dâhil edebilmeleri için gerekli düzenlemelerin yapılması gerektiğini vurgulayarak başlamak istiyorum. Yirmi yıldır doğum oranlarını artırmaya çalışan, en az 3 çocuk sahibi olmayı teşvik etmekle övünen iktidar, maalesef doğum yapan kadınları âdeta cezalandırıyor. Anneler sözde teşvik ediliyor ancak uygulamada annelere yeterli haklar verilemiyor. Mevcut mevzuata göre, doğum borçlanmasından yararlanabilmek için doğumun sigortalı çalışmaya başladıktan sonra gerçekleşmiş olması gerekmektedir. Bu durum, sigorta öncesi doğum yapan kadınların önemli bir bölümünü mağdur etmektedir. Kadınlarımızın annelik gibi kutsal bir görevi yerine getirirken çalışma hayatından uzak kaldıkları dönemlerin emeklilik primine dâhil edilmemesi sosyal adalet ve eşitlik ilkeleriyle de pek uyusmamaktadır. Bu düzenleme konusunda erkeklerin askerlik borçlanması uygulaması örnek alınabilir. Erkekler askerlik borçlanması yaparken sigorta başlangıcı şartı aranmaksızın askerlik sürelerini borçlanabilmektedirler. Askerlik nasıl ki erkeklerin çalışma hayatından zorunlu olarak ayrılmasına neden oluyorsa, doğum süreci de kadınların çalışma hayatından ayrılmasına sebep olmaktadır. Bu bağlamda, sigorta başlangıcından önce çocuk sahibi olan kadınların da doğum borçlanmasından yararlanabilmesi için gereken düzenlemelerin yapılmasını sizden önemle arz ediyoruz. Bu hem kadınların emeklilik haklarını iyileştirecek hem de ailevi ve ekonomik sorumluluklarını daha dengeli bir şekilde yerine getirmelerine katkı sağlayacaktır. Ayrıca, Anayasa'mızın 10'uncu maddesi kadın ve erkekler arasında eşit hakların sağlanmasını güvence altına almıştır. Devletin bu eşitliği sağlayacak düzenlemeleri yapma yükümlülüğü çerçevesinde Bakanlığınızın bu konuda adım atmasını beklediğimizi buradan da bir kez daha vurgulamak istiyorum.

Diğer bir konu da sigortasız tarım işçiliği; ülkemizin bir diğer sosyal ve ekonomik sorunudur. Benim seçim bölgem Adana'da da bu problem önemli bir boyutta hissedilmektedir. Tarım sektöründe çalışan kadınların çoğu sigortasız, düşük ücretlerle ve zor çalışma koşulları altında istihdam edilmektedir. Bildiğiniz üzere, ziraat odalarımıza kayıtlı her çiftçi, 5510 sayılı Kanun gereği Tarım BAĞ-KUR'lu olmak zorundadır. Ancak gelir seviyesi düşük olan çiftçilerimiz, bilhassa kadın çiftçilerimiz Tarım BAĞ-KUR primlerini ödeyememekte ve bu nedenle muafiyet belgesi alarak sistemden çıkmaktadır. Tarımda kadınlarımız iş gücünün önemli bir kısmını oluşturmasına rağmen büyük bir kısmı sosyal güvenceden yoksundur. Sigortasız çalışan kadınlar yaşlılıklarında emeklilik maaşı alamamakta, hastalık durumlarında sağlık hizmetlerine erişimde de zorluk çekmektedir. Bu, toplumsal cinsiyet eşitsizliğini derinleştiren, yoksulluk döngüsünü de sürdüren bir durumdur. Bunun için çözüm önerileri olarak da öncelikle kayıt dışılığı azaltacak düzenlemeler yapılması gerektiğini düşünüyoruz. Tarım sektöründe çalışan kadınların sigortalı olmalarını teşvik etmek için kayıt dışı istihdamı azaltmaya yönelik etkin denetimlerin artırılması gerekmektedir. SGK ve Çalışma Bakanlığının, tarımda denetimleri sıkılaştıracak sigortasız çalıştırmanın önüne geçmesi de çok önemlidir. Mevsimlik işçiler için sosyal güvenlik programları geliştirilmelidir. Daha esnek prim ödeme koşulları ve devlet katkılarıyla kadınların sigorta primlerini ödemeleri de sağlanmalı, kadın tarım işçilerini sigortalı olarak çalıştıran işletmelere özel teşvikler verilmeli, kadın tarım işçilerine yönelik sosyal güvenlik hakları ve sigortanın önemi hakkında eğitim kampanyaları düzenlenmelidir.

Sayın Bakanım, önemli gördüğümüz bir diğer nokta da İŞKUR ve faaliyetleri. Türkiye İş Kurumu, iş gücü piyasasında devletimizin en önemli araçlarından biri konumundadır. Ancak bu kritik rolü layıkıyla yerine getirmediğini görüyoruz. Gerekli altyapı ve kaynaklardan yoksun olduğunu da üzülerek söylemek istiyorum. Teknik altyapıdaki yetersizlikler, personel eksiklikleri, müdürlüklerde siyasi

saiklerle taraflı kararların alınması ve sunulan hizmetlerin sınırlı etkinliği İŞKUR'un bir istihdam motoru olmasının önünde ciddi engeller oluşturmaktadır. Özellikle genç işsizliğiyle mücadelede, kadınların ve engelli bireylerin iş gücüne katılımı gibi öncelikli alanlarda İŞKUR'un daha somut adımlar atması gerekmektedir. Bu politikalar bölgesel özellikler göz önüne alınarak yeniden düzenlenmeli ve Adana gibi desteğe ihtiyaç duyan şehirler için özel stratejiler geliştirilmelidir. Günümüzün dinamik iş gücü piyasasında yalnızca işsizliği önlemeye yönelik değil aynı zamanda istihdam yaratmaya odaklanan politikaların hayata geçirilmesi de artık bir zorunluluktur. Ayrıca İŞKUR'un uluslararası kuruluşlarla iş birliklerini güçlendirerek ulusal ve yerel iş gücü dinamiklerini daha etkili bir şekilde yönetmesi de gerekmektedir. Bu bağlamda, kurumun yönetim bilgi sistemini geliştirmek ve etkin kılmak, kamu-özel sektör iş birliklerini artırmak yalnızca istihdam değil aynı zamanda ekonomik büyüme için de hayati bir öneme sahiptir.

Bir diğer herkesin bahsettiği, Erhan Usta'nın da üzerinde durduğu ama benim de bir daha üzerinden geçmek istediğim konu asgari ücret. Bildiğiniz gibi, yalnızca iş gücünün karşılığı olan bir rakam belirleme olarak görülmemelidir; Türkiye'de toplumun en geniş kesiminin, yaklaşık yüzde 60'ının yaşam standartlarını doğrudan şekillendiren, bir anlamda toplumsal adaletin de en somut ifadesidir. Asgari ücret, çalışanın emeğinin karşılığı olduğu kadar, devletin onun emeğini nasıl değerlendirdiğinin ve topluma nasıl bir refah düzeyi sunduğunun da bir göstergesidir. Enflasyonun reel ücretleri geriletken etkisini ortadan kaldıracak bir asgari ücret uygulamasının hayata geçirilmesi de kesinlikle kaçınılmazdır.

Devletin kasıkla verdiğini kepçeyle alamayacağı, emeğin verimliliği ile reel ücretlerin belirlenmesi arasındaki ilişkinin doğru kurulacağı bir sistemin geliştirilmesi şarttır. Çalışanların emeğinin karşılığını sürdürebilir bir biçimde alabildiği bir sistemin temelleri hemen atılmalıdır. Asgari ücretin sadece nominal olarak artırılması, maalesef, vatandaşlarımızın yaşam kalitesini iyileştirmede tabii ki yetersiz kalmaktadır. Artan hayat pahalılığı maaşlardaki artışlardan çok daha hızlı bir şekilde vatandaşlarımızın alım gücünü erozyona uğratmaktadır. Bu noktada, asgari ücretin belirlenmesinde sadece tek bir parametreye odaklanmak eksik bir yaklaşım olacaktır, önemli olan asgari ücretin alım gücünü artırmaktır. Aksi takdirde asgari ücreti ne kadar artırırsanız artırın enflasyon oranı yüzde 50'ye yakınken bunun hiçbir anlamı olmayacaktır, üstelik vatandaşlarımızın hissettiği hayat pahalılığı TÜİK'in verilerine kıyasla çok daha ağır ve yıpratıcıdır. Maalesef, Türkiye ekonomisinin içinde bulunduğu kötü durum, asgari ücret için hangi rakamı konuşsak da çalışan için düşük, işveren içinse yüksek kalmaktadır. Her yıl olduğu gibi bu yıl da İYİ Parti olarak net asgari ücret beklentimizi 2025 yılının Temmuz ayında da arttırılması koşuluyla en az 28 bin lira olarak kamuoyuyla paylaştık, paylaşıyoruz. En azından temmuza kadar 28 bin TL'nin altında herhangi bir asgari ücretin kabul edilemez olduğunu buradan bir kez daha vurgulamak istiyorum. Türkiye'de asgari ücretin açlık sınırının dahi altında olduğu bir düzende, emekçilerimize insanca bir yaşam sunmak hâlâ hayal olarak görülmektedir.

Emeklilerimiz ise başka bir dram yaşamaktadır. Aileleriyle birlikte en az 30 milyona ulaşmış emeklilerimizin yaşadığı sıkıntılara göz yumulamaz, dertleri de unutturulamaz. Ülkemizin iş gücü, toplumun belkemiği, çalışanlar ve emeklilerimiz. Bugün açlık sınırının 20 bin lira, yoksulluk sınırının ise 66 bin lira olduğu bir ortamda en düşük emekli maaşının 12.500 lira olması sosyal güvencenin ve adil gelir dağılımının ne kadar geride kaldığının bir göstergesidir. Yıllarca ülkeye hizmet etmiş bireyler, yoksulluk sınırının altında maaşlarla hayata tutunmaya çalışmaktadır. Bu da bizim tarafımızdan kabul edilemez bir gerçektir.

Sonuç olarak, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bütçesi sadece mali bir planlama değil aynı zamanda toplumun her kesimi için adil ve insanca yaşam koşulları oluşturma yükümlülüğünü taşıyan

bir bütçedir. Bizler, çalışanlar ve emekliler için hak temelli, adil ve kapsayıcı politikalar üretmeye, vatandaşın derdiyle dertlenmeye devam ediyoruz.

Teşekkür ediyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Ayyüce Türkeş Taş, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz'a ait.

Sayın Kocamaz, buyurun.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Teşekkürler Sayın başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İçişleri Bakanlığımızın 2025 yılı Merkezî Yönetim Bütçe Teklifi üzerine İYİ Parti Grubumuz adına söz aldım, sizleri ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, geçen yıl bizzat bu kürsüde Hakk'a yürüyen Hasan Bitmez Vekilimizi rahmetle, minnetle anıyorum; ruhu şad, mekânı cennet olsun diyorum.

Ülkemizde son yıllarda hemen hemen her alanda şiddetin boyutu artmış, iş yeri baskınları, silahlı saldırılar, kurşunlama ve cinayet olayları sokakları tehlikeli ve güvensiz hâle getirmiştir. Sokak ortasında güpegündüz iki grup arasında yaşanan silahlı çatışmalarda hiç suçu ve günahı olmayan masum insanlar hayatını kaybetmektedir. Ortalıkta cirit atan mafya ve organize suç örgütleri, kaçak göçmenler ve sığınmacılar nedeniyle iyice güvensiz hâle gelen sokaklarda yaşanan şiddet ve cinayet olayları toplumda hemen her kesimi rahatsız etmektedir. Aileler kendinden, eşinden ve çocuklarından yarını bırakın, bugün dahi endişe etmektedir. Yaşanan tüm bu asayiş olayları ülkemizin yurt dışındaki itibarını da olumsuz yönde etkilemektedir. Bakınız, uluslararası raporlara göre Türkiye, 2024 yılında güvenlik kategorisinde orta riskli ülkeler arasında yer almıştır. Bu kategoride bizimle birlikte İran, Suudi Arabistan, Mısır ve Hindistan'ın yanı sıra Cezayir, Tunus ve Nijer ile Brezilya, Kolombiya ve Ekvador gibi ülkeler bulunmaktadır. Küresel Organize Suçlar Endeksi raporuna göre Türkiye Avrupa'da organize suçun en yüksek olduğu ülke durumundadır. Türkiye bu tabloyu kesinlikle hak etmemektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye'deki kaçak göçmen ve sığınmacı sayısı dünyadaki birçok ülkenin nüfusunu aşmıştır. Göçmenlerin kesin sayısını şu anda devlet dahi bilmemektedir. Sayın Cumhurbaşkanı en son yaptığı açıklamada "4,5 milyon Suriyeli sığınmacıya ev sahipliği yaptık." şeklinde açıklama yaparken Göç İdaresi Başkanlığının kayıtlarında bu rakam 2 milyon 935 bin 742 olarak yer almaktadır. Biz bu rakamlardan hangisine inanacak, hangisine itibar edeceğiz?

Değerli milletvekilleri, polis hiç uykuyu uyumuyor, çoğu zaman evine bile gidemiyor, gece gündüz demeden çalışıyor, yine de artan asayiş olaylarına yetişemiyor. Yeri gelmişken, burada şu önemli konuyu da dikkatinize sunmak istiyorum: Bu iktidar ne yazık ki jandarma ve polis teşkilatımızı iyice siyasallaştırmıştır. Jandarma, hırsız ve soysuzların peşine düşmesi gerekirken maden ve taş ocağı gibi yatırımlara karşı ağacını, ormanını ve topraklarını koruyan köylüleri yerlerde sürterek, onlara acımasız bir şekilde davranarak, sokaklarda hak arama mücadelesi veren işçilere, memurlara, emeklilere ve hatta kadınlara karşı orantısız güç kullanabilmektedir. Bu tavır, demokratik bir ülke için kabul edilebilir bir durum değildir. Bu tür bir uygulama güvenlik güçlerimizin halk nazarındaki itibarını da sarsmaktadır. Bu görevleri ve emirleri jandarma ve polislerimize verenler akıllarını başlarına devşirmeli, bir kez daha düşünmelidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Emniyet teşkilatımız ülkemizde güven ve huzur ortamını temin etmek amacıyla çok zor şartlarda ve fedakârca görev yapmaktadır. Her meslek grubunda olduğu gibi Emniyet teşkilatımız bünyesinde görev yapan polislerimizin, çarşı ve mahalle bekçilerimizin ve sivil personelin önemli sorunları bulunmaktadır. Öncelikle, polislerimizin askerlik borçlanması konusunda yaşadıkları sorunlar mutlaka giderilmelidir. B grubu amirlerin bir kısmı lisans mezunu olmalarına

rağmen, A grubu amir statüsüne bir türlü yükselememiş ve bazı özlük haklarından mahrum bırakılmıştır. Bunun dışında, Emniyet mensuplarımız fazla çalışma saatlerinden yakınmaktadır. Başta seçim, miting ve maç gibi toplumsal olaylarda sabahın erken saatlerinden gecenin geç saatlerine kadar, çoğu zaman da en az on iki saat mesai yapmaktadır. Şark görevleri polislerimizin aile birlikteliklerine büyük zararlar vermektedir. İkinci şark görevi mağduriyet yaratmakta ve mutlaka kaldırılmalıdır. Polislerimizle birlikte çarşı ve mahalle bekçilerimizin de çalışma saatleri yeniden düzenlenmeli, belirlenen saatin üzerine çıkılması durumunda ek ödeme, fazla mesai gibi ödemeler mutlaka yapılmalıdır. Aynı işi yapmalarına rağmen, aynı risk ve sorumluluğu taşımalarına rağmen sivil memurlar terör tazminatı ve yıpranma hakkından mahrum durumdadır. Ayrımcılıktan vazgeçilerek Emniyet teşkilatı bünyesinde görev yapan genel idare hizmetleri sınıfı personelinin tamamına 3600 ek gösterge verilmelidir. Ayrıca, Emniyet teşkilatında 55 olan emeklilik yaş sınırı, personelin talebine bağlı olarak üç veya beş yıl uzatılmalıdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Suriyeli sığınmacılar sorununa mutlaka bir çözüm bulunmalıdır. Bakınız, sadece son on yılda Türkiye’de mülteciler arasında doğan bebek sayısı 1 milyonu aşmıştır. Hacettepe Üniversitesi verilerine göre Türk vatandaşlarımızın doğum oranı 1,6 iken, ülkemizde yaşayan Suriyeli sığınmacıların, 13 yaşında başlayan evlilikler nedeniyle, doğum oranı 5,3’e yükselmiştir. On yıl içinde yalnızca Suriye uyruklu sığınmacıların sayısı Afganistan’dan, Pakistan’dan, Irak’tan, İran’dan ve Afrika’dan gelen kaçaklarla birlikte belki de 20 milyonu aşacaktır. Böylece Türk millî kimliği ve Türkiye Cumhuriyeti büyük bir tehlike ve beka sorunuyla karşı karşıya kalacaktır.

Değerli milletvekilleri, Gazi Mustafa Kemal Atatürk döneminde 1934 yılında çıkarılan İskân Kanunu’na göre bir belde, bölge, ilçe ve mahalledeki yabancı varlığının yüzde 10’u geçmemesi gerekiyor. AKP, bu düzenlemeyi 2006 yılında sanki bugünleri önceden görerek yürürlükten kaldırmıştır. Bu madde yürürlükten kaldırılmamış olsaydı bugün İstanbul, Kilis, Hatay, Şanlıurfa, Gaziantep, Adana ve Mersin’de bu kadar Suriyeli sığınmacı olmayacaktı. Türk vatandaşlığının parayla ya da yarım dönüm tarlaya satılması sonucu ne yazık ki Türkiye uluslararası suç örgütlerinin mekânı hâline gelmiştir. Bu dönemde bir ara 250 bin dolarlık konut karşılığına kadar düşen vatandaşlık muhalefetten gelen tepkiler üzerine 400 bin dolara çıkarılmıştır. Yeryüzünde Türkiye kadar kolay vatandaşlık alınan bir başka ülke de yoktur. Rakamlar gizlendiği için tam olarak kaç kişiye vatandaşlık verildiğini bizler de bilmiyoruz ama TÜİK verilerine göre, sadece 2022 yılında yabancılara 67 bin konut satılmış, o konutlarda kalabalık aileler birlikte yaşamaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Suriye’de altmış bir yıllık Esad rejimi artık düşmüştür. Esad rejiminden kaçan Suriyeli sığınmacıların yoğun olarak geldiği bölgeler rejim güçlerinden temizlenmiştir. Böylece Suriyeli sığınmacıların Türkiye’de bulunmalarına yol açan şartlar fiilen ortadan kalkmış, Türkiye’deki varlık sebepleri ve misafirlikleri sona ermiş; Esad gitmiş, misafirlik bitmiştir. Bu nedenle hiç vakit kaybetmeden Suriyeli sığınmacılar ülkelerine geri gönderilmelidir. İYİ Parti olarak bizim önerimiz, 2025 yılının ilk altı aylık döneminde gönüllü geri dönüşler teşvik edilmeli, 1 Temmuz 2025 tarihi itibarıyla Geçici Koruma Yönetmeliği’nin Hükûmete verdiği yetkiyle Suriyeli sığınmacılara sağlanan geçici koruma statüsü iptal edilmelidir. Sığınmacılara bundan böyle hiçbir şart altında vatandaşlık verilmemeli, Suriyelilere verilen 238 bin vatandaşlık iptal edilmeli, birlikte tüm sığınmacılara tanınmış ayrıcalıklar ortadan kaldırılmalıdır. Bu kapsamda Avrupa Birliğiyle para karşılığında yapılmış geri kabul anlaşması da derhâl sona erdirilmelidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; belediyeler üzerindeki spekülasyonlar da devam etmektedir. Daha önce ülkemizde 3.230 belediye vardı. Büyükşehir Yasası’ndan sonra belediye sayısı 1.405’e düştü ancak hâlâ belediyelerin hangi yönden hangi bakanlığa bağlı olduklarını anlamakta güçlük çekiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kocamaz, lütfen tamamlayın.

BURHANETTİN KOCAMAZ (Devamla) - TOKİ dâhil her bakanlık imar konusunda inisiyatif kullanabilmekte, belediyeleri baypas edebilmektedir. Belediyeler, âdeta 7 kocalı Hürmüz durumuna düşmüştür. Bu kadar belediyenin olduğu Türkiye’imizde hâlâ bir belediye bakanlığının olmaması kabul edilebilir bir durum değildir. Bu nedenle, gelişmiş ülkelerde olduğu gibi, Türkiye’de de mutlaka bir belediye başkanlığı acilen kurulmalıdır.

Bu vesileyle, İçişleri Bakanlığımızın 2025 yılı merkezî yönetim bütçesinin ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını diliyorum, yüce Meclisi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Kocamaz, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi Aydın Milletvekili Ömer Karakaş’a ait.

Sayın Karakaş, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ÖMER KARAKAŞ (Aydın) - Sayın Başkan, Sayın Bakanlar, değerli milletvekilleri; İçişleri Bakanlığı bütçesi üzerinde partim adına söz almış bulunuyorum.

Devletin en temel görevi vatandaşın can ve mal güvenliğini sağlamaktır. AK PARTİ iktidarının her anlamda olduğu gibi güvenlik ve asayiş alanındaki yanlış uygulamaları ülkemizi suçluların ve kanun kaçaklarının cenneti hâline getirmiştir. Bakınız, organ kaçakçılığı suçlamasıyla INTERPOL’ün kırmızı bültenle 186 ülkede aradığı İsraili Boris Wolfman’ın yedi yıldır Türkiye’de yaşadığı ve deprem bölgesinde “Rabin Medical” adı altında sahra hastanesi kurduğu ortaya çıktı. Bu nasıl olabilir? 6 Şubat depreminden beri kayıp olan çocuklarımız var, vatandaşlarımız var. Acaba bu hastanenin, bu caninin bunlarla bir alakası olabilir mi? Ve iki yıldır kayıp olan vatandaşlarımız ve çocuklarımız neden hâlâ bulunamıyor? Maalesef ki ülkemizde yaşanan güvenlik zafiyeti, terör eylemleri, uyuşturucu kullanımındaki artış, sığınmacı sorunu, suç işleme oranlarındaki artış, silahlanmadaki artış, paralel yapıların oluşması, kara para aklamak, hunharca işlenen cinayetler, toplumun her alanında artan şiddet olayları, kumar ve yasa dışı bahis oyunları her geçen gün çığ gibi büyümektedir. Sanal kumar, yasa dışı iddia, bahis oyunları hatta devlet izniyle oynanan şans oyunları artık toplumumuzun kitlesel bir sorunu hâline gelmeye başladı. Bundan dolayı dağılan yuvalarımız, cinnet geçiren insanlarımız; kıyılan onlarca, yüzlerce canlar var. Artık bu konuda daha ağır cezalar uygulanmalı ve yaptırımlar getirilmelidir. Kız çocuklarımız sokakta tacize uğruyor, kadınlar öldürülüyor ancak faillerinin bulunmasıyla ilgili özenli bir şekilde çalışma yürütülmüyor. Bu yıl öldürülen 411 kadın; bu kadınlardan 131’i devlet koruması altındayken öldürülüyor.

Sayın Bakanım, 2018 yılında başlattığınız bir “KADES” uygulaması var. Bu KADES uygulamasını -siz de bütçedeki konuşmanızda söylemiştiniz- şu ana kadar 7 milyon 648 bin kadın cep telefonuna indirmiş. Şimdi, ülkemizin nüfusunun yarısının kadın olduğunu düşünürsek, bu KADES uygulamasını cep telefonuna indiren insanların oranı, kadınlarımızın oranı yüzde 18’dir. Bu sizce çok ürkütücü değil midir? Yani kadınlarımız can güvenliğini tehlikede gördükleri için maalesef bu uygulamayı indirmek zorunda kalmışlar.

Milletin vergisiyle maaş alan polis memurlarımız önüne gelene koruma olarak tahsis ediliyor. Bakıyorsunuz, eski bakanlarda eski siyasetçilerde ve hatta yandaş iş adamlarında birçok koruma var. Arkadaşlar, bizler milletvekilleri olarak bu milletin hakkını, hukukunu burada cesurca temsil ederken biz koruma talep etmiyoruz, bizlerde koruma yok, böyle bir şeye ihtiyaç da yok. İşin garibi, bu kişiler polis memuru arkadaşlarımızı korumalık yaptırmaktan çok özel hizmetleri için kullanıyorlar.

Daha enteresanı, yandaş iş adamları çakar tahsisi almak için kullanıyor. Böyle bir israfa, böyle bir savurganlığa neden ihtiyaç duyuluyor?

2023 yılında 26 bin çocuk cinsel istismara uğramış, 7 bin çocuk doğum yapmak zorunda kalmış. Şimdi ülkemizde “Bir kereden bir şey olmaz.” diyen, “Çocuğun rızası var.” diyen bakanlarımız ve siyasetçilerimiz var. Bakın, size bir örnek vereceğim, gerçekten çok acı bir örnek: Aksaray’da 15 yaşında bir kız çocuğu sistematik bir şekilde 40’tan fazla kişi tarafından nitelikli bir şekilde tacize uğruyor. Sonrasında kız çocuğu -15 yaşında bakınız- korktuğu için ifadesinde “Rızam vardı.” diyor. Daha sonrasında kürtaj yaptırmak için Aksaray Devlet Hastanesine baba götürüyor ve kürtaj yaptırıyor. Şimdi, bu kız çocuğu tek başına kürtaja gidemiyor, baba götürüyor ama “Rızam vardı.” diye o 40’tan fazla fail bugün maalesef elini kolunu sallayarak geziyorlar ülkemizde. Şimdi, arkadaşlar, acılı babayla görüştüm, baba Yusuf Bey dedi ki: “Lütfen, Genel Kurulda bakanlara ve milletvekillerine şu soruyu sorun: “Bu 15 yaşındaki kız çocuğu kendi evlatları, kendi çocukları olsaydı ne yaparlardı?” Ve konuşmasının devamında dedi ki: “Biz, bu iktidara sınırsız yetki verdik millet olarak ancak bu iktidar bizim çocuklarımızı telef etti.” Ne kadar acı değil mi arkadaşlar? İşte, değerli milletvekilleri, unutmayın ki vatandaşımızın can güvenliği yoksa ülkemizin millî bekası da tehlikede demektir.

Uyuşturucu kullanımı ve ticareti her geçen gün artıyor. Ülkemizde 10 milyona yakın madde bağımlısı var, gençlerimizi göz göre göre kaybediyoruz. Televizyonların gündüz kuşağına baktığımızda aile değerlerine zarar veren, ahlaki yozlaşmayı tetikleyen programlarımız mevcut, ana haber bültenlerini açtığımızda her gün cinayet ve şiddet haberleriyle dolu. Ülkemizde durum kötüye gidiyor, değerlerimiz yok oluyor, ahlaki çöküntü had safhada, toplumu bu hâle getiren iktidarınızın yanlış yönetimidir.

Değerli milletvekilleri, Emniyet teşkilatımızın omuzlarındaki yük her geçen gün artıyor. Polisimiz artık ya isyan ediyor ya da maalesef ki intihar ediyor, sayıları her geçen gün artan polis intiharlarını engellemek için Bakanlığımızın bir an önce gerekli çalışmayı yapması gerekiyor.

Sayın Bakanım, maalesef ki AK PARTİ iktidarının şu anki Kabinesine, Bakanlarına baktığımızda, genele vurduğumuzda -kişisel kanaatimdir- içlerinde yine en başarılı olan sizsiniz ancak sizden de özellikle talebimiz, bütçeden hemen sonra kolluk kuvvetlerimizin sıkıntılarına çözüm olacak, iyi çalışılmış bir kanun teklifinin hazırlanmasına öncülük etmenizdir. Emniyet teşkilatı ve Jandarma Genel Komutanlığı mensubu arkadaşlarımız artık hak ettikleri insancıl bir düzeyde çalışmalıdırlar. Bununla ilgili bizim de İYİ Parti olarak bazı önerilerimiz vardır. Öncelikle polislerimizin ikinci şark hizmeti aile birliklerinin korunması için kaldırılmalıdır. Haftalık mesai saatleri 4 gruplu, 12-36 olarak düzenlenmeli, amirlerin inisiyatifine bırakılmamalı ve kırk saati aşan her mesai için mesai ücreti ödenmelidir. Bayramlarda çalışan polislerimizin çalıştıkları gün sayısı yıllık izinlerine eklenmelidir. Diğer kamu görevlilerinden en az yüz saat daha fazla çalışan polis memurlarımızın özel hizmet tazminatları yükseltilmelidir. Polis memurlarımızın üzerlerindeki mobbing ve psikolojik şiddet kaldırılmalı, bununla ilgili gerekli çalışmalar yapılmalıdır. Kiraların yüksek olduğu büyük şehirlerde kira yardımı yapılmalıdır. Polis Meslek Kanunu ve yetki kullanımına dair daha açık, daha net bir yasa hazırlanmalıdır. Jandarma uzman çavuşlarımıza kadroları verilmeli, artık sözleşmeli uzman çavuş olmamalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın.

ÖMER KARAKAŞ (Devamla) - Uzman çavuşlarımızın çalışma saatleri 24/24 saat olarak değiştirilmelidir. Milliyetçi, vatansever emniyet müdürleri tasfiye edilirken Erzincan merkezli bir tarikatın mensupları Emniyette kadrolaşıyor Sayın Bakanım. Maalesef ki liyakat esaslı değil tarikat esaslı yeni bir kadrolaşmayla karşı karşıyayız.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bizim İYİ Parti olarak kırmızı çizgilerimiz bu ülkenin birlik ve beraberliğidir, bu ülkenin bölünmez bütünlüğüdür. O yüzden de İYİ Parti olarak bütçede Emniyet Genel Müdürlüğünün bütçesine, Jandarma Genel Komutanlığının bütçesine, Sahil Güvenlik Komutanlığının bütçesine “evet” oyu vereceğiz ancak İçişleri Bakanlığı bütçesine “hayır” oyu vereceğiz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Karakaş.

Şimdi diğer söz talebi Edirne Milletvekili Mehmet Akalın’a ait.

Sayın Akalın, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA MEHMET AKALIN (Edirne) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakanlar, değerli milletvekilleri; Tarım ve Orman Orman Bakanlığı bütçesi üzerinde İYİ Parti Grubu adına söz almış bulunuyorum. Heyetinizi saygıyla selamlarım.

Binlerce yıldan beri tarım ürünleri üreten ve ihraç eden, tarımın ilk merkezlerinden olan bu coğrafyada, biz İYİ Parti olarak, tarım politikalarının millî güvenlik politikaları kadar önemli olduğuna ve ona göre planlanıp bütçelendirilmesi gerektiğine inanmaktayız. Tarım, yalnızca gıda güvenliğimizin temel taşı değil aynı zamanda ülkemiz ekonomisini, bağımsızlığını, sağlığını ve geleceğini şekillendiren stratejik bir sektördür. Ancak üzülerek ifade etmek istiyorum ki bu bütçe bunun önemini anlamış bir bütçe değildir. Bu bütçe çiftçimizin hiçbir sorununu çözmez ve çiftçimizin yok olması adına hazırlanmış bir bütçedir.

Değerli milletvekilleri, Anayasa’mızın 45’inci maddesi ve Tarım Kanunu’nun 21’inci maddesi de tarım sektörüne ayrılması gereken destek oranının gayrisafi millî hasılanın en az yüzde 1’i olması gerektiğini hükme bağlamıştır. Ancak açıklanan bütçede bu oran maalesef yüzde 1’in altında kalmıştır. Bu durum yasal bir zorunluluğun yerine getirilmediğini açıkça göstermektedir. Çiftçilerimiz artan üretim maliyetleri ve düşük desteklerle ekonomik zorluklarla karşı karşıya kalmış, bu durumdan dolayı yalnızca tarımsal üretimimiz değil, kırsal kalkınma ve gıda güvenliğimiz de tehdit altına girmiştir. Son yirmi yılda nüfusumuz yaklaşık 20 milyon kişi artmışken buğday üretim alanlarımız yaklaşık 2,5 milyon hektar azalmıştır. İcra makamının sunumlarında hep ihracattan bahsediliyor, ithalat maalesef es geçiliyor.

Bakın, tarım ithalatında 2002 yılındaki hacim yaklaşık 1,5 milyar dolar iken 2023 yılı itibarıyla yaklaşık 14 milyar dolara yaklaşmıştır. Ticaret dengesi de eksi 5 milyar dolar civarındadır. Çiftçilerimizi zor durumda bırakan da bu sorumsuz ithalat politikalarıdır. Bu durum, çiftçilerimizin ve üreticilerimizin sahipsiz bırakıldığının göstergesidir. Ülkemiz, tarımda kendi kendine yeten ülke olmaktan uzaklaşmış, tarımsal ilaçlar ve hibrit tohum pazarının âdeta bir tüketicisi hâline gelmiştir.

Değerli milletvekilleri, bir diğer konu, tarım kimyasalları konusudur. Tarımsal kimyasalların yoğun kullanımı, yalnızca çiftçilerimizin maliyetlerini artırmakla kalmamakta, aynı zamanda çevresel tahribata yol açmaktadır. Bugün, yer altı sularımızda tarım ilaçlarına ve diğer sanayi kalıntılarına rastlıyoruz; bu durum, tarım yapılan topraklarımızı verimsiz hâle getiriyor ve gıda güvenliğini doğrudan etkiliyor. Avrupa Birliği verilerine göre, Türkiye’den ihraç edilen birçok gıda ürünü pestisit ve mikrotoksin kalıntıları nedeniyle geri çevrilmektedir. 2024 yılının ilk yarısında 205 parti gıda ürünümüz kimyasal kalıntılar nedeniyle uluslararası gümrüklerde sorunlar yaşamış, 132’si sınırda reddedilmiştir. Daha birkaç gün önce Finlandiya’ya ihraç edilen kimyon baharatında salmonella bakterisi tespit edilmiş, ürünler piyasadan toplatılmıştır. Bu olaylar, tarımsal gıda üretiminde kullanılan kimyasalların denetim eksikliğini ve kalite standartlarının uygulanmasındaki sorunları gözler önüne sermektedir.

Değerli milletvekilleri, bu kürsüden dayanaksız konuşmayı kendime zül addederim ancak gümrükten geri dönen tarım ürünlerinin iç piyasaya sürüldüğü iddiaları dilden dile dolmaktadır. Bu konuda Ticaret Bakanına yazılı soru önergesi verdim, daha cevap alamadım. Sayın Bakan, şimdi size soruyorum: Bu iddialar doğru mudur?

Bu bütçe, maalesef, hayvancılık için de hayal kırıklığıdır. Hayvancılık desteklerinin destekleme bütçesindeki payı 2023 yılında yüzde 24,2; 2024 yılında yüzde 21,6; 2025 yılında da yüzde 20,1’le kademeli olarak azaltılmıştır. Bu sebeple, özellikle köylerde hayvancılık yok olmaktadır.

Tarımı etkileyen en büyük sorunlardan biri de belki de en önemlisi, kapanan köy okullarıdır. İktidara geldiğinizde 32 bin civarı olan köy okullarımız, bugün 12 bin seviyelerine düşmüştür. Köy okullarının kapanması köylerden göçü hızlandırmıştır. Bu durum köylerin demografik yapısını bozmakta ve köylerin geleceği açısından büyük bir tehdit oluşturmaktadır. Bu yanlış politikalar sonucunda çiftçilerimiz arazilerini boş bırakmakta veya arazilerini satarak köylerini terk etmektedir; verimli arazilerimiz de köy dışındaki kişilerin, daha doğrusu yabancıların eline geçmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; aslında yapılması gerekenleri anlamak için tarımda başarılı olan gelişmiş ülkelerde yapılanlara ve tarımsal desteklere bakmak gerekmektedir. Avrupa Birliği ülkelerinde tarımsal destekler millî hasılanın yüzde 1 ila 2’si arasında olması gerekir; Türkiye’de bu oran -biraz önce söylediğim gibi- maalesef yüzde 1’in altında kalmıştır. Mesela, Amerika’da 2018 yılında kabul edilen çiftlik yasasıyla tarım, gıda ve ilgili endüstrilerinin gayrisafi yurt içi hasılaya katkısı 2023 yılı itibarıyla 1,5 trilyon dolar olmuştur. Ayrıca, Amerika’da istihdam edilen tarım ve gıda çalışanlarının sayısı 22 milyonun üzerindedir. Bu da Amerika’daki toplam istihdamın yüzde 10’unu oluşturmaktadır. Avrupa Birliği ise uzun vadeli bütçesinin üçte 1’ini yani yaklaşık 400 milyar avroyu ortak tarım politikalarını desteklemek için ayırmıştır. Gelişmiş ülkelerde tarıma ayrılan bütçeler yalnızca çiftçiyi desteklemek için değil, aynı zamanda sürdürülebilir tarım uygulamalarını yaygınlaştırmak, doğal kaynakları korumak ve yenilikçi tarım teknolojilerini teşvik etmek için kullanılmaktadır. İşte, bu sebeple, Avrupa Birliği ve diğer gelişmiş ülkelerden tarım ürünleri ithal eder hâle geldik. Bugün Yunanistan’tan pamuk alıyoruz, Amerika Birleşik Devletleri’nden pamuk alıyoruz, soya fasulyesi satın alıyoruz. Buradan şu sonuç çıkmaktadır: Gelişmiş ülkeler tarıma çok büyük önem vermekte ve gelecekleri için tarım sektörlerini desteklemektedirler. Ülkemizde de bu anlayış benimsenerek tarım politikalarının yeniden şekillendirilmesi gerekmektedir.

Bu kapsamda somut olarak önerilerimizi paylaşmak istiyorum: Öncelikle Tarım Kanunu’nda belirtildiği gibi tarımsal destekler gayrisafi millî hasılanın en az yüzde 1’i olmalıdır hatta bu oran tekrardan gözden geçirilip yükseltilmelidir. Tarımsal üretimlerde yerel tohumlarımızın korunması ve geliştirilmesi için bilimsel çalışmalar artırılmalıdır. Tarımsal ilaçların ve kimyasalların kontrolsüz kullanımı engellenmeli, denetimler artırılarak organik tarım uygulamalarının yaygınlaşması sağlanmalıdır. Çiftçilerimizin mali yüklerini azaltmak için mazot, gübre, yem gibi temel girdilere yönelik desteklerin gelişmiş ülkelerde olduğu gibi artırılması ve avantajlı kredi mekanizmalarının daha erişilebilir hâle getirilmesi önem arz etmektedir.

Ayrıca, çevre dostu ve yenilikçi tarım politikalarının uygulanması, toprak ve su kaynaklarının korunması için elzemdir; daha çok desteklenmeli ve teşvik edilmelidir. Gıda ürünlerindeki kalite standartlarının sağlanması ve ihracatta yaşanan sorunların çözülmesi için etkin denetim mekanizmalarının oluşturulması gerekmektedir. Tarımda katma değeri yüksek ürünlerin üretimi yönlendirilmeli ve desteklenmelidir.

Yapılacak en önemli şey ne biliyor musunuz? Köy okullarının açılmasıdır. Bu düzenlemeler sadece bugünkü sorunların çözümü için değil gelecekte tarım sektörümüzü daha güçlü ve sürdürülebilir bir yapıya kavuşturmak için kritik öneme sahiptir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET AKALIN (Devamla) - Tamamlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - Sayın Akalın, lütfen tamamlayın.

MEHMET AKALIN (Devamla) - Anayasa'nın bize verdiği sorumluluk çerçevesinde tarımın hak ettiği desteği görmesi için Türk tarımıyla ilgili bu bütçeyi yeterli bulmuyor, gerekli düzenlemelerin yapılması çağrımızı yeniliyor, Yüce Meclisi ve aziz Türk milletini saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti, CHP ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Akalın.

İYİ Parti Grubu adına son söz talebi Aksaray Milletvekili Turan Yaldir'a ait.

Sayın Yaldir, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA TURAN YALDIR (Aksaray) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan 2025 yılı Tarım ve Orman Bakanlığı bütçesiyle ilgili İYİ Parti Grubum adına söz almış bulunuyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Üreticilerimiz 2024'te öyle bir sezon geçirdi ki ne ekse zarar etti. Karpuz, patates, çekirdek, domates, mısır ve daha niceleri üreticilerin belini büktü. 2024 yılında Türk çiftçisi hasat ettikleri ürünlerin neredeyse tamamından zarar etmiş ya da kâr elde edememiştir. Girdi maliyetlerindeki artış, mahsullerin maliyetin çok altında satılması, taban fiyatlarındaki adaletsizlik, enflasyona yem edilen yetersiz desteklemeler üreticilerin ekonomik açıdan zorlanmasına neden olmuştur. Bunlarla birlikte, küresel ısınma, fare istilası, dolu afetleri ve yer altı sularının çekilmesi gibi etkenler rekor hasat kayıplarına ve ürün kalitesinin düşmesine yol açarak hasat sezonunu üreticiler için büyük bir umutsuzluk ve hayal kırıklığına dönüştürmüştür.

Bir yıl kuraklığın derdini çeken üreticilerimiz diğer yıl dolu afetini çekiyor, bir yıl TMO'nun zulmünü yaşayan çiftçimiz diğer yıl taban fiyat eziyetini çekiyor, bir yıl rekor hasat düşüşünü yaşayan çiftçimiz diğer yıl girdi maliyetlerinin altında eziliyor; ne bitmez çilesi varmış be Türk çiftçisinin bu yalan dünyada. Alın terini toprağa akıtıp 85 milyon vatandaşımızı, 55 milyon turisti ve sayıları milyonları bulan sığınmacıları besleyen çiftçilerimiz 2024 yılının zararlarını telafi etmeden 2025 yılı üretim planını nasıl yapabilir? Tabiri caizse, çiftçinin 2024 cenazesi ortada kalmamalıdır. Hükümet, çiftçilerimize 2025 sezonuna hazırlık için bugünden can suyu vermelidir. 150 milyonu aşkın bir insanın gıda ihtiyacını karşılamak 2 milyon çiftçimizin en temel göreviyken Türk çiftçisine sahip çıkamamak ne binlerce yıllık kadim devlet geleneğimize yakışıyor ne de Hükümetin açıkladığı sözde Türkiye Yüzyılı vizyonuna.

Sayın Bakanım, kıymetli iktidar milletvekilleri; bir nebze empati yapıp çiftçilerimizin yaşadığı sıkıntıları anlamaya çalışın lütfen. Çiftçilerimizi sanayiciye ve tefeciye boğdurmamak onların yüzünü güldürür. Memleketimizin dört bir tarafında denizlere bedavadan akan akarsularımızın Anadolu'nun kurak topraklarına akmasını sağlamak çiftçimizin yüzünü güldürür. Alın teriyle ürettiği ürününü enflasyona ve faize boğdurmamak çiftçimizin yüzünü güldürür. Kanunda da olan ama uygulanmayan, millî gelirin yüzde 1'inin tarım desteklemelerine ayrılması çiftçimizin yüzünü güldürür. Kimseye muhtaç olmadan insanlık onuruna yakışır bir hayat sürmek çiftçimizin yüzünü güldürür.

Sayın Bakanım, tarıma sadece açıkladığınız taban fiyatlar, gelişmiş ülkelere göre yok denecek kadar az desteklemeler, ürettiği ürünün tarlada çürümesi gibi hadiseler ve sığınmacı tarım işçilerinin yüksek maaşlarla ve binbir nazla çalışması zarar vermiyor, tarıma en büyük zararı Hükümetin yıllara sâri tarım politikasızlığı zarar veriyor. Bitkisel Üretimde Yeni Destekleme Modeli ismiyle açıklamış

olduğunuz paketi daha da iyileştirerek çiftçilerimizin ilelebet yüzünü güldürmek Hükûmetin ve Bakanlığınızın boynunun borcudur. Geçtiğimiz son bir yılda mazot, gübre, ilaç, elektrik ve tohum gibi tarımın bel kemiği olan girdilerde ortalama yüzde 100’ü aşan artışlar yaşandı. Bu artışlar zaten hayatta kalma mücadelesi veren Türk çiftçisini daha da çıkmaza soktu. Neden çiftçimiz her geçen gün daha fazla borçlanıyor, daha fazla zorluk çekiyor? Hükûmetin bu kadar acı çeken çiftçimizi unutmaması kabul edilemez bir durumdur. Çiftçi tarladaki patatesini satamıyor ama emekli taneyle patates alıyor. Bunun sebebi yanlış tarım politikasından başka bir şey değildir. Çiftçimizin boğazına kadar borca battığı bugünlerde onları kendi kaderlerine terk etmek bu ülkenin geleceğini ateşe atmaktır. Sene 2021, buğday taban fiyatı 2.250 TL; sene 2024, buğday taban fiyatı 9.250 TL yani 4 kat. Sene 2021, mazot litre fiyatı 6,73 TL; sene 2024, mazot litre fiyatı 45 TL yani 7 kat. Üç yıl önce 3 kilogram buğday satın 1 litre mazot alabilen çiftçimiz, şimdi 5 kilogram buğday satın 1 litre mazot alabiliyor. Bu buğday-mazot kıyaslamasını tüm tarımsal ürünlerde, hatta çiğ sütte ve kırmızı ette de yapabiliriz. Türk çiftçisi açısından bu durum her geçen gün daha da kötüye gidiyor. Sığırımcılarla birlikte, yaklaşık 100 milyon nüfusa sahip bir ülkenin gıda ihtiyacını karşılamak ve 55 milyon turisti beslemek Türk çiftçisinin omuzlarına yüklenmiş bir görevdir. Ancak çiftçilerimizin bu görevi yerine getirebilmesi için gereken destekten yoksun bırakılması, onları değersiz ve sahipsiz hissetmeye itmektedir. Hükûmet, seçim zamanı geldiğinde en çok destek bulduğu çiftçileri iş sahip çıkmaya geldiğinde sürekli unutmaktadır ve ihmal etmektedir.

Gıda enflasyonu ile mücadele bahanesiyle çiğ süt fiyatlarının uzun süredir baskı altında tutulması süt üreticilerimizi çaresiz bırakmaktadır. Artan maliyetler ve düşük çiğ süt fiyatları arasında sıkışan üreticiler zarar ettikleri için gebe ineklerini dahi kesime göndermek zorunda kalmaktadır. Bugün “Anası olmayanın danası olmaz.” gerçeğini yurt dışından yapılan hayvan ithalatı mecburiyetiyle en acı şekilde yaşıyoruz.

Sayın Bakanım, değerli milletvekilleri; dünyanın gelişmiş ülkeleri küresel gıda krizine karşı tedbirler alırken Türkiye’nin hâlâ tarımda dışa bağımlı bir politika izlemesi, büyük bir milli güvenlik riski oluşturmaktadır. Gelişmiş ülkeler, uzun vadeli planlarla, kendi kendine yeten bir gıda yeterliliği ve gıda güvenliği politikası oluştururken, siz ülkemizi en temel gıdaların tedarikinde bile ithalata bağımlı hâle getirdiniz. Bu, sürdürülebilir bir durum değildir. Türkiye küresel bir krizin ya da savaşın çıkma ihtimalini göz önünde bulundurarak gıda stoklarını ve depolama kapasitesini artırmak zorundadır. Gıda artık stratejik bir mesele hâline gelmiştir. Yaklaşan üçüncü dünya savaşının Orta Doğu’da hatta sınırlarımızda yaşanabileceği gerçeğiyle artık yüzleşmeliyiz. Böyle bir durumda Türkiye’nin gıda yeterliliği konusunda herhangi bir hazırlığın olmadığı açıkça görülmektedir. En ufak bir kuraklıkta bile hububat ihtiyacını Rusya ve Ukrayna’dan ithal etme mecburiyetinde kalmak tarım politikamızdaki öngörüsüzlüğü göstermektedir. Gelişmiş ülkeler, olası bir kriz öncesinde tarım ve gıda alanında kısa, orta ve uzun vadeli planlamalar yaparak kendi kendine yetebilecek sistemler kuruyor. Bizim ise ülke olarak bu hayati konuda yeterince adım atmadığımız kanaatindeyim. 2024 yılında tarım ürünleri tarlada bırakılmış ve çiftçilerimiz üretimden soğutulmuşken geleceğe yönelik üretim planlamasını ve gıda güvenliğini nasıl sağlayacağız, yoksa felaket gelene kadar bu konuda bir adım atmayacak mıyız? Sözlerim asla politik saiklerle ve muhalefet olsun, laf olsun amacıyla söylenmemiş olup bizzat üreticinin feryadını dile getirmek maksadı taşımaktadır.

Bu bağlamda, artık üreticilerimizin bizzat yanında olan bir tarım politikasının hayata geçirilmesini diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Yaldr, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, İYİ Parti Grubunun söz talepleri karşılanmıştır.

Şimdi Milliyetçi Hareket Partisi Grubunun söz taleplerini karşılayacağım...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan...

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Temelli, niçin söz istediniz? Ben aralarda bir söz vermeyeceğimi geçen oturumda ifade ettim.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bu konuda konuşacaktım.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Bu konuda konuşmak istiyoruz.

BAŞKAN - Efendim, bu konuyla alakalı size söylenmiş bir şey yok, bir sataşma yok. Sayın sözcüler kendi görüşlerini açıkladılar, sizin grubunuz geldiğinde de zaten yetmiş dakika bu konularda her şey söylenecek.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın, 31'inci Birleşimde de uyguladığı şekilde, Bakanların konuşmalarından sonra İç Tüzük 60'a göre söz vereceğine ilişkin konuşması

BAŞKAN - Ben buradan bir kez daha ifade ediyorum: İç Tüzük'te yeri olmayan bu uygulamayı, her grup konuşmasından sonra Değerli Grup Başkan Vekillerimizin ayrıca görüş açıklama usulünü ben geçen hafta uygulamadım ancak geçen hafta şeyde uyguladım, sayın bakanlarımızın konuşmalarından sonra söylenecek bazı şeyler olabilir, orada tartışmalar da oluyor; bugün de gene İç Tüzük 60'a göre orada söz vereceğim ama burada herhangi bir söz talebini karşılamayacağımı buradan ifade etmek isterim. İç Tüzük'te bunun yeri yok yani kusura bakmayın. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Başarır, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve Başkanlığın tutumuna yönelik usul tartışması açılmasını talep ettiklerine ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bir: Uzun süreden beri, mesela bütçe görüşmelerinin dışında 20 ya da bazen 30 milletvekiline Meclis açıldığı anda yerinden söz veriyordunuz. İki: Meclis açıldıktan sonra, gündem dışı konuşmalar yapıldıktan sonra Grup Başkan Vekillerine bazen beş, bazen yedi dakika söz veriyordunuz; böyle bir teamül vardı. Şimdi "Bunu yapmam." diyorsunuz. Eğer reddediyorsanız ben usul tartışması açılmasını istiyorum.

BAŞKAN - Sayın Başkan, müsaade buyurur musunuz...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Usul tartışması açılmasını istiyorum efendim çünkü Mecliste günden güne bu süreler kısıtlanıyor; grup önerilerinde on dakika konuşurken beş dakikaya düştü, beşer dakikalar üç dakikaya düştü.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Efendim, aynı konuda bizim de usul tartışması açılmasına yönelik talebimiz var, usul tartışması açılmasını istiyoruz.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - O zaman usul tartışması açılmasını istiyoruz efendim, buna "Yok." diyemezsiniz.

BAŞKAN - Değerli arkadaşlar, şimdi dediğiniz gibi, ben bu konuda bir değerlendirme yapma zarureti duyuyorum. Değerli Grup Başkan Vekillerimizin her gün oturum başı yaptıkları açıklamalar da bakarsanız İç Tüzük'e aykırı, İç Tüzük'te böyle bir hak...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ama böyle bir teamül oluştu.

BAŞKAN - Efendim, teamül...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Kuralların olmadığı yerde teamüller oluşur, Meclis Başkanları bunu uygulatır.

BAŞKAN - Ama bakın, bir şey söyleyeyim Sayın Başkan...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Eğer "Bunu ben uygulamayacağım." diyorsanız ben bütçe görüşmelerinde yoklama dahil tüm İç Tüzük'teki haklarımızı kullanırım. Diğer arkadaşlarımızın da böyle düşündüğünü biliyorum, hissediyorum.

BAŞKAN - Sayın Başkanım, müsaade buyur, ben bir anlatayım meramımı; ben dinledim sizi.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Buyurun.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - İç Tüzük'ün nesine aykırı Başkan.

BAŞKAN - Ben şimdi sizi dinledim, izin verin.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - İç Tüzük'e nerede aykırı bize anlatır mısınız?

BAŞKAN - İzah edeceğim işte, müsaade buyurun. Siz söylediniz, ben de size izah ediyorum.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Evet, dinliyoruz ama biz bulamadık.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Usul tartışmasını açın, sonra karar verirsiniz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - İzin verin, izah ediyorum, usul tartışması da açmayacağım, burada usule aykırı bir şey yok.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Bir kere, sizin bu teamüllere aykırı tavrınızı kabul etmiyoruz.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Zaten beş dakika geçti.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Efendim, usul tartışması açmama gibi bir hakkınız yok.

BAŞKAN - Benim var, takdir hakkı bana ait.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkanım, usul tartışması açmama kararınızı da usul tartışmasına açarız. Böyle şey olur mu, lütfen...

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) - Usul tartışması açmak zorundasınız.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Açmak zorundasınız, ne demek, burası İç Tüzük'e göre yönetilen bir yer.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Açmak zorundasınız diğer işlemlerden önce, 63'üncü madde açık.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Kafanıza göre takılamazsınız İç Tüzük var.

V.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın, 162 sıra sayılı 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 163 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin beşinci tur görüşmelerindeki tutumu hakkında

BAŞKAN - Peki, usul tartışması açıyorum.

HALİL ELDEMİR (Bilecik) - Sayın Başkanım, lehte...

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Lehte Başkanım...

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Başkanım, lehte...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Aleyhte...

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Aleyhte...

BAŞKAN - Lehte Sayın Temelli, lehte Sayın Yenişehirlioğlu, aleyhte Sayın Başarır...

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkanım, bizim de talebimiz var.

BAŞKAN - İşte efendim, ilk talepte bulunanlara göre veriyorum.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Ben de ilk talepte bulunanlardan birisiyim Sayın Başkan.

BAŞKAN - Arkadaşlar, ben buradan da bakıyorum, kimler istiyor...

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Başkanım, sadece iktidar tarafına bakarsanız göremezsiniz tabii.

BAŞKAN - Sayın Kaya, bir izin verir misiniz?

Divan usul tartışması açtıktan sonraki, bakın “Usul tartışması açıyorum.” dedikten sonraki talepleri karşılıyorum.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Başkanım, müsaade edin...

RESUL KURT (Adıyaman) - Bülent Bey...

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Lütfen yerinizden laf atmayın. Sessiz olun, müsaade edip etmeyecek olan...

RESUL KURT (Adıyaman) - Bir müsaade et Bülent Bey ya!

BAŞKAN - Lehte Halil Eldemir...

RESUL KURT (Adıyaman) - Bir müsaade et de Başkan yönetiyor, sen yönetmiyorsun, ayıp ya! Bir müsaade et kardeşim!

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Resul Bey, size ne oluyor, hayırdır?

RESUL KURT (Adıyaman) - Bir müsaade et kardeşim, Başkan yönetiyor burada. Sen kimsin ya!

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Size ne oluyor? Grubumun ve Meclisin hakkını koruyorum. Sen kim oluyorsun? Sus otur yerine ya!

RESUL KURT (Adıyaman) - Otur yerine!

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Otur yerine!

RESUL KURT (Adıyaman) - Sen otur, ben oturuyorum zaten.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Otur yerine; saygılı ol, saygılı ol ya!

RESUL KURT (Adıyaman) - Sen saygılı ol. Terbiyesizlik etme!

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Terbiyesiz sensin!

RESUL KURT (Adıyaman) - Otur yerine!

BAŞKAN - Evet, lehte Sayın Yenişehirlioğlu, lehte Halil Eldemir...

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Terbiyesiz sensin biliyor musun, terbiyesiz olmasan oradan laf atmazsın.

RESUL KURT (Adıyaman) - Ayıp ya! Kardeşim ayıp, sus! Terbiyesiz herif!

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Burada ben grubum adına konuşuyorum, otur yerine!

RESUL KURT (Adıyaman) - Ben oturuyorum kardeşim, sen oturacaksın.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Otur! Otur!

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Bülent Bey, oturuyor zaten.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Ama efendice otursun, oturmuyor şu an konuşuyor yani.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Efendim önce, bizim birinci sıra...

BAŞKAN - Sayın Halil Eldemir, lehte buyurun.

HALİL ELDEMİR (Bilecik) - Sayın Başkanım, çok kıymetli milletvekillerimiz; öncelikle sizleri saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, zaman zaman Başkanlık Divanının tutumuyla ilgili olarak, Meclisi idare eden Başkanın tutumuyla ilgili olarak burada usul tartışmaları açılır; bu, Meclisin İçtüzük'ünde olan bir husus ama şunu da belirtmek isterim, biz öncelikle bugün Meclisimizi idare eden Başkan Vekilimizin tutumunun lehinde olduğumuzu öncelikle ifade edeyim.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Süpriz oldu bizim için (!)

HALİL ELDEMİR (Devamla) - Şimdi, burada her partinin grup başkan vekilleri var, toplamda saydığımız zaman 16 grup başkan vekilimiz var, 4 Meclis Başkan Vekilimiz var, Meclis Başkanımızla beraber 5 eder. Eğer burada İç Tüzük'e uymazsak, İç Tüzük'ün hükümlerini uygulamazsak 16'nın 5'li kombinasyonu kadar usul çıkar; bu, Meclisin yönetimi için doğru bir şey değildir. Onun için hem Grup Başkan Vekillerimizin hem de Meclisi idare eden Meclis Başkanı ve Başkan Vekillerimizin İç Tüzük'ü harfiyen uygulaması esastır. Bundan dolayı, bugüne kadar -ben üç dönemdir milletvekiliyim- bundan önceki görev yaptığım 25'inci Dönemde de 26'ncı Dönemde de böyle bir usul yoktu. 27'nci Dönemde neler yaşandığını 27'nci Dönemde olan arkadaşlar daha iyi bilir. Sayın Başkanımız bir nezaket gösterdi geçen hafta, bununla ilgili burada böyle uygulama yapacağını ifade etti ve neticesinde de en son Bakanlarımızın konuşmalarını yaptıktan sonra katkı koymak isteyen veya Genel Kurula grubu adına bir şeyler aktarmak isteyen Grup Başkan Vekillerimiz olduğu takdirde onlara söz vereceğini ifade etti. Ben Meclisin verimli çalışması için ve burada bizleri dinleyen aziz milletimizin birtakım kısır çekişmelere muhatap kalmamaları, onları dinlememeleri için Sayın Başkanımızın tutumunun lehinde olduğumuzu ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Eldemir, teşekkür ediyorum.

Aleyhte Mersin Milletvekilimiz Sayın Ali Mahir Başarır.

Buyurun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şimdi, aslolan tabii ki Meclisin Anayasa ve İç Tüzük'e göre yönetilmesi. Günden güne, son yıllarda yapılan İç Tüzük değişikliklerinden sonra grupların, milletvekillerinin konuşma süreleri zaten kısaltılmış ve süregelen teamüllerde Meclisi yöneten Başkan Vekilleri, Meclis Başkanı, Grup Başkan Vekillerine daha Meclis açılırken gündemle ilgili beş dakika, yedi dakika, sekiz dakikayı bulan değerlendirme hakları veriyor. Ayrıca bunu da nereden alıyor? İç Tüzük 60'ıncı maddeden alıyor ve siz Sayın Başkan ne dediniz? "Bütçe görüşmelerinin üçüncü günü Meclisi yönetirken ben bu hakkı vermiştim." dediniz, bugün de "Alıyorum." diyorsunuz. Ya, bir dakika, Türkiye Büyük Millet Meclisi böyle yönetilemez. (CHP sıralarından alkışlar) Niye bu hakkı alıyorsunuz bugün? Bakanlara göre bu kararı veriyorsunuz; eğer tartışma olacak, eleştirilecek bakanlar buradaysa susturalım ama pek tartışma konusu olmayacak, hukuki davranan bakanlar varsa konuşsunlar. Burada bugün çok konuşulacak, soru sorulacak iki Bakan var: Birisi, belediyelere borçlarından dolayı sürekli icra yollayan, kalemiyle onları çalıştırmayan Çalışma Bakanı; diğeri, kayyum atayan İçişleri Bakanı; hassasiyet buradan geliyor. Şurada oturan İçişleri Bakanı Komisyona geldiği zaman kapıda iki kelime konuşmadığı için bir gerginlik olacağı net, "Grup Başkan Vekillerini susturalım..." Hayır, hayır! Burada, grupları temsilen Grup Başkan Vekilleri gündeme ilişkin, bakanların aldığı önemli bazı hukuksuz kararlara ilişkin konuşur. Yetmişer dakika konuşuluyor bakın, her grup yetmiş dakika konuşuyor. Grup Başkan Vekillerinin çıkıp o konuşmalara dair iki dakikalık konuşma yapması teamül olmuş, her bütçede bu yapılıyor ama bugün

“Geçen hafta verdim, bu hafta alıyorum.” Hayır, sizin böyle bir hakkınız yok Sayın Başkan, olamaz. (CHP sıralarından alkışlar) Eğer diyorsanız ki: “Ben İç Tüzük’e göre bunu keyfi olarak kullanıyorum.” Oylamalarda -sakin, tehdit değil, İç Tüzük’teki bir hak- yoklama hakkımızı isteriz. Bütçede de böyle bir şey yok. “Bütçede yoklama alamazsın.” diye bir şey var mı arkadaşlar? Ama almıyoruz. Ama bundan sonra a-la-ca-ğım, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, açılıшта 400 kişi isteyeceğiz, açılıшта da yoklama talep edeceğiz.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Hem teamüllerden bahsedeceksin hem de teamülleri bozacaksın.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Alacağım... Alacağım...

BAŞKAN - Evet, şimdi, lehte Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu’na söz veriyorum.

Sayın Yenişehirlioğlu, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Sayın Başkan, değerli...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Şimdi gelin buraya...

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Devamla) - Tehditlerle yürümez bu Meclis, lütfen...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Tehdit, tehdit?

SEZAI TEMELLİ (Muş) - İç Tüzük’ün gereği tehdit olur mu hiç?

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Devamla) - Hayır, hayır, arkadan gelen, sana demiyorum.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - İç Tüzük’teki bir hak tehdit olmaz.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Devamla) - Yani arkadan gelen söz dolayısıyla diyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hazır söz hakkı gelmişken şunu belirtmemde fayda var: O gün hadiseyi ortaya koyamamıştım ama beni de derinden sarsan bir hadiseydi malumunuz. Saadet Partisi Kocaeli Milletvekili Hasan Bitmez’i vefatının yıl dönümünde ben de rahmetle yâd ediyorum. Ailesine, yakınlarına ve Saadet Partisi camiasına bir kez daha başsağlığı diliyorum.

Bu dünyada kalp kırmak, yara açmak çok kolay malumunuz; bunu hepimiz de çok iyi biliyorsunuz. Önemli olan gönüller yapmak ve yara sarmaktır; esas şiarımızın bu olması gerektiğini düşünüyorum. Bu sebeple, tabii ki tartışacağız, fikirlerimizi öne süreceğiz ancak ölümlü, gelip geçici bu dünyada birbirimizi kırmanın, üzmenin hiçbir anlamı yok. Bu doğrultuda çalışmalarımızı şekillendirmemiz gerektiğine inancımı bir kez daha tekrar ediyorum. Bu vesileyle, Meclisimizin mehabetine uygun tartışmaların sakin, doğru ve nazik bir üslupla yürütülmesi gerektiğinin önemini bir kez daha vurguluyorum. Merhum Hasan Bitmez’i de bir kez daha rahmetle yâd ediyorum. Genel Kurula da bu sebeple tekrardan saygıyla sunuyorum.

Biz lehte söz aldık ve Meclis Başkan Vekilimizin tutumuna aynen katıldığımızı ifade etmek istiyoruz. İç Tüzük’te olmayan bir hadiseyi sanki bir anayasamış gibi ortaya koymanın ve daimi olarak tekrarlıyor olmanın doğru olmadığını düşünüyorum.

ERHAN USTA (Samsun) - Bahadır Bey, yasaklayıcı bir hüküm var mı?

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Devamla) - Bütçe görüşmelerinde bütün partilere yetmiş dakika söz veriliyor, yetmiş dakikalık süre zarfında bir muhalefet partisinden ya da iktidar partisinden kendini ifade etmesi, bakanlara karşı tavrını ortaya koyması, sorularını yöneltmesi ve cevap alması son derece uygun bir süre malumunuz. Kaldı ki şunu da doğru bulmuyorum: Bakanlara göre

farklı hareket ediliyor ve farklı tutum sergileniyor durumunu Meclis Başkan Vekilimize karşı doğru olmayan bir tavır olarak nitelendiriyorum. Herkesin bir sözü vardır ve bu sözü sarf eder. Bakanlarımız buradadır, her gün değişiyor ve herkes istediği soruyu soruyor ama yoklama isteriz, şunu yaparız, bunu yaparız... Yoklama isterseniz AK PARTİ sıraları dolar ve gereği yapılır ama bu şekilde tehditvari hareketlerle bu Meclis yönetilemez diyorum, hepinize saygılarımı sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan, tehdit Türk Ceza Kanunu'nda bir suç ve tehdit ettiğimi iddia ediyor, bu konuda cevap vereceğim efendim.

BAŞKAN - Sayın Başarır, bir dakika, şu işlemi bitireyim efendim.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Tabii, bitirin, buyurun.

BAŞKAN - Evet, şimdi, aleyhte Muş Milletvekili Sayın Sezai Temelli'ye söz veriyorum.

Buyurun Sayın Temelli. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

CEMAL ENGİNYURT (İstanbul) - Aleyhte ben de söz istemiştım Başkanım, niye vermiyorsun? Bu tarafa da bak ara sıra ya!

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu konuda bir tartışmanın başlaması bile aslında Meclisin teamüllerine uygun bir şey değil ama maalesef bir usul tartışması yapıyoruz.

Sözlerime başlamadan, ben de Hasan Bitmez'e bir kez daha Allah'tan rahmet diliyorum.

Evet, bu anmayı yapmak için söz istemiştık ama mesele nerelere geldi. Tabii, burada sanki yetmiş dakika vekillerimiz, arkadaşlarımız konuşuyor, bu süre yetersiz diye bunu istemiyoruz ama Grup Başkan Vekilleri zaman zaman belli konularda grupları adına belli görüşlerini burada ifade ederler. Biz bunun belli bir sıklıkla yapılmasını değil, gerektiğinde yapılmasını söylüyoruz ve bunun teamülleri var, bu teamüllere uygun bunu düzenleyebiliriz. Burada bunun bir gerilimini yaratmak, bir karışıklığını yaratmak bu Meclisin genelgeçer anlayışına da sığmıyor. Dolayısıyla önemli olan burada bütçe görüşmelerini sağlıklı bir şekilde yürütemek. Peki, bu sağlıklı yürütmeye karşı olan acaba Grup Başkan Vekillerinin ara ara söz alması mıdır, yoksa bir şişe sudan kıyamet koparanlar mıdır, yoksa yasakçı zihniyetini buraya taşıyan anlayış mıdır, yoksa burayı tribüne çeviren bir grup mudur? Dolayısıyla burada vekillerin söz hakkına ya da Meclisteki bütçe görüşmelerinin sağlıklı yürüyüp yürümemesine bakacağımız yer Grup Başkan Vekillerinin alacağı söz süreleri değildir. Bizler hani buradaki çalışmalara engel olmak amacıyla değil, görüşlerimizi bildirmek için söz alıyoruz. Eğer bu kadar hassasiyetiniz varsa Bakanlarınıza taraftar edasıyla yaklaşmazsınız, Bakanlar da buraya çıktığında Genel Kurula gereken saygıyı göstererek konuşmalar yapar. Geriye bakın, üç gün boyunca burada yaşananlara bakın bakalım, buranın çalışmalarını engelleyen Grup Başkan Vekillerinin aldığı sözler midir yoksa Bakanların burada sergiledikleri performans mıdır ya da sizin bu görüşmelere yaklaşımınız mıdır? Dolayısıyla burada bu usul tartışmasıymış, teamüllermiş, bunlara, evet, hepimiz hassasiyet gösterelim ama önemli olan, burada sağlıklı bir çalışma ortamını hayata geçirelim. Bunu yapacak bizim de deneyimimiz var, bizim de aklımız var, bizim de etik anlayışımız var. Grup Başkan Vekillerine, vekillerimize ve gruplara yaklaşırken böyle bir istibdat anlayışıyla, böyle bir yasakçı anlayışla -herhâlde bugün yasakçı bakanlar geldi, biraz da ondan kaynaklanıyor- lütfen yaklaşmayın.

Teşekkür ederim. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan, tehdit ettiğimi iddia etti.

BAŞKAN - Sayın Başarır, işlemi bitireyim, size söz vereceğim; izin verin.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Tamam.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Alın teriyle çalışanlara grev yasak.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Genel Kurulun onayına sunun Başkanım, Genel Kurulun onayına sunun. Genel Kurulun onayına sunun Sayın Başkanım, kendi başınıza karar vermeyin lütfen.

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, Meclisin çalışması bizim hukukumuzda Anayasa ve İç Tüzük hükümleri esas alınarak...

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Teamüller yok mu efendim, teamüller yok mu?

BAŞKAN - Bir izin verin, ben açıklayayım, neler söyleyeceğimi dinlerseniz memnun olurum.

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) - Anayasa'dan bahsediyor, "teamül" diyor burada.

BAŞKAN - Ve bu kuralları hazırlayan gerek Anayasa koyucu gerekse İç Tüzük'ü hazırlayan, kabul eden yasama organı, hepsi bu kurallara uyularak Meclisin daha iyi, daha etkin, daha verimli çalışacağı bilinciyle koymuşlardır ve bunların uygulamasını da hem Başkanlık Divanına hem de sayın vekillerin kendi takdirlerine bırakmıştır. Elbette, biz kendimizi kurallarla bağlı görmezsek o zaman burada sağlıklı bir yönetim olmaz.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Görmüyorsunuz zaten.

BAŞKAN - Ben beklerim ki biz kuralları çiğnediğimizde her partiden Grup Başkan Vekili arkadaşlarımız hatta milletvekili arkadaşlarımızın her biri "Sen kurala uymadın." diye beni uyarsınlar. Kuralı çiğneyin, kuralı uygulamayın; böyle bir yanlış uygulama başladı, buna siz de devam edin diye beni uyarınca gerçekten çok büyük bir üzüntü duyduğumu buradan ifade etmek isterim.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Bakanken uyardık, dinlemediniz bizi.

BAŞKAN - Eğer biz Anayasa ve Meclis İçtüzüğü'ne uymazsak o zaman sağlıklı bir iş yapmış olmayız. Tabii, İç Tüzük 60'ın uygulamasının nasıl yapıldığını görüyoruz. O da geçmişte, mesela çok acil bir durum, bu pek kısa söz meselesi; her gün yüzlerce kişiye söz vererek değil gerçekten çok ihtiyaç olan bir mesele olur, pek önemli bir konu olur; bunun için istisnai konulmuş onu duyurmak için ama 27'nci Dönemde -bütün arkadaşlarımız biliyorlar- maalesef bu konuda da İç Tüzük'e aykırı bir esneme yapılmış.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Valla, iyi ki olmuş yoksa hiç konuşamayacakmış milletvekilleri.

BAŞKAN - Şimdi, onu zaten biz de uyguluyoruz, 20 kişiye ben de veriyorum ve esnediği zamanlar da oldu. Diğer arkadaşlar farklı veriyor ama bütçe görüşmelerine gelince gerçekten yorucu bir çalışma oluyor; sabah on birden başlıyor, geçen üç buçuğa kadar Meclisimiz çalıştı ve sürekli... (CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Neden sürdü, işte onu anlattık Başkan.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Bu gidişle daha da uzar Sayın Başkan, bu gidişle uzar.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Neden sürdüğünü anlattım biraz önce size, dinlemiyorsunuz ki.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - On beş gün olacağına bir ay olsun, ne olur?

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Biz konuştuk diye sürmedi ki.

BAŞKAN - Efendim, çalışmasına bizim itirazımız yok ama buradaki çalışmanın sağlıklı yürümesi bakımından da bu son derece önemli. O yüzden, benim aralarda bir söz talebini grupların görüş beyanlarından sonra karşılamayacağım yönündeki tutumumda bir değişiklik yoktur.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Genel Kurulun onayına sunun efendim, niye kendiniz...

BAŞKAN - Efendim, bu benim takdirim yani bakın, eskilerin deyimiyle, bedaheti açık olan şeyleri oya sunmak doğru değil. Bu, oya sunulacak bir şey değil.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Genel Kurulun onayına sunun Sayın Başkan, Genel Kurulun onayına sunun, niye kaçınıyorsunuz?

BAŞKAN - Güneş gibi ortada olan bir İç Tüzük uygulaması olduğu için İç Tüzük açısından, Anayasa açısından bedaheti tartışmasız bir şey, bedahet ortada; o yüzden oylamaya sunmuyorum.

Sayın Başarır'a söz veriyorum.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Genel Kurulun onayına sunun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Açıkça tehdit ettiğimi söyledi, cevap vereceğim.

RESUL KURT (Adıyaman) - Ya, tehdit etmedi, "Sen tehdit ediyorsun." dedi.

BAŞKAN - Buyur, buyur, söz veriyorum.

VI.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun usul görüşmeleri üzerinde lehte yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Evet, ben de onu söylüyorum.

İç Tüzük'teki hakları kullanmayı söylemek, beyan etmek ne zamandan beri tehdit oluyor? Tehdit nedir biliyor musunuz: "Burada grubu olan partinin Grup Başkan Vekillerine bütçede söz vermem çünkü yoruluyoruz; uzamasın." demek. Ben yorulayım, ben yorulmak istiyorum, ben çalışmak istiyorum, ben beşe kadar çalışmak istiyorum Sayın Başkan. (CHP sıralarından alkışlar) Ha, süreden tasarrufu muhalefetin Grup Başkan Vekillerine verdiğiniz sözde arıyorsanız yazıklar olsun! Bunu kabul edemeyiz.

Bak, bir kez daha söylüyorum: Yoklama almamak ya da almak da İç Tüzük'teki bir hakken bütçe görüşmelerinde muhalefet grubu yoklama talebinde bulunmuyorsa bu bir teamüldür, buna saygı duyuyorsun ama Grup Başkan Vekillerinin gündemle ilgili konuşmaları da bir teamülken "Ben bunu uygulamıyorum." diyorsun; bu da keyfiliktir. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

İSMAİL ERDEM (İstanbul) - Hem sataşma yapıyorsunuz...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) - Ben bu konuda muhalefetteki Grup Başkan Vekili arkadaşlarımla birlikte direnç göstereceğim. (CHP sıralarından alkışlar)

Burada, bizim konuşma haklarımızı vermezseniz biz de İç Tüzük'ten doğan tüm haklarımızı kullanacağız. Ha, ne olur? Sabah yedide gideriz, iki saat uyuruz. Ben uyumamaya alışkınım ama siz uyumaya çok çok ihtiyaç duyuyorsunuz ve alışkınsınız.

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) - Yüz yıldır uyuyorsunuz, yüz yıldır!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) - Bu grup uyumaz! Bu grup uyumaz! Bu grup uyumaz!

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) - Yüz yıldır uyuyorsunuz! Ali Mahir, yüz yıldır uyuyorsunuz!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) - Sen zaten uyuyorsun!

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) - Yüz yıldır uyuyorsunuz!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) - Ayakta uyuyorsun!

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) - Yüz yıldır uyuyorsunuz siz!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ayakta uyuyorsun, otel parası da vermiyorsun!

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) - Yüz yıldır uyuyorsun!

İRFAN ÇELİKASLAN (Gaziantep) - Sizin dediğiniz saatte biz sabah namazına kalkıyoruz, merak etmeyin.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Vallahi, seni hiç görmedim ben. Bak, Mustafa Başkan, adam sabah namazını kılıyor, seni görmüyor hiç.

BAŞKAN - Evet, değerli milletvekilleri...

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkanım, siz Mecliste oturumu yönetirken tarafsız davranmak durumundasınız. Az evvel İç Tüzük tartışması başlattık; aynı siyasi partiden 2 arkadaşa söz verdiniz, burada diğer 5 partiden sadece 2 partiye söz verdiniz. Siz, bu Meclisi tarafsız yönetmek durumundasınız. İç Tüzük'ü uyguladığınızı söylüyorsunuz; elinizi vicdanınıza koyun, İç Tüzük "200 kişi hazır değilse bu Meclis açılmaz." diyor. Peki, açılırken 200 kişi var mıydı? Niçin İç Tüzük'ü ihlal ederek bugünkü oturuma başladınız? Bu konuda bir açıklamanız olacak mı Genel Kurula? İç Tüzük sizin için bu kadar önemliyse burada 200 kişi yokken, tarafsızlığınıza gölge düşürerek niçin Genel Kurulun çalışmalarını açıyorsunuz? İç Tüzük önemli mi? O zaman, her şeyde uygulayın, işinize geldiği zaman İç Tüzük'ü uygulamak bu Meclisin çalışma barışını dinamitlemeniz anlamına gelir. (Saadet Partisi ve İYİ Parti sıralarından alkışlar) O zaman, diğer arkadaşlarım da gider, İç Tüzük'ten kaynaklanan bütün haklarını kullanır ve bundan sonra sizin nöbetçi olduğunuz her oturumda İç Tüzük'ün her hükmünü size hatırlatır, teamüllere uygun davranmanız durumunda bunun İç Tüzük'e aykırı olduğunu defaatle dile getirir. Sadece siz yapıyorsunuz, diğer Meclis Başkan Vekilleri böyle bir uygulama yapmıyor.

ÖMER KARAKAŞ (Aydın) - Niye söz vermiyorsunuz, mikrofonu niye açmıyorsunuz?

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Yani, iktidardan fazla iktidarcılık yapmaya gerek yok. Meclis Başkanlığını da, Meclisi de tarafsız yönetin lütfen.

BAŞKAN - Peki, Sayın Kaya, anlaşıldı. Meramınız kayda geçti, tarih de not ediyor, herkes de bizi izliyor.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Kayda geçen hususları uygulamaya devam edeceğiz, bilginiz olsun.

BAŞKAN - Biz nöbetçi olduğumuz günlerde Genel Kurulun yönetimini İç Tüzük'e, Anayasa'ya uygun yapmaya devam edeceğiz.

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 162) (Devam)

2.- 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Ceveller, 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2023 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 225 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2023 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2023 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/922) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 163) (Devam)

*A) ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI (Devam)**1) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**B) MESLEKİ YETERLİLİK KURUMU (Devam)**1) Mesleki Yeterlilik Kurumu 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Mesleki Yeterlilik Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**C) İÇİŞLERİ BAKANLIĞI (Devam)**1) İçişleri Bakanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) İçişleri Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**Ç) EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)**1) Emniyet Genel Müdürlüğü 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Emniyet Genel Müdürlüğü 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**D) JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI (Devam)**1) Jandarma Genel Komutanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Jandarma Genel Komutanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**E) SAHİL GÜVENLİK KOMUTANLIĞI (Devam)**1) Sahil Güvenlik Komutanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Sahil Güvenlik Komutanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**F) GÖÇ İDARESİ BAŞKANLIĞI (Devam)**1) Göç İdaresi Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Göç İdaresi Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**G) AFET VE ACİL DURUM YÖNETİMİ BAŞKANLIĞI (Devam)**1) Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**Ğ) TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI (Devam)**1) Tarım ve Orman Bakanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Tarım ve Orman Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**H) ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)**1) Orman Genel Müdürlüğü 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Orman Genel Müdürlüğü 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**I) DEVLET SU İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)**1) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**İ) TÜRKİYE SU ENSTİTÜSÜ (Devam)**1) Türkiye Su Enstitüsü 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Türkiye Su Enstitüsü 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı*

BAŞKAN - Şimdi Milliyetçi Hareket Partisi Grubunun söz taleplerini karşılayacağım.

İlk söz talebi Çankırı Milletvekili Pelin Yılık'a ait.

Sayın Yılık, buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA PELİN YILIK (Çankırı) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2025 yılı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve bağlı kuruluşların bütçeleri üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubumuz adına söz aldım. Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Ülkemizin ekonomik ve sosyal kalkınmasında hayati öneme sahip olan çalışma yaşamı, işçi, işveren ve devlet arasındaki uyumun ve çalışma barışının sağlanmasının yanında, toplumun huzuru ve refahı için de yadsınamaz bir gerçekliktir. Çalışma hayatı, işçi ile işveren haklarının dengeli bir şekilde korunmasının yanında, işin korunmasını da dikkate alan politikalar çerçevesinde düzenlenmelidir. Bir toplumda sosyal refahın sağlanması adil gelir dağılımı ve gelir düzeyinin yükselmesiyle yakından ilişkilidir. Gayrisafı millî hasıladan kişi başına düşen payın seviyesi ekonomik gelişmişlik ve refah düzeyini gösterir. Çalışma hayatının tanzimi ve işleyişinde istihdam politikaları önemli bir yer tutmaktadır. Ülke ekonomisinin gelişmesi için yeni, aktif istihdam politikaları geliştirip bunları çalışma hayatına yansıtmak gerekmektedir. İstihdamın yanında, işe göre insan kültürünü geliştirmek, çalışma esnasında verimliliği artırmak, iş motivasyonunu yüksek tutmak, bireyleri işiyle, iş yeriyle, çalışma arkadaşlarıyla, işverenlerle ve paydaşlarıyla uyumlu kılmak sosyal hizmetin görevleri arasındadır. Değişen hayat şartlarıyla birlikte istihdam yapısı da değişmektedir. Örneğin, çalışma hayatı geçmişte yaşanan endüstriyel faaliyetlere göre şekil almaktayken günümüzde yerini hizmet sektörüne bırakmıştır. Bu çalışma şekli yarı zamanlı ile esnek çalışma saatleri yaratarak hem işverenin hem de çalışan kişinin standartlarına uygun bir ortam oluşturup verim elde etmenin farklı bir boyutudur. Milliyetçi Hareket Partisi olarak çalışma hayatına ilişkin politikamızın temeli toplumun tüm kesimlerine insana yakışır iş fırsatlarının sunulduğu, iş gücünün niteliğinin yükseltilip etkin kılındığı, iş sağlığı ve güvenliği şartlarının iyileştirildiği bir iş gücü piyasasının oluşturulmasına dayanmaktadır. İstikrarlı bir ekonomik büyüme ve güçlü üretim ekonomisini tesis etmek suretiyle üreten, istihdam yaratan ve üretilen değerden bu süreçte yer alan her kesimin katkısı ölçüsünde adil pay almasını sağlayan, üretim sürecinde yer almayan ihtiyaç sahiplerinin ise sosyal koruma programlarıyla desteklenmelerini ve yoksulluktan kurtulmalarını öngören bir sosyal refah düzeni oluşturmaktır. Ara ve kalifiye iş gücü ihtiyacına yönelik beceri geliştirme faaliyetlerinin düzenlenip savunma sanayi, yapay zekâ, siber güvenlik, temiz ve sürdürülebilir enerji ile uzay teknolojileri gibi stratejik alanlarda nitelikli iş gücü yetiştirmeye yönelik kamu, üniversite, özel sektör iş birliği programlarının uygulamaya konulması önem arz etmektedir. Gençlerin istihdamının artırılması ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi, öncelik gençler olmak üzere her ailede en az bir çalışan olmasını sağlayacak tedbirlerin alınması uygun olacaktır. İş kazası ve meslek hastalıklarının tespiti, bildiri süreclerinin iyileştirilmesi, iş sağlığı ve güvenliği alanında koruyucu ve önleyici faaliyetlerin artırılması, bu alanda yürütülen hizmetlerin nitelik ve verimliliğinin yükseltilmesi ve denetimlerinin daha da etkinleştirilmesi gerekmektedir. Asgari ücretle çalışanlar, kamu çalışanları ve emekliler toplumun önemli bir kesimini oluşturmaktadır. Bu kesimin mali ve sosyal haklarının iyileştirilmesi amacıyla önemli düzenlemeler yapılmıştır. Bu kapsamda 6 milyona yakın memur ve emekliye yönelik 3600 ek gösterge beklentisinin karşılanması ve her hizmet sınıfından memurlara 600 ek gösterge verilmesi, öğretmenlerin meslek kanunuyla birlikte maaşlarında artışlar yapılması, toplu sözleşme ikramiyesinin artırılması, doktorların maaş ve emekli aylıklarında önemli artışların yapılması, intern öğrenci aylıklarının asgari ücret düzeyine çıkarılması ve sağlık personelinin ek ödemelerinin artırılması, çalışanlara nakit olarak ödenen yemek ücretinin ve günlük ulaşım bedelinin vergiden istisna tutulan kısmının artırılmasıyla birlikte 30/6/2023 tarihine kadar elektrik, doğal gaz

ve ısınma giderleri ödemelerinin belirli bir kısmı sigorta primi ve gelir vergisinden istisna edilmiştir. Güvenlik korucularının aylık ücretlerinin asgari ücrete tamamlanması, en düşük emekli ve memur aylığını artırarak işverene asgari ücret destek primi uygulanması, asgari ücretin ve tüm çalışanların ücretlerinin asgari ücret kadarklık kısmının vergi dışı bırakılması, çalışanlarımızın çalışma şartlarında izin ve benzeri konularda iyileştirmeler yapılması, kamu kurumlarında 4/B sözleşmeli statüsünde görev yapan personel için yüzde 3 engelli çalıştırma mecburiyeti getirilerek 12 bin engelliye daha istihdam alanı açılması, 28 Şubat 2023'te kabul edilen kanunla, yaklaşık 5 milyon vatandaşımızı doğrudan ilgilendiren ve önemli bir beklenti hâline gelmiş bulunan emeklilikte yaşa takılma sorununun çözüme kavuşturulması, kamudaki sözleşmelilerin ve bazı taşeron işçilerin kadroya geçirilmesi bunlardan bazılarıdır.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak, birinci dereceye gelen tüm memurların 3600 ek göstergeden yararlandırılması, SSK, BAĞ-KUR prim ödeme gün sayısı farklarının giderilmesi, ücretlere ilişkin gelir vergisi dilimlerinin yeniden belirlenmesi beklentimizdir.

Sosyal güvenlik sisteminde, sigortalılar arasında her bakımdan norm ve standart birliğinin sağlanması, tüm emeklilerin maaş artışlarının aynı esaslara göre belirlenmesi, emekli aylığı bağlanmasında güncelleme katsayısı ve aylık bağlama oranlarının gözden geçirilmesi ve emekli aylıkları arasındaki eşitsizlikleri giderecek düzenlemenin yapılması gerektiği görüşündeyiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; toplumun her bir ferdi için hayatının herhangi bir aşamasında karşılaşılabileceği hastalık, işsizlik, yaşlılık, analık, iş kazası gibi sosyal risklere karşı korunma sağlanmasını hedefleyen sosyal güvenlik politikalarını insanlık tarihinin başlangıcından itibaren her dönemde görmek mümkündür. Bu açıdan, sosyal güvenlik sistemi; toplumsal barışın sağlanması, yoksulluğun azaltılması ve gelirin yeniden dağıtılmasında sosyal adaletin sağlanması noktasında önemli bir görev üstlenmektedir. Sosyal Güvenlik Kurumu, Türkiye'de çalışan emeklilerimizin ekonomik ve sosyal haklarını düzenleyen önemli bir kuruluştur. Tek çatı sistemi uygulamasıyla birlikte başarılı bir dönüşüm sağlamıştır. Dolayısıyla yaptığı hizmetler toplumsal yaşamın olmazsa olmazıdır. Sağlık sektöründe ise uygulanan fiyat regülasyonu Sağlık Uygulama Tebliği'yle sağlanmaktadır. SGK, Türk sağlık sisteminde yer alan sağlık hizmeti sunucuları ile kullanıcıları ve malzeme temin eden firma işlemlerini düzenlemektedir. SUT'ta belirlenen fiyatlar günümüzde gerçek maliyetlerin gerisinde kalmıştır. Sağlık hizmetleri kullanılan teknoloji ve insan kaynağı anlamında maliyetli hizmetlerdir. Sağlık sistemindeki bu tıkanmaların çözülmesi, dolayısıyla güncel ekonomik koşullara göre periyodik olarak SUT fiyatlarının güncellenmesi yerinde olacaktır.

Sayın milletvekilleri, konuşmamın bu bölümünü seçim bölgem olan Çankırı'ya ayırmak istiyorum. İlimizde mesleksizlik kaynaklı işsizlik sıkıntısıyla birlikte bazı sektörlerde kalifiye iş gücü temininde sıkıntı yaşanmaktadır. İş gücü temininde güçlük çekilen mesleklere göre yapılacak çalışmalarda kurs ve eğitim programlarının planlanması istihdamın artırılmasına yardımcı olacaktır. Çankırı ili iş gücü piyasası 2023 İŞKUR araştırma sonuçlarına göre iş yerlerinde toplam çalışanların içinde erkeklerin payı yüzde 70,5; kadınların payı ise yüzde 29,5 olarak tespit edilmiştir. İlimizde en fazla sayıda kadın çalışanın istihdam edildiği sektör, toptan ve perakende ticaret sektörüdür. Kadın istihdamında yoğunluk sektörler arasında farklılık göstermektedir. Çankırı ilinde kadın çalışan oranı en yüksek olan sektör eğitim sektörüdür. Bu nedenle, Sayın Bakanım, kadın girişimciliğini teşvik etmek başta olmak üzere girişimcilik adına ilimize vereceğiniz destekler önem arz etmektedir. Üretim süreçleri ile iş gücü niteliklerinin uyumlu bir biçimde gelişmesi, etkin bir iş gücü piyasasının oluşması için önemli bir gerekliliktir. İş gücü piyasasının taleplerini karşılayacak nitelikteki insan kaynağının başta gençler olarak oluşmasında mesleki eğitim ön plana çıkmaktadır. Bu vesileyle Çalışma ve Sosyal

Güvenlik Bakanımız Sayın Vedat Işıkhân'a yakın zamanda özel politika gerektiren gruplar başta olmak üzere işsizlerin iş gücü piyasasına geçişini sağlayacak bilgi, beceri, çalışma alışkanlığı ve disiplinini kazandırmak üzere Türkiye İş Kurumu tarafından Çankırı Merkez Belediyemiz başta olmak üzere ilçe belediyelerimizi de kapsayan İşgücü Uyum Programı desteği için teşekkürlerimi sunuyorum.

Bu duygu ve düşüncelerle sözlerime son verirken Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. 2025 yılı bütçemizin hayırlı olmasını diliyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Yılık, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi Bursa Milletvekili Fevzi Zırhlıoğlu'na ait.

Sayın Zırhlıoğlu, buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA FEVZİ ZIRHLIOĞLU (Bursa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bütçe görüşmelerinde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Mesleki Yeterlilik Kurumu üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubum adına söz almış bulunmaktayım. Aziz Türk milletini ve değerli heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığımızın 2023 yılı kesin hesap ve 2025 yılı bütçesini değerlendirirken küresel ekonomik gelişmeler, Türkiye'nin iş gücü piyasası dinamikleri, asrın felaketi olan Kahramanmaraş depremlerinin iş gücü piyasalarına etkilerini birlikte değerlendirmekte fayda görüyorum. Hem ülkemizde hem de dünyada yaşanan gelişmeleri, bugünün sorunlarını çözerken yarının planlamasını da yapmak durumundayız. Öncelikle asrın felaketi olarak nitelendirilen Kahramanmaraş merkezli depremlerin ardından deprem bölgesindeki işverenleri ve çalışanları korumak için alınan bir dizi tedbir uygulamaya konulmuştur. Çalışanların işlerini kaybetmemeleri için kısa çalışma ödeneği, işsizlik sigortasından yararlanamayacak durumda olan çalışanlar için nakdî ücret desteği ve bölgede ihtiyaç duyulan önemli kamu hizmetlerinin gerçekleştirilebilmesi için yaklaşık 66 bin kişilik Toplum Yararına Program ödeneği gibi uygulamalar sayesinde deprem bölgesindeki istihdam büyük oranda toparlanmıştır. Deprem öncesi istihdam seviyelerine yaklaşılmasını bölgenin ekonomik olarak toparlanması açısından önemli bir gösterge olarak değerlendiriyoruz. Komisyon görüşmelerinde Sayın Bakan 2025 yılı için deprem bölgesindeki 4 il, 2 ilçede 10 bin ilave Toplum Yararına Program ödeneği verileceğini belirtmiştir. Sosyal adaletin sağlanması ve sürdürülebilir kalkınma için gerekli desteklere devam edileceğinden şüphemiz yoktur.

Sayın milletvekilleri, istihdamda son yıllarda önemli bir artış olduğu hepimizin malumudur. 2024 Eylül ayı itibarıyla son bir yılda iş gücü 1 milyon 72 bin artarak 35,9 milyona, istihdam ise 1 milyon 129 bin artarak 32,8 milyona ulaşmıştır. Şüphesiz bu artış uygulanan istihdam politikalarının bir sonucudur. Diğer taraftan baktığımızda ise kayıt dışı istihdam hem haksız rekabete yol açmakta hem de çalışanları haklarından mahrum bırakmaktadır. Aynı zamanda sosyal güvenlik sistemi içerisinde prim geliri kaybına da neden olmaktadır. 2010 yılı ve 2023 yılları arasında kayıt dışı istihdam oranı yüzde 43'ten yüzde 26,1'e düşmüştür. Ancak bu oranın denetimlerin artırılması ve teşvik edici politikalarla daha da azaltılması gerekmektedir.

Saygıdeğer milletvekilleri, İş Pozitif Programı aracılığıyla 700 bin kadına da istihdam sağlanmıştır. Milliyetçi Hareket Partisi bu noktada ev kadınlarına prim desteğiyle birlikte emeklilik hakkı tanınması ve işsiz her aileden bir kişiye iş imkânı sağlanması gibi sosyal politikaları da önermektedir.

Bir başka husus iş kazası; ölüm oranlarında bir azalma olsa da hâlâ yüksek seviyededir. Bu noktada Bakanlığımızın uygulamadaki gayretleri devam etmekle birlikte yasama faaliyeti aşamasında bizlere de daha etkin politika yapma görevi düşmektedir. Önleyici ve koruyucu çözümlerin yasalaşması ve Bakanlığımızın teftişlerinin sıklaştırılmasıyla iş kazalarının sayısı daha da azalacaktır. Ayrıca Sayın

Bakanın Komisyon görüşmelerinde bahsettiği üzere, okullarda iş sağlığı ve iş güvenliği derslerinin verilmesini de destekliyoruz. Özellikle tarım ve serbest meslek çalışanları gibi kayıt dışı istihdamın yoğun olduğu sektörlerde çalışanların sisteme dâhil edilmesi önemlidir.

Farklı emekli aylığı sistem ve düzenlemeleri nedeniyle emekli aylıkları arasında önemli eşitsizlikler olmuştur. Tüm emeklilerin maaş artışlarının aynı esaslara göre belirlenmesi, güncelleme katsayısı ve aylık bağlama oranları gözden geçirilerek emekli aylıkları arasındaki eşitsizliklerin giderilmesi gerekmektedir.

Bir diğer önemli husus, asgari ücretin net olarak açıkl sınırının üzerine çıkarılmasıdır. İçinde bulunduğumuz ekonomik şartların gerçekliğinde hem ülkemizin ekonomik ve sosyal koşulları hem de vatandaşlarımızın geçim şartlarını gözetenek asgari ücretin, işçinin, memurun, emeklimizin mağdur olmaması için ortak bir noktada buluşulması gerektiğinin altını çizmek isterim. Milliyetçi Hareket Partisi olarak asgari refah seviyesinin bir endeks üzerinden hesaplanmasını ve bunun altında gelir elde eden her aileye asgari gelir desteği verilmesini öneriyoruz.

Değerli milletvekilleri, Mesleki Yeterlilik Kurumu, Türkiye’de meslekleri ve yeterlilikleri tanımlama, düzenleme, çalışma hayatına nitelikli ve belgeli iş gücü kazandırma ve kalite güvencesi sağlamış ulusal yeterlilik sistemini işletme misyonunu üstlenmiştir. Mesleki yeterlilik belgesi vererek çalışma hayatına 2,8 milyondan fazla belgeli iş gücü kazandırmıştır. Böylelikle, işverenlere nitelikli iş gücü bulma konusunda güvence sağlanırken çalışanların da mesleki yeterliliklerini belgelendirerek iş bulma şanslarını artırmaktadır. Mesleki Yeterlilik Kurumu Kasım 2024 itibarıyla 1.403 ulusal meslek standardı belirlemiş olup 216 meslekte mesleki yeterlilik belgesini zorunlu hâle getirmiştir. Belgeli iş gücünün artması sosyal güvenlik sistemine prim ödeyen çalışan sayısını da artırdığı gibi ayrıca mesleki eğitim programlarıyla 2,5 milyon vatandaşımızın işbaşı eğitim programlarından da faydalanmasını sağlamıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemizin yapısal dinamiklerini göz önünde tutarak, bölgesel ve küresel koşulları analiz ederek Türk Asrı ve Türkiye Yüzyılı vizyonu ile daha güçlü ve kapsayıcı, sürdürülebilir bir sosyoekonomik kalkınmaya yönelik politikaları uygulamaya devam etmemiz gerekmektedir. İnsana yaraşır iş fırsatlarının sunulması, işçi ve işveren haklarının dengelenmesi, sendikal hakların güçlendirilmesi, kamu çalışanları arasında statü ve ücret eşitsizliğinin giderilmesi, staj ve çıraklık sürelerinin emeklilik hizmetine sayılması, şehit yakınları ve gazilere yönelik mevcut desteklerin artırılması gibi önerilerimizin çalışma hayatında daha adil ve güvenli bir ortam yaratması ve insanımızın refahını artırması noktasında faydalı olacağı inancındayız.

Bu duygu ve düşüncelerle kanun tekliflerinin hayırlara vesile olmasını diliyorum. Sayın Bakanımıza ve kıymetli bürokratlarımıza emekleri için teşekkür ediyorum.

Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Zırhlıoğlu, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi Kütahya Milletvekili Ahmet Erbaş’a ait.

Sayın Erbaş, buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA AHMET ERBAŞ (Kütahya) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi’nin İçişleri Bakanlığı bütçesi üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum. Gazi Meclisi ve bizleri takip eden aziz milletimi saygıyla selamlıyorum.

Bugün burada ülkemizin güvenliği, refahı ve geleceği için sürdürdüğümüz kararlı mücadeleye dair gelenen noktayı değerlendirmek, hedeflerimizi ve ihtiyaçlarımızı paylaşmak amacıyla bir aradayız. 2024

yılı ülkemizin huzuru ve refahı için atılan büyük adımların, dökülen terlerin ve verilen mücadelelerin meyve verdiği bir yıl olmuştur ancak geldiğimiz bu noktada daha büyük başarılarla ulaşmak ve köklü çözümler üretmek için de güçlü bir iradeyle sürdürmeliyiz çalışmalarımızı.

Güvenlik güçlerimizin fedakârlıkları sayesinde 2024 yılında terörle mücadelede tarihi başarılar elde edilmiştir. Bakanlığımızın verilerine göre, 2.100'den fazla terörist etkisiz hâle getirilmiş, 100'ün üzerinde saldırı engellenmiştir. Bu rakamlar sadece bir başarı göstergesi değil, aynı zamanda bu rakamların ötesinde verdiğimiz mücadele terör örgütlerine bir mesajdır. Türkiye'nin huzurunu bozmaya çalışan hiçbir unsura boyun eğmeyeceğiz. 2025 yılına girerken hedefimiz terörün tamamen sona erdirildiği ve barışın kalıcı hâle geldiği bir Türkiye'yi inşa etmektir. Bu bağlamda, sınır güvenliğimizin artırılmasından bölgesel iş birliklerine kadar geniş bir yelpazede çalışmalarımızı sürdürmeliyiz. Terör örgütlerine karşı yalnızca askerî değil, aynı zamanda sosyal ve ekonomik tedbirler de alınarak kalıcı çözümler üretmeliyiz. Her bir vatandaşımızın güven içinde yaşadığı bir Türkiye bizim için bir hedef değil, bir mecburiyettir. Denizlerdeki güvenliğimizi sağlamak yalnızca sınır güvenliğimiz için değil aynı zamanda ekonomik çıkarlarımız için de büyük önem taşımaktadır. Sahil Güvenlik birimlerimizin daha etkin çalışabilmesi adına araç ve ekipman kapasitesini mutlaka artırmalıyız.

Uyuşturucuyla mücadele yalnızca bir güvenlik sorunu değil aynı zamanda bir gelecek meselesidir. 2024 yılında gerçekleştirilen 15 binin üzerinde operasyonda 80 tonun üzerinde uyuşturucu madde ele geçirilmiştir, 5 binden fazla kişi gözaltına alınmıştır. Ancak bu başarıların yalnızca operasyonel düzeyde kalmaması gerektiğini biliyoruz. Uyuşturucuyla mücadelede aile yapısını güçlendirmek, gençlerimizi bilinçlendirmek ve toplumsal dayanışmayı artırmak hayati bir önem taşımaktadır. Aile içi eğitim gençlerimizi bu tür tehlikelerden koruyacak en güçlü kalkanımızdır. Ailelerin çocuklarını bu tür tehditlerden koruyacak bilgi ve donanımına sahip olmaları için geniş kapsamlı eğitim programları başlatılmalıdır. Bunun yanı sıra kolluk kuvvetlerimizin işe alım sürecinde uyuşturucu testinden ileri testlerin zorunluluk hâline getirilmesi hem bu mücadelede kararlılığımızı hem de toplumumuzun bu konudaki sıfır tolerans yaklaşımını güçlendirecektir.

Güvenlik güçlerimizin fedakârlıkları hepimizin takdirini kazanmıştır. Onların motivasyonlarını artıracak adımlar atmak da bizlerin sorumluluğundadır. Özellikle şark görevlerinde yaşanan sık yer değişiklikleri polis ve Jandarma personelimizin aile düzenini ve çocuklarının eğitim hayatını olumsuz etkilemektedir. Şark görevlerinin tek bir uzun dönemle sınırlandırılması gerektiğini düşünmekteyiz. Ayrıca, Jandarma ve Emniyet arasında maaş ve rütbe dengelerinin adil bir şekilde düzenlenmesi güvenlik güçlerimizin motivasyonlarını artıracak ve görevlerini daha büyük bir azimle yerine getirmelerine imkân sağlayacaktır. Kolluk kuvvetleri arasında yetki alanları yeniden belirlenmeli, örneğin büyükşehirde kırsal olmayan bölgelerin Jandarma sorumluluk alanından çıkarılarak polis denetimine devredilmesi yetki sınırlarını netleştirecek ve hizmetlerin daha hızlı bir şekilde sunulmasını sağlayacaktır.

Son dönemlerde artan telefon dolandırıcılığı ve siber suçlar vatandaşlarımızın mağduriyetine ve toplumsal güven kaybına neden olmaktadır. Bu durum yalnızca bireysel bir sorun değil, toplumun güvenlik algısını da zedeleyen bir tehdittir. Bu sorunların çözümü teknolojik altyapının güçlendirilmesinden geçmektedir. İçişleri Bakanlığımız bu konuda bilgilendirme kampanyalarını artırmalı, caydırıcı cezalar uygulanmalı ve siber suçlarla mücadelede daha donanımlı ekipler oluşturulmalıdır. Teknolojiyi suçla mücadelede etkili bir araç olarak kullanırken toplum bilincini de artırmak temel hedefimiz olmalıdır.

Trafik güvenliği toplum huzurunun ayrılmaz bir parçasıdır ancak son dönemde uygulamaya konulan akıllı kavşak sistemleri bazen kazalara davetiye çıkaran bir hâl almıştır. Avrupa ülkelerinde bile sınırlı şekilde uygulanan bu sistemler, ülkemizde yerel koşullar göz önüne alınarak yeniden

değerlendirilmelidir. Bu tip projeler, Karayolları Genel Müdürlüğü ve trafik birimlerinin iş birliğiyle yerel ihtiyaçlar doğrultusunda tasarlanmalıdır. Karayollarının ve trafik uzmanlarının görüşleri alınarak yapılacak düzenlemeler, trafik kazalarının azaltılmasına ve insan hayatının korunmasına büyük katkı sağlayacaktır. Her bir hayat, alınan doğru kararla kurtarılabilir.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; deprem asla unutulmaması gereken felaketlerdendir ve tedbir gerektirir. Kütahya gibi deprem riski yüksek bölgelerde AFAD’ın daha etkin bir şekilde yapılanması gerekmektedir. Bu bağlamda AFAD’ın daha gelişmiş ekipmanlarının Kütahya bölgesine gönderilmesi ve burada bir deprem üssünün oluşturulması öncelikli hedeflerimiz arasında yer almalıdır. Deprem riskiyle mücadele ederken erken hazırlık ve doğru planlama olası kayıpları en aza indirecektir. Unutulmamalıdır ki felakete hazır olan felakete baş edebilir. Mustafa Kemal Atatürk’ün “Felaket başa gelmeden önce önlem almak başa geldikten sonra çare aramaktan daha iyidir.” sözü afet yönetimi için bize bir rehber olmalıdır.

2025 yılı güvenlikten sosyal refaha kadar her alanda daha büyük hedeflere ulaşmayı amaçladığımız bir yıl olacaktır. Terör, uyuşturucu ve suçlarla mücadelede yeni başarılar elde etmek, güvenlik kuvvetlerimizin motivasyonunu artırmak ve milletimizin huzurunu kalıcı kılmak için hep birlikte kararlı adımlar atmalıyız. Attığımız her adım, Türkiye’nin daha güçlü ve daha huzurlu yarınları içindir. Unutulmamalıdır ki her başarı milletimizin huzur ve güvenliği için dökülen terlerin ve yapılan fedakârlıkların bir sonucudur. Bunları yaparken kurumlarımızın hukuka bağlılığı esastır. Hukukun üstünlüğünü kabul eden, devlete sadakati tam, liyakatli kadroların oluşturulması için de elimizden geleni yapmalıyız. Bakanlığımızın organize suç örgütlerine, zehir tacirlerine, göçmen kaçakçılarına ve suç örgütlerine yönelik yapmış olduğu ve bundan sonra da yapacağı operasyonları memnuniyetle takip edeceğiz.

Şu anda ülkemizden ayrılan yabancıların tamamı kayıtlı bir şekilde ülkemizden çıkış yapmaktadır, İçişleri Bakanlığımız duruma tamamen hâkimdir. Özetle, olağanüstü şartlarda ülkemize düzensiz bir şekilde giriş yapan yabancıların artık ülkemizden düzenli bir şekilde çıkışı sağlanmaktadır.

Konuşmamı bitirirken başta İçişleri Bakanımız olmak üzere, Emniyet Genel Müdürlüğüne, Jandarma Genel Komutanlığına, Sahil Güvenlik Komutanlığına ve tüm Bakanlık ekibine şahsım ve partim adına başarılar dilerim.

Bütçemizin şimdiden hayırlı uğurlu olmasını diler, yüce Meclisi saygıyla selamlarım. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Erbaş, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi Malatya Milletvekili Mehmet Celal Fendoğlu’na aittir.

Sayın Fendoğlu buyurun. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA MEHMET CELAL FENDOĞLU (Malatya) - Saygıdeğer Başkan, değerli milletvekilleri; Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi üzerine özellikle İçişleri Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığının faaliyetlerine dair bir değerlendirme yapmak ve İçişleri Bakanlığının terörle mücadele konusunda gösterdiği kararlı adımlar ve bu mücadelenin Türkiye’nin güvenliği için ne denli önemli olduğunu vurgulamak için huzurlarınızdayım. Hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

İçişleri Bakanlığının nüvesi Türk polisidir, jandarmasıdır, bekçileridir, kısaca hepsine “Emniyet teşkilatı veya polis teşkilatı” denir. Türk polisi ve jandarmamız millî güvenliğimizi temin amacıyla çok sayıda şehit ve gazi vermiş, onca badirelere göğüs germiştir. Polis olmak çok zordur, gece gündüz devleti için, milleti için çalışmayı, millet için çırpınmayı gerektirir. Polis olmak özveri ister, öz güven

ister, öz değerlere bağlılık ister; yetmedi, mangal gibi yürek ister. İçişleri Bakanlığımız ve Emniyet teşkilatı suç ve suçluylla mücadelede cesaret nişanesidir; vatana, millete, bayrağa sevgide cevval bir sadakat timsalidir, masum ve mağdurları korumada asalet numunesidir. 10 Nisan 1845'ten bu yana emniyet ve esenliğin bekçisi, asayiş ve toplum huzurunun güvencesi olmayı başaran Türk polis teşkilatımızla haklı olarak övünüyoruz; haklarını almaları, hak ettikleri mevki ve mertebelere gelmeleri için Milliyetçi Hareket Partisi Grubu olarak üzerimize düşen ne varsa yapacağımızdan şüphemiz olmasın. Biz, polislerimizin nelere katlanarak, neleri göze alıp, ne tür engel ve engellemeleri aşarak mesleki onurlarını muhafazaya çabaladıklarının da farkındayız. Hâlen görevde olan polislerimizle birlikte gönül huzuruyla emekliliğini yaşayanların sosyal ve ekonomik taleplerinin gerçekleşmesi için meşru ve yasal zeminlerde her türlü inisiyatif de üstleneceğimizi, her türlü gayreti de göstereceğimizi ifade ediyorum. İçişleri Bakanlığı ve Türk polisi, Türk milletinin beka ve güvenliğinin yüz yetmiş dokuz yıllık hizmetkârıdır. Dilerim ki Türk polisi, maşerî vicdan türbesinin inanmış türbedarı olarak her daim var olacaktır. Şunu unutmayalım: Asıl polis, asıl hâkim ve savcı insanın kendi vicdanıdır.

Terör sadece bir güvenlik tehdidi değil aynı zamanda da toplumsal huzuru, ekonomiyi ve ulusal birliğimizi hedef alan, tüm insanlık için yıkıcı bir sorundur. Türkiye, coğrafi konumu ve tarihsel süreçler itibarıyla pek çok terör örgütü ve güvenlik tehdidiyle mücadele etmek durumunda kalmıştır. İçişleri Bakanlığı bu zorlu mücadelede ülkemizin en güçlü güvenlik mekanizmalarından biridir. Bakanlık, terörle mücadeleyi yalnızca polis ve askerî yöntemlerle değil çok yönlü bir stratejiyle yürütmektedir. Bu strateji istihbarat, diplomasi, hukuk, toplumsal destek ve teknolojinin birleşimiyle şekillenen etkili ve sürdürülebilir bir mücadelenin temelleridir. İçişleri Bakanlığının yürüttüğü terörle mücadele çalışmaları öncelikle etkin bir istihbarat ağına dayanır. İç güvenliği sağlamak için oluşturulan ulusal istihbarat tabanının mücadele modeli güvenlik güçlerimizin operasyonel başarısını artırmıştır. Bu model, yerel ve uluslararası düzeydeki tüm terör unsurlarını hedef alacak şekilde kapsamlı bir strateji geliştirilmesini sağlamaktadır. Özellikle PKK, FETÖ, IŞİD gibi terör örgütlerine karşı düzenlenen başarılı operasyonlar bu stratejinin somut örnekleridir. Güvenlik birimlerimiz terör örgütlerinin faaliyetlerini engellemek için karadan, havadan ve siber alanda yürütülen operasyonlarla önemli başarılar elde etmiştir. İç güvenlik harekâtları yalnızca teröristleri etkisiz hâle getirmekle kalmamış, halkın güvenliğini de koruyarak terörün kökünü kazımaya yönelik kritik adımlar atmıştır. Terörle mücadelede en önemli unsurlardan biri halkın desteğini kazanmaktır. İçişleri Bakanlığı sadece güvenlik operasyonlarıyla değil aynı zamanda halkla kurduğu iletişimle teröre karşı topyekûn bir duruş sergilemektedir. Ayrıca, İçişleri Bakanlığımızın yürüttüğü terörle mücadele kapsamında terör örgütlerinin finansman kaynaklarını kesme, propaganda yapma, faaliyetlerini engelleme ve yurt dışında teröristlerin barınmasına yönelik uluslararası iş birliklerini geliştirme gibi çok yönlü adımlar da atılmaktadır. Sınırlarımızda yapılan güvenlik önlemleri ve yurt dışındaki terörist faaliyetlerinin takibi uluslararası bir iş birliğiyle birlikte güçlü bir şekilde sürdürülmüştür, bundan sonraki süreçte terörle mücadelede teknolojinin rolü giderek daha fazla artacaktır. İçişleri Bakanlığı, güvenlik güçlerimizin en ileri teknolojilerle donatılması için büyük bir çaba harcamaktadır. İnsansız hava araçları, gece görüşlü ekipmanlar, sınır güvenliği sistemleri gibi modern teknolojiler güvenlik güçlerimizin sahada daha etkin ve verimli olmasını sağlamaktadır, bu tür yenilikçi çözümler terörle mücadeledeki başarıımızı daha da artıracaktır. İçişleri Bakanlığı ülkemizin güvenliğini, iç barışını ve kamu düzenini sağlamada kritik bir rol oynamaktadır. Bakanlık yalnızca güvenlik güçleriyle değil aynı zamanda yerel yönetimlerle ve çeşitli sivil toplum kuruluşlarıyla iş birliği yaparak toplumun huzurunu ve güvenliğini temin etmektedir. 2025 yılı bütçesinde İçişleri Bakanlığının kaynakları artırılmalıdır çünkü hem iç güvenlik hem de afet yönetimi gibi temel sorumlulukları olan bu Bakanlık her geçen yıl daha geniş bir operasyonel alanla karşı karşıya kalmaktadır.

Jandarma, Türkiye'nin köylerinden en ücra kasabalarına kadar her noktada güvenliği sağlamakla sorumludur; terörle mücadele, asayişin sağlama ve ülkemizin sınır güvenliğini sağlama gibi kritik görevler üstlenmektedir. Bu noktada, jandarmanın donanım ve insan kaynağı ihtiyaçlarının karşılanması büyük önem taşımaktadır. 2025 yılı bütçesindeki artışın jandarmamızın ihtiyaç duyduğu eğitim, ekipman ve lojistik destek için öncelikli olarak harcanması gerektiğini düşünüyorum. Özellikle sınır güvenliği konusunda teknolojinin en ileri seviyede kullanılması jandarmamızın etkili çalışmasını artıracaktır.

Sahil Güvenlik Komutanlığı denizlerimizdeki güvenliği sağlamak ve deniz sınırlarımızı korumakla sorumludur. Akdeniz, Ege ve Karadeniz gibi stratejik öneme sahip denizlerdeki operasyonel gücümüzü artırmak, aynı zamanda göçmen kaçakçılığı ve deniz suçlarıyla mücadele etmek hayati önem taşımaktadır.

Bütçede yapılacak her türlü düzenleme güvenliğimizin sağlanmasında kritik öneme sahiptir. İçişleri Bakanlığı, Jandarma ve Sahil Güvenlik ülkemizin temel güvenlik unsurlarıdır ve bunların etkin çalışabilmesi için gerekli kaynaklar sağlanmalıdır. Güvenlik güçlerimizin yüksek moral ve motivasyona sahip olması görevlerini daha etkili bir şekilde yerine getirmelerine imkân tanıyacaktır. Bu nedenle, özellikle personel maaşları ve sosyal haklarıyla ilgili iyileştirmeler de göz önünde bulundurulmalıdır.

Son olarak şunu belirtmek isterim ki bu mücadelenin kazanılması yalnızca güvenlik güçlerinin değil aynı zamanda her bir vatandaşın sorumluluğundadır. Bizler, terörle mücadeledeki kararlılığımızı daha da artırarak toplum olarak güvenli bir geleceğe doğru ilerlemeyi sürdüreceğiz. Bu mücadelenin her adımında katkı sağlayan tüm güvenlik güçlerimize minnettar olduğumuzu ifade etmek istiyorum. 15 Temmuz FETÖ darbe teşebbüsü sırasında teröristlerin havadan bombaladıkları Gölbaşı Polis Özel Harekat Daire Başkanlığında şehit olan 51 kahramanımız başta olmak üzere yurt içinde ve yurt dışında terörle mücadele esnasında şehadet şerbetinden içen aziz şehitlerimize Cenab-ı Allah'tan rahmet niyaz ediyorum. Hâlen görevinin başında bulunan veya emeklilik günlerini yaşayan, hiçbir millet düşmanına baş eğmemiş, onay vermemiş Emniyet mensuplarımızı selamlıyor, hepsine aileleriyle birlikte en iyi dileklerimi sunuyorum. Sağ olun, var olun, Allah'a emanet olun.

2025 bütçemiz hayırlı olsun.

Teşekkür ederim. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Fendoğlu, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi Gaziantep Milletvekili Sermet Atay'a ait.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Değerli Başkanım, Bakan beyler dinlemiyor ki, orada sohbet ediyorlar. Kürsüdeki hatibe haksızlık yani bir bakar mısınız.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Hatip çok güzel şeylere değinecek yani meşgul etmeyin Bakanları arkadaşlar.

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, Sayın Bakanlar, Ali Bey, değerli arkadaşlar; Sayın Bakanlarımızı meşgul edince "Genel Kurul bizi dinlemiyor." diye düşünüyorlar, hatipler de "Bizi dinlemiyor." diye düşünüyorlar. Lütfen arada gelin, meramınızı anlatın ve hatibimiz Genel Kurula hitap etsin.

Sayın Atay, buyurun. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA SERMET ATAY (Gaziantep) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2025 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2023 yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü bütçesi üzerinde konuşma yapmak üzere Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle, Gazi Meclisimizi, ekranları başlarında bizleri izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

İçişleri Bakanlığımız, bünyesinde bulundurduğu hizmet birimleriyle terörle mücadelede göçe, asayişten nüfus ve vatandaşlık işlerine, afet ve acil durum yönetiminden trafik denetleme ve düzenlemesine kadar vatandaşın sosyal hayatına en çok dokunan Bakanlık olarak karada, havada ve denizlerde görev ifa eden çok çeşitli hizmetlerin idare edildiği bir Bakanlığımızdır.

İç güvenlik ve asayiş hizmetleri Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğümüzce icra edilmektedir. Türk Polis Teşkilatı kanun, Cumhurbaşkanlığı kararnameleri ve ilgili mevzuatın verdiği görevleri yerine getirmekle yükümlü olarak kişilerin ve toplumun, devletin güvenliğini korumakta ve asayişini sağlamaktadır; hem suç öncesi önleyici faaliyetlerde hem de suç sonrası adli faaliyetlerde bulunarak gerekli iş ve işlemleri yerine getirmektedir. Bu görevlerin dışında, özel olarak belirlenmiş trafik düzenlemeleri, güvenlik soruşturmaları gibi birçok hizmet de Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından yerine getirilmektedir. Bu hizmetleri kesintisiz ve kaliteli bir şekilde ifa eden Emniyet Genel Müdürlüğümüz nitelikli insan kaynağına, yeterli maddi unsurlara, teknolojinin gereklerine uygun gelişmiş bir altyapıya sahiptir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Emniyet personelinin temini, Polis Akademisi Başkanlığı bünyesinde bulunan İç Güvenlik Fakültesi, Polis Amirleri Eğitimi Merkezi, Polis Meslek Yüksekokulları ve Polis Meslek Eğitim Merkezleri gibi nitelikli polis okullarından sağlanmaktadır; bu okullardan mezun olarak görev alan farklı rütbelerdeki 336.719 personel hizmet vermektedir, bu sayının yaklaşık 25 bini müdür ve amir sınıfından oluşmaktadır. Türk Polis Teşkilatımızın personel ve maddi unsur nitelikleri, nicelikleri bakımından günümüz şartlarına uygun olarak düzenlenmektedir. Suç ve suçlularla mücadele kapsamında gecesini gündüzüne katarak görev ifa eden Emniyet Genel Müdürlüğümüz, istikrarlı iç güvenlik anlayışıyla Haziran 2023'ten günümüze kadar 52 adet terör eylemini engellemiş, çeşitli terör örgütlerine karşı 12.376 operasyon gerçekleştirmiştir. Bu operasyonlarda çok sayıda silah, patlayıcı madde ve mühimmat da ele geçirilmiştir.

Günümüzün en büyük sorunlarından bir tanesi de uyuşturucu belasıdır. Ülkemizde uyuşturucuya başlama yaşı 21 bandındadır. Polis Teşkilatımız sadece son bir yılda 379.522 adet narkotik olayına başarılı bir şekilde müdahale etmiştir. Kişisel güvenliğimizin dışında, toplumsal asayiş sağlamaya görev yapan Emniyet Genel Müdürlüğümüz, 2024 yılının ilk on bir ayında kişilere, mal varlığına, millete ve devlete işlenen suçlarda meydana gelen olayların yüzde 96,7'sini aydınlatmıştır. Bu müspet ve yapıcı gelişmelerle birlikte, Emniyet Genel Müdürlüğümüzün sorumluluk alanı olan il ve ilçe merkezlerinde yaşayanların oranı ülke nüfusumuzun yaklaşık yüzde 93'üne denk gelmektedir. Bu sayının büyüklüğü göz önüne alındığında, Türk Polis Teşkilatımızın değerli mensuplarının görev yükünün ne kadar ağır olduğu anlaşılacak. Bu büyük sorumluluk altında fedakârca görev ifa eden tüm rütbedeki Emniyet Genel Müdürlüğü personelimizin bazı sosyal ve mali haklar kapsamında talepleri olduğu aşikârdır. Özellikle aylık iki yüz kırk saati geçen çalışma sürelerinin gözden geçirilmesi, fazla mesai ücretlerinin ve maddi düzenlemelerin yapılması öncelikli talepleridir.

Bu anlamda, değinmek istediğim başka bir husus da Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle beraber Jandarma Genel Komutanlığı İçişleri Bakanlığımıza bağlanmış, Emniyet teşkilatımızın şehirlerimizde ifa ettiği görevi kırsalda Jandarma teşkilatımız ifa etmektedir. Emniyet teşkilatımızın göreviyle ilgili mevzuatın özü Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu, mali ve sosyal hakları da 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu esaslarına göre düzenlenmektedir. Aynı Bakanlığa bağlı Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı ise birçok konuda hâlâ Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu esaslarına göre idare edilmektedir. Bu farklılığın giderilerek idarede yeknesaklığı sağlamak adına Bakanlık bünyesindeki Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı personelinin ve teşkilatlarının kapsayacak şekilde “kolluk kuvvetleri kanunu” adı altında yeni bir yasa

çıkarılması zaruret hâlini almıştır. Şöyle ki: Emniyet Genel Müdürlüğü Polis Teşkilatı ile Jandarma ve Sahil Güvenlik Komutanlıklarının benzer görevleri ifa eden muadil rütbedeki personellerinin mali ve sosyal hakları kıyaslandığında farklılıklar göze çarpmaktadır, özellikle maaşlar arasında bariz eşitsizlikler bulunmaktadır. Bu anlamda “eşit işe eşit ücret” ilkesi gereğince hiçbir personelin hak kaybına mahal verilmeksizin, İçişleri Bakanlığımıza bağlı tüm kolluk güçlerimizin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SERMET ATAY (Devamla) - Tamamlayayım efendim.

BAŞKAN - Sayın Atay, lütfen tamamlayın.

SERMET ATAY (Devamla) - ...sosyal ve mali hakları düzenlenerek bu eşitsizlikler giderilmelidir. Tüm Polis Teşkilatımız ve personelimiz gösterdiği özveriyle bunu hak etmektedir.

Bu duygu ve düşüncelerle, vatan savunmasında şehadete ermiş tüm şehitlerimize Allah’tan rahmet, aziz milletimize başsağlığı ve fedakâr gazilerimize acil şifalar diliyorum.

2025 yılı bütçesinin devletimize, milletimize, İçişleri Bakanlığımıza hayırlı olmasını diliyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Atay, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi Kahramanmaraş Milletvekili Zuhal Karakoç Dora’ya ait.

Sayın Karakoç Dora, buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA ZUHAL KARAKOÇ DORA (Kahramanmaraş) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2025 yılı bütçe görüşmeleri münasebetiyle Göç İdaresi Genel Müdürlüğü ile Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı bütçesi hakkında Milliyetçi Hareket Partisi Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle, aziz Türk milletimizi ve Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

1071’de Doğu’yu ve Batı’yı birleştiren, tarihî göç ve ticaret yollarına ev sahipliği yapan, bereketin timsali olan Anadolu coğrafyasının kapılarının bu coğrafyanın ebedî sahibi olan Türk milletine açılmasından bu yana milletimiz bu topraklarda tutunabilmenin, yaşayabilmenin bedelini canla, kanla ve gözyaşıyla ödemiştir. Ecdadımızdan emanet kalan bu mirası taşıyabilmenin gerekliliklerinden biri de millî menfaat ve hedefler doğrultusunda sürdürülmesi gereken göç politikalarıdır. Ülkemizin göç hareketleri açısından bir geçiş ülkesi olma özelliği son yıllarda terör, savaş, siyasi ve ekonomik istikrarsızlık, az gelişmiş ülkelerdeki yoksulluk düzeyinde yaşanan artış gibi nedenlerle değişime uğramış, düzensiz göçlerin sayılarının artmasıyla birlikte ülkemiz aynı zamanda bir hedef ülke hâline gelmiştir. Karşı karşıya olduğumuz düzensiz göç olgusunun sığınmacı ve göçmen akınına karşı alınacak önlemlerin gerekçesi ve hedefleriyle millî siyaset planlaması doğrultusunda oluşturulması, Anadolu’ya mührünü vuran Türk varlığının demografik ve sosyal yapısının ve kültürel birikiminin korunması bakımından hayati önem taşımaktadır. Bu doğrultuda, düzensiz göçmen akınının durdurulması için sınır güvenliğinin amasız ve fakatsız temin edilmesi, ülkemizdeki sığınmacıların güvenli, gönüllü ve onurlu geri dönüşlerinin sağlanması gelecek nesillere her anlamda güvenceye kavuşturulmuş bir vatanın emanet edilmesi mecburiyetimizin, aziz milletimizin sinesinde barındırdığı insani değerlerin yaşatılmasının da gerekliliğidir.

Günümüzde savaşın ve zulmün nihayete erdiği Suriye’de yürütülecek yeniden imar ve inşaa faaliyetleriyle hayatın yeniden başlaması ve Suriyeli kardeşlerimizin ülkelerine güvenli bir şekilde dönüşlerinin sağlanması konusunda gerekli destek ve teşviklerin hayata geçirilmesi temennimizdir. Bunun yanında, Türk ekonomisini teşkil eden pek çok sektörde hizmet üreten Suriyelilerin durumlarının, yaşanabilecek iç iş gücü kaybının ve maliyet hesabının dikkate alınması suretiyle Türk ve Suriye

ekonomilerini müşterek bir şekilde olumsuz etkileyecek durumlardan kaçınılması toplumsal huzur ve refahımızın gerekliliğidir.

Ülkelerine dönen Suriyeli kardeşlerimizin milletimize olan şükranlarını gerek sözle gerek Şam meydanında açılan Türk Bayraklarıyla ifade etmeleri, Suriye’de yaşayan Türkmen soydaşlarımızın bozkurt işaretiyle, üç hilalli sancağımızla emperyalizme karşı kazanılmış bu insanlık zaferini kutlamaları milletimizin gönül vicdanında yer edinmektedir.

Millî menfaatleri önceliklendiren göç politikalarının sürdürülebilirliği için Göç İdaresi Başkanlığımızın personel ihtiyacının giderilmesi, görevde yükselme mevzuatının düzenlenerek bir an önce sınav açılması ve vekâleten görevlendirme yerine asaleten atama yoluyla kadroların doldurulması, yurt dışı temsilciliklerinde göç uzmanlarının da görevlendirilmesi için yeni kadrolar ihdas edilmesi taleplerimizdir

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; devletimizin güzide kurumlarından olan AFAD “Türk beklenendir.” deyişine yurt içinde ve yurt dışında sürdürdüğü afet ve acil durumlara ilişkin hizmetleriyle ve insani yardım operasyonlarıyla hayat vermektedir. Bugün, Suriye politikalarında geline noktada AFAD’ın çalışmalarının ve çabalarının yeri asla tartışılmaz. Geçmiş dönem AFAD Strateji Başkanı olarak bu çalışmaların bir parçası olmanın ben de gururunu yaşıyorum. AFAD; tecrübesi, gelişmiş personeli, yetiştirilmiş eğitimli yönetim yapısıyla Türkiye’nin en müstahkem yumuşak güç mevzisi; 21’inci yüzyılın afetlerinden biri olarak tanımlayabileceğimiz göç dâhil olmak üzere her türlü insani krizde ve doğal afette Türkiye’nin her karış toprağında özveriyle emek veren, dünyanın bütün coğrafyalarına ve milletlerine ayırım yapmaksızın yardım ve destek götüren en güzide kurumlarımızdandır. Göz bebeğimiz AFAD’ımızın desteklenmesi, çok daha iyi hizmetler verebilmesi ve afet risk yönetimine ilişkin hayati tedbirlerin zamanında, doğru şekilde alınmasını sürdürülebilir kılmak için yeterli sayı ve ünvanda personel istihdam edilmesi ve en ağır şartlarda gece gündüz demeden günlerce sahada çalışan AFAD personelinin özlük haklarının düzenlenerek tazminat ödeneğinin çıkarılması ve lojman haklarından yararlanmalarının sağlanması oldukça önemlidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Karakoç Dora, lütfen tamamlayın.

ZUHAL KARAKOÇ DORA (Devamla) - İlaveten, 6 Şubat depremlerinde acı şekilde tecrübe edindiğimiz üzere, arama kurtarma araçlarının ÖTV ve KDV muafiyetine tabi tutulmasının önemine ve gerekliliğine bir de buradan dikkat çekmek isterim.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak ilgili kurumlarımızın bütçelerinin devletimize ve milletimize hayırlı olmasını temenni ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Karakoç Dora.

Diğer söz talebi Adana Milletvekili Muharrem Varlı’ya ait.

Sayın Varlı, buyurun. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA MUHARREM VARLI (Adana) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Tarım Bakanlığı ve bağlı genel müdürlükleri üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz aldım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Meteoroloji Genel Müdürlüğüyle ilgili söylememiz gereken şeyler, şu ana kadar gerçekten yaptıkları çok olumlu ve güzel şeyler var. Vermiş oldukları tahminlerle şehirler arası yolculuk yapacak insanlarımıza yol güvenliği, yağış oranı, gidecekleri güzergâhta buzlanma ya da kar var mıdır, yok

mudur; bu manada çok ciddi bilgiler veriliyor. Yine, çiftçilerimizin ekim dikim zamanında özellikle yağmur yağacağı ya da yağmayacağı konusundaki tahminlerle Meteoroloji Genel Müdürlüğünün şu ana kadar yapmış olduğu çalışmaları çok olumlu buluyoruz ve kendilerine teşekkür ediyoruz.

İklim değişikliğiyle birlikte tabii ki kullanılabilir su oranlarının da ciddi manada azaldığını görüyoruz. Özellikle kar yağışının azalmış olmasından kaynaklı barajların yeterince -özellikle yaz sulama sezonunda- beslenemediğini görüyoruz. Bunun için de Devlet Su İşlerinin, barajı yöneten kurumların çok ciddi tedbirler alması gerektiğine inanıyoruz çünkü her yıl, kullanabileceğimiz hem tarımsal hem içme sularında ciddi bir azalmanın yaşandığını görüyoruz. Eğer kuraklık böyle devam ederse, iklim değişikliği, küresel ısınma böyle devam ederse ileriki yıllarda bunu daha da fazla yaşayacağımızı görebiliyoruz. Son zamanlarda, bu yıl özellikle Seyhan Baraj Gölü'nde ciddi manada bir su eksikliği yaşadık, bunun giderilmesi için de Devlet Su İşleri şu anda ciddi bir tedbirle uğraşıyor. Eğer Çatalan Barajı'ndaki seviye yükseltilebilirse Seyhan Baraj Gölü'nün daha fazla su alabileceği ve önümüzdeki tarımsal sulama dönemi başladığında sulamayla alakalı bir sıkıntı yaşanamayacağını sayın yetkililerden öğrenmiş durumdayız. Bu, önemli bir çalışma çünkü bu yıl Seyhan Baraj Gölü'nde pompaların büyük kanaletlere aktaracağı su seviyesinin bile altına düştü su. Onun için bizim bu çalışmayı mutlaka yapmamız lazım. DSİ de zaten bu çalışmayı şu anda başlatmış durumda. Buradan DSİ yetkililerine de teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Tabii, Devlet Su İşleri denince... Devlet Su İşleri çok icracı bir kurum. Bu icracı Kurumun tasarruf tedbirlerine takılmadan yapacağı yatırımları yapması gerektiği kanaatindeyim ki bu yıl da zaten tasarruf tedbirlerine çok ciddi takılmadı ve önümüzdeki yıl itibarıyla da Devlet Su İşlerine verilecek miktarın yine tasarruf tedbirlerinin dışında tutularak hareket edilmesi gerektiği kanaatindeyim. Özellikle Çukurova bölgesinde kanaletlerin çok uzun yıllar önce döşenmiş olması, o beton kanalların yani sulama sisteminin çok uzun yıllar öncesinden döşenmiş olmasından kaynaklı çok ciddi eskimeler, kırılmalar, dökülmeler olduğu için çok ciddi su kayıpları yaşıyoruz. Artık Devlet Su İşlerinin bir şekilde sulama sistemlerini yer altına alarak hem buharlaşmayı önlemesi hem de yeni yapılacak sistemle su kaybını önlemesi elzemdir çünkü eğer -demin de söylediğim gibi- ileriye dönük bu kuraklık devam ederse, kar yağışı olmazsa çok ciddi problemler yaşayacağız. Yağmur yağıyor, baraj doluyor ancak yağmurun suyuyla barajdaki suyu kontrol etmemiz mümkün değil ancak kar yağar ve yavaş yavaş erirse derelerden gelecek ve oradan toplanacak suların barajlara gelmesiyle barajların daha iyi besleneceği kanaatindeyiz. Onun için de bizim mutlaka yer altı sulama sistemine geçmemiz lazım ki şu anda Seyhan sulama bölgesinde bu sisteme başlandı. İnşallah, İmamoğlu, Ceyhan ve Yüreğir bölgesinde de bu sulama sistemine geçilir ve bir an önce suyu yer altına alarak -dediğim gibi- hem buharlaşmayı hem de su kayıplarını önlemiş oluruz.

Yine, taban drenajlarıyla alakalı geçmiş yıllarda güzel çalışmalar yapıldı fakat eksik kalan bölgeler var. Umuyorum ki Devlet Su İşleri de bu konuda yine üzerine düşeni yapacaktır çünkü taban drenajlarını yapmadığımız yerlerde toprakta çoraklaşma başlıyor, taban suyu yükseldiği zaman toprak çoraklaşıyor ve verimliliğini kaybediyor. Zaten aşırı sulama, gübre ve kimyasal ilaçlardan dolayı toprağımız yıprandığı için bir de çoraklaşmanın vereceği yıpranmayla topraklarımızı kaybetme süreci başlıyor. Onun için bir an evvel bizim, o taban drenajlarını da bitirerek, çoraklaşmaya müsaade etmeden taban suyunu drenajlara aktarmamız lazım.

Yine, bu küresel ısınmayla birlikte bitki deseninde de değişikliklerin olması lazım. Tarım Bakanlığının bu alanda çalışmaları olduğunu biliyorum. Bitki deseninin bölgelere göre, o bölgedeki yıllık ısınma, yıllık sıcaklık oranına göre değerlendirilerek ayarlanması lazım. Geçmiş yıllarda bunu çokça yaşadık; birdenbire, özellikle mayıs ayında, buğday tam tane tutmaya başladığında çok aşırı

bir sıcakla birlikte tanelerinin zayıf kaldığını, dolmadığını gördük, yaşadık. Yine, narenciye'nin tam çiçek açtığı dönemde çok aşırı sıcakla birlikte çiçeklerini döktüğünü ve yeterince meyve tutmadığını gördük. Dolayısıyla, bu manada da bizim Tarım Bakanlığı olarak çiftçimizi yönlendirmemiz, onlara yön vermemiz lazım ki hem küresel ısınmaya karşı tedbir almış olalım hem de ülkemizi ihtiyacı olan meyveyi, sebzeyi, tahılı yetiştirebilecek duruma getirelim.

Şimdi, burada, tabii, tahıl denilince buğday ve mısırdan da biraz bahsetmemiz lazım. Buğday çok stratejik bir ürün yani buğdayınız yoksa, Allah esirgesin, savaşa dahi giremezsiniz çünkü buğday stokunuz olmadığı zaman savaşa girdiğinizde yarın askerinizin ihtiyacını karşılayacak durumda olamayacaksınız. Onun için buğday çok stratejik bir ürün; buğdayın ekimini, buğdayın üretimini mutlaka teşvik etmemiz lazım, bunun için prim desteklerini de biraz daha iyileştirmemiz lazım.

Prim destekleriyle alakalı, tabii, son zamanlarda olumlu, güzel gelişmeler oldu, bunu daha da arttırarak devam etmemiz lazım. Niye? Çünkü üreten çiftçiyi desteklememiz lazım, üreten insanları desteklememiz lazım ki onlar üretime devam etsinler. Bugün soframıza gelen her şeyde çiftçinin katkısı var, her şeyde köylünün katkısı var. Peynirinden sütüne, yoğurduna, efendim, salatalığından domatesine ya da bir başka sebze ya da ekmeğimize ya da yumurtamıza ya da etimize; her şeyi üreten köylümüz ve çiftçimiz. Dolayısıyla bizim köylümüzü ve çiftçimizi destekleyip onları hem köyde tutmamız lazım hem de üretimi yaptırmak için teşvik etmemiz lazım. Eğer bunu yapamazsak, köylü köyünü terk ettiği zaman, tarlasını ekmediği zaman, dolayısıyla hayvancılıktan çıktığı zaman yeterince süt, yeterince peynir, yeterince et elde edemeyeceğimiz gibi yeterince buğday, yeterince mısır, yeterince bir başka ürün de elde edemeyip ithalata bağlı, dışarıya bağlı bir toplum hâline geleceğiz. Onun için, bizim kesinlikle ve kesinlikle çiftçiyi, üreten insanları desteklememiz lazım, bunların üretimini mutlaka sağlamamız lazım.

Bunu pandemi döneminde çok iyi yaşadık; pandemi döneminin en önemli şeyi gıda oldu, herkes gıdaya koştu. Düşünün, ayçiçek yağı birdenbire fırladı, marketlerde ayçiçek yağı bulamaz hâle geldik. Niye? Çünkü insanlar kendi ailesinin tedbirini almak istiyor; yağını, şekerini, tuzunu, ununu evinde bulundurmamak istiyor. Dolayısıyla, bunun için de marketlerde ciddi bir yoğunluk yaşandı ve her şeyin fiyatı birdenbire arttı. Biz eğer ki çiftçimizi, üreten insanlarımızı korur ve üreten insanlarımızın üretimini arttırırsak hiçbir sıkıntı yaşamadan ayçiçek yağımızı da, zeytinyağımızı da, tereyağımızı da, etimizi de, sütümüzü de üretebiliriz. Çünkü -Allah'a çok şükür- havamızla, suyumuzla, iklimimizle, toprağımızla bunları yapabilecek durumdayız. Çiftçilerimiz de bu tecrübeye sahip insanlarımız, yeter ki biz bunları destekleyelim ve üretimini sağlayalım.

Yine, hayvancılıkla ilgili bir şeyler söylemek istiyorum. Birdenbire, bir bakıyorsunuz, efendim, işte "Et fiyatları yükseldi." diye bağırırlar; birdenbire, bir bakıyorsunuz, efendim "Et fiyatları düştü." diye bağırırlar; birdenbire, bir bakıyorsunuz "Dişi hayvanları bile kesime gönderdi." diye bağırırlar... Arkadaşlar, bizim bunların hiçbirine itibar etmeden, gerçekten hayvancılık yapan insanların hayvancılığa devam edebileceği süreci onları destekleyerek, onların bu işi yapmasına vesile kılarak devam ettirmemiz lazım yani et fiyatları arttı diye dışarıdan et getirirsek...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Varlı, lütfen tamamlayın.

MUHARREM VARLI (Devamla) - ...tabii ki dişi hayvanların kesilmesine de vesile olabiliriz ama biz eğer ki onları dinlemeden bu dengeyi, hem üretene hem de tüketene koruyacak bir yapıyı oluşturabilirsek işte o zaman başarılı olmuş oluruz ki insanlarımızın da buna ihtiyacı var.

Hayvancılık, Türkiye açısından çok önemli bir değerdir. Eğer birisi hayvancılıktan çıkarsa orada hayvancılığa tekrar geri dönmesi mümkün değil çünkü -çok özür dileyerek söylüyorum- o pisliğin içerisinde, o kokunun içerisinde, o zorluğun içerisinde kimse bulunmak istemez. Onun için, hayvancılık yapan insanlarımızı, çiftçilerimizi, üreten insanlarımızı korumamız lazım, desteklememiz lazım; onlara elimizden gelen en iyi desteği vermemiz lazım.

Bu duyularla hepimize teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Varlı.

Milliyetçi Hareket Partisi adına son söz Antalya Milletvekili Hilmi Durgun'a ait.

Sayın Durgun, buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA HİLMİ DURGUN (Antalya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Tarım ve Orman Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, Türkiye Su Enstitüsü 2025 yılı bütçesi üzerinde Milliyetçi Hareket Partisi Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Sizleri ve yüce Türk milletini saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Türkiye'nin stratejik ve mukayeseli üstünlüğü tarımdır ancak dünya genelindeki nüfus artışı, küresel ısınma, toprak ve su kaynaklarında azalma, iklim değişikliği gibi birçok sebebin etkileri ve sonuçları tüm dünyayı ilgilendirdiği gibi ülkemizi de yakından ilgilendiren bir sorun niteliğindedir. Özellikle su kaynaklarındaki azalma; tarımsal üretimde sürdürülebilirlik, verimlilik ve doğal kaynakların korunması gibi konuları daha da önemli hâle getirmiştir. Artan nüfus ve yükselen yaşam standartları karşısında milletimizin gıda ihtiyacını karşılayabilmek için verimliliği artıran teknolojilerin kullanımı ve özellikle damla sulama yatırımları desteklenmelidir çünkü su kaynakları tarım sektörü için hayati önem taşımaktadır. Türkiye su kaynakları açısından zengin bir ülke olmamakla birlikte, var olan kaynakların en verimli şekilde kullanılması gerekmektedir. Su yönetiminde atılacak adımlar hem tarımsal üretimdeki verimliliği artıracak hem de su kaynaklarımızın korunmasına katkıda bulunacaktır. Bu doğrultuda, Türkiye Su Enstitüsünün araştırma geliştirme faaliyetlerine daha fazla kaynak ayrılması ve tarımsal sulamada modern teknolojilerin yaygınlaştırılması gerekmektedir.

Değerli milletvekilleri, tarım sektörü üretim, işleme, pazarlama ve lisanslı depolama süreçleriyle bütüncül bir yapıya kavuşmalı ve bu süreçler yüksek verimlilikte ürünler üreten, teknolojiyi etkin şekilde kullanan, ülkemizi besleyen ve ihracat kapasitesini artıran bir hâle getirilmelidir. Bu çerçevede, çiftçilerimizin üretime teşvik edilmesi, üretimlerinden hak ettikleri payı almalarını sağlayacak politikaların geliştirilmesi gerekmektedir. Çiftçilerimizin en önemli maliyet girdileri olan tohum, fide, gübre, ilaç ve plastik gibi tarımsal girdilerin yükünün hafifletilmesi, finansman sıkıntılarının giderilmesi, üretimin sürdürülebilir kılınması, çiftçimizin refahını artırıcı desteklerin etkin ve verimli bir şekilde sürdürülmesi, tarım sektörünün stratejik önemi göz önüne alınarak tarıma pozitif ayrımcılık yapılması büyük önem arz etmektedir.

Seçim bölgesi ve memleketim Antalya tarımsal üretim açısından ülkemizin en önemli illerinden biri olup, örtü altı yetiştiricilikte de tarımın başkentidir. Özellikle seracılık, meyve ve sebze üretiminde Türkiye'nin ihtiyacını karşılayan, hatta ihracat yapan bir yapıya sahiptir. Ancak bu üretim kapasitesini sürdürülebilir kılmak için, az önce de ifade ettiğim üzere, çiftçilerimizin karşılaştığı yüksek girdi maliyetlerini azaltmamız yönünde adımlar atılması şarttır. Tohum, gübre, ilaç, plastik ve mazot gibi temel tarımsal girdilerde sağlanan desteklerin artırılarak tarımsal faaliyetlerin devamlılığı önemlidir. Tarımsal üretim sadece ülke içindeki talebi karşılamakla kalmamakta, aynı zamanda dış pazarlara da yönelik önemli bir sektör hâline gelmiştir. Ancak bu başarıyı sürdürebilmek için üreticilerimizin

maliyetlerini azaltan, verimliliği artıran politikalara ihtiyaç vardır. Tarım ürünlerimiz uluslararası pazarda daha rekabetçi hâle gelebilmeli ve çiftçilerimizin bu pazarlara ulaşımı kolaylaştırılmalıdır.

Değerli milletvekilleri, Türkiye'nin tarım alanındaki diğer önemli unsurlarından biri de arıcılık ve bal üretimidir. Ülkemiz coğrafi yapısı ve iklim koşulları sayesinde arıcılık faaliyetleri için son derece elverişli bir konuma sahiptir. Bugün Türkiye dünya bal üretiminde 2'nci sırada yer alırken dünyanın çam balı üretiminin yüzde 90'ı ülkemizde gerçekleşmekte ve bal ihracatımız her geçen gün artmaktadır. Ancak bu başarıyı sürdürülebilir kılmak için arıcılarımızın desteklenmesi şarttır.

Geçtiğimiz aylarda Antalya'da arıcılarla yaptığımız bir toplantıda kendileri birtakım sıkıntıları dile getirdiler. Bunların başında, orman kesimlerindeki yanlışlıkların arıların bal üretiminde uzun vadede sorun yaşatabileceği gelmektedir. Ormanlarımız millî servetimizdir; orman yangınları ve zararlılara karşı daha etkin önlemler alınması, orman yollarının iyileştirilmesi ve ağaçlandırma çalışmalarının artırılması büyük önem taşımaktadır. Orman köylerinde yaşayan vatandaşlarımızın da kalkınmasını sağlayacak projelerin hayata geçirilmesi orman-köylü ilişkilerini daha da güçlendirecektir. Ayrıca, kovan başına sağlanan destek miktarlarının artırılması, arıcılık faaliyetlerinin sürdürülebilirliğini sağlamanın yanı sıra Türkiye'nin dünya pazarındaki rekabet gücünü de artıracaktır. Birçok sektörde olduğu gibi arıcılıkta da gençlerin ve kadınların bu alana yönlendirilmesi kırsal kesimde istihdamın artırılması açısından büyük önem taşımaktadır.

Değirmek istediğim bir diğer konu ise kıymetli milletvekilleri, atama bekleyen ziraat mühendisleridir. Ülkemiz genelinde 40'tan fazla ziraat fakültesinden yıllık ortalama 4 bin, 5 bin civarında meslektaşımız mezun olmaktadır. Tarımsal eğitimin yaygınlaşması tarım sektörümüz açısından olumlu bir gelişme gibi görünse de bu arkadaşlarımızın birçoğu atanamamakta ya da mesleklerine uygun bir iş kapısı maalesef bulamamaktadırlar. Buna rağmen, özel sektörde yetişmiş personel ihtiyacı artmaya devam etmekte, kamuda ise özellikle iş yükünün yoğun olduğu bölgelerde personel yetersizliği dikkat çekmektedir. Meslektaşlarımızın hayallerinin gerçekleşmesi ve emeklerinin karşılığını almaları için, ziraat mühendisliği eğitiminin ve istihdam politikasının uzmanlar tarafından yeniden gözden geçirilmesi gerekmektedir.

Kıymetli milletvekilleri, Milliyetçi Hareket Partisi olarak ülkemizin geleceği için tarım sektörüne büyük bir önem veriyor, çiftçilerimizin refahını artıracak tarım politikalarımızın da bu amaca hizmet edecek şekilde yapılandırılması gerektiğine inanıyoruz. Bu bağlamda, daha önce de birçok kez dile getirdiğimiz sosyal güvenlik sistemimizde çiftçi BAĞ-KUR'lulara yönelik eşitsizliklerin ivedi bir şekilde düzenlenmesi gerektiği hususuna yani hâlen 9000 olan prim ödeme gün sayısının 7200 güne düşürülerek diğer sigortalılarla prim gün sayısının eşitlenmesi konusuna yeniden dikkat çekmek istiyorum. Ayrıca, geçimi sadece emeğine dayalı olan çiftçilerimiz gelirlerinin düşük olması nedeniyle zaman zaman BAĞ-KUR prim borçlarını ödemekte sıkıntıya düşmektedirler. Prim borçlarını ödeyemeyen çiftçilerimiz faiz ve gecikme cezasının da ilavesiyle icra takiplerine muhatap olmaktadır. Geriye yönelik borçlanmaların da dâhil edildiği bir yapılandırma çiftçilerimizin beklentileri arasında en ön sırada yer almaktadır.

Sözlerime son verirken, Genel Başkanımız, liderimiz Sayın Devlet Bahçeli Beyefendinin de dediği gibi, ortalama elli günlük hasat mevsimiyle üç yüz on beş gün boyunca Türkiye'yi doyuran feragat sahibi, fedakârlık numunesi ve çalışkanlık abidesi çiftçilerimizin derdi derdimiz, sevinci sevincimizdir. Toprağında çift süren, umutla biçerdöverin tarlasına gelmesini bekleyen, sabırla çaresizliklere direnen çiftçilerimize ne versek, ne yapsak yetersizdir diyor, 2025 yılı Tarım ve Orman Bakanlığı bütçesinin hayırlara vesile olması dilekleriyle Genel Kurulu ve ekranları başında bizleri izleyen büyük Türk

milletini, hassaten Antalyalı hemşehrilerimi saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Durgun, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, Milliyetçi Hareket Partisi Grubunun söz talepleri karşılanmıştır.

Birleşime yirmi dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 14.01

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 14.27****BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ****KÂTİP ÜYELER: Asu KAYA (Osmaniye), Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin)**

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 34'üncü Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

3.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın, tutumunda bir değişiklik olmamasına rağmen gruplar arasında bir mutabakat olursa o mutabakata uyacağına ilişkin konuşması

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, bir önceki oturumda yapılan usul tartışması sonrasında, grupların görüşlerini açıklamalarından sonra söz vermeyeceğime dair bir beyanda bulunmuştum ve tutumumu değiştirmeyeceğimi de ifade etmiştim ancak biraz önce arkada Grup Başkan Vekilleriyle istişare...

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Efendim, grupların bir uzlaşısı yok, İç Tüzük'e uygun olan tutumunuzu devam ettirmenizi...

BAŞKAN - İç Tüzük'e uygunsa o zaman benim tutumunda bir değişiklik olmaz çünkü İç Tüzük onu emrediyor.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Tamam, onu uygulamanızı talep ediyorum efendim ben grubum adına.

BAŞKAN - Peki, gruplar arasında bir uzlaşma yoksa ben...

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Bir toplantı yapacağız.

BAŞKAN - Tamam, siz gene görüşün, ben sonra tekrar bakarım. Tutumunda bir değişiklik olmamasına rağmen gruplar arasında bir mutabakat olursa ben o mutabakata uyacağımı buradan ifade etmek isterim.

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)**

1.- 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 162) (Devam)

2.- 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2023 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 225 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2023 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2023 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/922) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 163) (Devam)

A) ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI (Devam)

1) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

B) MESLEKİ YETERLİLİK KURUMU (Devam)

- 1) Mesleki Yeterlilik Kurumu 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Mesleki Yeterlilik Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

C) İÇİŞLERİ BAKANLIĞI (Devam)

- 1) İçişleri Bakanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) İçişleri Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ç) EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

- 1) Emniyet Genel Müdürlüğü 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Emniyet Genel Müdürlüğü 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

D) JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI (Devam)

- 1) Jandarma Genel Komutanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Jandarma Genel Komutanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

E) SAHİL GÜVENLİK KOMUTANLIĞI (Devam)

- 1) Sahil Güvenlik Komutanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Sahil Güvenlik Komutanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

F) GÖÇ İDARESİ BAŞKANLIĞI (Devam)

- 1) Göç İdaresi Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Göç İdaresi Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

G) AFET VE ACİL DURUM YÖNETİMİ BAŞKANLIĞI (Devam)

- 1) Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ğ) TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI (Devam)

- 1) Tarım ve Orman Bakanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Tarım ve Orman Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

H) ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

- 1) Orman Genel Müdürlüğü 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Orman Genel Müdürlüğü 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

İ) DEVLET SU İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

- 1) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

İ) TÜRKİYE SU ENSTİTÜSÜ (Devam)

- 1) Türkiye Su Enstitüsü 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Türkiye Su Enstitüsü 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

BAŞKAN - Şimdi Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubunun söz taleplerini karşılıyorum.

İlk söz talebi Muş Milletvekili Sümeyye Boz'a ait.

Sayın Boz, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA SÜMEYYE BOZ (Muş) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, ekranları başında bizi izleyen değerli halklarımız; cezaevlerinde direnen, esir tutulan siyasi tutsakları ve sürgündeki yoldaşlarımı saygı ve sevgiyle selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Ayrıca, bir selamı da altmış günlük grev yasağı verilmesine rağmen mücadelesine devam eden ve direnişi terk etmeyen BİRLEŞİK METAL-İŞ'in işçilerinin direnişini selamlayarak sürdürmek istiyorum.

2025 yılı bütçesiyle karşı karşıyayız ama karşımızda ne görüyoruz, biraz ona bakmak istiyoruz. Bir yanda zenginleşen bir avuç sermaye, diğer yanda açlık sınırının altında yaşamaya çalışan milyonlar. Bu bütçe halkın emeğini sömürmekle, alın terini sömürmekle kalmıyor, aynı zamanda sosyal adaletin ölümünü temsil ediyor ve toplumsal barış umudunu yok ediyor. Bu bütçede kadınlar, çocuklar, işçiler, emekliler, emekçiler, gençler, Kürtler, Aleviler ve toplumun diğer ötekileri yok ve bu bütçe o yok sayılanların âdeta cellatlığını yapıyor. Türkiye'nin iş gücü piyasası, emeğin sistematik bir şekilde değersizleştirildiği ve sömürü politikalarının arenası hâline gelmiş durumda. 4857 sayılı İş Kanunu'yla taşeron çalışma, güvencesiz çalışma biçimleri yasalastırılmış ve tabii ki işçilerin hakları gasbedilmiştir. Taşeron işçiler sosyal güvenceden yoksun bir şekilde çalışırken kıdem tazminatı gibi haklarını da alamıyorlar. Esneklik adı altında güvencesizleştirilen işçiler patronların insafına bırakılmış durumda. Kısmi süreli işler, çağrı üzerine yapılan çalışmalar ve kiralık işçilik gibi modellerle sömürünün yeni yeni yöntemleri oluşturulmuş durumda.

Kadın emeği ise bu sistemin en büyük kurbanlarından biri. Kadınlar düşük ücretlere mahkûm edilirken aynı zamanda, öte yandan toplumsal alandan ve kamusal alandan dışlanmakta, ekonomik eşitsizliğin derinliğiyle yüz yüze kalmaktalar. Hükûmetin gündeminde “Kadının kariyeri anneliktir.” masalları varken bizim gündemimizde kadın yoksulluğu var.

Bakınız, bu konu kapsamında partimiz DEM PARTİ Kadın Meclisi bir kampanya yürüttü. Özgür ve eşit yaşamda ısrarcıyız, kadın yoksulluğuna karşıyız dedik ve bu kapsamda; tarlada, fabrikada, sivil toplum kuruluşlarında, sokakta, evde kadınlarla buluştuk ve bu buluşmaların sonucunda bir kanun teklifi hazırladık. Bu kanun teklifinin içeriği de ev içi emekçisi olan kadınların haklarını güvence altına almak, emeklilik hakkının tanınmasıyla ilgili bir kanun teklifi. Umuyoruz ki bütçe görüşmelerinin yapıldığı bugünde toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı bir bütçeleme bakımından bu kanun teklifi kabul edilir çünkü karşımızda toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı bir bütçeleme yok ancak bunun kabul edilmesiyle ön açıcı olabiliriz diye ifade etmiş olalım.

Emekli yoksulluğu da ayrıca değinilmesi gereken bir konu. 2024 ve 2025 yıllarında emekli olacaklar arasındaki yüzde 35'lik maaş farkı halkın gerçekten de adaletin nereye vardığını sorgulamasına sebep oldu, iktidarın adalet anlayışını da bir kez daha gösterdi. Enflasyon maaşları eritmiş, aradaki farkı kapatmak imkânsız; kendi hayat standartları ile yoksulların, emeklilerin hayat standartlarını karşılaştırma gafletine düşmek bile bir insanlık sınavıdır ve iktidar bu sınavı verememiştir. Açık ve net söyleyelim: Emekli maaşının yoksulluk sınırının yarısının altında olacağı bir masaya oturmak işçiyi ve 16 milyon emekliyi satmaktır.

İktidar, BAĞ-KUR sigortalılarını âdeta güvenlik sisteminin kölesi hâline getirdi. Büyük şirketlerin borçlarına af üstüne af yağdırırken, yapılandırmayla onları ödüllendirirken söz konusu esnaf olduğunda “Ödeyemiyor musun? O zaman, o senin sorunun.” diyerek sırtını çevirmiş durumda yani esnafın alın teri ve emeği büyük sermayedarların çıkarlarına kurban edilmiş durumda. Sosyal güvenlik hak değil, sanki bir lütuflmuş gibi sunuluyor ve bu adaletsizlik Hükûmetin emekçiye reva gördüğü bir utanç vesikasıdır.

Türkiye’de asgari ücrete bakıyoruz; asgari ücret artık bir istisna değil, milyonlarca çalışanın hayatta kalma savaşı verdiği bir sefalet ücreti hâline gelmiştir. Açlık sınırı 20 bin, yoksulluk sınırı 66 bin iken asgari ücret ise milyonların mahkûm edildiği bir ölüm harçlığıdır. Ama ne oluyor? Hükûmet asgari ücrete yapılan göstermelik artışları “müjde” diye pazarlıyor, bir de buna alkış bekliyor. Bu ücretle kirasını, faturasını, okul masraflarını, çocuklarının ihtiyaçlarını karşılayabilir mi bir halk? Geri dönüşüm işçilerinin dediği gibi, tekrar ediyoruz: Yoksullukla mücadele edin, yoksullarla değil.

Peki, bakalım, bütçenin en büyük payı nereye gitmiş? Silahlanmaya ve çatışmacı politikalara tahsis edilen korkunç bir meblağ var karşımızda. AKP iktidarı “savaş ve güvenlik harcamaları” adı altında toplumu da barıştan uzaklaştıran bir konumdadır.

Tam, 1 trilyon 608 milyon TL; bu paranın halkın ihtiyaçlarını karşılamak, refahını artırmak, yoksulluğu bitirmek veya temel ihtiyaçları karşılamak için kullanılması gerekirken iktidar tercihini çözümden değil çözümsüzlük, savaş ve çatışmadan yana yapmıştır. Halkın yoksullukla, işsizlikle boğuştuğu bu dönemde bu devasa bütçe hâlbuki milyonlarca insanın yaşam koşullarını iyileştirmek için kullanılabilirdi. Bakıyoruz, elektrik faturasını ödeyemeyen, çocuğuna süt alamayan bir halk için bu paraya ne yapıldı? İHA’lar alındı, SIHA’lar alındı ve asimetrik bir savaşın harcamaları gerçekleşti. Yani biz yaşamın kutsallığından söz ederken, bu tutum, bu yaklaşım ölümü finanse etmekten başka hiçbir şey değildir. Bu savaşın maliyetini kim ödüyor peki? Bu ülkede yaşayan bütün yurttaşlar ödüyor. İşçiden, çiftçiden, öğrenciden, emekliden, emekçiden yani çalışan herkesten alınan her bir kuruş bu savaşa akıtılıyor. Halkın alın teriyle, emeğiyle, hatta hayatı pahasına kazandığı paralar gelip yoksulluğu bitirmek yerine ölüm makinelerine yatırılıyor. Tabii, bunlar bütün Türkiye’nin problemleri ancak Türkiye’nin en yoksul kentlerinden olan Muş, Bitlis, Hakkâri gibi kentlerdeki vahim tablonun sonucunu 2 katına, 3 katına çarptığımızda asıl sonucu da görebiliriz.

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Ağrı’yı da kat, Ağrı’yı da.

SÜMEYYE BOZ (Devamla) - Çünkü bu bütçe yalnızca toplumsal barışı değil ekonomik adaleti de öldürüyor. Kürt illerinde insanların yaşam alanları insansızlaştırılırken, yaylalar ve meralar yasaklanırken şehirlerde ise halkın iradesi ve güvenlik politikaları adı altında halkın kaynakları gasbediliyor. Öbür yandan, Kürt işçiler ve mevsimlik tarım işçileri zorunlu göç politikalarından sebep insanlık dışı koşullarda çalışmaya mahkûm ediliyor. Tarım ve hayvancılığın bitirilmesi, yayla ve mera yasaklarının sürdürülmesi Kürtleri ekonomik anlamda daha da güç bir duruma sürüklüyor. Son yıllarda metropollerde yaşayan ancak derin yoksulluğun kısılcığında çözümünü artık geri dönmekte bulan aileler, döndüklerinde ise verimsizleşmiş topraklar, altyapı eksikliği, iş gücü kaybı gibi nedenlerle tarımsal üretimin yapılamadığını, öldürüldüğünü fark ettiler. Bununla beraber, HES ve JES’lerle birlikte ekonomik baskının daha da arttığıyla karşı karşıya kaldılar. Türkiye’de iş cinayetleri ise bu sömürü düzeninin en vahşi gerçeklerinden biri. İş Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisinin verilerine göre, 2024 yılının ilk dokuz ayında 1.371 işçi hayatını kaybetmiştir. Bu ölümler kaza değil, açıkça cinayettir çünkü denetimsizlik, işverenlerin umursamazlığı ve iktidarın, Hükûmetin işçi düşmanı politikaları bu katliamların önünü açmıştır, engelleyememiştir. Her işçi ölümü cinayete ortaklık, her alınmayan önlem ise bu katliamın planlı bir parçasıdır. İktidarın hazırladığı 2025 bütçesi de işte bu kanlı düzenin devamı gibidir. İşçiler, emekçiler, emekliler, yoksullar her yerde isyan ediyor, sesini yükseltiyor, haykırıyor ve diyor ki...

(Hatibin kürsüde susarak beklemesi)

BAŞKAN - Sayın Boz, buyurun, süreniz devam ediyor.

SÜMEYYE BOZ (Devamla) - İşte, kadın yoksulluğu, emekli yoksulluğu, çocuk yoksulluğu, topyekûn bir halkın yoksulluğunun haykırışına dair iktidarın tutumu koca bir sessizlik; duymuyor,

konusmuyor, umursamıyor. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Bu ülkenin yurttaşlarının sesi sizin saraylarınızdan duyulmuyor olabilir ancak biz onların sesi olmaya devam edeceğiz. Bu anlamda, sosyal adaletin, insan hakları ve toplumsal barışın sağlanması için sözümüz var. Asgari ücret açlık ve yoksulluk sınırının altında bırakılamaz. Ekmek temel bir insan hakkıdır ve asgari ücret en az 35 bin TL olmalıdır. Savaş yerine barış, çatışma yerine çözüm... Halkın kaynakları silahlanmaya değil refaha ayrılmalıdır. Kadınlar, gençler, engelliler ve mülteciler için sosyal ve ekonomik adalet sağlanmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Boz, lütfen tamamlayın.

SÜMEYYE BOZ (Devamla) - Tarım ve hayvancılık desteklenmeli, üreticilerin borçları silinmeli ve kooperatifler güçlendirilmelidir. Güvenlikçi politikalarla insansızlaştırılan Kürt illerinde yaşam yeniden inşa edilmelidir diyorum ve Genel Kurulu, bütün halkları tekrardan selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Boz.

Diğer söz talebi İzmir Milletvekili Burcugül Çubuk'a ait.

Sayın Çubuk, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Ekranları başında bizleri izleyen değerli halkları, Çatalca'da hâlen Ankara'ya yürümek için yolların açılmasını bekleyen Polonez işçilerini, yasaklanan grevlere rağmen bu yasakları tanımadıklarını ilan eden işçileri ve bilumum iş cinayetlerinde katledilen, yaşamak için kölelik düzleminde çalışmak zorunda bırakılan işçi sınıfını saygıyla selamlıyorum ve patronları lanetliyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Mesleki Yeterlilik Kurumundan bahsedeceğim biraz. 2016'da 40 meslek dalında mesleki yeterlilik kursunu zorunlu hâle getirmiş bu kurum ve sokağa çıktığımızda çokça konuşulan şeyler var. İlgili özel kursların denetlenmediği, patronların işçileri kursa göndermeden belge aldıkları, aslında kursların mesleki yeterlilik sağlamak için bir işlevinin olmadığı, burada da ilginç bir rant düzeninin olduğu; yine, yalandan bazı belgelerin ortaya çıktığı konuşuluyor. Bu bağlamda sormak isterim: Belli ki ilgili Kurum bu kursları denetlemiyor, Bakanlık ilgili Kurumu denetliyor mu? “Denetliyorum.” diyorsa inanmıyorum çünkü Mesleki Yeterlilik Kurumu Başkanı kurum yönetmeliğini değiştiriyor ve her yerde, herkeste, her meslekte nitelik ararken kendi sekreterliği için aranan niteliği düşürüyor; üniversite mezunu, yükseköğretim mezunu olmayı şart olarak kaldırıyor ve “Lise mezunu yeterli.” diyor. Adrese teslim şartname, liyakat böyle bir şey galiba; adrese teslim şartnameyle, yönetmelikle liyakat sağlanmış oluyor. Açıkçası liyakat meselesi bizlere çok yarar sağlamadı, biz hep fişlendiğimiz için tarihen, liyakatten de bir yarar görmedik ama yine de bu kadar ayan beyan liyakatsizliklerin yapılması, ayan beyan torpillerin yapılması, adrese teslim ihale şartnamesi gibi adrese teslim mesleki yeterlilik yönetmeliği düzenlenmesi bizim de eleştireceğimiz, üzerine iki çift söz edeceğimiz bir meseledir. Biz, iki çift söz edelim derken şöyle bir şeyle karşılaştık: AKP Elâzığ İl Başkanı demiş ki: “Olacak o kadar tabii ki, referans olacağız.” Ben bir insana bir kamu kurumunda iş bulması için, işe girmesi için referans olsam o insanın hayatı bitirilir, bir daha kamunun kapısından geçemez, vergi borcunu ödemek için vergi dairesine giremez; AKP'nin il, ilçe başkanları, maşallah, referans oluyolar; o kadar da olmasın mı?

Mesleki Yeterlilik Kurumuyla ilgili beni rahatsız eden bir mesele de şu: Büyüttüğü bir gizli işsizlik meselesi var. Bu ülkenin işsiz gençleri -ki bunlara “işsizlik ordusu” demek lazım, doğru tabir budur- sertifika programlarına kaydoluyorlar, sertifikalar alıyorlar -ellerinde tomarlarca sertifikalar- bir işe girebilme umuduyla. Bu, şu demek: Bu torpil iktidarı, işçi sınıfının, işsizler ordusunun umutlarının da katili çünkü bu sertifikalar hiçbir işe yaramıyor ve bu büyütülen işsizlik ordusuyla işçiler 17 bin

liraya -buna angarya desek az gelir, buna kölelik demek lazım- kölelik şartlarında çalışmak zorunda bırakılıyorlar. İşçinin mücadele etme, bu şartları reddetme imkânını ortadan kaldıran çok güzel bir patronluk sözleşmesi var ortada. İşsizler ordusunu büyüttünüz ya, iş vaadiyle kandırdığınız bu insanların oylarını da aldınız; oy kabinlerinden fotoğraf, videolar aldınız, sonra da o işleri eğer verdiyseniz lütfmuş gibi boyunlarını bükünüz ki çoğunlukla o işlere zaten almadınız, kandırdınız. Ben akrabalarımın biliyorum bunu, başka bir yere gitme ihtiyacım yok ama nerede dolaşsak iş vaadiyle oyu alınmış, AKP'ye üye yapılmış insanlar var. O kadar çok üyeniz var ya; bir dönem insanlar e-devleti açınca "Aa, AKP'ye üye oldum." diye görüyordu, bir kısmı da işte böyle üye yapılıyor.

Velhasıl benim bir önerim var. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının adını "torpil, sadaka ve patronların güvenliği bakanlığı" yapalım. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Neden mi yapalım? Çünkü en az 9 milyon kayıt dışı işçi var, Bakanlık bundan memnun. Neden? Çünkü patronlar memnun ve bu kayıt dışı işçilerin çoğu göçmen.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Çubuk, lütfen tamamlayın.

BURCUGÜL ÇUBUK (Devamlı) - Misal, SGK verileri ile İŞİG verileri çelişir. İŞİG verilerine göre 2023'te 18 yaş altı 20 işçileştirilmiş çocuk katledilmiştir, İŞİG diyor ki: "En az 54." Bakın "işçileştirilmiş çocuk" diyorum, bir de "en az" diyorum. Yılın ilk on bir ayında en az 1.708 işçi katledilmiş, Bakanlık patronların derdinde. Aslında burayı daha geniş almak isterdim, özellikle İŞİG rakamlarıyla ilgili kısmı ama şunu söylemek zorundayım: BİRLEŞİK METAL-İŞ bugün bir açıklama yaptı, yasakları tanımadığını söyledi ve açıklamasında şuna vurgu yaptı: "Grev yasaklanan iş yerleri MESS'e bağlı, MESS'e üye iş yerleri; adrese teslim yasak, Anayasa'ya aykırı, tanımıyoruz." Ve dedi ki: "Geçmişte yaptığımız gibi grevlerden vazgeçmeyeceğiz, grevlerimizi yapacağız; eşit, adil bir toplu sözleşmeyi alacağız."

İşçi sınıfını saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Çubuk, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi Diyarbakır Milletvekili Ceylan Akça Cupolo'ya ait.

Sayın Akça Cupolo, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) - Teşekkür ediyorum.

Ben de diğer arkadaşlarım gibi Polonez işçilerini, BİRLEŞİK METAL-İŞ emekçilerini selamlıyorum. Aynı zamanda fabrikalarda, atölyelerde bu Genel Kurulu takip eden işçi, emekçi sınıfını selamlıyorum. Bir diğer selamı da şu anda cezaevlerinde bozuk adalet sistemi sebebiyle mahpus edilen ve iş yurtlarında köle gibi karşılıksız çalıştırılmaya mecbur bırakılan mahpus işçilere gönderiyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Burcugül konuşurken aklıma ufak bir anekdot geldi. Yakın zamanda bu Parlamentodaki odamıza 70 yaşında bir işçi geldi ve dedi ki: "Benim Karanfil Sokak'ta çalıştığım bir "waffle"cida işverenler maaşımı vermediler, dört günlük yevmiyemi vermediler; günlük 650 liraya orada çalışıyordum, on iki saati aşkın çalışıyordum ve dört güne karşılık gelen 2.600 lirayı bu işverenler bana vermedi; ne olursunuz hakkımı almam için yardım edin." "Peki, sizin SGK'niz var mıydı?" dedim, "Hayır." dedi. "Oradaki istihdamınız kayıt altında mıydı?" dedim, "Hayır." dedi. "Başkalarının kaydı var mı?" dedik, "Hayır." dedi ve kayıt dışı istihdamın kronik bir şekilde devam ettirildiği bir iş yerinden bahsetti. Bu yaşlı adam hayatının büyük bir bölümünü kayıt dışı istihdamın içinde geçirdiği için emekli bile olamıyor ve muhtemelen çok kötü sağlık sorunlarıyla hayatı çok da uzak bir gelecekte olmayan bir şekilde sona erecek. Benim odadan çıktıktan sonra gideceği kişinin AK PARTİ'nin bir milletvekili

olduğunu söyledi, oğluna torpil arıyormuş; emeğini savunmamı benden istedi, torpilini iktidardan istedi. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

İkinci bir anekdot daha aktarmak istiyorum. Bu da benim bir yakınımıdır, kuzenim, halamın kızı, onu söyleyeyim; eczane teknisyeni olarak Diyarbakır'da çalışıyor, eczanede asgari ücretin yarısına çalıştırılıyor. "Neden çıkmıyorsun?" diyorum, diyor ki: "Şu an Diyarbakır'da nereye girsem hepsi bana asgari ücretin yarısını verecek." "Peki, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığında bunun şikâyetini yapabileceğimiz bir yer yok mu?" dedim, "Bütün piyasa böyle, her yerde şu anda bu şekilde teknikerlik okuyanlar asgari ücretin yarısına çalıştırılıyorlar." dedi. Burada oturan Bakanlık yetkilileri kayıt dışı şekilde asgari ücretin yarısına çalıştırılanların hakkını savunmuyor.

Başka bir yerden örnek vereyim: Antalya'da bir tane otelde çalıştırılan genç kadınlar var. Burada resepsiyonda, temizlikte çalışan genç kadınlar uzun saatler çalışıyorlar, asgari ücret alıyorlar, mesai ücretlerinin hakkını alamıyorlar.

Üç farklı bölgeden üç örnek verdim ve bu, bu ülkenin kronik sorunlarından biridir.

Geçen sene bütçe tartışmaları devam ederken iktidar bloku yoksulluğun ne olduğunu anlamıyor diye tarif etmeye çalışmıştım, çok içten ve samimi bir yerden tarif etmeye çalışmıştım ama bu sene aradan geçen bir yılda şunu anladım ki çok iyi biliyorlar, o kadar iyi biliyorlar ki ölesiye kaçınıyorlar o yoksulluktan. Onlar ve çeperlerindeki bu yoksulluk girdabına girmesin diye büyük bir yoksul sınıfının oluşmasına olanak sağlıyorlar ve bunu büyütüyorlar. Zaten yoksulluktan korkan bu çeperdekiler SGK vurgununun olmasına göz yumuyorlar. Onlar seri bebek katillerinin yaratıldığı bir düzeni yaratıyorlar. Onlar asgari ücretin ne olması gerektiğine karar veriyorlar. Bu çeperdekiler asgari ücreti belirlerken örneğin 131 sayılı ILO kriterlerinden hiç dem vurmuyorlar, bu kriterleri benimsemiyorlar. 131 sayılı ILO nedir diye sorsam muhtemelen ÇSGB içinde bile ne olduğunu bilmeyecek olan insanlar olacak. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Bu 131 sayılı ILO ne demektir? İşçi ve ailesinin gereksinimlerini insani koşullarda sağlayabileceği kriterlerin sağlanmasını benimser 131 sayılı ILO; pestisitlerle yıkanmamış domates yiyebilme hakkından bahseder, antibiyotikle yıkanmamış kırmızı et hakkından bahseder, mikroplastik olmayan kıyafet giyme hakkından bahseder, ücretsiz kreş hakkından bahseder. Bugün benim bu Parlamentoda, bu kürsüde konuşma yapmamı sağlayan kreş emekçileri vardır. 2,5 yaşındaki kızımı bırakıp burada konuşma yapabiliyorum ama benim sahip olduğum bu hakka yüzlerce, binlerce, milyonlarca anne-baba sahip değiller; evde oturmak ve istihdamın dışında veya kayıt dışı istihdamın bir parçası olmak zorunda kalıyorlar.

ÇSGB'nin "web" sitesinde misyon ve vizyon var ama bu misyon ve vizyonunun altını dolduracak denetimler yok. O sebeple, bu Parlamentonun İktüzüğü'nün garip işleyişi sebebiyle sormayacağım soruları kürsüdeki bu kısa zamanımı değerlendirerek sormak istiyorum: Kayıt dışı istihdama ilişkin denetlemelerinize dair bizimle biraz istatistik paylaşır mısınız? Emek sömürüsünü engellemek için neler yapıyorsunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Devamla) - Hemen tamamlayacağım.

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Devamla) - İnsanları sosyal yardım kıskacından çıkarmak için neler yapıyorsunuz? Hemen burada daha önceki bir konuşmada daha bahsettim; Parlamentonun hemen şu kulisinde çay dağıtan insanların, 4/A ile 4/D'nin arasında yoğun, derin bir fark var, bu farkı gidermek için ne yapıyorsunuz? Bu Parlamentoda size bu konuşmaları sağlamamız için notları toplayan danışman arkadaşlarımızın haklarının sağlanması için neler yapıyorsunuz? Polonez işçilerinin

haklarını savunabilmek için neler yapıyorsunuz? “Miyon ve vizyon” diye belirttiğiniz şeyler çok güzel ve bunlara katılıyoruz ama bunu yazanlar, bu miyon ve vizyonu yazanlar Şirinler köyünde yaşıyorlar ama biz Gargamellerle mücadele ediyoruz, o yüzden Gargamellere karşı halkın birleşik mücadelesini savunuyoruz. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

Tekrar bütün işçileri, emekçileri saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Akça Cupolo, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi Erzurum Milletvekili Meral Daniş Beştaş’a ait.

Sayın Daniş Beştaş, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri ve bizleri ekranları başında izleyen değerli halklarımız; hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum. Bugün 14 Aralık. 14 Aralık 2015 tarihinde Kürt kentlerinde aylarca süren ablukanın yıl dönümü bugün. İktidarın izlediği savaş ve çatışma politikası, yüzlerce sivilin hayatını kaybetmesine, kitlesel göçlere, yerleşim yerlerinin yakılıp yıkılmasına, tarihsel hafızanın yok edilmesine ve etkileri uzun süren ve yıllarca devam edecek olan toplumsal bir depreme sebep olmuştur. Yaşamını yitirenleri bu vesileyle saygıyla sevgiyle ve minnetle anmak istiyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Evet, değerli milletvekilleri, İçişleri Bakanlığının sicilinin iyi olmadığını kendileri gayet iyi bilirler, kötü bir sicilleri var ve şimdi sicilin en tepesinde kayyım meselesi duruyor. Kayyım meselesi tabii ki şu anda Türkiye’nin en temel problemlerinden bir tanesini teşkil ediyor. Kayyım pandemi oldu, evet, bir pandemi olarak hayatımızı tehdit ediyor gerçekten ve kayyım yöntemlerinin antidemokratik olduğunu tartışmayacağım. İçişleri Bakanı Sayın Yerlikaya “Hukuk devletiyiz.” demeyi çok seviyor, konuşmalarını epey dinledim. Hayır, Sayın Bakan, Türkiye hukuk devleti olmayı bıraktığından beri çok sular geçti köprünün altından; geçmiş olsun. Niye hukuk devleti olmadığını anlatacağım tabii ki. Her seçim döneminde, 3’üncü seçim dönemidir kaybediyorsunuz belediyeleri ama ne yapıyorsunuz? Götürüp gasbediyorsunuz, el koyuyorsunuz ve orayı tabii ki kaynak olarak görüyorsunuz, rant kaynağı olarak görüyorsunuz. Evet, sınırları zorladığımızda sınırsız olursunuz Sayın Bakan ve Bakanlığınız sınırsızlıkta sınır tanımıyor gerçekten, hak ihlallerinde sınır tanımıyor ve Anayasa’nın da ulusalüstü sözleşmelerin de sınırları yerle bir edilmiş durumda. Evet, İçişleri Bakanına yetki verilmiş, kayyım atama yetkisi. Bunların arka planını çok anlattık ve nedir burada mesele? Adalet Bakanı, soruşturma makamları suç uyduruyor, İçişleri Bakanı kayyım atıyor. Ortada tam anlamıyla bir iş birliği var; yasama, yürütme, yargının; kuvvetler ayrılığının esamesi okunmuyor. Bize bu hikâyeleri kimse anlatmasın. Kuvvetler ayrılığı bu ülkede yoktur, Türkiye bir hukuk devleti olmaktan çıkmıştır. Kabul edelim ki, teşhis edelim ki tedaviyi doğru yöntemlerle sürdürelim. Bu nedenle bunları söylüyorum.

Şimdi, raftaki dosyalar indiriliyor; zaman olsaydı da hepsini, bütün dosyaları anlatsaydım. Ya, Sıddık Akış’ın, Hakkâri Belediye Eş Başkanımızın dosyası; 2000 yılında soruşturması başlamış, 2014’te dava açılmış, 2024’te kayyım atamak için dosyayı raftan indirip on beş gün içinde ceza verdirildi ya. Şimdi, burada kim diyebilir ki yargı bağımsız, kim diyebilir ki yargı tarafsız? Hayır, talimatla çalışan bir yargı var ve Bakanlığınız da bunu gayet iyi biliyor. Şimdi, bizim belediye eş başkanlarımızın davalarının tamamı siyaset yapmaktır, demokratik siyasettir, hak savunuculuğudur, düşünce ve ifade özgürlüğüdür. Peki, sizin kayyımlarınız hangi suçları işledi? Biraz oralara da beraber bakalım. Niye vali ve kaymakamları yargılamıyorsunuz ya?

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Hepsi hırsız, hepsi hırsız!

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) - Bu kadar yolsuzluk, hırsızlık, rant peşinde koşanları, halkın malına el koyanları neden yargılamıyorsunuz? Hayır, onlara yargılama izni bile vermiyorsunuz,

Bakanlığınız o yargılama iznini vermiyor. Mesela, irtifak, yolsuzluk, hırsızlık suç değil de konuşmak suç öyle mi? Kime inandıracaksınız bunu? Konuşmak suç falan değil, siz bunu icat ediyorsunuz. Diyarbakır Valisi ve Büyükşehir Belediyesi kayyımı Münir Karaloğlu görevden alınmıştı geçen dönem, hatırlatırım. Vali Bey ne yaptı da görevden aldınız? Niye kamuoyuna açıklamadınız?

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Mardin kayyımını niye açıklıyorsunuz?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) - Çok var da sadece örnek veriyorum. Bunu kamuoyuna “Niye görevden aldık?” diye açıklama sorumluluğu duydunuz mu hiç ya da yargılanıyor mu şu anda? Bunun cevabını istiyoruz. Yoksa kızağa çekip maaş vermeye devam mı ediyorsunuz? Bunun yanıtını istiyoruz bugün sizden, suç işleyen bütün belediye başkanları için. Bir konuşmanızda “Hiç kimsenin suç işleme özgürlüğü yok.” demişsiniz, aynen imzamı atıyorum. Hiç kimsenin Türkiye’de de dünyada da suç işleme özgürlüğü yoktur, olmamalıdır ama AKP döneminde AKP’nin sınırsız suç işleme özgürlüğü vardır, kayyımların vardır; yargı arkalarındadır, iktidar arkalarındadır ama muhalefete de en ufak bir söz kurmada suç uyduruluyor. Bunu da gayet iyi biliyorsunuz.

Borç miktarlarını söylemeyeceğim. Kayyımdan devraldığımız bütün belediyeler borç batağında. Sayıştayın raporları var bu konuda ve Vali Tuncay Akkoyun ve yönetiminin görev ve sorumluluk alanında 8 ayrı suç tespit edilmiş ya! Sayıştay raporundan söz ediyorum ve bu Sayıştay raporuna rağmen neden işlem yapmadınız? Ben kayyımların işledikleri suçları koruduğunuzu bu vesileyle söylüyorum ve suç işleme özgürlüğünü siz bizzat yaratıyorsunuz, koruyorsunuz. Şimdi, Mardin değil de Kırklareli’nin yollarını yapmış Mardin kayyımı ya! Örnek o kadar çok ki... Kardeş belediyecilik... Keşke dünyanın bütün illeriyle kardeş olsak. Yani Siirt’te hamsi festivali yapan kayyım gibi bu da gitmiş, Kırklareli’ye yol yapmış ama Mardin’in yolları yok. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Yani bir de böyle bir realitemiz var.

Şimdi, başka ne yapmış bu kayyımlar? Ya, “...”(*) “yavaş” demek, “...”(*) “önce yaya” demek, “...”³ “hoş geldiniz” demek; bunları sildirdiniz ya. Trafik kurallarını Türkçe okuyamayan ölsün mü, bunu mu diyorsunuz? Yani Kürtlere “Hoş geldiniz.” demek suç da Trabzon’da, Antalya’da, Rize’de bütün tabelalar Arapça, İngilizce. Ne diyeceğiz şimdi biz buna? Celadet Ali Bedirhan’ın kütüphanesini kapattınız Siirt’te, ben oranın vekiliydim. “Cegerxwîn” ismini kaldırdınız Belediyeden, tabelalarını kaldırdınız. İşte, “Kürt’e düşmanlık yapıyorsunuz.” dediğimizde de diyorsunuz ki: “Niye öyle diyorsunuz? Biz kardeşiz.” Dilimizi tanımayanlar bizimle kardeş olamazlar. Önce dilimizi tanıyacaksınız, kimliğimizi tanıyacaksınız. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Evet yani bu, dil meselesinde de çok var ama çözümü söylüyoruz: 10 tane parti kayyım sisteminin kaldırılmasına dair bir teklif verdi; CHP, DEM, İYİ Parti, Gelecek, Saadet, DEVA, Yeniden Refah, TİP, EMEP ve Demokrat Parti. Size açık çağrı yapıyoruz: Bu kayyım atama ucube sistemini, bu gasp sistemini kaldıralım bu sistemden. Halk kimi seçiyorsa onun tarafından yönetilsin, artık belediyeler arpalık hâline gelmesin. İradeyi gasbetmeyin ve bu darbe sistemine son verin diyorum ve biz bu konuda sonuna kadar bu kayyımın hukuksuzluğunu anlatacağız.

Sürem çok az ama biz sözünüze cevap vereceğim. Demişsiniz ki: “Başka kimse yok muydu, aday yapmadınız?” El insaf ya! Muhalefete olup, sizi eleştirip hakkında soruşturma açılmayan bir vatandaş mı bıraktınız? Herkese dava açıyorsunuz. Bizim arkadaşlarımız suçlu değil ki, sizin atadığınız kayyumlar suçlu; suç işleyenler onlar ve bunu da Ahmet Özer’den, Sıddık Akış’tan, diğer belediye eş başkanlarımızdan gayet iyi biliyorsunuz.

³ Bu bölümlerde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

Bir kadın meselesinde bir sözünüz vardı, doğrusu çok içime oturdu. Ne demişsiniz? Onu söyleyeyim: “Koruma kararı olmasına rağmen geçen sene 32 hanımefendi şuradaki ikazımıza uymadan kapıya adam gelince açmış, adam içeride vurmuş onu.” Kadınlar suçlu, öyle mi? Sayın Bakan, hanımefendi deyin de onlara bir de kadın demeyi öğrenin yani kadın hakları açısından önce kimliğini de cinsiyet kimliğini de kabul edin. Siz gereken önlemi aldınız, illa kadın, ben katledileceğim dedi; öyle mi? Kapıyı açtı, beni öldür mü dedi? Sizin göreviniz onu korumak, o koruma kararını uygulamak. Siz, o kadını suçlu ilan ettiniz, kadın kime güvensin? Peki, erkekler sizin bu söyleminizden güç almayacak mı? Bu ülkede her gün 3 kadın katlediliyor ya, siz İçişleri Bakanı olarak bu sözlerinizin etkisi var mı diye bir düşünün bu gece yastığa kafanızı koymadan.

Cumartesi Annelerinin geçen haftaki etkinliğine katıldım, kayıp yakınlarına tam bir zulüm uyguluyorsunuz. Yıllarca Süleyman Soylu Galatasaray Meydanı’nı yasakladı, Anayasa Mahkemesi hak ihlali kararı verdi. Siz, sözde olumlu bir adım attınız -doğru, geçmişe göre- 10 kişiyle sınırladınız. Sizin göreviniz o kayıpları bulmaktır, onların peşine düşmektir. Sizin göreviniz, o annelere eziyet etmek değildir; ben oradaydım, bizzat bunu gözlemledim.

Şimdi, son olarak şunu da söyleyeyim: Siz hani ha bire suç örgütü açıklıyorsunuz ya, bu konuda çok maharetlisiniz; gerçekten kolay gelsin, Türkiye bir suç cennetine dönüşmüş...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Danış Beştaş, lütfen tamamlayın.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) - ...ama içeride işlenen suçları da yeterince soruşturuyor musunuz bir sorun. Ya, Narin Güran’ı bütün Türkiye takip etti, ben de çok yakından takip ettim, köye defalarca gittim; on dokuz gün sonra ceset bulundu; cenaze bulundu, özür dilerim. Bununla övünen bir bakanlık, bir sistem var. Siz, suç aleti olan arabayı iade ettiniz ya. Telefona el koyan savcılıklar suç aletini iade etti ve ne yaptı? Telefonları dinlemedi. 4 Eylülde ilk kez yer altı arama cihazları kuruldu ve en son, Rojin için de aynı yöntemi uyguladınız, on sekiz gün sonra bulundu; açıkça ihmal ediyorsunuz.

Geri gönderme merkezlerinde... Ben Erzurum Vekiliyim, bir daha söyleyeyim, Aşkale Geri Gönderme Merkezi’ne gitmeme izin vermediniz Sayın Bakan. Ben dilekçe verdim, dilekçeme cevap vermediniz. Bütçe Komisyonunda gündem olduğu için geri dönüş yaptılar, “Gidebilirsiniz.” dediler; bu bir lütf değil.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) - Sanırım söz vermiyorsunuz?

BAŞKAN - Evet.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) - Bir cümle, tamamlayacağım, bir cümle...

BAŞKAN - Açmıyorum, kural herkese eşit ama siz söyleyin.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) - Geri gönderme merkezlerinden çok fazla şikâyet alıyoruz, çok fazla başvuru alıyoruz ve hakikaten geri gönderme merkezlerine ilişkin... En son “İstanbul’a açılırsa rahatlayacağız.” demişsiniz, bu konuda ilginizi, dikkatinizi rica ediyorum çünkü geri gönderme merkezleri hak ihlallerinin doruğa ulaştığı merkezlerden bir tanesi; bunu da bilginize ve dikkatinize sunuyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Peki, teşekkür ediyorum Sayın Danış Beştaş.

Diğer söz talebi Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan’a ait.

Sayın Tanhan, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA KAMURAN TANHAN (Mardin) - Sözlerime başlamadan, Sayın Başkan, tebrik ediyorum sizi çünkü bugün gerçekten tebrik edilmesi gereken bir şey yaptınız; Meral Başkanım 2 defa Kürtçe konuştu, mikrofonu kesmediniz. Bu olumlu bir gelişme. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Şimdi, her şeyi konuşuyoruz, kayyumlarla ilgili İçişleri Bakanının tasarrufunda bulunuyoruz, evet ama biz onlara işlem yapmadınız dediğimizde aslında işlem yapıyorlar; birilerini milletvekili seçiyorlar, birilerini Emniyet Genel Müdürü olarak atıyorlar, birilerini de vali olarak, kayyum olarak tekrar atıyorlar. Aslında işlem yapıyorlar ama bu işlem yapılması gerektiği nokta aslında bir liyakat yani bir terfi. Kayyumlar o kadar çok yolsuzluk yapıyor ki iktidar tarafından terfi ettirilip bu korunuyor.

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Kimilerini de vekil yapıyor.

KAMURAN TANHAN (Devamlı) - Şimdi, gerçekçi olarak aslında barışı konuşmanın ve barıştan yana söz kurmanın zamanıdır. Bir anlamda barış isteyenlerle, tüm toplumsal aktörlerle daha fazla ve geç kalmadan geçmişin de tecrübesiyle geleceğe, barışa odaklanmaya ve barışın sesini yükseltmeye hep beraber katkı sunma zamanıdır. Türkiye'nin en yakıcı meselesi Kürt meselesidir ve birçok boyutta çözülmesi gereken farklı sorunları barındırıyor. Barış süreçlerinde, çatışmaya neden olan meselelerin tek tek irdelenmesi lazım çünkü meseleyi konuşurken hem karşı tarafın hem de toplumun nasıl reaksiyon vereceğini önceden tahmin etmek süreç açısından kolaylaştırıcı olur. Bu yüzden, müzakereler başlamadan bazı hassas konuları tespit etmek, süreçte çıkabilecek zorlukların daha kolay atlatılmasına yardımcı olur. Mesela, 1998 yılında Nikaragua'da uzlaşma komisyonu kurulmuş ve süreçte yanlış anlaşılabilir hassas konuları bu komisyona vermişler, "Araştırın." demişler. Türkiye'de geçmiş barış süreçlerinde ne yazık ki ne böyle bir analiz yapılmış ne de bu hassas konulara karşı nasıl bir yol alınacağı konuşulmuş. İşte, tam da bu noktada barışın toplumsallaşması gerekir, barışın topluma mal edilmesi gerekir. Barışın toplumsallaşmasının önündeki en büyük sorun geçmişin ağırlığıdır Sayın Bakan, Sayın Başkan.

Her barış süreci önce umutları yükseltir, başarısız her süreç ise toplumda büyük bir güvensizlik, umutsuzluk ve çaresizlik yaratır. Olası barış sürecinin en büyük sorunlarından biri bu toplumsal güvensizliktir. Farklı kesimlerin kafasında barış süreçlerine ilişkin "Altta yatan bir neden var mı, asıl amaç nedir?" diye soru işaretleri olabilir. İşte, bu soru işaretlerini süreç başlamadan bertaraf etmek gerekiyor ve bu, hayati bir önemdedir. Bunun için ne yapılması gerekir? Maddi, siyasi, manevi yüküyle kırk yıllık bir savaş var, barışın kazanımlarının anlatılması için seferber olmak gerekiyor; işte, bunu yapmak gerekiyor.

Yine, liderlerin bazı sembolik jestlerinin barışa dair samimiyetinin daha az sorgulanmasına neden olduğu bilinmektedir. Kürt meselesinde özellikle kültürel hakların tanınması barış konusunda atılabilecek ilk ve en kolay adımdır. Diğer hususlar da hasta tutsakların serbest bırakılması. Yine, idare ve gözlem kurullarının feshedilmesi ve infaz yakmalar...

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; inancı ayakta tutmak ve barış mücadelesini, barış talebini yükseltmek ve sürdürmek gerekiyor.

Sayın Bakan, 2009 yılında siz Şırnak Valisiydiniz, ikinci barış grubu geldiğinde siz Valiydiniz, Sayın Beşir Atalay da İçişleri Bakanıydı, ben de o gün oradaydım; bilmiyorum dinliyor musunuz? O gün yaşananlara hepimiz tanık olduk, ben de tanık oldum sizin gibi. O gün, orada toplumun barışa sahip çıkma sürecini hep beraber tecrübe ettik, deneyimledik. Dolayısıyla o günkü konumunuz itibarıyla bir uygulamacı, bir icracı olmanız ve bugün barışın konuşulduğu bu atmosferde, bu iklimde İçişleri Bakanı olmanız bir şans çünkü daha önceki tecrübeleriniz bunu gerektiriyor; barışa katkı sunmak için rolünüzü oynamanız gerekiyor ama ne yazık ki rolünüzü yanlış oynadığımızı ifade etmem gerekiyor. Neden mi

Sayın Bakan? Az önce liderlerin bazı sembolik jestlerinin barışa katkı sunduğunu ifade ettim -Sayın Başkan sizin için de geçerli- bugün İçişleri Bakanı olarak Batman'a, Mardin'e, Hakkâri'ye, Dersim'e, diğer illere kayyum atarsanız ve o dönem, 2009 yılında, barış grubunda her türlü iyi niyeti gösterirseniz aradaki çelişkiyi sormak gerekir, neden kaynaklanıyor? Kararı siz vermiyor musunuz? Yoksa barışa olan güveniniz, inancınız az mı? İşte, bu fark, barış umuduna ve barış iklimine zarar vermiyor mu Sayın Başkan, Sayın Bakan?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Tanhan, lütfen tamamlayın.

KAMURAN TANHAN (Devamla) - Tamamlıyorum Başkanım.

Sayın Başkan, Sayın Bakanlar ve sayın milletvekilleri; insanoğlu kuşlar gibi uçmayı öğrendi, balıklar gibi yüzmeyi öğrendi ancak bu arada çok basit bir sanatı unuttu, neyi biliyor musunuz? Birlikte, eşit ve özgürce yaşamayı unuttu. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) İşte, biz buna sahip çıkmalıyız, bunu öğrenmeliyiz.

Yine, sözlerime son verirken 14 Aralıkta Cizre bodrumlarında yaşanan vahşet nedeniyle Bedrettin gibi toprağa defnedilmesi yasaklananları, kabristanı meçhulde olanları, ölü bedenleri günlerce yerlerde ya da dondurucuda bekletilenleri bir kez daha saygıyla ve rahmetle anıyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Tanhan, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü'ye ait.

Sayın Hülakü, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri ve ekranları başında bizleri izleyen değerli halklarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, misyonu ile pratiği arasında fersah fersah fark olan Bakanlık, İçişleri Bakanlığı; Sayın Bakan, bu ülkede huzuru ve güvenliği sağlamak sizin göreviniz ama görüyoruz ki siz huzuru değil korkuyu yayıyorsunuz. Bunu neye dayanarak söylüyorsunuz? Valilerinize ve valilerinizle birlikte kolluk güçlerinin pratiklerine; valilerinizin halkın değil, sizin emir erleriniz olmalarına dayanarak söylüyoruz. Bir gün seçim çalışması yapıyorlar, bir gün kayyum olarak atanıyorlar. Anayasal bir hak olan eylem ve etkinlikleri keyfi bir şekilde yasaklıyorlar. Şehirlerin giriş çıkışlarında kimlik kontrolleri yapıyorlar ve halkın seyahat özgürlüğünü kısıtlıyorlar. OHAL uygulamaları normalleştiriliyor. Sokaklarda huzur yok, çeteler kol geziyor, uyuşturucu her yere yayılmış durumda. Valilerinizi “Bir gün kayyum olurum, küpümü doldururum.” diye bizim oralara gönderiyorsunuz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Kısacası, şehirleri temel hak ve hürriyetleri esas alarak değil, siyasi çıkarlarınızı gözeterek baskıyla, zorla, şiddetle yönetiyorsunuz.

Değerli milletvekilleri, Türkiye, kolluk şiddetinin her yere yayıldığı bir ülke hâline gelmiştir. Her güne işkence haberleriyle başlıyoruz. Mesela, geçen gün Hakkâri’de 4 gencin olduğu bir taksi -bu görseli birçok defa daha gördünüz, biliyorum- sivil bir polis aracını solladığı gerekçesiyle durduruluyor, içindeki gençlere hakaret ediliyor, dakikalarca darbediliyor, çıplak arama dayatılıyor, polis kontrol noktasındaki depo gibi bir yere kapatılıyor ve kalp rahatsızlığı olan bir gencin burnu kırılıyor. Hastaneden aldıkları darp raporları polis şiddetini belgeledi, 15 polis, 4 gence bu işkenceyi yaptı. Batman’da yaşanan olayları hatırlayın, ben de oradaydım, bizzat gözlerimle de gördüm, halk kayyum darbesiyle gasbedilen iradesini savunduğu için sokakta işkenceye maruz kaldı, insanlar ters

kelepçeyle duvar boylarına dizildi, aynıys 12 Eylölde de yaşanımtı, şimdi, Batman’da yaşanıyor ve bu 2 fotoğraf arasında hiçbir fark yok. İşkenceler, yasaklar, halkın iradesine yapılan saldırılar; sadece aktörler değışti, yönetimler hep aynı. O zaman cuntacılar vardı, şimdi o cuntaların yerini kayyumlarınız aldı; o zaman da zorbalık vardı, şimdi de zorbalık var. Halk artık sokakta huzurla yürüyemiyor, gençler sokaklarda kayboluyor, anne-babalar çocukları için endişe içinde. Polis şiddeti her yerde, uyuşturucu her yerde, suç her yerde. Bunların hiçbir i umurunuzda değ il biliyoruz çünkü sizin huzurdan anladığınız halkın susması; güvenlikten anladığınız, halkın korkması. Halka huzur değ il korku veriyorsunuz artık, korkunun olduğu yerde huzur olmaz ama bunu anlamıyorsunuz. Halkın iradesini gasbeden kayyumlarla, şehirleri abluka altına alan yasaklarla, sokakları suç örgütlerine teslim eden politikalarınızla bu ülkeyi yönetemezsiniz. Bu halkın ahi, bu gençlerin isyanı, bu ülkenin kaybolan geleceğı sizin eseriniz olacak, bu eserlere bakıp istediğiniz kadar gururlanabilirsiniz.

Sayın Bakan, şimdi size soruyorum: Bir gün o koltuktan kalkacaksınız, arkanızda bıraktığınız enkaz ne olacak? Bu halka hangi yüzle bakacaksınız, hangi cesaretle helallik isteyeceksiniz? Şunu unutmayın: Bu halk sizden korkmuyor, bu halk sizden daha güçlü. Baskılarınız sadece korku düzeninin gidişini hızlandırıyor. Talimatlarınız, yasaklarınız, kayyumlarınız sona erecek, bu halk sizden gördüğü zulmü unutmayacak. Adalet yerini bulur ama sizin “huzur” dediğiniz düzen bu halkın gözünde çoktan mahkûm oldu.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Hülakü, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi İstanbul Milletvekili Çiçek Otlu’ya ait.

Sayın Otlu, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, bizi ekranı başında izleyen değerli izleyicilerimiz; ben İçişleri Bakanlığı bütçesinin konuşulduğu bugünde çetelerle mücadeleye değ inmek istiyorum.

Tabii, her gün mahallelerden ve uluslararası ağdan söz ederek veri vermesi mi çetelerle mücadele, yoksa her gün Bakanın, Ali Yerlikaya’nın sosyal medyada suç şebekelerinin rakamlarını vermesi mi mücadele? Yani çetelerle mücadele magazinsel bir mücadele değildir. Ben Google’a tıklasam bütün verilere ulaşabilirim, bu kadar basittir yani çetelerle ilgili sayıya ulaşmak ama bu kadar irili ufaklı çetelerle uğraşmak, mücadele etmek için aslında bu siyasal rejimle organik bağıı araştırmak önemli. Yani şu soruya cevap vermemiz gerekiyor: Bu küçücük Gazi Mahallesi’nden Balkanlara, Kafkaslara hatta Latin Amerika’ya kadar ulaşan bu çete düzeninin merkezi hâline nasıl geldik? Ben kısaca bilgi vereyim. Parti devleti olarak kurarak, tek adam rejimi olarak kurarak bu örgütlenmeyi ürettik ve bu ülkedeki siyasi rejimi değ iştirdik. Yani bu ülkedeki çete, mafya ve siyaset mekanizması sistem dışı üretilemez, imkânsız bir şeydir. O nedenle de genetik yapısından doğmaktadır bu sistemin. İktidarlar değ işir, mafya liderleri değ işir ama bu sistemin asla değ işmediğini bu dönemde de görüyoruz. Çünkü bu ülkede demokratik bir yapı olmadığı bu koşullar içerisinde, bu sistemlerin genetik yapısında bu çeteleşme kendini üretecektir. O nedenle de tıpkı uzun yıllar AKP iktidarına hizmet eden ama devlet iç i dengeleri değ iştiğinde Sedat Peker’i bir kenara koydunuz. Şimdi, yirmi beş yıl önce bir kenara koydunuz, Alaattin Çakıcı’yı getirdiniz. Demek ki çember yeniden tersine dönüyor. Yani bu sisteme baktığımızda siz 12 Eylöl anayasasını bile bize arattırıyorsunuz, askıya alıyorsunuz. 2015 yılından bu yana da faşist darbe yasasını bile uygulamıyorsunuz. O zaman, Anayasa’yı uygulamadığınız yerde anayasal düzen olmaz, demokratik düzen olmaz; işte, Ali Yerlikaya’nın, Bakanın açıkladığı gibi mafyatik bir düzen kurulur bu ülkede. Yani ilk önce Anayasa’yı askıya alırsınız, sonra yasama organını askıya alırsınız, sonra Anayasa Mahkemesi üyeleri size itaat etmiyor, sadakat etmiyor diye onların

kadrolarını tahkim etmeye çalışsınız. İşte, yasa dışılık böyle üretilir ve fiilen de mafya kurumu böyle oluşturulur.

Evet, bunların hepsi iktisadi, siyasi ve kültürel çürüme olarak ortaya çıkıyor ama çeteler bir de kara para ekonomisini oluşturuyorlar ve ana güç hâline geliyorlar; limanlara, turizm merkezlerine, futbol kulüplerine, sanat dünyasına, doğal zenginlik kaynaklarına kadar hâkim oluyorlar. Yani reel ekonomi çöküyor, “kara para ekonomisi” denilen gölge ekonomisi geliyor yani devletin çöküşü böyle görülüyor.

Bizim yaşadığımız bir mesele daha var, politik cinayetler, işte, bu yasa dışı organizasyon çeteleri eliyle yapılıyor. Bizim parti çalışanımız İzmir’deki Deniz Poyraz da bu mafya düzeninizin eliyle üretilmiş tetikçi tarafından katledilmişti; onu da saygıyla anıyorum buradan. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Türkiye hiçbir zaman yasal veya demokratik bir devlet olmadı ama bu kadar pervasız ve yasa dışı da olmadığını belirtmek istiyorum.

Bu iktidarın en çok rahatsız olduğu sistem özerk yönetim sistemidir ve inanılmaz alerji gösteriyor ama görüyoruz ki devlet kurumlarınızda ya da her mahallede ya da böyle, belirlenen sanat dünyasında, futbol kulüplerinde özerk çeteler var. Demek ki siz sadece kendi ürettiğiniz özerk sistemlere alerji duymuyorsunuz, gayrimeşru sistemlerinize alerji duymuyorsunuz.

Evet “torbacı” denilen birkaç yüz uyuşturucu satıcısını aslında bir tür geçici ikametleri olan hapishanelere tıkmakla asla bu çete düzenini yıkamazsınız. Narkotik şube müdürünüz arabasında kokainle yakalanıyorsa, tuğgeneraliniz makam aracıyla insan kaçakçılığı yapıyorsa, çevik kuvvet şube müdürünüz depremzedelerin yardımlarını alıp çalıp satıyorsa, her çete liderinizin bir bürokratla fotoğrafı çıkıyorsa...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Otlu, lütfen tamamlayın.

ÇİÇEK OTLU (Devamlı) - ...limanlarınıza binlerce kiloluk kokainle dolu tankerler yaklaşabiliyorsa, hiç kusura bakmayın ama çetelerle böyle mücadele olmadığını siz de kendiniz görüyorsunuzdur. Çeteleşmeye karşı mücadele küçük çaplı operasyonlarla değil bu iktidar üçlemesi olan mafya, devlet, siyaset mekanizmasının parçalanmasıyla olur; bu da ancak toplumun ilerici, demokratik örgütlenmesiyle ve mücadelenin yükseltilmesiyle olacaktır. Mesele ideolojiktir, sağ siyasal rejimdir. Böyle olmasaydı, hiç değilse üç beş tane demokrat, solcu bir mafya lideri olurdu. Peki, siz hiç solcu, tutarlı, demokrat çete lideri gördünüz mü? Ben hayatımda hiç görmedim, göremezsiniz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Neden? Bunun yanıtını da İçişleri Bakanı ve AKP iktidarı versin ama veremeyeceğinizi biliyorum.

Millî güvenlik tehdidi sayılan BİRLEŞİK METAL-İŞ millî güvenlik tehdidi değildir, yukarıda saydıklarımıdır. O nedenle de buradan BİRLEŞİK METAL-İŞ işçilerinin direnişini selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Otlu.

Diğer söz talebi Ağrı Milletvekili Nejla Demir’e ait.

Sayın Demir buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA NEJLA DEMİR (Ağrı) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Malum Türkiye şartlarında hayatta kalma mücadelesi veren kadınları, çocukları, engelli yurttaşları, büyüğüle küçüğüle herkesi saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Ve aklımızdan, kalbimizden bir an olsun çıkmayan tüm tutsak yoldaşlarımızı da bir kez daha saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; üreticiden tüketiciye tüm yurttaşları ilgilendiren bir Bakanlığın bütçesini, Tarım ve Orman Bakanlığının bütçesini görüşüyoruz ancak ne yazık ki buradan bizi takip eden çiftçilere, üreticilere, halkımıza iyi haberler veremeyeceğim çünkü bu bütçede de sizin için maalesef hiçbir şey yok. Şöyle: Kimin için var? Büyük tarım tekelleri için var. Kimin için var? Sermayeyi gözetenler için, onlara hizmet edenler için var. Yani büyük bir hak gasbı olan bir bütçe dayatmasıyla bir kez daha karşı karşıyayız.

Sayın milletvekilleri, maliyetler yüksek, alım gücü düşük, politik alan yanlış ve yetersizdir. Bu sebeple çiftçiler üretimden vazgeçiyor. AKP'nin yirmi iki yıllık iktidarı süresince yaklaşık 412 bin kişi tarımı bıraktı. Muhtemelen, tıpkı geçen yılki bütçede olduğu gibi, biraz sonra akşam saatlerinde Sayın Bakan kürsüden seslenecek; şahlanan tarımdan, ülkede artan biçerdöver sayılarından, artan traktör sayısından ve refah düzeyi yükselmiş çiftçilerden bahsedecek ve bununla da övünecek ancak refahı olmayan çiftçilerin biçerdöverlerinin ve traktörlerinin maalesef hacizli olduğundan haberiniz var mı, sormak istiyorum Sayın Bakan. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Bugün çiftçinin bankalara ve kurumlara toplam borcu 850 milyar TL'yi aşmış. Çiftçiler en az 2 ya da 3 bankaya borçlu, tefecilere borçlu çünkü borcunu ancak borçla kapatabiliyor, hatta kapatamayınca evine, arsasına, tarlasına, kapısındaki traktörüne haciz geliyor Sayın Bakan.

Değerli milletvekilleri, AKP'nin istikrarlı rant ve talan odaklı politikaları bugün ne yazık ki tarım ve hayvancılığı bitirme noktasına getirdi. Hayvancılık politikası iflas etti, Edirne'den Kars'a tüm çiftçiler AKP'nin yanlış politikalarının kurbanıdır. Çiftçi üretimi bırakıyor, süt fiyatı çiftçinin ihtiyacını ve maliyeti karşılamıyor. Bu sebeple çiftçiler süt ineğini ya satıyor ya da kesmek zorunda kalıyor. Köy ve kırsal boşalıyor, buna rağmen özellikle son on dört yıldır canlı hayvan ve et ithalatında hâlâ ısrar ediliyor. 2010 yılından itibaren on dört yıldır yaklaşık olarak 7 milyon büyükbaş, 3 milyon küçükbaş ve 374 bin ton karkas et ithal ettiniz. Bunun için toplamda yaklaşık 11 milyar dolar ödediniz. "Paramız var ki ithal ediyoruz." diyerek yürüttüğünüz tarım politikalarıyla 2023'te de 11,9 milyon ton buğday ithal ettiniz. Vatandaşın buğdayını da -üzülerek söylüyorum- maalesef çöp ettiniz. Bakınız, ithallerle sorunlar çözülüyor, sorunlar gittikçe derinleşiyor. İthalata ödediğiniz parayı çiftçilere destek için ödeseydiniz, emin olun, bu sorunlar çoktan çözülmüş olacaktı. Tüm bunlar yetmemiş olacak ki Cumhurbaşkanı Brezilya'dan hayvan ithalatı için tekrar talimat vermiş. Bir kez daha anlaşılıyor ki derdiniz çiftçiler değil, derdiniz yandaşlarınızın zenginleşmesini kat kat arttırmak.

Sayın milletvekilleri, görüyorsunuz ki iktidar maliyet artışlarının önünü alamıyor. Sadece mazot fiyatları bile son bir yılda 22 liradan 44 liraya çıktı. İşte bu ortamda çiftçi nasıl ayakta kalsın, nasıl üretsinsin; buyurun, siz söyleyin, formülü varsa açıklayın.

Israrla devam ettirdiğiniz yanlış tarım politikalarınız yüzünden çiftçiler iflas etti, tarımı bıraktı, halkın da temel gıdaya erişimini zorlaştırdınız. Tekrar söyleyeyim: 412 bin kişiye tarımı bıraktırdınız, kalanlarının da bırakması için şu an elinizden geleni yapıyorsunuz.

Onlarca örnekten sadece 1 tane örnek vereyim: Çiftçinin 10 liraya mal ettiği buğdayı 9 liraya sattırdınız. Karadeniz'de çay ve fındık üreticisini, Malatya'da kayısı, Mersin'de limon üreticisini perişan ettiniz; Ağrı, Van, Kars, Muş gibi Kürt illerinde de çiftçiye yoksulluğa mahkûm ettiniz. Bu enflasyon ortamında bugün 10 liraya aldığınız şeyi yarın 20 liraya alamıyorken siz çiftçiye yapılacak olan desteklemeleri bir yıl gecikmeli olarak ödediniz ve 2025'te de aynı politikaları yürüteceğinizi, yapacağınızı beyan ediyorsunuz. Olan çiftçiye oluyor, olan halka oluyor; sizler zenginleştikçe halk yoksullaşıyor. Sayın Bakan, yani şahlanan maalesef tarım değil, şahlanan enflasyon ve yoksulluk oluyor. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın AKP ve MHP milletvekilleri, konuşmalarınızda sıkça kullandığınız “Türkiye tarım ülkesidir, Türkiye kendine yetebilen bir ülkedir.” söylemini “Türkiye tarım ülkesiydi, Türkiye kendine yetebilen bir ülkedydi.” diye değiştirdiniz. Bunu nasıl başardığınızı defalarca anlattık ancak genel hatlarıyla bir kez daha altını çizmek istiyorum. 2,6 milyon hektar tarım arazisi tarım dışı kullanıma açıldı. Yani acaba bu kaç futbol sahası yapar gibi bir hesaplama yapmak istedim, inanın hesap makinesi hesaplayamadı. Hani, bu bahsettiğiniz yapay zekâ hesaplayabiliyorsa bir sorun bence “Kaç futbol sahası yapar?” diye. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Yani tarım alanlarını daraltıp dışa bağımlılığı artırdınız. Bu tablo, çiftçiyi üretimden koparan iktidarınızın başarısızlığının tablosudur arkadaşlar.

Değerli milletvekilleri, dışa bağımlılığın bir başka sebebi de, bugün Türkiye’de tüm halkların derinden hissettiği bütün krizlerin temel sebebi, yoksulluğun ve yoksunluğun sebebi tarım cenneti olan kürdistan coğrafyasında bilinçli yürütülen özel talan politikalarıdır. AKP-MHP Hükümetiyle daha da derinleşen güvenlikçi politikalar herkesi içine çeken korkunç bir girdaba dönüştü. Türkiye’nin utanç tablosu olan ve tarihe de kara bir leke olarak düşen, geçen 3.848 köyün yakıldığını ve boşaltıldığını hepimiz çok iyi biliyorsunuz. Bu köylerdeki nüfusun neredeyse yüzde 90’ı çiftçilikle uğraşıyordu. İşte, bu göçertilen halk Türkiye’nin, ülkenin toplam hayvansal besin ihtiyacının tam yüzde 70’ini karşılıyordu. Bölgedeki buğday tarımı sayesinde Türkiye’de kaliteli buğday ihracatı yapılıyordu arkadaşlar. Ancak ne yazık ki bugün Kürt düşmanlığınız et ithalatını yüzde 400’lere, buğday ihracatını da saman ithaline dönüştürmüştür. Yani diyorsunuz ki: “Biz tarımın çökmesine razıyız, yeter ki Kürtler kendi topraklarını işleyemesin, yaylasına gidemesin, hayvancılık yapamasın, metropollere göçsün, kendi üretiminden uzaklaşsın hatta dilini unutsun, mümkünse kültürüne de yabancılaşsın.” Doğrusu bu konuda çok çaba sarf ettiniz, devletin bütün siyasi gücünü de olanaklarını da bu uğurda seferber ettiniz tıpkı bu bütçede de olduğu gibi ama -gurur duyarak söylüyorum- başaramadınız. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Kürt gerçekliğini bitirme çabanız bir kez daha boşa çıkmıştır.

Sayın milletvekilleri, tablo malum. Peki, bu tablodan çıkış mümkün mü? Elbette mümkün. Yasalarda ve kanunlarda sürekli yamalar yaparak değil, köklü ve sıfırdan değişimlere ihtiyaç vardır. Kırk yamalı bohçaya dönen tarım politikasında da radikal dönüşümlere ihtiyaç vardır. Bu konuda DEM PARTİ olarak somut önerilerimiz elbette ki var, birkaçını sıralayayım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NEJLA DEMİR (Devamla) - Başkanım...

BAŞKAN - Sayın Demir, lütfen tamamlayın.

NEJLA DEMİR (Devamla) - Tarımda dışa bağımlılık yaratan ithalat politikasından derhâl vazgeçilmeli, yerel üretimi artıracak ve tarımsal alanların korunmasını sağlayacak politikalar hayata geçirilmeli, kooperatifler desteklenmeli ve yerel üretim teşvik edilmelidir. Tarımsal girdi maliyetini azaltacak destekler sağlanmalı; mazot, gübre ve yem gibi temel girdilerde KDV, ÖTV kaldırılmalıdır. Destekleme ödemeleri zamanında yapılmalı, çiftçinin ödemesi ekim ve hasat dönemlerinde ellerine geçmelidir. Küçük ölçekli çiftçilerin borçları hazinece karşılanmalıdır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Demir, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez’e ait.

Sayın İrmez, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA MEHMET ZEKİ İRMEZ (Şırnak) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tüm Türkiye halkları ve cezaevindeki tüm siyasi mahpusları saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Sayın Genel Kurul, bakınız, Orman Genel Müdürlüğünün bir sloganı var “Orman sadece ağaç değil; mutluluktur, sağlıktır, huzurdur.” diye. Güzel bir slogan. İnsan bunu duyduğunda hakikaten yüzünde bir gülümseme belirveriyor, hatta mutlu bile oluyor ama bu mutluluk, bu gülümseme fazla uzun sürmüyor, onu da belirteyim. İktidarın doğa düşmanı politikaları akla geldiğinde, hakikat, hemen ağızda buruk bir tat, yüzde de bir ekşime maalesef belirveriyor çünkü AKP iktidarlari boyunca ilk günden bugüne doğaya maalesef talan edilecek bir alan olarak bakıldı. Ağaç, kesilecek bir nesne olarak algılandı. Orman, korunmanın aksine, yok edilecek bir varlık olarak görüldü. Toplum-çevre ilişkisi sermaye uğruna dönüşüş bir şekilde maalesef ortadan kaldırılmak istendi.

Şimdi, rakamlara bakalım biraz da. Orman Genel Müdürlüğü için bütçeden 45 milyar 494 milyon 330 bin lira ödenek ayrılması planlanıyor. Bu paranın yaklaşık 32,2 milyarının da ormanların ve doğanın korunması ile Sürdürülebilir Orman Yönetimi Programı'na ayrılması öngörülüyor. İsabetli bir karar, evet, tamam. Ayrıca, 2025 yılı bütçe gerekçelerinin yer aldığı kitapçığı okuduğumuzda özellikle ormanlar için sıkça kullanılan bir ifade var: “Orman varlığı korunacaktır.” “Ağaçlandırma çalışmalarına yönelik projelere öncelik verilecektir, mücadele edilecektir.” “Havadan, karadan sistemler güçlendirilecektir.” Yetmedi, bir de “Yangınlarla mücadele için yapay zekâdan destek alınacaktır.” Peki, hakikat bu mu, gerçek bu mu, uygulanan politika bu mu? Maalesef, tam tersi. Bakın, yıllardır aralıksız ağaç kıyımına, orman talanına devam ediliyor. Şırnak Cudi'de, Gabar'da, Besta'da, Beytüşşebap Komato bölgesinde, Siirt'in Eruh Herekol Dağı'nda, Diyarbakır Lice'de, Bingöl Cafran'da, bakın, Muş Şenyayla civarında, Dersim Ali Boğazi'nde asker gözetiminde korucuların eliyle maalesef kesmedik ağaç bırakmadınız. Yetti mi? Yetmedi. Kaz Dağları'nda, Çanakkale Bayramiç'te Cengiz Holdingin iş makineleri ağaç kıyımı yapmaya devam ediyor. Akbelen'de ağaç kıyımı devam ediyor. Yetmedi, bir de Orman Genel Müdürlüğü Akbelen'de katliam yapan şirkete takdir belgesi veriyor. Artvin'de Cankurtaran Geçidi'nde doğayı peşkeş çektiğiniz şirketlere karşı orman kıyımına “Dur.” diyen 46 yaşındaki Reşit Kibar katledildi; buradan, bu kürsüden rahmetle, minnetle anıyorum. (DEM sıralarından alkışlar) Dava dosyası da gizlilik kararıyla şu an bırakılmış durumda. Hangi bilgiyi kimlerden saklıyorsunuz Sayın Bakan, merak ediyoruz.

Sayın milletvekilleri, kıyım yaptırdıkları şirketlere ise şu açıklamaları yaptırıyorlar, bakın: “Şu kadar ağaç kestik, 1 milyon fidan dikeceğiz. Şurayı yerle bir ettik, sonrasında rehabilite edeceğiz.” Elbette ki bu açıklamaları başka yerlerden de tanıyoruz. Kimlerden? Cumhurbaşkanı Erdoğan da sürekli milyonlarca fidan diktiklerden bahsediyor. Tarım ve Orman Bakanı da insanlığa nefes için bu sene fidan sayısını 500 milyona ulaştırmayı hedeflediklerini belirtiyor. Bunların tamamı, bu açıklamaların tamamı maalesef ekokırımın, doğa katliamının gizlenmesi için hayal satmaktan başka bir şey değil, yurttaş aldatma ve talancılığı görünmez kılma çabasından başka bir şey değil.

Kırım politikanız sadece Türkiye'yle sınırlı kalmıyor; güney kürdistan'da ağaç kıyımına devam ediyorsunuz. İşgal altındaki Afrin'de Türkiye destekli çetelerin kesmediği zeytin ağacı kalmadı, binlerce ağaç tarumar edildi. Hatta zeytini, zeytin ağaçlıklarını Türkiye'ye kadar getirdiniz.

Son olarak belirtmek istiyorum ki insanlık için doğa her zamankinden daha da vazgeçilmezdir. Doğayla yaşamanın önemi katbekat artmış durumdadır. Bizler ekolojik olmayan hiçbir politikayı ve üretim modelini kabul etmiyoruz. Doğa dostu veya doğayla barışık ya da sürdürülebilir argümanların aldatmacasına kanmıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın Sayın İrmez.

MEHMET ZEKİ İRMEZ (Devamla) - Kapitalizmin kâra dayalı yıkımsal özüne, iktidarın ekonomik büyüme uğruna doğayı kırıma uğratan politikalarına karşı demokratik modernitenin doğayı

tahakkümü altına almayan, sahiplilik yani mülkiyet ilişkisine girmeyen kent ve kırsal yaşamını esas alıyoruz. Petrol için, madenler için, para için, rant için hayatın kökten yok edilmesine karşı çıkıyoruz. Cudi’de, Gabar’da, Kaz Dağları’nda, Lice’de, Dersim’de, Akbelen’de -coğrafya fark etmeksizin-mücadele ağlarını hep birlikte öreceğiz. Bu gözü dönmüşlüğe asla boyun eğmeyeceğiz. Doğa talanına karşı, katliamına karşı sonuna kadar mücadele edeceğiz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın İrmez.

Diğer söz talebi Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar’a ait.

Sayın Şenyaşar, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA FERİT ŞENYAŞAR (Şanlıurfa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tarım Bakanlığı bütçesi hakkında söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu, zulme karşı sessiz kalmayan halkımızı ve cezaevinde rehin tutulan bütün siyasi tutsak arkadaşlarımızı saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Unutulan toprak, kaybolan organik tohum, toprağa küstürülen çiftçi, tarladan tabağa kırık bir zincir. Tarım bugün ülkenin en derin yaralarından biri. Tarım ve hayvancılığın hak ettiği değeri görmemesi tüm sorunların başlangıç noktası. Bir yandan üretici emeğinin karşılığını alamadığı için sızlanıyor, diğer yandan tüketici sofraya koyacağı ekmeği nasıl ucuza getireceğini düşünüp duruyor. İnsanlar uzaya şekil verirken biz toprağa ve emeğe dayalı işlerde sınıfta kalıyoruz. Ülke genelinde tarım, hayvancılık, gıdaya erişim, gıda tüketimi söz konusu olduğunda mutlu olan kim var Sayın Bakan? Ne üretici memnun ne de tüketici. Örneğin et. Niçin soframıza altın koyar gibi et koymaya çalışmak durumunda kalıyoruz? Oysa Türkiye coğrafyası küçükbaş hayvancılık yetiştiriciliğine ne kadar da uygun. Güvenlik bölgesi ilan edilip yasaklanan meralarla birlikte bu zenginlikten vazgeçtik. İssiz meralar susturulmuş birer tanık gibi sessizce bize soruyor: “Bu topraklar neden terk edildi?” Halk, iktidardan barut kokan topraklar istemiyor. Kırk yıldır devam eden bu güvenlikçi politikalarından vazgeçin artık.

Her geçen gün doğru ve yeterli gıdaya ulaşmak zorlaşıyor. Yanlış tarım ve hayvancılık politikaları yüzünden bugün dışa bağımlı hâle gelmiş bir Türkiye yarattınız. İyi niyetli çiftçi kurbağa konumunda, iktidar akrep olmuş; akrep ile kurbağanın hikâyesi gibi, yönetenler, üretkenler, tüketenler, herkes bu sarmalda birbirini tüketiyor, ülke kendi başını yiyip bitiriyor. Tarladan çatala uzanan yol bozuk, engelli ve sıkıntılı. Üretici, ürününü pazara ulaştıramıyor; akaryakıt başta olmak üzere bu alanda herhangi bir desteklemeniz yok.

Bugün asgari ücretle geçinmeye çalışan bir birey için kaliteli gıda talep etmek bir lüks hâline gelmiş durumda. Ne yazık ki tarım ve hayvancılığa hak ettiği değeri vermemenin acı sonuçları yaşanıyor. Bir zamanlar Anadolu’nun bereketli topraklarında yetişen ürünler, şimdi Sırbistan’dan, Fransa’dan, Macaristan’dan ve Polonya’dan ithal ediliyor. Özellikle, taban fiyat konusunda çiftçiler dertli, herkes mağdur. Taban fiyat konusu tüm zirai ürünlere uygulanmalıdır; hububatta, çayda, domatestede, pamukta, kayısıda, özellikle en büyük ithal kalemlerinden biri olan ayçiçeğinde.

Üreticinin emeğinin karşılığını alabilmesi ve sürdürülebilir bir tarım ekonomisi için devletin bu alanda güçlü rol üstlenmesi şart, aksi takdirde üretici hem ekonomik hem de moral anlamda tükenme noktasına gelecektir. Tarım ve hayvancılık tüccar ve sanayicinin merhametine bırakılamaz, devlet düzenleyici otorite olarak görevini eksiksiz olarak yerine getirmelidir. Tarım ve hayvancılık sorunları pansuman çözümlerle iyileştirilemez. Tarım ve hayvancılık siyasetüstü bir mesele olarak ele alınmalı, ulusal bir öncelik olarak görülmelidir.

Milletvekillerinin konuşmalarından sonra Tarım Bakanımız da yirmi beş dakikalık bir sunum yapacak, elbette Bakanlık olarak başarılarından bahsedecek, toplumda güven konusunda karşılığı olmayan TÜİK verilerine dayanarak tarımsal büyümeden bahsedecek. Ülkede çiftçilerin durumu ortada, bu yıl bütün çiftçiler isyanlardaydı, ürünler para etmediği için yollara döküldü; domates, biber, soğan, patates ve karpuz tarlada kaldı Sayın Bakan. Tarım Bakanlığı tarafından belirlenen taban fiyatlar maliyet fiyatlarının altında kaldı. Bu konuda Sayın Bakandan bir ricam olacak: Eğer Sayın Bakan yirmi beş dakikalık bir sunum yapacaksa yirmi dakikasında başarılarından bahsetsin, tarımsal büyümeden bahsetsin ama beş dakikasında da öz eleştiri yapsın, mevsimlik tarım işçilerinin sorunlarını giderme konusunda çözümlerden bahsetsin; biz de burada Bakanı alkışlayalım. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Çiftçilerin gündeminde ne var, bundan Sayın Bakanın haberi var mı, biliyor muyuz? Bu yıl ekilen soğanlar tarlada kaldı, çiftçi 3 liraya soğanını satamadı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Şenyaşar, lütfen tamamlayın.

FERİT ŞENYAŞAR (Devamla) - Bu sene karpuz da tarlada kaldı ve Türkiye'nin dört bir yanında domates üreticileri sokaklara çıktı, traktörleriyle birlikte yolları kapattılar ve domates de tarlada çürüdü.

Evet, Türkiye'nin kanayan yarası mevsimlik tarım işçileri. Bakandan buraya gelip bir konuşma yaptığında en az iki cümleyle mevsimlik tarım işçilerinden bahsetmesini istiyoruz.

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Bravo!

FERİT ŞENYAŞAR (Devamla) - Kürdistan bölgesinde halkı sömüren 2 kurum var: DEDAŞ ve Sulama Birlikleri. Burada bir su var ve Sulama Birlikleri "Sen bu suyu kullansan da kullanmasanda da bu parayı vereceksin." diyor. Bu bir haksızlıktır ve bu konuyla ilgili bir düzenleme yapılmalıdır ve ikinci kurum olan DEDAŞ çiftçilerin enerjisine, trafolarına el koyuyor.

Evet, Urfa'da beyaz altın maalesef para etmiyor; geçen sene 20 liraya satılıyordu, bu sene 23 liraya satılıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FERİT ŞENYAŞAR (Devamla) - Her şeye yüzde 100 zam geldi ama pamuk fiyatları yerinde sayıyor.

Ve son olarak Rojava halkları yalnız değildir. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Şenyaşar, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi Van Milletvekili Sinan Çiftyürek'e ait.

Sayın Çiftyürek, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA SİNAN ÇİFTYÜREK (Van) - Sayın Başkan, sayın vekiller; saygıyla selamlıyor mu sizleri.

Sayın Yumaklı'nın bütçe görüşmesinde yaptığı konuşmayı dinleyemedim. Malum ya, bizi kayyum siyasetiyle uğraştırıyorsunuz ya, asıl işlevlerimizi yerine getiremiyoruz. Fakat Sayın Bakanın konuşmasının çıkışını aldım ben. Tabir yerindeyse elimden geldiği kadar MR'ını çekmeye çalıştım. Tabii, ben bunu burada bu beş dakikada sunabilecek durumda değilim, ilk fırsatta bununla ilgili bir yazı yazmaya çalışacağım. Özetle söyleyeceklerim şunlardır: Konuşması boyunca Sayın Bakan bolca tespitler yapmış, sorunlama yapmış "Şunu yapacağız, bunu edeceğiz, şunu edeceğiz." demiş ama bir önceki döneme ilişkin olarak saptamalara, yapılacaklara, edileceklerle ilişkin yani icraata ilişkin son derece sınırlı yer vermiş; birincisi bu gördüğüm. İkincisi, şimdi, dikkatimi çekti, Tarım Bakanlığı

2025'in bütçesini sunuyor. Burada dikkat çeken, hububatın merkezi olan GAP'la ilgili tek kelime yok. Serhat bölgesini temsil eden yani hayvancılığın başkenti olan DAP'la ilgili tek kelime yok. Konya'dan Urfa'ya kadar giderek artan, toplumu tehdit etmeye başlayan obruklarla ilgili tek kelime yok. Hakeza toplumu bir bütün olarak tehdit eden ama öncelikle tarımı tehdit eden seralarla ilgili tek kelime yok. Var olan 240 gölden 186'sı kurumuş, Sayın Bakan tek kelime bile söz etmemiş. Niye? Niçin bunlardan söz etmemiş? Birincisi, bunlar tarımsal sorunlar değil mi? İkincisi, ya, bu GAP'la ilgili bir şey aklıma geldi. Sayın Demirel olsaydı "GAP'ı gaptırmam." demesine gerek kalmazdı, zaten GAP ortada kalmış, söyleyeyim size. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Yani Hükümet GAP'ı ne sürdürebiliyor ne bitirebiliyor.

Diğer bir mesele, Sayın Bakan kepçeyi eline almış, dikkatimi çekiyor, -besbelli ki köylüler yazın bolca yürüdüler ya, üretici emekçiler bolca yürüdüler, tepki verdiler Van'dan Edirne'ye kadar- üreticiye dönük olarak kepçeyi eline almış, "Ek ilave olarak şu destek, ek ilave olarak şu destek." diyor. İyi de kepçeyi daldırdığın kazanda bir şey yok ki; kazan küçük, bütçe küçük, toplam bütçe içerisinde 438 milyar TL var yani 12 milyar dolar. Düşünebiliyor musunuz, Hollanda'nın 40 katı olan Türkiye'nin tarım bütçesi 12 milyar dolar. Bu sürdürebilir değildir.

İkincisi: Şimdi, Sayın Bakan tabii, her bakan gibi övünüyor ihracatla ilgili yani doğrusu üzüldüm ben ihracatla ilgili. 31 milyar dolar ihracat yapmış, bununla da övünüyor, muhtemelen AKP'liler de övünüyor, AKP'li vekiller de övünüyorlar "Sayın Cumhurbaşkanımızın öncülüğünde biz 21'inci yüzyılda şöyle kalkınıyoruz, böyle kalkınıyoruz..." Anadolu Ajansı'nın aynı konuda iki haberi var Sayın Bakanın şeyini konu alan. 19/9/2024 tarihli Anadolu Ajansı'nın haberi şudur: Hollanda'nın 2023'teki yani aynı döneme ilişkin tarımsal ihracatı 135 milyar euro, Türkiye'nin ihracatının 5 katı. Büyüklüğü ne? Yirmide 1'i. O yirmide 1'in de zaten yarısı ne? Yarısı zaten dolgu biliyor musunuz? Yani bununla Sayın Bakan, niye övündünüz ben anlamış değilim hakikaten.

Diğer bir veri su meselesidir, Sayın Bakanın verisidir, kendisi diyor ki: Bir ülkede bir toplumda kişi başına düşen yıllık su miktarı metreküp olarak 1.000 ile 1.700 arası ise bu demektir ki o toplumun geleceği stres altındadır su açısından, 1.000 ve altında ise kuraklık var, kıtlık var demektir. Türkiye'nin su verisini ne vermiş? 1.300 metreküp vermiş, bilim adamları, uzmanlar ise bunun 1.200 olduğunu söylüyorlar. Türkiye doluduzgın kuraklığa doğru hızla gidiyor yani 1.000'in altına düşmesi demek... 100 milyon insan nereye gidecek sorusuyla yüz yüze geleceğiz. Daha önce söylemiştim, Orta Asya'dan buraya geldi, buradan hep beraber nereye gideceğiz? Buraya gelmeden bir bilim adamına, dostuma; bu konunun uzmanı olan; çevre, ekoloji, su uzmanı olan birisine sordum, "Ya, ben şimdi, yarın Genel Kurulda konuşacağım, diyeceğim ki 'Türkiye önümüzdeki elli, altmış yılı tarımsal alanda, su alanında sürdürebilir mi?'" dedim, "Ya, ne diyorsun Sinan sen ya? Çukurova zaten önümüzdeki otuz yılı çıkaramaz." dedi, "Çukurova önümüzdeki otuz yılı çıkaramaz." dedi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Çiftçürek. Lütfen tamamlayın.

SİNAN ÇİFTYÜREK (Devamla) - Buradan şuraya gelmek istiyorum -zaman bitti- sayın vekillerin danışmanları var; Sayın Bakanın, Bakanların onlarca danışmanları var, Sayın Cumhurbaşkanının zaten bir ordu danışmanı ve uzmanı var, çağırım şu: Türkiye'nin önümüzdeki risk analizi SİHA, İHA, tank, top mudur yani askerî güvenlik alanı mıdır yoksa 100 milyon insanın önümüzdeki otuz kırk yılda geleceğini etkileyecek olan çevre ekolojisi ve su mudur? (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar) Bununla ilgili bir araştırma yapmaya çağırıyorum ben; bu önemli bir sorundur, kritik bir sorundur çünkü görülen şudur: Önümüzdeki otuz kırk yılda sürdürebilir bir su politikası yok Türkiye'nin, izliyor Türkiye.

Son olarak şunu belirtiyim: Esad rejimi gitti Sayın AK PARTİ'liler; ya, niye Haseke'deki suyu hâlâ kısıyorsunuz? Hani su yaşımsaldı, değil mi? Su olmadan bir toplum yaşayamaz. Haseke üzerinde hâlâ su baskısı devam ediyor.

Sağ olun. Teşekkür ederim. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Çiftçiyök, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubunun söz talepleri karşılanmıştır.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARİ (Devam)

4.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın, Grup Başkan Vekilleri arasında yapılan görüşmelerde oluşan çoğunluğun mutabakatı çerçevesinde, 3 grup konuştuktan sonra İç Tüzük 60'a göre talep hâlinde söz vereceğine ilişkin konuşması

BAŞKAN - Sabahki oturum sırasında, bildiğiniz gibi, gruplara açıklamalardan sonra söz vermeyeceğimi ifade etmiştim. Bir usul tartışması da yaşadık ama daha sonra Grup Başkan Vekilleri arasında yapılan görüşmeler nedeniyle çoğunluğun bir mutabakatı oluştu. Bu çerçevede, 3 grup konuştuktan sonra İç Tüzük 60'a göre talep hâlinde söz vereceğim.

Şimdi ilk sözü vereceğim, daha sonra da Saadet Partisi Grubundan sonra ikinci defa söz vereceğim.

Sayın Başarır'ın söz talebi var.

Sayın Başarır, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

2.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Türkiye Büyük Millet Meclisinde uyulması gereken kurallara ve İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya'ya ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle şunu söylemek isterim: Burası Türkiye Büyük Millet Meclisi. Kurtuluş Savaşı'nda bu Meclis bu ülke savaşırken, kurtuluş mücadelesi verirken en önemli kararları almıştır. Burada belli kurallar var. Her milletvekili aşağı yukarı 100 bin vatandaşımızın oyuyla buraya gelmiş, bir görev yapıyor. Milletvekilleri için bir özgürlük alanı var ama buraya gelen kamu görevlileri, Bakanlar, misafirler için de bir sınırlama var. Mesela bilgisayarları, tabletleri sessiz olarak kullanabilirler, telefonla konuşamazlar, gülemezler -komik ama bunlar var- resim çektiremezler -az önce İçişleri Bakanı çekti, çektersin- kayyum atayamazlar. Burada belli kurallar var, bunlara özellikle uymaları gerekiyor. Niye bu kurallar konulmuş? Halkın iradesine...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bir dakika mı veriyorsunuz, bir bir mi veriyorsunuz?

BAŞKAN - Sayın Başarır, lütfen tamamlayın, son kez uzatıyorum.

Buyurun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan, bir dakika verdiniz yalnız.

BAŞKAN - Bu ikinci dakika işte.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Halkın iradesine saygı gösterilmesi için bu kurallar konulmuş. O yüzden Sayın Bakan... Mesela İçişleri Bakanı burada değil. Nerede bilmiyorum. Arkada mı? Arkada da duramaz İçişleri Bakanı, kurallar bunu gerektiriyor bakın. O yüzden burada söz hakkımı bu bağlamda Bakanlar için, kamu görevlileri kullanmak istiyorum. Bizlerin konuşmalarına, sorularına, bazen eylemlerine saygı göstersizler. Sayın Bakan Komisyona geldiği zaman önünde durduğum için beni suçladı, bana fiilî müdahalede bulunmaya çalıştı. Olmaz, burada saygı göstermek zorunda çünkü aldığı kararları, yanlışların hepsini burada sorgulayacağız.

Son olarak şunu söyleyeyim: Bakın, ben Sayın Bakan burada olsa yüzüne söylemek istiyordum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Son cümlem...

BAŞKAN - Peki, son cümle için açıyorum.

Buyurun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Genelde belediye başkanları görevden alınıyor, kayyum atanıyor, tutuklanıyor; bu dosyaları da düzenli olarak inceliyor, görüş alıyor, Hukuk Kurulu var İçişleri Bakanlığının. Gelsin, Esenyurt'ta Ahmet Özer'in dosyasının son hâline bir baksın, ben baktım.

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Yeni örgüt kurmuş Ahmet.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ve bir ezber bulsun, bu sefer de cezaevinde olan bir belediye başkanını görevine iade etsin; bakalım, Adalet Bakanı ne yapacak? Yapsın bunu. (CHP sıralarından alkışlar) Ben burada olmasını bekliyorum, konuşmaların hepsini dinlesin, dinlemeyecekse de burada vaziyet etmesin diyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

Sayın Temelli, buyurun.

3.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, uzlaşi çerçevesinde söz verilmesine, bugün İstanbul'da çok sayıda yazar ve bilim insanının bir araya geldiği toplantıya, 14 Aralık 2015 sürecinde yaşananlara ve BİRLEŞİK METAL-İŞ işçilerinin aldığı grev kararına ilişkin açıklaması

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Şimdi, burada biz bütçe görüşüyoruz diye siyaset durmuyor, Türkiye'nin gündemi devam ediyor. Dolayısıyla bütçe görüşmelerinin özelinin dışında da burada dile getirmek zorunda olduğumuz durumlar var. Dolayısıyla böyle bir uzlaşi çerçevesinde bu söz verilmesi doğru bir uygulama olmuştur, teşekkür ederim.

HALUK İPEK (Amasya) - İç Tüzük'e aykırıdır.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Bugün Türkiye'de çok ciddi bir sorun olduğunu hepimiz biliyoruz, Kürt sorunu ve bu sorunun artık bölgesel niteliği anlamında da tüm dünyanın gündeminde de olduğunu biliyoruz ve Türkiye'nin her yerinden bu sorunun çözümü için çağrılar geliyor.

Bugün İstanbul'da Taxim Hill Hotel'de çok sayıda yazar, bilim insanı bir araya geldi ve bildiğiniz gibi, hukukçu ve siyasetçi Rıza Türmen tarafından da imzaya açtıkları metin kamuoyuyla paylaşıldı. Orada da Kürt meselesinin şiddet dışı demokrasi zemininde çözümü için önemli bir çağrı vardı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Temelli, lütfen tamamlayın.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Biz de bu çağrıyı destekliyoruz, tüm kamuoyundan bu çağrıya destek olmasını istiyoruz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Bugün 14 Aralık, kent ablukaları sürecinde birçok kentte birçok masum insan, sivil insan katledildi. Ben, Ekin Van ve Taybet ana şahsında tüm katledilen kadınları anmak istiyorum.

Bugün 14 Aralık, yine 14 Aralık kent ablukaları sürecinde birçok çocuk katledildi; bedeni toprağa kavuşmadan, haftalarca buzdolabında bekletilen Cemile Çağırğa şahsında bütün yitirdiğimiz çocukları anıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Bugün 14 Aralık, kent ablukaları sürecinde Cizre bodrumlarında yüzlerce insan yakılarak katledildi. Mehmet Muş⁴ şahsında yakılarak katledilen tüm insanları anmak istiyorum.

⁴ Bu ifadeye ilişkin düzeltme bu birleşim Tutanak Dergisi'nin 1025'inci sayfasında "Açıklamalar" bölümünde yer almaktadır.

Evet, ortada büyük bir suç vardır. Bu suçun cezasız kalmaması için, adaletin yerini bulması için mücadele etmeye devam edeceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Efendim, son cümlelerinizi alayım.

Buyurun.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Son olarak bir önemli konuya daha değinmek istiyorum: BİRLEŞİK METAL-İŞ 4 işletmenin 10 fabrikasında grev kararı aldı. “Grev ertelendi.” dediler, “Ertelendi.” değil yasaklandı; yasakçı zihniyet devam ediyor, bu yasakçı zihniyetin kaynağı 12 Eylüldür. Kenan Evren cehennemde yanmaya devam ediyor ama cehennem buraya bakmaya devam ediyor. O emekçilerin haklarını yasaklayan zihniyetle aslında o darbeyi anlayışı, yasakçı anlayışı yeniden yeniden üretiyorsunuz. İşçiler direnecektir.

Sayın Bakan, millî güvenlik ile sosyal güvenliği karıştırmayın. Sosyal güvenlik, sosyal haklardır; sosyal güvenlik, sendikal haklardır; sosyal güvenlik, emekçilerin hakkını savunmaktır.

Birleşik Metal İşçilerinin grevini destekliyoruz, işçilerin direnişinin yanında yer almaya devam edeceğiz.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Başkanım...

BAŞKAN - Buyurun Sayın Kavuncu.

4.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, Meclis Başkan Vekillerinin uygulamalarına, Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve tarımsal desteklemeye ilişkin açıklaması

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Teşekkür ediyorum.

Şimdi, sabahki usul tartışmasıyla ilgili her Meclis Başkan Vekili farklı uygulama yapıyor. Bazı Meclis Başkan Vekilleri üç partinin konuşmasından sonra sizin gibi söz veriyor -sadece siz yapıyorsunuz bunu- bazı Meclis Başkan Vekilleri bütün partiler konuştuğundan sonra söz veriyor; bunun bir standarda oturtulması lazım, bu bir.

İki: Tabii, Türkiye ikiden büyük. Bizde kimse konuşmadı yani “çoğunluk”tan kimi kastediyorsunuz bilmiyorum. İYİ Parti olarak bize kimse fikrimizi de sormadı, “Böyle bir ihtiyaç var mı?” da demedi. Eğer akış öyle olacaksa onu da bilmek isteriz yani bir partiyle, iki partiyle görüşüp bir karar alınacaksa o da bizim için çok doğru olmaz. Hoş, açıklamanızı yaparken “çoğunluk” dediniz; doğru, o taraf çoğunluk.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Madem böyle bir imkân da verildi, bize 3 kere söz hakkı düşecek, şimdi sıkıştırmak yerine bari bunu üç Bakanlıkla ilgili birer cümle kurarak dile getireyim istiyorum.

Ben ziraat mühendisiyim. Tarım Bakanına yöneltmek istediğim ve altını önemle çizmek istediğim bir konu var, o da tarımsal destek konusu. Anayasa’da, kanunlarda yüzde 1 olarak net belirlenmiş. Yapılamıyor, belli ki ekonomik olarak sıkıntılar var. Bakın, 2006 yılında bu oran yüzde 0,22’ymiş. Hiç

olmazsa bunu yüzde 0,47'ye çıkarıp 135 milyar olan bu desteğin 285 milyara çıkartılabilmesi çiftçimizi çok rahatlatacaktır, aksi takdirde gerçekten çiftçi perişan durumdadır diyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Kavuncu.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Temelli, söz verdim, yeniden talebiniz var. Nedir talebiniz?

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Bir düzeltme yapacağım Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun bakalım, düzeltin neyi düzelterekseniz. Yanlış bir şey mi söylediniz?

5.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerini düzelttiğine ilişkin açıklaması⁵

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Evet, yanlış bir şey söyledim. Burada sürekli Mehmet Muş'u görmekten... Dolayısıyla algısal bir şey oldu. Cizre bodrumlarında kaybedilen arkadaşımız Mehmet Tunç'tu, onu anıyorum.

BAŞKAN - Peki, teşekkür ediyorum.

Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.01

⁵ Bu düzeltmeye ilişkin ifade bu birleşim Tutanak Dergisi'nin 1023'üncü sayfasında yer almaktadır.

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 16.12

BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ

KÂTİP ÜYELER: Asu KAYA (Osmaniye), Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin)

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 34'üncü Birleşiminin Üçüncü oturumunu açıyorum.

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)*A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)*

1.- 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 162) (Devam)

2.- 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2023 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 225 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2023 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2023 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/922) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 163) (Devam)

A) ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI (Devam)

1) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

B) MESLEKİ YETERLİLİK KURUMU (Devam)

1) Mesleki Yeterlilik Kurumu 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Mesleki Yeterlilik Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

C) İÇİŞLERİ BAKANLIĞI (Devam)

1) İçişleri Bakanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) İçişleri Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ç) EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Emniyet Genel Müdürlüğü 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Emniyet Genel Müdürlüğü 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

D) JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI (Devam)

1) Jandarma Genel Komutanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Jandarma Genel Komutanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

E) SAHİL GÜVENLİK KOMUTANLIĞI (Devam)

1) Sahil Güvenlik Komutanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Sahil Güvenlik Komutanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

F) GÖÇ İDARESİ BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Göç İdaresi Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Göç İdaresi Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

G) AFET VE ACİL DURUM YÖNETİMİ BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ğ) TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI (Devam)

1) Tarım ve Orman Bakanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Tarım ve Orman Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

H) ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Orman Genel Müdürlüğü 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Orman Genel Müdürlüğü 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

İ) DEVLET SU İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

İ) TÜRKİYE SU ENSTİTÜSÜ (Devam)

1) Türkiye Su Enstitüsü 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türkiye Su Enstitüsü 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

BAŞKAN - 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin görüşmelerine kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

ORHAN SÜMER (Adana) - Yok, Başkan, yok, kimse yok! Kimse yok, kimse!

BAŞKAN - Komisyon burada arkadaşlar.

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Başkanım, siz açamazsınız ki böyle.

BAŞKAN - Sayın Ocaklı, burada biz Komisyonu ararız, diğerleri de şimdi açılış yaptığım için geleceklerdir.

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Gelsinler, ondan sonra açın Sayın Başkan.

CAVİT ARI (Antalya) - Bakanlar yokken kime konuşacağız.

BAŞKAN - Efendim, Bakanlar geliyorlar, geliyorlar.

CAVİT ARI (Antalya) - Böyle lakaytlık mı olur?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Nereden geliyor? İçişleri Bakanı nerede Sayın Başkanım, İçişleri Bakanı nerede?

BAŞKAN - Hepsi buradalar. Hatipler kürsüye gelene kadar onlar da...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - O gelmeden bari açmayın.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Sayın Başkan, Bakanlara hitap edilecek, Bakanların burada olması lazım.

BAŞKAN - Evet, Sayın Bakanlara haber gönderin.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Ya, iyice burayı panayıra çevirdik, panayıra Sayın Başkan.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Arayayım mı, İçişleri Bakanını arayayım isterseniz?

BAŞKAN - Sayın Başkanlar, şu anda Bakanlar buradalar.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Arayayım mı?

BAŞKAN - Bakanlar buradalar, geliyorlar.

CAVİT ARI (Antalya) - Kime konuşacak adam?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Neredeler?

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - Mahir Bey, akşam namazı... Akşam namazı...

BAŞKAN - Efendim, birazdan burada olacaklardır.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Nerede bunlar! Nerede! Çokoprens almaya mı gitti Bakanlar?

BAŞKAN - Şimdi, İç Tüzük'e göre bizim görüşmelere başlamamız için Komisyonun yerinde olması kâfidir.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Sayın Başkan, Bakanlar Çokoprens almaya mı gitti?

BAŞKAN - Ama Sayın Bakanlar da buradalar, şimdi gelecekler. Lütfen...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - O zaman, geldikleri zaman başlayalım.

CAVİT ARI (Antalya) - Bekleyelim Başkanım.

BAŞKAN - Efendim, ben çağırana kadar gelir, anca gelirler onlar.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Gelsinler, öyle başlayalım; daha sık olur Sayın Başkanım.

CAVİT ARI (Antalya) - Bekleyelim Başkanım, bekleyelim.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Çokoprens almaya gitmişler, Çokoprens.

BAŞKAN - Peki, birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.15

DÖRDÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 16.20****BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ****KÂTİP ÜYELER: Asu KAYA (Osmaniye), Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin)**

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 34'üncü Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Bakanlarımız yerinde.

Şimdi görüşmelere kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun söz taleplerini karşılayacağız.

İlk söz talebi Rize Milletvekili Sayın Tahsin Ocaklı'ya ait.

Sayın Ocaklı, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA TAHSİN OCAKLI (Rize) - Sayın Başkanım, değerli Genel Kurul üyelerimizi, Bakanlarımızı, heyetini saygıyla selamlıyorum, ekranları başında bizi izleyenlere de hürmet ediyorum.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ve Tarım Bakanlığının bütçelerini görüşmek üzere Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz aldım. Ne yazık ki bu utandırıcı bütçeden başlıklarıyla -tabii, hepsini inceleyemeyerek- söz edeceğim.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanının görevinin ne olduğunun tanımına şöyle bir baktığımızda “Çalışanın sağlığını, güvenliğini, refahını esas alarak çalışma barışı ve düzenini, etkin bir sosyal güvenlik sistemini sağlamak, istihdamı desteklemek.” diye tanımlanır ve tarif edilir. Şimdi, bakalım bu Bakanlık bu görevi yerine getirmiş mi diye. Çalışanların iş sağlığı ve işçi sorunlarıyla ilgili bu Bakanlığın görevini yapmadığı açık ve net ortada. Neden? Çünkü 2023 yılında yaşanmış iş cinayetlerine bakıyoruz, 1.932 işçimizi kaybetmişiz, bu yılın ilk dokuz ayında ise ne yazık ki 1.371 işçimizi sorumsuzluk nedeniyle kaybetmişiz. İşte, iktidarınızın son on yılında yeterli iş güvenliği alınmadığı için kaybettiğimiz işçi sayısı 21.158'e ulaşmış; bundan utanmanız gerekiyor. FERSAN işçileri -Manisa'dan yürüdüler, geldiler, “Madene girerken Bakanlık bize güvence versin, biz orada ölmek istemiyoruz. ‘İş sağlığı ve işçi güvenliği konusundaki tedbirleri ben aldım, siz bana güvenin.’ desin, bu kadarı bize yeter.” dediler, söyleyemediniz, bu garantiyi veremediniz.

Maden ocaklarında çalışan işçilerin özelleştirme karşıtı taleplerini görmezden geliyorsunuz. İşçiyi koruyamadığınız gibi KOBİ ve küçük esnafı da düşünemediniz. Birkaç güne kadar asgari ücret açıklanacak. Tavrımız çok net bizim, çok net bir şiarımız var “En az 30 bin TL olmalı, yoksa biz bunun altında yokuz.” dedik. (CHP sıralarından alkışlar) Açlık sınırının 20.432 TL olduğu, yoksulluk sınırının 66.553 TL olduğu ve... 2024 Ocak ayında açlık sınırı 15.048 lira iken Haziran ayında 19.044'e çıkmış, yine açlık sınırı Kasım ayında da 20 bin TL'yi geçmiş. Asgari ücret tamamen yine yerinde sayıyor, asgari ücretle çalışan 13 milyon kişiyi enflasyona ezdirdiniz, açlığa mahkûm ettiniz ve bunda sizin sorumluluğunuz var. “Çalışanların ücretlerine yapılacak olan zamları hedef enflasyon oranına

göre belirleriz.” diyorsunuz ama vatandaşın vergi alırken yeniden değerlendirilme oranına göre zamları yapıyorsunuz yani alırken şahin verirken güvercin gibisiniz maşallah. (CHP sıralarından alkışlar) Sizde insaf yok, Allah korkusu da yok. TÜİK’e göre yüzde 47, sokak enflasyonuna göre yüzde 100 enflasyon var ama vatandaşın, pazarın çılgınlığını duymuyorsunuz. Asgari ücretin en az 30 bin TL olarak belirlenmesinden sonra üç ayda bir enflasyon farklarını kapatacak şekilde revize edilmesi şarttır, bunu yapmadığınız zaman sizin sorumluluğunuz yine devam etmiş oluyor. “Asgari ücreti artırırsak enflasyon yükselir.” diye halkı tehdit eden bir çevre var, aranızdan çıkıyor bunlar. Hayır, öyle bir şey yok. Enflasyon asgari ücretin yüksek olmasından artmaz, sadece AKP iktidarının beceriksiz ekonomi politikaları nedeniyle artıyor. (CHP sıralarından alkışlar) Yani, üretimi değil, rantiyeciliği desteklediğiniz için enflasyon yükseliyor. 30 bin liranın alan için az, veren için de fazla maliyetli olduğunun elbette farkındayız çünkü faiz-enflasyon-kur üçgeninde sıkışan KOBİ’ler, küçük esnaf, turizmci ve sanayici zorda dolayısıyla bu, asgari ücretin yükünün tamamını iş dünyasına yıkmak da elbette hakkaniyetli değildir; çalışan sayısına göre kademelendirme yapılmalı, sosyal güvenlik prim desteği ile vergi desteği elbette ki sağlanmalıdır. (CHP sıralarından alkışlar)

Emeklinin durumu içler acısı. Kademeli emekliliği düzenleyen ve mağduriyetleri önleyecek olan teklifimizi yine siz oylarınızla reddettiniz. Birkaç gün sigortalı oldu diye “On yedi yıl geç emekli olacaksın.” diye birine söylenebilir mi ya? Bu bir adalet sorunudur, bu bir düzenleme sorunu değildir. O yüzden, bu durum mutlaka yeniden değerlendirilmelidir. Yıllarca çalışıp emekli olan 16 milyon kişi var, bunların çoğu 12.500 lirayla geçinmek zorunda bırakıldı. Emekli maaşını yüzde 100 artırırsanız dahi açlık sınırına yaklaşmıyor. Avrupalı emekliler ülkemizde uzun tatiller yapabiliyorlar ama bizim emeklilerimiz ne yazık ki pazarlarda ucuz sebze meyve alabilmek için akşam saatlerini bekliyor, âdeta atılacak olan sebzeye muhtaç kalıyorlar.

Ekonomi ne önceki bakanın dediği gibi gözlerdeki ışıltı ne de yeni bakanın kendince tanımladığı rasyonalitedir; ekonomi bir tercih meselesidir. Siyasi iktidar ülkenin kaynaklarını milyonlarca işçiye, emekliye, dar gelirliye, engelliye, işsize, esnafa, çiftçiye mi aktaracak, yoksa bir avuç sermaye sahibine mi aktaracak? Tam da işte siyasette de ekonomide de neyi tercih ettiğinizin cevabıdır ekonomide neyi belirlediğiniz. Büyük şirketlerin vergi borçlarını silmek, tutturulamayan garanti ödemelerine milyonlarca dolar ödemek yerine işçiye, çiftçiye, esnafa bu kaynakları aktarıp onlara nefes aldirmek bir tercih olabilirdi ama siz ne yazık ki patronlardan yana oldunuz.

Türkiye’nin 2024 yılındaki sendikalaşma oranı yüzde 15,22; bu oranla Avrupa Birliği ülkelerinin çok gerisindeyiz. Daha dün Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle yine Birleşik Metal-İş Sendikasının grev kararının altmış gün süreyle durdurulmuş olması sizin sendikacılığa bakış açınızdır, hak arama yollarını engellenenizin çok somut bir örneğidir. (CHP sıralarından alkışlar) Yandaş sendikacılığı getirip işçi haklarını budadınız, çalışma barışını bozdunuz. Çalışanları baskıyla yandaş sendikaya üye olmaya zorluyor, hak arayanları mobbinge, sürgünle hizaya getirmeye çalışıyorsunuz; utanın. İşçiye düşman, sermayeye dost bir iktidar olarak tarihteki yerinizi en yakında alacaksınız.

İçişleri Bakanlığı... Ya, bu Plan ve Bütçe Komisyonu görüşmeleri sırasında Sayın Bakanı kayyumlarla ilgili görüşlerimizi anlatmak üzere iki dakika durdurmaya kalkmamızın karşılığında kameraları tokatlayarak kadın milletvekillerimizi zorla ittirerek yani kim vardıysa orada memurlar mıydı, polisler miydi, onlarla birlikte iki dakika sabredememesi kadar büyük bir hadsizlik var mıdır ya? (CHP sıralarından alkışlar) Nasıl olur da iki dakika milletvekillerinizi dinlemesiniz Sayın Bakan?

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Hadsizlik Bakanın önünü kesmektir.

TAHSİN OCAKLI (Devamla) - Hadsizlik vekilleri dinlememektir, şimdi sizin yaptığınız gibi.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Bakın, hadsizlik orada yapıldı.

TAHSİN OCAKLI (Devamla) - Kayyum politikalarını anlatalım size. Şimdi, seçimle gelemediğiniz, alamadığınız belediyelere kayyum atıyorsunuz, halkın iradesini zorbalıkla ele geçirmeye çalışıyorsunuz. Yirmi iki yıldır “Millî iradeye sahip çıkıyoruz.” deyip Hakkâri’ye, Esenyurt’a, Batman’a, Halfeti’ye, Mardin’e, Tunceli’ye, Ovacık’a, Van’a, Bahçesaray’a kayyum atadınız. Belediyelerle beraber muhtarlara da artık başladınız. Yandaşınız olmayanlara “Değil belediye başkanı, muhtar bile olamazsın.” diyorsunuz. Kayyum atamalarıyla bu iktidarın demokrasiyi askıya aldığı, bir OHAL rejimi olarak varlığını sürdürdüğü de âdeta tescillenmiş ve ortaya çıkmıştır. AKP iktidarı 12 Eylülde doğmuş, 28 Şubatta filizlenmiş, 15 Temmuzda da olgunlaşmıştır. (CHP sıralarından alkışlar) Darbelerle var olmuş ve OHAL’le varlığını devam ettirmektedir. Kayyum politikası 12 Eylülün zihniyetidir, 28 Şubatın devamıdır, millî iradenin çalınmasıdır. Ülkeyi mafyanın, uyuşturucu çetelerinin çalışma alanlarına çevirdiniz; gençleri kumar ve bahis sitelerinden kurtaramıyor, bataklığa sürünmelerini durduramıyorsunuz.

Ankara’nın göbeğinde bir siyasi cinayet işlendi, katili İstanbul’dan Ankara’ya özel harekât polislerinin getirdiği ortaya çıktı.

Tarım ve Orman Bakanlığına bir çift sözüm var: Ormanları ve tarım alanlarını korumak sizin görevinizdir. Türkiye’nin ormanlarının yüzde 98’i maden şirketlerine açılmış, tarım alanlarının yüzde 70’i açılmış; bunun için bir cümle edemediniz. Bu alanları korumak sizin görevinizdir. Tarımdaki ithalat 30 milyar...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Ocaklı, lütfen tamamlayın.

TAHSİN OCAKLI (Devamla) - Bitiriyorum.

Hayvancılığa desteğiniz yok, tarımdaki ithalat miktarı çok arttı. Son iki yılda 6,6 milyon büyükbaş hayvan eksildi. Dolayısıyla çay ve ÇAYKUR’da söz verdiğiniz... Özellikle Karayollarında çalışan işçilerin, kamuda çalışan işçilerin kadro sorunlarını yerine getirmediniz. 17 TL’yle çaydan geçinilmiyor, 120-130 lirayla fındıktan geçinilmiyor, patatesi 3 liraya satmayla çiftçiler doymuyor. Bunlarla ilgili çiftçinin, esnafın BAĞKUR borcuna kolaylık yapmıyorsunuz; 7200’le ilgili de bir şey yok.

Şimdi size bir şey söyleyip sıdırmaya çalışacağım. Bizde bir tane türkü var, türkü. Sevdiğine insan der ki: “Armudun dalı ile çam dalını bağladım/Yolcu ettim yârimi, oturup da ağladım.” Bu, sevinince olur. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TAHSİN OCAKLI (Devamla) - Üzülünce ne olur? Yani bezdiğimizde ne olur? “Armudun dalı ile çam dalını bağladım/ Yolcu ettim yârimi, sefa ettim oynadım.” denir. Biz de sizi gönderince sefa edip oynayacağız. (CHP sıralarından alkışlar)

ÜMMÜGÜLŞEN ÖZTÜRK (İstanbul) - Elli yıl sonra.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Çok beklersin, çok.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Rüyanda görsen inanmazsın.

BAŞKAN - Evet, Sayın Ocaklı, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi Ankara Milletvekili Gamze Taşcier’e ait.

Sayın Taşcier, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA GAMZE TAŞCİER (Ankara) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bütçesi üzerine söz aldım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Birazdan bahsedeceğimiz bütçede aslında sistematik bir şekilde adaletsizliğin nasıl yaygınlaştırıldığını, eşitsizliğin nasıl derinleştirildiğini göreceğiz ve övündüğünüz rakamların aslında bunun içerisinde kaybolanın insan olduğunu, çalışanın emeği, emeklinin yaşamı, gençlerin geleceği, kadınların hakkı velhasıl toplumun refahı olduğunu göreceğiz. O nedenle, bu bütçe basit bir mali plan değil, iktidarın vicdan terazisine ayna tutan bir ibret belgesidir.

Sayın Bakan, “Türkiye Yüzyılı emeğin yüzyılı.” diyorsunuz. Tam da asgari ücret tespit ayındayız. Türkiye’de asgari ücretle çalışanların oranı yüzde 50. Siz her ne kadar bu rakamın abartıldığını söylemeniz de Cumhurbaşkanı Yardımcınız bile size inanmıyor olacak ki bu rakamın yüzde 42 olduğunu söylüyor. Türkiye, Cumhurbaşkanı Yardımcısının söylediği doğrultuda -Avrupa genelinde yüzde 9, Almanya’da yüzde 6 oranında- Avrupa’nın en büyük asgari ücret ülkesi. Asgari ücreti genel ücrete dönüştürdünüz, diğer maaşları da yanına çekerek milyonları sefalette eşitlediniz. Bu yüzden bir ay boyunca herkes asgari ücreti konuşacak ama asgari ücreti belirlemekle görevli olan tespit komisyonu bu rakamı konuşmayacak çünkü komisyon antidemokratik; iktidarın tahakkümü altında ve cümle âlem biliyor ki asgari ücreti Genel Başkanınız belirleyecek. Malum Türkiye’de bahis yasak ama iki kurum var ki Merkez Bankası ve TÜİK ülkenin en büyük bahis kurumu. Merkez Bankası, on üç yıldır enflasyon üzerine âdeta yazı tura atıyor, muhtemelen her seferinde para dik geliyor ki bir türlü enflasyon hesabını tutturamadı. TÜİK ise makyajlı verilerle halkın cebinden alıyor ama kimsenin yargılandığını görmedik. Siz ısrarla tüm paydaşları memnun edecek bir asgari ücret belirleneceğini söylüyorsunuz; orta vadeli plandaki yüzde 17’lik TÜİK enflasyonuna göre mi, Merkez Bankasının yüzde 44 hedef enflasyonuna göre mi, yüzde 104 olan hane halkı enflasyonuna göre mi, yüzde 67 olan emeklinin enflasyonuna göre mi yoksa anlayış bekleyen Genel Başkanınızı mutlu edecek bir enflasyona göre mi asgari ücreti hesaplayacaksınız? (CHP sıralarından alkışlar)

Bakın, milleti kuru ekmeğe muhtaç ettiniz. 1 Ocaktan bugüne tam üç yüz kırk dokuz gün geçti, asgari ücretlinin alım gücü en az 5 bin lira eridi ve bu nedenle mutfaktan 31 kilo dana eti, 92 kilo tavuk eti, 930 adet ekmek, çocukların kursağından 3.009 yumurta, 620 litre süt eksildi. Sonuç ortada, vatandaşın mutfağında et değil, dert kaynıyor.

Peki, emekliler; emekliler için diyorsunuz ki: “Yirmi iki yılda aylıklarına rekor artış yaptık.” Sayın Bakan, 2002’de asgari ücretin yüzde 30 üzerinde olan en düşük emekli aylığı bugün yüzde 27 altında. Emeklileri yoksulluğun yanına bile yansıtamaz hâle getirdiniz, en düşük emekli aylığı yoksulluk sınırının yüzde 81 altında kaldı; yetmedi, 2024’ü de dalga geçer gibi “Emekli yılı” ilan ettiniz. (CHP sıralarından alkışlar) Yurtlarda bedava tatil, şehirler arası otobüs biletiyle emeklilere dilenci muamelesi yaptırdınız. Oysa emekli aylıklarını bugünkü sefalet düzeyine getiren sizsiniz. 5510 sayılı Kanun’u İsrail Hükûmeti çıkarmadı, aylık bağlama oranını yüzde 35’e Esat rejimi getirmedi, büyümeden verilen refah payını bizi kısıkanan Alman Hans yüzde 30’a düşürmedi. (CHP sıralarından alkışlar) Hepsinin altında iktidarınızın imzası var. Memur emeklilerini kronik yoksulluk seviyesine getirdiniz. Ne demişti Erdoğan Mayıs 2023’te “Seyyane artış talimatı verdim.” On dokuz ay geçti, o gün bugündür emekli her ay 14.500 lira eksik maaş alıyor.

Hakkınızı yemeyelim; çok da yaratıcısınız, ne yaptınız? Herkesin yıllardır bildiği ama 31 Mart yerel seçimlerine kadar aklına gelmediği SGK prim borçlarını bir anda hatırlayıverdiniz. Oysa, Sayıştay 2023’te tüm belediyelerin kuruma olan borçlarının 72 milyar yani bütçenin gelirinin sadece yüzde 3’ü olduğunu ifade etti. Siz, geriye kalan yüzde 97’yi bıraktınız, kamu hizmeti gören belediyelerin peşine düştünüz. Bir konuyu da merak ediyorum Sayın Bakan. Sosyal güvenlik sistemimizin mali açıdan sürdürülebilir olduğunu, gelirlerin giderleri karşılama oranının yüzde 95 olduğunu söyleyen sizsiniz. Ne oldu da SGK yandı, bitti, kül oldu? Cevabı SGK’nin Sayıştay raporlarında. Ne diyor raporda?

SGK bir yıllık kira sözleşmesi yapmış, rayiç bedeline bakmadan kırk beş yıl kullanım hakkı vermiş. İcra dosya sayısı 4 milyonu aşmış, sadece üçte 1'i, yüzde 36'sı tahsil edilmiş. 4 milyar liralık borca karşılık 1.636 taşınmaz alınmış, sadece yüzde 8'i satılabılmış. Hani, Sayın Cumhurbaşkanı diyor ya: "Muhalefet belediyelerini silkele." Önce sizden ve sizin Bakanlığınızdan silkelemeye başlamanız lazım. (CHP sıralarından alkışlar)

Öte taraftan, keşke prim borçları kadar affedilen vergileri de dert etseydiniz. Vazgeçtiğiniz 3 trilyon lirayla 8 milyon 300 bin emekliye 30 bin lira aylık bağlayabilirdiniz. SGK demişken, tabii, EYT'yi de unutmamak lazım. Ekonomist Erdoğan'ın kendisi gibi ekonomist olduğunu öğrendiğimiz oğlu Bilal Erdoğan demişti ki: "EYT'de kandırıldık." Bilal Erdoğan'ı kim kandırdı? Sayın Bakan geçen bütçe sunumunda dedi ki: "Uzun yıllardır talep edilen EYT'yi karşıladık." Sayın Bakan, Bilal Erdoğan'ı niye kandırdınız? (CHP sıralarından alkışlar)

Kuraldır, dört yanlış bir doğruyu götürür ama o kadar çok yanlışınız var ki götürecek doğru kalmadı. Emeklilikte kademeye takılanları yarattınız. Hatanızı telafi edeceğinize "Almanya'da kırk yıl çalışıyorlar, yirmi yıl emekli kalıyorlar; nimet-külfet olayı." diyerek yıllarca çalışıp prim borcunu ödeyen milyonlarca emekçiyi deyim yerindeyse bedavacı yaptınız. Bir bedavacılıktan bahsedeceksek Düsseldorf'a çalışma ataşesi olarak atadığınız sınıf arkadaşınızın açığı oğlundan bahsetmeniz lazım. Dolayısıyla milletin sırtındaki yükü artıranlar önce kendi icraatlarının hesabını vermeli. Bakın, üç büyük konfederasyon aylardır meydandalar, "Gelirde, vergide, yaşamda adalet." diyorlar. Sayın Bakanın tek bir cümlesi yok. Oysa vergi meselesi milyonlarca ücretliyi ilgilendiren bir memleket meselesidir. Gelir vergisi tarifesinin ilk dilimi 2000 yılında brüt asgari ücretin 20 katı iken bugün 5,5 katına geriledi. Hadi kuldan utanmıyorsunuz, Allah'tan da mı korkmuyorsunuz? Yüzsüzlerden alamadığınız vergiyi geliri olmayan yoksuldan alıyorsunuz. Hangi ara adınızdaki adaletle bu kadar yabancılaştınız? (CHP sıralarından alkışlar)

Çalışma yaşamının en kötü olduğu ülkeler arasındayız. ILO'nun kara listesindeyiz çünkü iktidarınız darbe hukukuyla gelen yasakları ve kısıtlamaları sürdürüyor. Daha dün BİRLEŞİK METAL-İŞ sendikasının anayasal hakkını kullanmasını engellediniz. Aldıkları grev kararını bir kişinin keyfi tutumuyla yasakladınız, gerekçe olarak da millî güvenlik dediniz. 2003'ten beri grev hakkını yasakladığınız 200 bin işçi kamu güvenliği sorunu değildir ancak kendini Anayasa'dan üstün gören tek adam rejimi millî güvenlik sorunudur. (CHP sıralarından alkışlar) Biz bu düzenin karşısında işçinin, emekçinin yanında durmaya devam edeceğiz. 12 Eylül'den sonra bir ilk yaşattınız, DİSK GENEL-İŞ Başkanı Remzi Çalışkan'ı sudan sebeplerle tutukladınız. İş ihlalleri, hak gaspları aldı başını gidiyor, sizi Twitter'da duyurduğunuz müjdeler dışında hiçbir yerde göremiyoruz Sayın Bakan. FERNAS'ta yoktunuz, Nallıhan'da yoktunuz, Polonez işçileri Çatalca'da donuyor, açlık grevinden kırılıyor, yine yoksunuz. Haklarını aramak için Ankara'ya yürümek istiyorlar. Altı gün oldu, Sayın İçişleri Bakanına ulaşamıyorum; ulaşmaz, dönmez telefonuma. Neden? Verdiği emrin hukuksuz olduğunu, Anayasa'ya aykırı olduğunu kendisi de biliyor. İdeolojik tercihlerle kural hâline getirdiğiniz güvencesiz çalışmayla Küresel Kölelik Endeksi'nde Avrupa 1'incisi, dünya 5'incisi sırasındayız. 833 lira cep harçlığı vererek okul temizlettiğiniz emekçilere bakın, köleliğin ne olduğunu göreceksiniz.

Sayın Bakan, çalışanların yüzde 28'i hâlâ kayıt dışıyken geçen gün "İstihdam rekoru kırıldı." diye bir "tweet" paylaştınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Taşcier, lütfen tamamlayın.

GAMZE TAŞCIER (Devamla) - Araştırınca işin aslını öğrendik: İktidarınız, stajyer ve çırakları işsizliği düşürmek için veri olarak kullanmış ama iş, özlük haklarına ve emeklilik haklarına gelince kulağınızın üstüne yatıyorsunuz.

ÜMMÜGÜLŞEN ÖZTÜRK (İstanbul) - Takip eder bunlar...

GAMZE TAŞCIER (Devamla) - Yerinizden konuşmayın, gelip cevap verirsiniz.

“Taşeron işçiliği bitirdik.” dediniz, kamuda mutfağa alınan patates ile yemekhanede çalışan işçiyi bir tutan yeni bir taşeron cumhuriyeti yarattınız. Size göre ülke büyüyor, özgürlükler artıyor; büyüyen tek bir şey var Sayın Bakan: “Geçinemiyoruz!” diye haykıran işçilerin, emekçilerin, memurların, herkesin direnişi ve mücadelesi.

Sonuç olarak, uyguladığınız politikalar akıl, vicdan ve adaletle aynı yolda yürümüyor. Biz bunu düzeltceğiz, Türkiye ittifakını milletin Meclisinde kuracağız, halkın sorunlarına gerçek çözüm üreteceğiz.

Genel Kurulu selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Taşcier, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi İzmir Milletvekili Murat Bakan’a ait.

Sayın Bakan, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA MURAT BAKAN (İzmir) - Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum. Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İçişleri Bakanlığı bütçesinin geneli üzerine düşüncelerimi paylaşacağım.

Sayın Bakan, bu gördüğünüz sizin bütçe sunuş planınız. 13 tane madde var burada; bütçe rakamı, kurumsal kapasite, idari hizmetleri çıkardığınızda 10 temel maddenin 8 tanesi; terörle mücadele, asayiş, organize suç, uyuşturucuyla mücadele, bunların tamamı Emniyet ve Jandarmanın konusu. Bu bütçede polis var mı, bu bütçede jandarma var mı? Bu bütçede ne polis var ne jandarma var. Siz, polisin, jandarmanın derdiyle dertlenmiyorsunuz. Neden söylüyorum bunu? Bizim soru önergelerimize verdiğiniz yanıtlardan, Komisyonunda arkadaşlarımızın sorduğu sorulara verdiğiniz yanıtlardan biliyoruz. Ne diyorsunuz intiharlarla ilgili? “Sınıflandırma yaptım. Ailevi nedenler, nişan, düğün problemi, kripto para, aşırı borçlanma, gönül ilişkisi, psikolojik nedenler, depresyon...” Devam ediyorsunuz. Sayın Bakan, siz olayı kavramakta güçlük çekiyorsunuz. (CHP sıralarından alkışlar) Bu problemler sadece polislerin yaşadığı problem mi, jandarmanın yaşadığı problem mi? Diğer meslek grupları bu problemleri yaşamıyor mu? Her nişanı bozan intihar mı ediyor? Bizim sorumuz, tüm meslek grupları içinde neden en çok polisler, jandarmalar intihar ediyor? Çalışma koşullarının etkisi yok mu? “Depresyondan intihar ediyor.” dediğiniz polis neden depresyonda? Bunda amir baskısının etkisi yok mu? Ekonomik sebeple intihar eden polis, jandarma neden bunu yaşıyor? Bu kadar basit mi bu iş? Siz İçişleri Bakanı olarak Komisyonunda diyorsunuz ki: “Nişandan yüzüğü atmış, ‘Ya benimsin...’ Tak intihar etmiş. Ne söyleyebilirim ben buna?” Nasıl böyle bir şey söyleyebilirsiniz? Polisin intiharından arkadaşlar, nişanlısı sorumlu, ailesi sorumlu, ülke ekonomisi sorumlu; Ali Yerlikaya’nın hiçbir sorumluluğu yok! (CHP sıralarından alkışlar) Hangi konuda sorumluluk alıyorsunuz? Polisin yüzüldür yaptığı rutin operasyonu her gün sosyal medyanızdan paylaşıyorsunuz; TUSAŞ’a terör saldırısı oluyor, bizim gibi taziye mesajı yayınlıyorsunuz. Komisyonunda aynen şöyle söylüyorsunuz: “‘Şu çalışma saatlerinden dolayı ben bunu yaptım.’ diye bir tane polis mektubu yok ya! Böyle olsa savcı bizi çağırır ya!” Ya, konuya bu kadar uzaksınız. Polis çalışma koşullarından dolayı intihar ediyorum demez, çalışma koşulları polisi depresyona sürükler kaldı ki bunu diyen de var. Polis Memuru Murat Baş ardında bıraktığı notta: “Hak ettiğim emekliliğimin durdurulması ve ikinci şark adaletsizliği beni yordu, bıktırdı, hayata küstüm.

Hep kurallara uydum, devleti yönetenler uymadı. Aylarca genelge çıkar emekli olurum, şu lanet şarktan kurtulurum diyerek bekledim son ana kadar. Başımızda -iyi dinleyin- hep memurlarına hiç faydası olmamış İçişleri Bakanları tarafından yönetildik. Çalışma şartlarının düzensizliği -dinleyin burayı- sürekli keyfi ek görevler, çıkışı olmayan mesailer... Sizleri üzeceğim için özür dilerim. Kalbim hassas olduğu için hiçbir arkadaşı, akrabamı özel olarak arayıp vedalaşamadım.” diyor. Yani “Yok.” dediğiniz intihar mektubunu okuyorum size, var mıymış Sayın Bakan? (CHP sıralarından alkışlar) Konuşmam bittikten sonra göndereceğim size.

Siz Bakan olduğunuzda ben burada çıktım: “Soylu’dan daha kötüsü olamaz ama bu sizi başarılı da kılmaz.” dedim ama siz bir konuda negatif anlamda Soylu’yu geride bıraktınız. Ben Bakanlığı döneminde Soylu’yla çok mücadele ettim, eski vekil arkadaşlar bilir, hep eleştirdim. 2022 bütçe konuşmasında aynen şöyle demişim: “Emniyet Genel Müdürlüğünde tüm tayin, atama, terfiler tamamen tarikat-cemaat dengesine göre yapılıyor. Bakın, Menzilci, Okuyucu, Yazıcı, Erzincan grubu, İsmailağa cemaati. Buradan seni uyarıyorum Süleyman Soylu, kula kulluk edenlerin bu ülkeyi ne hâle getirdiğini geçmişte yaşadık, bir daha asla izin vermeyeceğiz.” Şimdi dönüyorum; ya, Soylu döneminde az da olsa bir denge vardı; o kadar tarikatçı, cemaatçinin yanında seküler, milliyetçi, vatansever müdürler vardı, Alevi il emniyet müdürleri vardı; şimdi hiçbirisi kalmadı, sen tamamını tarikatçı, cemaatçi yaptın. Kimden bahsettiğimi de, kimlerden bahsettiğimi de iyi biliyorsun. (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, buradan seni uyarıyorum Ali Yerlikaya: Kula kulluk edenlerin bu ülkeyi 15 Temmuzda ne hâle getirmeye çalıştığını gördük. Bir daha asla buna izin vermeyeceğiz. (CHP sıralarından alkışlar)

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Sen diye hitap etme!

MURAT BAKAN (Devamla) - Devlet memuru sadece amirinden emir alır; tarikat şeyhinden, şıhından emir almaz, sadece devlete bağlılık duyar.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - “Sen” diye hitap etme ya! “Siz” de bari; o devletin Bakanı, biraz saygılı ol!

ZEKİ KORKUTATA (Bingöl) - Saygılı konuş ya!

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Saygılı ol ya! “Siz” diye hitap edin.

MURAT BAKAN (Devamla) - 15 Temmuzdan konuşuyoruz, sen sus! Kendi sıran gelince konuşursun.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Dinleyin!

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Saygılı olsun!

MURAT BAKAN (Devamla) - Devlet memuru sadece Anayasa’ya bağlıdır, kanuna bağlıdır, vatana bağlıdır; şeyhine, şıhına bağlı değildir.

Şimdi, gelelim uyuşturucu, organize suçla mücadele mevzusuna. Uyuşturucuyla mücadelede on ayda 41 bin operasyon yapmışsınız, tebrik ediyorum, alkışlıyorum; bu, herhâlde dünya rekoru. Ancak tutuklu sayısı arkadaşlar, 29.738 yani neredeyse her suçlu başına 2 operasyon yapılmış. Yani bu rakamlar ya sizin operasyonları abarttığınızı ya da operasyonlarda başarısız olduğunuzu gösterir. Operasyon başına yarım suçlu yakalamışsınız. Peki, yakalanan uyuşturucu miktarı ne? On ayda 112 milyon kök kenevir, bu başarı mı? Değil. “Niye?” diyeceksiniz. Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisi diyor ki: “Üretilen uyuşturucunun yüzde 85-90’ı yakalanamıyor.” Hadi, biz çok başarılıyız, yüzde 15’ini yakaladık. Ne kadar oluyor? Türkiye’de 747 milyon kök Hint kenevirinin 1.493 kilometrekare alana ekildiğini gösteriyor bu sizin verdiğiniz rakam. Sizin verilerinize göre Kilis büyüklüğünde bir alan uyuşturucu üretiminde kullanılıyor demek Sayın Bakan. Açıkladığınız rakamlar, Türkiye’nin

sadece uyuşturucu rotası değil, otobanı olduğunu gösteriyor ve aynı zamanda üretim merkezi hâline geldiğini. Eskiden sadece uyuşturucu rotası olarak anılırdı. Şimdi İzmir'in dağ köylerinde de Van'ın, Çaldıran'ın köylerinde de 10-12 yaşında çocuklar sentetik uyuşturucu kullanıyor. Artık mesele, uyuşturucuyu yakalamak değil, onun Türkiye'ye girmesini ve burada üretilmesini engellemek. (CHP sıralarından alkışlar)

Organize suçla mücadelede durum nasıl? Benzer. Artık organize suç, büyük organizasyonların, büyük suç şebekelerinin işi değil, her mahallede bir suç organizasyonu, çete var; mantar gibi bitiyorlar. Hepimizin yüreğini yakan, polis memurumuz Şeyda Yılmaz'ı şehit eden alçağa sosyal medyada sahip çıkan, devlete meydan okuma cüretini gösteren suç organizasyonları var. Sizin Bakanlığınız döneminde suç örgütlerinin liderleri sosyal medyada canlı yayın açıyor. Polisin hakkını savunan polis meslektaşlarını ise siber güvenlik takip ediyor, onlarla ilgili soruşturma açıyor, onu takip etmesi gerekirken. Sayın Bakan, bırakın siz Türkiye'deki suç organizasyonlarını Türkiye'de önlemeyi, artık dünyaya suç ve suçlu ihraç eder noktaya geldik. Türk suç örgütleri hesaplaşmalarını Fransa'da yapıyor, İspanya'da yapıyor, Yunanistan'da yapıyor; daha birkaç gün önce Gürcistan'da 4 Türk vatandaşı uyurken öldürüldü. Diğer taraftan, uluslararası suç örgütlerinin de meskeni burası oldu, bunu ben söylemiyorum; INTERPOL, EUROPOL söylüyor. Yurt dışına yüksek teknoloji ihraç edecektik, suç ve suçlu ihraç eder hâle geldik arkadaşlar. Kimse bize İçişleri Bakanlığının uyuşturucu ve organize suçla mücadelede başarılı olduğu masalını anlatmasın, bu iş artık devletin topyekûn mücadelesini gerektirir noktaya gelmiştir.

Gelelim göç noktasına. Orada da durum içler acısı. Ne gireni önleyebiliyorsunuz ne çıkını önleyebiliyorsunuz bir kere. Bunu neye göre söylüyorum? İki hafta önce Van'a, Özalp, Saray sınır köylerine gittim arkadaşlar. Ya, bir Allah'ın kulu sınıra birkaç kilometre mesafedeki köye ne giderken ne gelirken bana bir şey sormadı, vekil olduğumu bilen de yok. 2 tane kontrol noktası var, kontrol yok. Sınırdan geçen bir yasa dışı göçmen elini kolunu sallayarak Van'a, oradan istediği her yere gidebilir. Çıkış güvende sanıyorduk, öyle söylüyordunuz, daha yeni 150 bin geçici koruma altındakini düştünüz sayıdan. Niye? "Bir yıldır devlet hizmetine ulaşamıyor, Avrupa'da olduğunu tahmin ediyoruz." diyorsunuz. Bunlar ışınlanarak mı gittiler, uçarak mı gittiler? (CHP sıralarından alkışlar) Bunlar sınırları geçerek gittiyse sınırları da koruyamıyorsun demektir. Bakın, haziran ayından beri dillendirdiğimiz bir şey var "Kapalı nüfus sayımı yapalım." Yani ilk biz dillendirdik, sonra İYİ Parti de sahip çıktı. Gelin, kapalı nüfus sayımı yapalım, ne kadar yasa dışı göçmen var, ne kadar geçici koruma altında var, ne kadar sınırlarımız içinde? Herkes ayrı bir rakam söylüyor, bilelim, biyometrik verilerini toplayalım, bunların adreslerini bulamadıklarınızı tespit edelim. Niye bunu yapmıyorsunuz? Bunun derhâl yapılması lazım; takke düşsün, kel görünsün.

Gelelim Suriyelilere. Artık, savaş bitti, Esad rejimi düştü, geçici koruma hukuki statüsü kalmadı artık. Tabii ki biz şunun farkındayız: Bunlar bir çırpıda dönemez ama Bakanlık olarak, devlet olarak bir teşvik edici, bir de zorlayıcı bir plan olması lazım. Eğer Cumhurbaşkanının dediği gibi "Gönüllü, ne zaman istiyorlarsa gitsinler." dersanız şu andan itibaren yasa dışı olarak burada kalan herkese "Yasa dışı olarak kal." demiş olursunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Bakan, lütfen tamamlayın.

MURAT BAKAN (Devamla) - Bunun hem toplumsal sonuçları olur, toplumsal çatışmalara da meydan verir. Toplumda büyük bir beklenti var bunların dönüşüyle ilgili ama bunlara bir süre verelim, zaman verelim, teşvik edelim ve birtakım zorlayıcı tedbirler de alalım, diyelim ki: "Şu vakte kadar ülkenize dönün." Herkes kendi vatanında sağ olsun; gitsin, ülkesinin toprak bütünlüğünü sağlasın, imar

etsin, orada ağır aksak da olsa bir demokrasi inşa etsin. Biz de iyi komşularımız var diyelim, birbirimize gidelim, gelelim, ticaret yapalım.

Bir selamım var haksız, hukuksuz yere gizli tanık beyanıyla cezaevinde tutulan Belediye Başkanımız Ahmet Özer'e:

“Saraylar, saltanatlar çöker

Kan susar bir gün, zulüm biter

Menekşeler de açılır üstümüzde

Leylaklar da güler

Bugünlerden geriye

Bir yarına gidenler kalır

Bir de yarınlar için direnenler.”

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Bakan, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi Bilecik Milletvekili Yaşar Tüzün'e ait.

Sayın Tüzün, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA YAŞAR TÜZÜN (Bilecik) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, Başkanlık Divanımızın değerli üyeleri; İçişleri Bakanlığının bütçesiyle ilgili Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlarım, AKP iktidarının 22'nci bütçesini görüşüyoruz. Yirmi iki yıldır iktidarda olan ve 22'nci bütçesi olan AKP'nin 12'nci İçişleri Bakanının bütçesini görüşüyoruz. Sayın Abdülkadir Aksu'dan Sayın Ali Yerlikaya'ya kadar 12 bakan gelmiş geçmiş, değişmiş. Yirmi iki yılda 12 bakan değişmiş ama 620 bine yakın İçişleri Bakanlığı personelinin, başta Sahil Güvenlik olmak üzere, Jandarma teşkilatının ve Emniyet mensuplarının hiçbir özlük hakkı, hiçbir hukuki hakkı değişmemiş; bakanlar değişmiş, sorunlar yerinde kalmış. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlarım, başka bir formatta bir değerlendirme yapmak istiyorum. Eskiden İçişleri Bakanlığı, Ulaştırma Bakanlığı ve Adalet Bakanlığı, bildiğiniz üzere seçimlere üç ay kala istifa ederlerdi ve istifa gerekçeleri de bu bakanlıkların siyasete karışmaması, siyasi olmaması nedeniyleydi. Şimdi, bu kavramı değiştirdiniz, bu sistemi değiştirdiniz, daha doğrusu bu rejimi değiştirdiniz; bu bakanlar görev süresince görevlerinin başında kalıyor ta ki görevden alınmadığı müddetçe. Böyle olunca değişen bir şey olmadığını ifade etmek isterim. Eskiden devlet vardı, devletin gelenekleri vardı, Anayasa vardı ve uygulanıyordu. Şimdi bu gelenekler yok edildi, uygulanamaz bir hâle geldi. Vatandaşımız artık İçişleri Bakanlığının uygulamalarına baktığında Bakanlığı AKP'nin gençlik kolları yönetimi şeklinde görmeye başladı. (CHP sıralarından alkışlar) Vatandaşımız eskiden hak arayışına girdiği zaman derdi ki: “Benim polisim var, benim kaymakamım var, benim valim var.” Hiçbiri olmazsa derdi ki: “Benim adaletim var, mahkemem var.” Şimdi bunların hiçbirini söyleyemiyor çünkü sizler uygulamalarınızla bu vatandaşta güven sorunu yarattınız. 86 milyon vatandaşımız artık bu iktidara güvenmiyor. Nasıl güvensin? Rize Valisinin fotoğrafını gördünüz; şoför olmuş, 3 milletvekilini yanına almış, selfie çekmiş; utanmadan bir de paylaşmış arkadaşlar. (CHP sıralarından alkışlar) Gerçekten, iktidar partisi olarak hiç akıllanmadınız.

Siz, FETÖ musibetinden bile akıllanmadınız. Bakanlıkları ve genel müdürlükleri cemaat ve tarikatlara pay ettiniz ve aynı zamanda FETÖ'yü devlet hâline getirdiniz, yargıyı ve emniyeti bunlara maalesef teslim ettiniz. Darbe girişiminde bulunan 2 no.lu ismin kardeşini büyükelçi yaptınız arkadaşlar

ve aynı zamanda FETÖ'den hüküm yemiş bir kişinin kardeşini bakan yaptınız, bakan yaptınız; daha ne yapacaksınız? (CHP sıralarından alkışlar)

Bunlar yetmedi, akıllanmadınız, dediniz ki: "Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığını biz 250 bin dolara satacağız." Sonra "Bu az geldi." dediniz, çıkardınız 400 bin dolara. Uluslararası mafyayı, uyuşturucu çetelerini Türkiye'nin içine yerleştirdiniz ve mafia ve çetelerin üssü yaptınız. Yaptınız mı? Geçmişte Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığını bu kadar ucuz hâle getirdiniz; şimdi, benim vatandaşım Avrupa'ya çıkmak istediğinde bırakın vize alabilmeyi vize randevusu bile alamaz hâle geldi. Devleti bu hâle getirdiniz. (CHP sıralarından alkışlar)

Bakıyoruz, her sabah operasyonlardan bahsediliyor. İsmi "şafak operasyonu" "ahtapot operasyonu" "kapan operasyonu" "parsel operasyonu" oluyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Tüzün, lütfen tamamlayın.

YAŞAR TÜZÜN (Devamla) - Sayın Bakan, size gerçekten iki sorum var: Bunlardan bir tanesi; bu çeteleri kim palazlandırdı, bunlara kim yol verdi? Bu çetelerin içerisinde döneminizde ve iktidarınızda Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı kaç tanesine verildi ve bunların kaç tanesi tutuklandı? Bu soruların cevabını açık ve net olarak söylemeniz gerekiyor.

Değerli arkadaşlar, bu bütçede serbest servet transferi var, yandaşlara kıyak var, şatafat var, israf var ve kuşkusuz ceza artışı var ama bu bütçede öğrenciye ve öğretmene gerekli destek yok, emekli ve emekçiye gerekli destek yok, memur ve işçiye gerekli destek yok, köylü ve çiftçiye gerekli destek yok, esnaf ve sanayiciye gerekli destek yok; kısacası güven yok, vicdan yok. Vicdanı olmayan bu bütçeye Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak "hayır" oyu vereceğiz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Tüzün, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'e ait.

Sayın Öztürkmen, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli milletvekilleri, Değerli Bakanlar; İçişleri Bakanı Sayın Yerlikaya Türkiye'de 150.327 Suriyeliye ulaşamadıklarını açıklamıştır. Bu itiraf millî güvenliğimiz açısından çok ciddi bir sorundur. Göç İdaresi Başkanlığı yanıt vermelidir; bu kayıp Suriyeliler kimlerdir, nereye gittiler ya da gittiler mi? İzini kaybettiren bu kişilerin hâlâ Türkiye'de olmadıklarını nasıl garanti edebilirsiniz? Sayın Yerlikaya bunların Avrupa'ya geçtiklerini tahmin ettiklerini söylüyor. Bu sözler bile millî güvenlik açısından büyük bir zafiyetin itirafıdır. Millî güvenlik, istihbarat tahmine mi kaldı değerli arkadaşlar? Kayıtları sistemden düşürülen 150 bin Suriyeli'nin büyük kısmının masum insanlar olduğunu tahmin ediyoruz ancak aralarında suç işleyebilecek insanların olabileceği de muhakkak ve izlerini kaybettirdikleri için âdeta dokunulmaz durumdadırlar, daha da kötüsü yabancı istihbarat örgütleri tarafından kullanılmaya müsait durumdadırlar; kayıtsız, adressiz ve kontrolsüzlür. Bu durumun acı bir örneğini 13 Kasım 2022'de İstiklal Caddesi'nde kanlı terör saldırısında yaşadık. Suriye uyruklu Ahlam Albashir'in saldırıdan dört ay önce sığınmacı gibi Esenler'de ev tutup yerleştiği tespit edilmiştir. Sığınmacı maskesiyle kamufle olmuş terör unsurları hâlâ büyük bir sorundur.

Gerçek sığınmacı ve kaçak sayısı kaçtır? Türk milleti bunu on üç yıl boyunca öğrenememiştir çünkü resmî rakamlara kimse inanmıyor. Bakan Yerlikaya Suriyeli sayısını 2 milyon 936 bin olarak açıkladı ancak sadece benim seçim bölgem Gaziantep'te Göç İdaresinin rakamlarına göre bile 412.466

Suriyeli yaşıyor; bana göre ise gerçek rakam bunun 2 katı. Son on yılda Türkiye’de doğan Suriyeli bebek sayısı tek başına 1 milyon. İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanımız dün İstanbul’da 2 milyon Suriyeli’nin yaşadığını açıkladı; demek ki sadece bu iki kentimizde yaklaşık 3 milyon civarında Suriyeli yaşamaktadır. Bu yüzden Bakanlığın verilerine kimse inanmıyor. (CHP sıralarından alkışlar) Gaziantep için bir an 412.466 rakamını doğru kabul etsek bile resmî kaynaklardan aldığımız bilgilere göre, şu anda Gaziantep’in Karkamış Sınır Kapısı’ndan ülkesine geçen Suriyeli sayısı günde ortalama 100 ila 150. Her gün bu sayıda geçiş yapıldığını varsaysak bile yeni göç de eğer gelmezse yılda sadece 64 bin Suriyeli dönmüş olacak, tamamının dönüşü yeni gelen olmasa bile altı buçuk yılı da geçiyor. Yine, resmî kaynaklardan aldığım bilgilere göre, dönüş yolunda bir akın da yok çünkü sığınmacılar Suriye’de istikrar görmek istiyor, güvenlik görmek istiyor. Uzun yıllar Türkiye’de yaşamış aileler aceleci değil, dönüş yoğunluğu Esad’ın devrilmesinin ardından kentlerde düzenlenen kutlama gösterilerindeki yoğunluk kadar bile değil.

Ayrıca, az önce arkadaşlarımızın söylediği gibi 400 bin dolara Türk vatandaşlığı satışı derhâl durdurulmalıdır. (CHP sıralarından alkışlar) Örgütlü bir organizasyonla yasa dışı şekilde kazanılan vatandaşlıklar iptal edilmelidir. Vatandaşlık satışı cari açığı kapatmanın aracı olamaz. Konut alımı veya bireysel emeklilik yoluyla 500 bin yabancının vatandaşlık kazandığı tahmin ediliyor. Öte yandan, yabancı fon merkezleriyle sığınmacı istihdamı şartıyla yapılan kredi anlaşmaları da iptal edilmelidir. Geri dönüşleri hızlandırmak için 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu’nun “Geçici koruma” başlıklı 91’inci maddesi derhâl kaldırılmalıdır. İktidar henüz bir geri dönüş planı ortaya koyabilmiş değil. Sığınmacıların dönüş operasyonu nasıl yapılacak? Gidenlerin dönüş yolu açık bırakılacak mı? Suriye’den Türkiye’ye olası yeni göç dalgasına karşı bir plan yapılmış mıdır? Çünkü HTŞ’nin kuracağı yeni rejimle kendine yaşam alanı bulamayacağını düşünen geniş bir kitle de mevcuttur. Öte yandan, AKP iktidarı Suriye’de sayıları 3-4 milyon civarında olduğu tahmin edilen Türkmenlerin adını hiç anmıyor. Irak’taki Türkmenleri unuttukları gibi Suriye’deki Türkmenleri de unuttular.

Suriye’de ABD, İsrail ve AKP yapımı bir operasyon izledik. İsrail ne istediye o oldu; Golan’ı işgal eden İsrail Şam’ın kapılarına dayandı, 500’e yakın noktayı yerle bir etti. İsrail’in PKK’yla, YPG’yle geliştireceği ortaklık sınır komşumuz olmak üzere İsrail.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Öztürkmen, lütfen tamamlayın.

HASAN ÖZTÜRKMEN (Devamla) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum, bir dakikamı rica ediyorum lütfen. Bu bir dakikada ben size Sayın Cumhurbaşkanını bir dinletmek istiyorum.

BAŞKAN - Öyle bir şey yok Sayın Öztürkmen, lütfen.

HASAN ÖZTÜRKMEN (Devamla) - Peki, öyle bir şey yoksa Sayın Cumhurbaşkanını okuyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - Oku, okuyabilirsiniz.

HASAN ÖZTÜRKMEN (Devamla) - Bir dakikalık hakkımı kullanıyorum.

Sayın Cumhurbaşkanımız 1989 yılında dönemin Refah Partisi İl Başkanı iken o günlerde Bulgaristan’dan göçe zorlanan Türkler için Turgut Özal “Bizim kapımız herkese açık.” dediğinde diyor ki: “Ne dedi Bulgaristan’a? ‘Gelin.’ dedi. ‘Ne kadar varsa gelin, isterse Todor Jivkov da gelsin.’ ‘Gelin.’ diyorsun ama bak Ahmet, Mehmet asgari ücrete talim ediyor, ülke insanı aç; kadını satıyor, kızını satıyor, çalıştırıyor. Sen buna çözüm bulamamışken ‘Gelin.’ diyorsun. Bunları nereye yerleştireceksin?”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HASAN ÖZTÜRKMEN (Devamla) - “Kapıkule’de bir anons: ‘Muamelesi biten soydaşlarımız istediği yere gidebilir. 780 bin kilometrekare emrinize amadedir.’ Tabii, bu insanlar geldi. Kim geldi; casus mu, değil mi?”

BAŞKAN - Sayın Öztürkmen, teşekkür ediyorum.

HASAN ÖZTÜRKMEN (Devamla) - “Bir de bakıyorsunuz, Ercüment Konukman ‘Gelenlerin arasında 5 bin casus var.’ diyor. Ey Allah’ım, ya Rabb’im! Bu ne perhiz bu ne lahana turşusu! Bu nasıl bir devlet anlayışı!” diyor Recep Tayyip Erdoğan.

BAŞKAN - Sayın Öztürkmen, teşekkür ediyorum.

HASAN ÖZTÜRKMEN (Devamla) - Türkmen’e gelince “Gelmesinler.” diyor, Araplara gelince “Başımızda yeri var.” diyor.⁶ (CHP sıralarından alkışlar)

REFİK ÖZEN (Bursa) - Ne anlatıyor bu ya!

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) - Evet, aynen öyle diyor, kayıtlar da öyle diyor, kayıtlar. Arap sevicilersiniz, Türklere düşmansınız!⁷

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Evladıfatihan onlar, evladıfatihan onlar.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) - Sayın Başkanım, AK PARTİ’li milletvekili arkadaşları uyarır mısınız, konuşmacılar konuşma yaparken arkadan geçip duruyorlar; lütfen dolanarak geçsinler yani bütün görüntüyü katlediyorlar, bozuyorlar. Bakın, şu an gözünüzün önünde bile oluyor.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum. Herkes uyarınızı duydu zaten.

Şimdi diğer söz talebi Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara’ya ait.

Sayın Yıldırım Kara, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Sayın Başkan, değerli Genel Kuruldaki arkadaşlarımız; AFAD’ın bütçesiyle ilgili olarak bugün partim adına söz almış bulunmaktayım.

Bütçe görüşmelerinde gördük ki Hatay’daki ve diğer 11 ildeki depremle ilgili tüm sorunları çözmüşünüz Sayın Bakan. Bunu nereden anlıyorum dersiniz, geçen yıl 671 milyar lira olan bütçeyi bu yıl, 2025 yılı için 266 milyar liraya, önümüzdeki yıl için 227’ye, sonra da 211’e düşürmüşünüz. Kendi mali tablolarınızda görüyorum ki yüzde 60’a... Ve tek kamu idaresi eksi bakiye, eksi bir şekilde azalan oranda sizin kamu idareniz. Şimdi, ben buradan sorarım: Neden yüzde 60 oranında? Hatay’da konteyner kentte yaşayan 220 bin yurttaşımızı evlerine mi gönderdiniz? (CHP sıralarından alkışlar) Kuralarını çekip onları ev sahibi yaptınız da mı AFAD’ın bütçesini yüzde 60 azaltıyorsunuz? Bakın, ben size gerçekleri söyleyeyim. Burada herkes, birileri geliyor, atıyor tutuyor, gidiyor. İşte, Hatay’daki hak sahibi 158.200, bugüne kadar verdiğiniz rakam 32.110; on beş gününüz var Sayın Bakan 44 bine ulaşabilmek için. Toplam, hasarlı 215 bin bizim konutumuz vardı, fiziki olarak gerçekleşme oranınız yüzde 14,9; 15 diyelim. Şimdi, buradan ben şunu diyorum ki sizin ile bizim Hatay’a baktığımız yer aynı değil, aynı pencere değil. Siz bir yerlerde hesap yapıyorsunuz ama sizin yaptığınız hesaplar bizim konteyner kentte yaşayan yurttaşlarımızın hesaplarıyla tutmuyor. Ben size bir bütçe kalemi önerebilirim; mesela, Kurumlar Vergisi madde 30’da der ki: “Yurt dışına -özellikle vergi cennetlerine- götürdüğünüz

⁶ Bu ifadeye ilişkin düzeltme bu birleşim Tutanak Dergisi’nin 1090’ıncı sayfasında “Açıklamalar” bölümünde yer almaktadır.

⁷ Bu ifadeye ilişkin düzeltme bu birleşim Tutanak Dergisi’nin 1090’ıncı sayfasında “Açıklamalar” bölümünde yer almaktadır.

hesaben veya nakden paralardan yüzde 30 stopaj alınır.” On sekiz yıldır bu vergi cennetlerine kim para kaçırmış? Kimse bilmiyor. Siz biliyor musunuz mesela? Hazine ve Maliye Bakanına sorun, ona göre depremzedelerin bütçelerini kesmeyin, vergi cennetlerine kaçırılan paralardan yüzde 30 stopajı kesin. (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, sizinle anlaşılmadığım bir konu daha var: Kayıplar. Kayıp aileleri en fazla dram... Bakın, benim elimdeki liste 143 kişi; 2 yurttaşımızın ismini de biliyorum, bulundular. Şimdi, sizlerden ricam... Siz Plan ve Bütçe Komisyonunda “75” dediniz, aradaki 68 kişinin ailesiyle DNA eşleşmesi sonucunda yerel yönetimlerden aldığınız cenaze işlemlerinden mi yoksa yaptığımız fethikabirlerden dolayı mı bu yurttaşları buldunuz? Liste burada, size daha evvel de vermiştim. Lütfen, bunu açıklayın ki o aileler o çocukları aramasın, çocuklar da anasını babasını aramasın. Bu kayıp yakınları ve adalet peşinde koşan aileler bir nebze de olsa huzura ersin diyorum Sayın Bakan.

Şimdi -son günlerde- Suriye’yle ilgili birkaç cümle etmeden olamaz. Bazı hesaplardan bugün Cumhurbaşkanına birisi tek bir laf etsin, hemen hakkında bir soruşturma açılır, hemen gözaltına alınır. Bakın, Sayın Bakanım, bende “tweet”ler var, siz de görmüşsünüzdür muhtemelen; bazı anonim veya anonim olmayan hesaplarla ilgili değişik, farklı... Biz Hatay ilinin yurttaşları olarak değişik dinî ve etnik kimliklerle yüzyıllardır bir arada yaşadık, kimsenin çıtu çıkmamıştır, birlik ve beraberliğimiz her zaman daimdir ama atılan bu “tweet”lerle ilgili herhangi bir işlem yapmıyorsunuz. Etnik kökenli arkadaşlarımız, dostlarımız ve akrabalarımızla ilgili “tweet”ler mevcut. Bu “tweet”lerle ilgili bir hesap yapacak mısınız, yapmayacak mısınız? Bunları bilmek istiyoruz.

Şimdi de Suriye... Suriye’nin biz dün de bugün de yarın da toprak bütünlüğünü korumak için hep birlikte bir yaşamı tercih ettik. Bizim, Suriye’nin topraklarında asla gözümüz olmadı ama malumunuz, Hatay’daki birçok yurttaşın orada akrabası var, eşi var, dostu var. Ortaya çıkabilecek herhangi bir olumsuzluk sizin sorumluluğunuzdadır. Dolayısıyla terör listesinde olan bir örgüt Heyet Tahrir el-Şam.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Yıldırım Kara, lütfen tamamlayın.

NERMİN YILDIRIM KARA (Devamla) - Bu eğer terör örgütü listesindeyse, Gazze’de çocukları öldüren katil İsrail’in sevindiği Suriye meselesinde HTŞ’yle biz oturup neyi konuşacağız? Şu an defakto bir durum varken nasıl hemen bir büyükelçilik... Ne bu acele? Niye bu diplomasiyi daha iyi, daha sağlıklı... Herkesin şeffaf ve hesap verebilir bir şekilde, her dinin ve her dilin genel idarede müdahil olabileceği bir yapıyı kurdunuz mu? Bize anlattınız mı? Dolayısıyla bu soruların cevapları Sayın Bakan sizde.

Birkaç cümle de mücbir sebebe değinmek isterim. Bakın, biz sizden geçmiş dönem borçlarımızla ilgili olarak koşulsuz, teminatsız vadeler istiyoruz. Sizin yaptığınız gibi yirmi dört ayla sınırlanmış bir taksitlendirme süresi deprem bölgelerini ihya etmez.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Yıldırım Kara, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi Adana Milletvekili Ayhan Barut’a aittir.

Sayın Barut, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

(Hatibin kürsüye tabut maketiyle çıkması)

BAŞKAN - Sayın Barut, şimdi Meclis kürsüsüne böylesi bir maddeyi getiremezsiniz, bu maddeyle de bu kürsüde...

AYHAN BARUT (Adana) - Daha önce örnekleri var.

BAŞKAN - Bu kürsüde bu maddeyle de konuşamazsınız.

AYHAN BARUT (Adana) - Bir şey yok bunda Sayın Başkan, bir şey yok.

BAŞKAN - İç Tüzük 65 çok açık, İç Tüzük 65'e aykırı; artı, 160'ıncı maddeye göre de kınama cezasını gerektiren bir fiildir. Onu lütfen... (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

AYHAN BARUT (Adana) - Kaldıracağım, bunda bir şey yok.

ORHAN SÜMER (Adana) - Ya, koy oraya koy.

BAŞKAN - Onu indirmezseniz size disiplin cezası uygulamak zorundayım.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Ya, ne var onda, ne var onda?

AYHAN BARUT (Adana) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Efendim, lütfen... Lütfen... Yoksa bir daha uyarmayacağım, disiplin cezası uygulayacağım.

HALUK İPEK (Amasya) - Onun içine Başarır'ı sok, Başarır'ı! Başarır, onun içine kafanı sok!

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - İlkokul çocuklarına yaptırmıştınız, ilkokul çocuklarına! Bu mezarı ilkokul çocuklarına yaptırmadınız mı!

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Ya, koysana masaya, kim engel olacak ya, koy masaya!

BAŞKAN - Evet, Sayın Barut, lütfen buyurun.

CHP GRUBU ADINA AYHAN BARUT (Adana) - Sayın Başkan, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Ya, ne cezası...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Ceza verse ne olacak? Cezayla mı olacak bu işler?

AYHAN BARUT (Devamla) - Aslında, burada çok masumane bir eylemdi, amaç burada... Kötü bir şey yok; bu kadar korkacağınızı, tedirgin olacağınızı düşünmemiştim. (CHP sıralarından alkışlar)

HALUK İPEK (Amasya) - Bizde korku olmaz!

AYHAN BARUT (Devamla) - Değerli milletvekilleri, ey AKP iktidarı; milletin efendisi olan öpülesi çiftçilerimiz sizin sayenizde öldü!

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Allah rahmet eylesin!

AYHAN BARUT (Devamla) - Ne diyordunuz? "Yaparsa AKP yapar." Evet, yaptınız, çiftçiye öldürdünüz ve o tabuta da diri diri koydunuz; buyurun cenaze törenine! (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Ve yine ne diyordunuz? "Hayaldi, gerçek oldu." Evet, bu da gerçek oldu; çiftçinin ocağına incir ağacı diktiniz, çiftçinin anasını ağlattınız. Nedir bu sizin çiftçiden alıp veremediğiniz? Değerli arkadaşlar, çiftçi ekmezse, çiftçi üretmezse aç kalırız, aç; bunu bilin.

Değerli arkadaşlar, tüm dünyada tarım stratejik bir öneme sahiptir, korunmaya ve desteklenmeye muhtaç bir sektördür. Tüm dünyada tarım desteklenirken, maalesef, bizim ülkemizde destek yerine köstek olunmaktadır.

Şimdi, bu sözlerime başta Sayın Bakanımız, iktidar partisinin milletvekilleri itiraz edebilir, bu "Tarımı siyasete alet ediyorsunuz." diyebilir ama tarım siyasete alet edilecek bir konu değil, ben burada gerçekleri anlatıyorum. Her gün sahadayız, buyurun sizleri de sahaya bekleriz, sahadaki gerçekleri görelim. (CHP sıralarından alkışlar)

Gelin, o zaman bir de gerçekleri rakamlarla söyleyelim: 2006 yılında çıkarılan bir Tarım Kanunu var. Bu Tarım Kanunu'nun 21'inci maddesinde emredici bir hüküm bulunmaktadır, millî gelirin yüzde 1'inden aşağı olamaz tarım desteği ancak 2025 millî gelir tahmini 61,5 trilyon lira; öngörülecek destek yüzde 1'den 615 milyar lira olması gerekirken 135 milyar lira destek var bu bütçenin içerisinde yani yüzde 0,22'si, bütçenin de yüzde 0,91'ine geliyor. Allah aşkına, Allah'tan korkun, bu çiftçiye reva mıdır bu rakam değerli arkadaşlar? (CHP sıralarından alkışlar)

Şunu söylüyorsunuz: “Avrupa bizi kısıkanıyor.” Bir bakalım, kısıkanıyor mu Avrupa bizi? Avrupa Birliğinin kendi bütçesi 172 milyar euro ve bu bütçesinin yüzde 32'sini yani 55 milyar euroyu tarıma ayırmış. Kim kimi kısıkanıyor, buradan sizlerin takdir hakkına bırakıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; uzun yıllardır Türkiye'nin tarımda net bir şekilde ithalatçı olduğunu söylüyoruz, iktidar tarafı da “Hayır, ihracatçıyız.” diyor. Bakalım, burada da rakamlar nedir? AKP dönemi üretmek yerine ithalat sevdalısı olduğu için tahıllardan baklagillere, yağlı tohumlardan hayvanlara kadar her şeyi ithal eder hâle geliyoruz; buğdaydan narenciyeye, ayçiçeğinden pamuğa, büyükbaştan küçük hayvana hepsini ithal ediyoruz. Bunu biz söylemiyoruz, bunu TÜİK söylüyor. Örneğin, geçtiğimiz günlerde, Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı tarafından düzenlenen Kriz İletişimi Çalıştayı'na katılmıştı Sayın Bakanımız ve orada kronik yalanlar üzerine 10 madde sundu, listenin en başında da “Saman ve tarım bitti.” lafı vardı.

Buradan söylüyorum -elimde de burada belge- ilk saman ithalatı 2012'de yapıldı, beş yıl sonra, 2017'de tekrar yapıldı; dönemin Tarım Bakanı Bekir Pakdemirli, Sayın Bakanım, “10 bin ton saman ithalatı yaptık, ne var ki bunda?” dedi. Demek ki kim doğruları söylüyor, sizlerin takdirlerine bırakıyorum. Ne kadar ironik, değil mi? Bir de size ithalat, ihracatı vereyim. TÜİK düzenli olarak her ay dış ticaret verilerini açıklıyor. O verilerin içerisinde ISIC Revizyon 4 Sınıflandırılmasına göre tarım, ormancılık ve balıkçılık dış ticareti de açıklanıyor. Bu sınıflamada son yirmi iki yılda dış ticaretimize baktığımızda 66,3 milyar dolar ihracat var, 111,7 milyar dolar da ithalat yaptığımızı görüyoruz. Net bir şekilde 45,4 milyar dolar tarımda ithalatçıyız, dış açığımız var. Şimdi soruyorum, iktidara soruyorum, Sayın Bakana soruyorum: Ortada bu rakamlar, gerçekler dururken nasıl oluyor da ihracatçı bir ülke oluyoruz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Barut, lütfen tamamlayın.

AYHAN BARUT (Devamla) - Ben burada, bu kürsüde dosdoğruca söylüyorum: Evet, gıda ürünlerinde ihracatçıyız ancak ülkemizin ithal ettiği tarım ürünlerini burada işleyip, gıdaya çevirip daha sonra ihraç ettiğimiz zaman net bir şekilde tarımda ithalatçıyız. Ben bunu burada açıklıkla söylüyorum, lütfen siz de tarımda ithalatçı olduğumuz gerçeğinin altını çiziniz değerli arkadaşlar. (CHP sıralarından alkışlar) Ayrıca, bu rakam yine TÜİK ve ISIC rakamlarına göre.

Değerli arkadaşlar -atamalar konusunda- günlerdir burada toplantı olacağını bilen, bütçe olacağını bilen genç meslektaşlarımız, ziraat, gıda, veteriner hekim, ziraat teknikeri ve teknisyenler Tarım Bakanlığına atama bekliyorlar. Tarım Bakanlığı iki yılda bir alım yapıyor, çok yetersiz bir sayıda alıyor. Bu arkadaşlarımız yeterli sayıda sizlerden bir atama bekliyorlar Sayın Bakanım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AYHAN BARUT (Devamla) - Dolayısıyla bu bütçe yurttaşlara değil yandaşa bir bütçe. Bu bütçeye “hayır” diyorum. Bu bütçenin içerisinde tarım yok, üretici yok, çiftçi yok, memur yok; hiç kimse yok. (CHP sıralarından alkışlar)

Bütçeye hayır.

Hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Barut, teşekkür ediyorum.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan, bir şey söylemek istiyorum...

BAŞKAN - Diğer söz talebi Bursa Milletvekili Orhan Sarıbal'a ait.

Sayın Sarıbal, buyurun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkanım, gelsin Orhan Sarıbal da yani buna benzer bir sürü materyali getiriyorlar. Bundan neden...

BAŞKAN - Sayın Başkan, İç Tüzük açık, size de gösterdik.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - İç Tüzük açık ama bir sürü şey geliyor. Bundan niye rahatsız oluyorsunuz?

ALİ İNCİ (Sakarya) - Ne o ya, ne?

HALUK İPEK (Amasya) - Önüne CHP yaz.

BAŞKAN - Açık, İç Tüzük açık, tartışmaya mahal yok yani.

AYHAN BARUT (Adana) - Bir sürü evet... Bundan sonra hiçbir şey de girmesin Sayın Başkanım.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bundan niye rahatsız oluyorsunuz?

TEKİN BİNGÖL (Ankara) - Öyle bir hakkınız yok!

BAŞKAN - Ya, İç Tüzük'e uygun olmadığından, başka bir sebebi yok.

ALİ İNCİ (Sakarya) - O ne, ne o ya? Ayıp ya! Ne o ya?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - İç Tüzük'e uygun olmayan bir sürü şey geliyor.

ALİ İNCİ (Sakarya) - Ya, bu ne ya?

BAŞKAN - Zaten gösterdiniz, televizyonlar gösterdi, herkes gördü.

CAVİT ARI (Antalya) - Ekranlar göstermiyor Sayın Başkanım, ekranlar hiç göstermiyor Sayın Başkanım.

HALUK İPEK (Amasya) - Ya, önüne CHP yaz, CHP.

ALİ İNCİ (Sakarya) - Ambar mı, ne o ya?

AYHAN BARUT (Adana) - Bugüne kadar çeşit çeşit malzemelerle çıkıldı Sayın Bakanım. Tabut niye moralinizi bozdu?

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Tabut mu sizi rahatsız etti?

CAVİT ARI (Antalya) - Ekranlar hiç göstermiyor.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Başkanım...

BAŞKAN - Sayın Başarır, ama İç Tüzük'e aykırı olduğu için bizim tutumumuz ondandır. Bir yanlışlık yok.

Sayın Sarıbal, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ORHAN SARIBAL (Bursa) - Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; bu bütçe Mehmet Şimşek, Recep Tayyip Erdoğan bütçesidir ve Türkiye'ye kayyum olarak gelen, ne yazık ki Türkiye'yi teslim almış olan Mehmet Şimşek bu ülkenin canına okumaktadır ve sadece tarım değil bütün alanlarda maalesef büyük bir çöküşü ve o çöküşün bütün sorumluluğunu da halkın üzerine yılmaktadır.

Elbette tarımı konuşacağız ama tarımı konuşurken bu ülkedeki ceberut düzenin, bu ülkedeki bütün soygun, yağma, talan düzenini bugünlere getiren ve bugün bütün bunun bedelini halka ödeten yirmi iki yıllık AKP, son yedi yıllık Cumhurbaşkanlığı sistemini elbette sorgulayacağız.

Değerli arkadaşlarım, çok net söyleyelim, bu düzen zorba düzendir, baskıcı düzendir, haraç toplama düzenidir, yağma düzenidir. (CHP sıralarından alkışlar) 86 milyon insanın cebinden onun rızası olmadan sabahtan akşama kadar para toplayıp dolayısıyla onun karşılığı olan halkın bütçe hakkını hiçbir şekilde yerine getirmeyen, sadece topladığı parayı kendisi, yandaşları, bir grup ithalat lobicisiyle paylaşan bir yapıdır.

Tarımı konuşuyoruz değerli arkadaşlarım, ayrılan para ne kadar? 438 milyar. Ayrılması gereken ne kadar? 615 milyar. Ne olacak şimdi? Sadece destekleme için 615 milyar ayrılması gerekiyor. Niye ayırmıyorlar? Peki, tarıma ayırdıkları paranın yani destekleme amacıyla ayırdıkları paranın 135 milyarına karşılık faize ödenen ne kadardır? 1 trilyon 950 milyar. Kaç kat? 15 kat. Demek ki sorun para değil. Sorun, iktidarın halktan zorla, haraç mezat topladığı vergileri kendi yandaşlarına ve kendi tercihi doğrultusunda kullanmasıdır. Bunu çok net bir şekilde paylaşalım. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlarım, 135 milyar... Sayın Bakan, onun zaten 60 milyarını mazottan geri alacaksınız. Gübre, ilaç, tohum; nedir bu? Gerçekten sizin, hani size bakarak konuşuyorum ama sizin yetkinizin olmadığını biliyorum, Cumhurbaşkanının da etkisi yok, bu tamamen Mehmet Şimşek'in amacı ve kontrolü altında olan bir şey. Bu sene domatesçiye, bu sene biberçiye, bu sene karpuzcuya, bu sene fındıkçıya, fındıkçıya, çaycıya, bütün çiftçiye bizzat zulmü yaratan Mehmet Şimşek'tir çünkü aldığı ders öyledir. Çiftiyi batırarak gıda enflasyonunu düşürecek beyefendi. Altmış aydır Türkiye'de gıda enflasyonu düşmemiştir ve devam etmektedir.

Bir bakalım iktidara, birazdan Sayın Bakan gelecek "ihracat" diyecek, güzellemler yaparak örneklemeler verecek. Ben vereyim: 2002'den bugüne kadar çiftçinin borcu 330 kat artmış arkadaşlar; 2,4 milyardan 784 milyara çıkmış çiftçinin borcu. Peki, destekleriniz? Sadece 31 kat artmış. Farkı görüyorsunuz, değil mi arkadaşlar? (CHP sıralarından alkışlar)

Başka bir şey, değerli arkadaşlar, çok net, çok açık söyleyelim, ortada çok açık bir yağma ve talan var, ortada çiftçinin net ve açık bir teslimiyeti var, Türkiye tarımını öldürme, yok etme modeli var. Gıda fiyatlarını düşüreceğim diye Mehmet Şimşek sabahtan akşama kadar çiftçinin canına okumaktadır.

Başka temel bir sorunu paylaşalım. Yine gelecek Bakan, diyecek ki: "Avrupa'da tarımsal hasılda 1'inciyiz, dünyada 9'uncuyuz."

LÜTFİ BAYRAKTAR (Sakarya) - Öyleyiz ama.

ORHAN SARIBAL (Devamlı) - E, güzel. Soruyorum o zaman: Onu örnek olarak gösteriyorsun da çiftçinin gelirini, millî gelirden aldığı payı konuşalım. Almanya'da bir çiftçinin millî gelirden aldığı pay 45 bin dolar, Fransa'da 26 bin dolar, İspanya'da 17 bin dolar, Türkiye'de 4 bin dolar, sadece 4 bin dolar yani açlık parası bile değil. Şimdi, böyle baktığınızda işlerine geldiği gibi rakamlarla oynayabiliyorlar.

İthalat mı? Evet arkadaşlar, söyleyeyim: Bu ülke, Türkiye Cumhuriyeti devleti yirmi iki yılda 18 milyon ton pamuk alıp 32 milyar dolar ödüyorsa sizin buna verebileceğiniz bir cevap yok. Buna karşılık, o pamuğu Amerika'dan, Brezilya'dan, Yunanistan'dan bu ülkeye getiriyorsanız işte en büyük hainlik budur, en büyük vatan hainliğidir bu! (CHP sıralarından alkışlar) Bundan daha büyük vatan hainliği olamaz; bunu çok net bir şekilde paylaşalım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Sarıbal, lütfen tamamlayın.

ORHAN SARIBAL (Devamla) - Yine, aynı şekilde, gübre meselesi, değerli arkadaşlar, ya, bu Cengiz ne kıymetli adammış, tarımda en büyük girdi gübre değil mi? Şu anda Türkiye'nin bütün fosfor kaynakları Cengize verildi. Cengiz istediği gibi 86 milyon bu halka bedel ödetiyor ve çiftçiyi de sürüm sürüm süründürüp üzerinden istediği gibi kâr ediyor. Hiç mi utanmıyorsunuz ya! Hiç mi vicdanınız sızlamıyor sizin değerli arkadaşlar ya, olacak iş mi bu! (CHP sıralarından alkışlar)

Ve değerli arkadaşlar, zorba yönetimler, zorba iktidarlar şunu yaparlar: Önce yağmalarlar, çalarlar, hırsızlık ederler, ondan sonra o ahlaksızlıklarını topluma dayatır, toplumu da ahlaksız hâle getirirler ve toplumun üstünden, kimlikleri üzerinden, inançları üzerinden, yaşam biçimleri üzerinden, duyguları üzerinden, inançları üzerinden siyaset yapar ve bu da yetmezse vesayet düzenini kurar, orduyu, emniyeti, yargıyı vesayet aracı kullanıp halka korku, baskı, tehdit uygularlar. Korkmuyoruz da tehditlerinize de alışmıyoruz. (CHP sıralarından alkışlar) Bu bozuk düzeni yıkana kadar mücadele edeceğiz. Yaşasın dayanışma, yaşasın birlikte mücadele!

Saygılarımla. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Sarıbal, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu'ya ait.

Sayın Gündoğdu, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA VECDİ GÜNDOĞDU (Kırklareli) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; köylü, toprağımıza sahip çıkan, kör karanlıkta alın terini toprağa damlatan, soframızın bereketi, sağlıklı nesillerin güvencesi ve eli öpülesi kıymetlimizdir. Yirmi iki yılda 6 bakan gitti, şu anda 7'ncisi görev başında. Her bütçede de bakanların hikâye hedeflerini dinlemeye devam ettik ve hâlâ da devam ediyoruz. Temel hedef, tarımsal kalkınma ile tüketicinin ucuz ve sağlıklı beslenmesi, üreticinin, çiftçinin ise zenginleşmesiydi. Yirmi iki yılın sonunda ne oldu? Çiftçi sayısı 3 milyondan 2 milyona düştü, gayrisafı millî hasıla içerisinde tarımın payı yüzde 10'dan yüzde 5'lere geriledi. Nüfus yüzde 30 artarken tarımın istihdamdaki payı yüzde 35'lerden yüzde 14'lere düştü. AKP'yle birlikte ilk kez Kurban Bayramı'nda kurbanlık hayvan ithal edildi. İlk kez başka bir ülkede tarım arazisi kiralandı; etimizi, otumuzu, buğdayımızı, samanımızı yabancından alır hâle geldik. Yerli malını bitirdiniz, elin malına mahkûm ettiniz. Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütüne göre kasımda dünya gıda fiyatları yıllık yüzde 5,7 artarken ülkemizdeyse tam yüzde 48,57 arttı. 2002 yılında çiftçi borçlarının millî gelire oranı yüzde 7 iken şu anda yüzde 48'lere çıktı. Bu yıl TMO ekmeklik buğdayın taban fiyatını sadece yüzde 12 artırarak 8 lira 25 kuruştan 9 lira 25 kuruşa çıkardı. Arpa ise yüzde 3,5 artışla 7 lira 50 kuruş oldu. Mazot yüzde 110, gübre yüzde 35 artmış, girdi maliyetleri 2'ye katlanmışken buğdaya sadece yüzde 12 zam vermek hangi vicdana sığar Sayın Bakan, bunu size soruyorum; hangi vicdana sığar? (CHP sıralarından alkışlar) Geçen yıl 1 kilo buğday satıp 1 tane ekmek alıyorduk, şimdi 1 kilo buğday satıp 1 bardak çay içemiyoruz. Geçen yıl 1 ton buğday 375 litre mazot alırdı, şimdi 1 ton buğday 225 litre mazot alıyor. Çiftçinin 150 litre mazotunu çaldınız Sayın Bakan, çiftçinin 150 litre mazotunu çaldınız. (CHP sıralarından alkışlar)

Yirmi iki yılın sonunda tarımsal kalkınmayı başaramadınız, halkımızı ucuz gıdaya ulaştıramadınız, çiftçimizi zenginleştiremediniz. Yirmi iki yılda bunları beceremeyenlerin, kusura bakmayın ama o koltuklarda oturmaya hakkı yoktur; yoktur yani. (CHP sıralarından alkışlar)

HALUK İPEK (Amasya) - Ona millet karar verir.

VECDİ GÜNDOĞDU (Devamla) - Millet karar vermiyor, Sayın Cumhurbaşkanınız karar veriyor.

HALUK İPEK (Amasya) - Ona millet karar veriyor.

VECDİ GÜNDOĞDU (Devamla) - Bir kişinin iki dudağı arasında kalmışsınız, anca oralarda oturup laf atıyorsunuz.

LÜTFİ BAYRAKTAR (Sakarya) - O “bir kişi”yi millet seçiyor, millet.

VECDİ GÜNDOĞDU (Devamla) - Toplulaştırma yapıyorsunuz, bu toplulaştırmada küçük arazi sahipleri mağdur, büyük arazi sahibine rant elde ettiriyorsunuz. Kırklareli’nde, Lüleburgaz’da, Pehlivan köy’de, Pınarhisar’da, Babaeski’de yapılan toplulaştırmalarda arazi sahiplerinin tarlaları küçülmüş, değerini kaybetmiş, ekilmez hâle getirilmiştir. Bu da yetmezmiş gibi, iki yıl üst üste ekilmeyen yatırım arazilerinin kiraya verilmesine ilişkin bir de yönetmelik çıkardınız. Çiftçiye toprağı ekemez hâle getirip sonra da ekemedi diye toprağını rızası dışında elinden almak ne adildir ne de vicdanidir.

Sayın Bakan su kıtlığına işaret ediyor, diyor ki: “Ülkemiz su stresi altında.” Diyor, diyor ama Kırklareli’deki eşsiz coğrafyada Istrancalar’da, Kaz Dağları’nda, Akbelen’de doğayla inatlaşıyor, su kaynaklarını da kurutuyor.

Yine, Sayın Bakan diyor ki: “Ormanlar ekonomik, ekolojik, sosyokültürel faydalar sunan doğal bir kaynaktır.” Diyor ama Bakanlığın verdiği izinlerle vahşi madencilik yapılıyor, ormanların kalbine de hançer sokuluyor; sonra da dikilen fidan sayısıyla övünüyor.

Sayın milletvekilleri, artık dengeli ve düzenli beslenmeyi konuşamıyoruz bile. Sorun artık açlık-tokluk sorunu hâline geldi. Sorun, değişen iklim koşullarında gıda güvenliği sorunudur. Toprak sürülmeden, çiftçinin yüzü gülmeden, inanın, memleketin yüzü de gülmez.

Bir sonraki bütçede emin olun ki sizler yoksunuz.

EJDER AÇIKKAPI (Elazığ) - Hayırdır, nereye gidiyoruz?

VECDİ GÜNDOĞDU (Devamla) - Bir sonraki bütçede Cumhuriyet Halk Partisi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ İNCİ (Sakarya) - Böyle keseriz işte sesi.

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın.

VECDİ GÜNDOĞDU (Devamla) - Merak etmeyin, o sesi kıstıramayacaksınız. (CHP sıralarından alkışlar) Siz nasıl bir yetki aldıysanız Cumhuriyet Halk Partisi de burada o yetkiyi alır.

EJDER AÇIKKAPI (Elazığ) - Çok beklersiniz! Hayal kurmak da güzel bir şey. Çok güzel hayalleriniz var ama gerçekler başka.

VECDİ GÜNDOĞDU (Devamla) - Ben sizin etrafınızda, sizin isteğiniz doğrultusunda Sayın Bakanı istifaya davet ettim. Bir kez daha tekrar ediyorum: Sayın Bakanınızı alın da, biz de kurtulalım, siz de kurtulun ama en önemlisi, köylü kurtulsun.

EJDER AÇIKKAPI (Elazığ) - Biz memnunuz, memnun.

VECDİ GÜNDOĞDU (Devamla) - Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Biz Bakanımızdan memnunuz, biz Bakanımızdan memnunuz.

BAŞKAN - Sayın Gündoğdu, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi Mersin Milletvekili Hasan Ufuk Çakır’a ait.

Sayın Çakır, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA HASAN UFUK ÇAKIR (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, televizyonları başında izleyen sevgili yurttaşlarımız, değerli Mersinli hemşehrilerim; 1970 yılında İskenderun Demir Çelik Fabrikasının temeli atıldı, bu fabrikayı Ruslar yaptırdı. Biz bu parayı nasıl ödedik? Biz bu parayı narenciyeyle ödedik, narenciye verdik Ruslara yani narenciye veriyorduk, gidip Ziraat Bankasından paramızı alıyorduk. Şimdi, kimyasal ilacı getiriyoruz, ihraç ediyoruz malı fakat gönderdiğimiz zaman obanın adamı diyor ki bize: “Yahu, senin malını almıyorum.” Neden? “Üzerinde kimyasal var.” diyor. Ya, bize bu kimyasalı, bu ilacı satan kim? Yurt dışından. Peki, Sayın Bakan, yurt dışından gelen bu ilacı neden kontrol etmiyorsunuz? Bu, in midir, cin midir; neyin nesidir? Bizim domates, bizim Rusya’ya gönderdiğimiz limon zaten para etmiyor; neden geri gönderiliyor? Buna nasıl izin veriyorsunuz? “Bu ilacı hangi adamlar ithal ediyor da yolunu buluyor, para kazanıyor?” diye sormuyor musunuz? (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

Şimdi, gelelim... Limonun en kalitelisi “Aydın” adını verdiğimiz dikenli limon, öbür ismi de Eureka’dır; çok kaliteli bir limondur. Kaç lira biliyor musunuz? 6 lira, 7 lira. Bakın, şu anda ağacın başında kaldı. Yevmiyeciye “Kes.” diyeceğim dibine düşün, ağaç uyansın diye. Ağaç niye uyanmaz? Ağaç şimdi uyuyor, yeni sene gene mal verecek; ne yapsın? Çiftçinin karnını yarmışlar, her sene “yeni sene” çıkmış.

Şimdi, en iyi portakal kaç lira? 6 lira. Greyfurt kaç lira? 7 lira. “W. Murcott” dediğimiz, İngiltere’ye gönderdiğimiz çok güzel bir mandalina var, bir tek o ne? 15 lira. Şimdi, gübrenin 25 kilogram olan en kalitelisidir. Emin olun, 1 milyon 200, 1,5 milyon arasındır. Zaten çiftçinin yüzde 80’i de artık tarlasına, tarımına gübre kullanmıyor, buna imkânı yok. Amonyumun 50 kiloluk fiyatı 800-900 lira olmuş, yağlı ilaç -60 kiloluk- 1 milyon 800 olmuş. Düşünebiliyor musunuz 5-6 defa ilaç verdiğini bu adamın? Yani buradan yevmiyesi 1.250’ye, 1.500’e adam bulamıyoruz.

Şimdi, bir de Sayın Bakanım, Mersin’imizin Mut ilçesinin dağ köyünde yaşayan Muhammet’in, Yörük Muhammet’in size selamı var. Selamı da şu: “Sayın Bakanım, bizim suçumuz neci?” diyor. “Bizim Brezilya’yla, Uruguay’la işimiz neci?” diyor. “Brezilya’dan, Uruguay’dan eti getiriyon bu yanna, zaten bizim mal, et para etmiyor, süt para etmiyor.” Sütün kilosu 11 lira. Zaten 18 liranın altına kilosunu satarsan geçmiş ola o yörük Muhammet’e. Yörük Muhammet’e söz verdiğim için bunu size söylüyorum ama İç Tüzük’e göre aykırıymış, yoksa video gönderdi, onu konuşturacaktım size. (CHP sıralarından alkışlar)

Dünyada üreterek zarar eden tek çiftçi Türk çiftçisidir; hem üretiyor hem zarar ediyor. (CHP sıralarından alkışlar) Evet, Gülnar’ın Örtülü köyünden selam getirdim, Süleyman emmiden. Süleyman emmi Gülnar’ın Örtülü köyünün muhtarı. Buranın ağaçları 25 yaşında zeytin ağaçları. Ya, kesiliyor... Yirmi beş senedir bu orman memuru ni yandaydı da, ne taraftaydı? “Ni yanda” demek “ne tarafta” demek. Ben Yörük çocuğuyum. Bunu niye kesmedin de büyürken bakmadın da bu adam 25 yaşına kadar bunu büyüttü, “Kes zeytini.” diyorsun. Yahu, niye kessin? Ekonomiye katkısı var. Aynı zamanda, Gülnar Örtülü Sulama Kooperatifi Başkanı Hüseyin’in de selamı var. Bunlar size göre basit olabilir ama bunlar deve dişi gibi adamlardır. (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, 55 yaşındaki limon ağacı kesiliyor, 80 yaşındaki Hatice Bacı’nın, Ayşe Nine’nin ellerine kelepçeyi vuruyorsunuz, götürüyorsunuz savcının önüne. “Ne yapayım.” diyorsun, atıyorsun onu içeri. Yahu, bu adamın ağacı elli beş senedir burada, “Orman vasfını yitirdi.” diyorsun. Bu adama bu işin çözümünü bulsana, versene bunu adama geri. Ne ister bu adam, eli nasırlı, ayağı tabak olmuş, kafası güneşin altında yanmış, temmuzun sıcakını yemiş adamlar bunlar; alın terinden, göz nurundan başka bir şey bilmezler. Bunları konuşmazsan, bunları konuşmayan bir milletvekili varsa sen onu gönder memleketine.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Çakır, lütfen tamamlayın.

HASAN UFUK ÇAKIR (Devamla) - Toroslar'da, Çağlarca'da -yani öteki adı Sunturas- kivi üreticisine de aynısını yapıyorsunuz, "Kesin kiviye." diyorsunuz. Tarım ve Orman Bakanına söylüyorum: Lütfen, artık buna dikkat edin. Ya, bu işi kaldırın ya, neci bu ya! Buna bir çare bulun.

Akdeniz sineği... Sizi Sarılar köyünden aradım ben. "Ya, tuzak verin." "Vermem, 250 lira." diyorsun. "Ya, bu parayı nereden... Uçakla ilaçla." "O da olmaz." Peki, ne yapacağız Sayın Bakanım biz? Ölsün mü bu millet? Zaten muzcunun, Anamurlunun hâli perişan, ona hiç gelmiyorum. Öte yandan, atanamayan ziraat mühendislerini size havale ediyorum. Öte yandan da Erdemli'nin Karacaoğlan Göleti ile Kayrakkeşli'nin barajının neden, niye olmadığını; Erçel'in göletine niye bir şey vermediğinizi buradan Mersinlilere şikâyet ediyorum.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Çakır, teşekkür ediyorum.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına son söz talebi Sinop Milletvekili Barış Karadeniz'e ait.

Sayın Karadeniz, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA BARIŞ KARADENİZ (Sinop) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tarım ve Orman Bakanlığı bütçesi üzerine söz almış bulunmaktayım.

Bugün denizcilerimizi, her zaman olduğu gibi balıkçılarımızı, üreticilerimizi, dalgıçlarımızı konuşacağız. Türkiye'de bugüne kadar hep anlattık, sorunları anlattık, sorunlarla ilgili burada önerilerimizi anlattık ama bugün biraz da tarihinden bahsedeceğim.

Ülkemizin yüz ölçümü, sınırlarımızın uzunluğu 11.086 kilometre. Bunun yüzde 75,7'si deniz sınırı, 8.333 kilometre; kara ise 2.753 kilometre yani Türkiye sınırlarımızın yüzde 24'ü deniz haricindeki bir sınırdır. "Mavi vatan" dediğimiz denizler Türkiye'de 462 milyon kilometrekare alana sahip, kara ise 784 milyon kilometrekare yani ülkemiz bir deniz ülkesi, ne kadar görmesek de bir deniz ülkesi.

Devlet denizleşmeden halk denizcileşmez. Devlet ve millet el ele hedefi deniz tutmak zorundayız. Bana göre deniz, bacasız bir sanayidir. (CHP sıralarından alkışlar)

Türk denizcisinin başaramayacağı hiçbir şey yoktur arkadaşlar. (CHP sıralarından alkışlar) Gazi Mustafa Kemal Atatürk "Denizciliği Türk'ün büyük ulusal ülküsü olarak düşünmeli ve onu kısa zamanda başarmalıyız." demiştir ve buna istinaden bir bakanlık kurmuştur. Peygamber Efendimiz de hadisîşerifinde "Bir devlet neyin üzerindedir?" sorusuna "Kılıç ve kalemin üzerindedir. Devletin devamı asker kuvvetine, ilim ve adalete bağlıdır. Dünya ise öküz ve balığın üstündedir." der. Burada "öküz" derken ziraattan, topraktan, "balık" derken de denizden, dünyanın geleceğinde ne kadar önemli olduğundan bahsetmiştir.

Bu vesileyle şunu söyleyeyim: 22 Kasım 1924 tarihinde, Bahriye Vekâleti adında bir bakanlık kuruldu; bunun adı Denizcilik Bakanlığı. O süre zarfında, 1936 yılında ise Balıkçılık Şûrası toplandı ve çok önemli hizmetler bu dönemde başlamış oldu. 1 Ekim 1952 tarihinde -bu kürsüden her zaman söylediğim- Et ve Balık Kurumu Genel Müdürlüğü kuruldu, ta ki 2013 yılına kadar. O günden sonra, 2013 yılında Et ve Süt Kurumuna dönüştürüldü. 2011 yılında, hatırlarsınız, bu ülkede Ulaştırma Bakanlığı vardı, Ulaştırma Bakanlığı "Denizcilik, Haberleşme ve Ulaştırma" olarak değiştirildi; çok mutlu olmuştum ama yıllar geçti, 2018 yılında 703 no.lu Kanun Hükmünde Kararname'yle ne "deniz"i kaldı ne "haberleşme"si, sadece "Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı"na dönüştü. 2013 yılında Et ve Balık

Kurumundan “balık”ı çıkardınız, 2018 yılında da Ulaştırma ve Denizcilikten “deniz”i çıkardınız. Ya, bu balığa, denize düşmanlığınız ne, vallahi bir anlayamadım gitti. (CHP sıralarından alkışlar) Deniz balık demek, deniz ulaşım demek, deniz turizm demek, deniz sanayi demek, donanma demek; her şey demek aslında. Bir ülke, cihan ülkeleriyle üst seviyeye çıkmak istiyorsa denizin her şeyini kullanmak zorunda.

Size kısa bir örnek vereceğim. Süre çok kısa, maalesef yetiştiremiyoruz. Türkiye’deki, son yıllardaki denizcilik anlayışını söyleyeyim: Çad Hükûmetiyle burada uluslararası bir anlaşma yapıldı, orada donanmamızla ilgili seferler ve liman ziyaretleri... Be kardeşim, Çad’da deniz yok ki neyin anlaşmasını yaptınız? (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Aynı şekilde, Zambiya’yla, limanları karşılıklı gezme anlaşması yapıldı burada 2022 yılında arkadaşlar ama Zambiya’da da deniz yok. (CHP sıralarından alkışlar) Yani nasıl oluyor bu işler, vallahi anlamış değilim. Somali, geçen gün birleştirdiğimiz, hangi ülkeyle...

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Etiyopya.

BARIŞ KARADENİZ (Devamla) - Etiyopya’yla birleştirdiğimiz ülke Somali’de bakanlık var, bakanlık; Balıkçılık ve Denizcilik Bakanlığı var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Karadeniz, lütfen tamamlayın.

BARIŞ KARADENİZ (Devamla) - Benim az önce 8.333 kilometre dediğim alan, onlarda 2 bin kilometrelik bir alanda biz ithalat yapmışız, ihracat yapmamız gerekirken. Dünyada bir sürü balıkçılık ve denizcilik bakanlığı olan ülke var, bizim ülkede yok. Sadece Genel Müdürlüğün 300 milyon bütçesiyle maalesef yürümüyor bu iş.

Sayın Bakanımıza da teşekkür ederim. Şurada Komisyonla ilgili bir çalışma yaptık, ülkede balıkçılık ve su ürünleriyle ilgili araştırma yaptık. Balıkçılarımız merak etmesin; 361 sayfa, tek kelimesine, harfine, virgülüne kadar okuyoruz ki onlara yanlış bir şey yapmayalım. Burada Komisyonla bütün partilerden arkadaşlarımız var; Ertuğrul Bey var, Nejla Hanım var. Burada, arkadaşlarımızla, hepsiyle beraber balıkçılarımızla çarşamba günü güzel bir şekilde bir toplantı yapacağız.

Biz, Cumhuriyet Halk Partisi olarak bu ülkede balıkçılık, denizcilik ve su ürünleri bakanlığını kuracağımıza söz veriyoruz. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BARIŞ KARADENİZ (Devamla) - Sayın Başkanım, bir dakika daha alabilir miyim?

CAVİT ARI (Antalya) - Balıkçılık konusu çok önemli Sayın Başkan.

VEHBİ KOÇ (Trabzon) - Mikrofondan devam et, cümleyi bitir, devam et.

BARIŞ KARADENİZ (Devamla) - Sayın Vehbi Koç abimiz de burada, o da çok... Balıkçılık bakanlığının, denizcilik bakanlığının kurulmasını istiyor musun abi?

VEHBİ KOÇ (Trabzon) - İstiyorum.

BARIŞ KARADENİZ (Devamla) - AK PARTİ’li milletvekili de istedi, o zaman sorun ne? Hep beraber kuracağız.

HALUK İPEK (Amasya) - Kuracağız arkadaşlar.

BARIŞ KARADENİZ (Devamla) - Yapacağımız tek bir iş var arkadaşlar, denizlerimizi korumak zorundayız. Bu, millî bir meseledir. Hiçbir siyasi parti ayrımı yapmadan biz bu bakanlığı bu ülkede kurmazsak geleceğimizi mahvederiz.

VEHBİ KOÇ (Trabzon) - Eyvallah, teşekkür ediyoruz.

BARIŞ KARADENİZ (Devamla) - Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Karadeniz.

Değerli milletvekilleri, Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun söz talepleri karşılanmıştır.

Şimdi birleşime otuz dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.49

BEŞİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 18.33****BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ****KÂTİP ÜYELER: Asu KAYA (Osmaniye), Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin)**

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 34'üncü Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Şimdi kaldığımız yerden görüşmeleri sürdürüyoruz.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubunun söz taleplerini karşılayacağım.

İlk söz talebi Adıyaman Milletvekili Resul Kurt'a ait.

Sayın Kurt, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA RESUL KURT (Adıyaman) - Sayın Başkanım, 2025 yılı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığımızın bütçesi hakkında AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle, Genel Kurulumuzu, ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi ve kıymetli Adıyamanlı hemşehrilerimizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, sağlık, sosyal güvenlik, ekonomik ve toplumsal açıdan büyük bir öneme sahip olup sosyal güvenlik beşikten mezara kadar her bireyin en temel anayasal hakkıdır. Sigortalıların tamamı sosyal sigorta işlemlerine dâhil olup emeklilik, sağlık hizmetleri ve işsizlik sigortası gibi temel haklardan faydalanabilmektedir. Türkiye'de nüfusun yaşlanması, iş gücü piyasasında genç nüfusun azalması ve buna bağlı olarak çalışan sayısının düşmesiyle birlikte emekli sayısının artması sistemi mali açıdan sürdürülebilirlik noktasında zorlamaktadır. 2002 yılında 6,6 milyon olan emekli sayısı, 2024 Haziran ayı itibarıyla 16,4 milyona ulaşmıştır. 2024 yılında emekli aylıklarına yapılan artışların öngörülenin üzerinde gerçekleşmesi, asgari aylıklara ve bayram ikramiyelerine yapılan artışlar, EYT uygulamasına bağlı olarak ödenen emekli aylıkları, emeklilik ve bayram ikramiyeleri ve öngörülemeyen sağlık harcamalarındaki artışlar SGK giderlerinde önemli bir artışa yol açmıştır. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, SGK ve İŞKUR'un temel hedefleri işsizliğin azaltılması, tam istihdamın sağlanması, iş barışının korunması, sendikal hakların ve kazanımların güçlendirilmesi ve sosyal güvenlik sistemimizin sürdürülebilir olması olmuştur. SGK, vatandaş odaklı hizmet vermeye çalışan, sağlık, sigorta, kayıtlı istihdamın teşviki, emeklilik ve teknoloji gibi birçok alanda yenilikçi ve örnek bir kurum olarak sorumluluklarının bilinciyle hizmetlerini yerine getirmektedir. Kayıt dışı istihdamla daha etkin mücadele edilebilmesi hem çalışanların hem de bu anlamda toplumun önemli bir avantajını sağlamaktadır. Sosyal güvenliğin mali açıdan iyileştirilebilmesi özellikle kayıt dışı istihdamla etkin bir mücadeleye de bağlıdır. Hâlihazırda çalışma hayatının denetimi bakanlık iş müfettişleri, SGK müfettişleri ve SGK denetmenleri tarafından yürütülmektedir. Dijital dönüşüm kapsamında işverenlere, sigortalılara ve emeklilere sunulan birçok hizmet e-devlet platformuna taşınarak büyük kolaylıklar sağlanmıştır. Kadınların istihdama katılımını sağlamak için birçok teşvik ve destek hayata geçirilmiştir. İş gücüne katılım oranı erkeklerde yüzde 71,2; kadınlarda yüzde 36 olarak hesaplanmıştır. Kadınların iş gücüne katılım oranının yüzde 40'lı seviyelere çıkarılması büyük önem taşımaktadır.

Vatandaşlarının neredeyse tamamını genel sağlık sigortası kapsamına alan büyük bir ülkeyiz. Sayın Cumhurbaşkanımızın talimatıyla Tip 1 diyabet hastaları için sensörlü cilt altı glikoz izleme cihazlarının SGK tarafından geri ödeme kapsamına alınmış olması diyabetle mücadele eden binlerce vatandaşımızın ve ailelerinin hayatını kolaylaştırmıştır.

İşsizlikle mücadele ve istihdam artışında önemli katkıları olan İŞKUR aracılığıyla 2002'den 2024 yılı Eylül ayına kadar toplam 14 milyon 619 bin kişi işe yerleştirilmiş, aynı dönemde toplam 4 milyon 835 bin kişiye de mesleki eğitim verilmiştir. Hâlen 81 ilde 101 birimde devam eden İş Kulüpleri Projesi'yle iş gücü piyasasında dezavantajlı konumda bulunan kadınlar, engelliler, gençler, Roman vatandaşlar, uzun süreli işsizler, madde bağımlıları, sosyal yardım yararlanıcıları gibi özel politika gerektiren kişilere iş arama motivasyonu ve yöntem desteği verilmesi, en kısa zamanda mümkün olan en iyi işe girmeleri sağlanmaya çalışılmaktadır.

Sayın Bakanım, bu vesileyle, seçim bölgem, memleketim olan, 6 Şubat depremlerinde büyük yara alan Adıyaman'da çok sayıda yıkılan binalarla beraber, şehrimizdeki hem SGK binamız ağır hasar alarak yıkılmış hem de İŞKUR binamız orta hasarlı olarak akıbetini beklemektedir. Adıyaman'da depremden dolayı büyük hasar gören hem SGK İl Müdürlüğümüzün hem de Çalışma ve İş Kurumu Müdürlüklerimizin ivedilikle bir an önce binalarına taşınması büyük önem taşımaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kurt, lütfen tamamlayın.

RESUL KURT (Devamla) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

İşveren, sigortalı ve emeklilerimizin, mali müşavirlerimizin sağlıklı hizmet almaları için binalarımızın bir an önce tamamlanması büyük önem arz etmektedir.

2025 bütçesiyle birlikte önümüzdeki dönemde de Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Türkiye Yüzyılı vizyonu ile ortaya koyacağı çalışmalarla doğru adımlar atılmaya devam edilecektir. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde attığımız adımlarla vatandaş odaklı, mali disiplin içinde ve sürdürülebilir bir sosyal güvenlik sistemi inşa ettiğimiz gibi, sistemimizi güçlendirmek ve ülkemizi daha güçlü yarınlara taşımak için çalışmaya devam ediyoruz.

Sözlerime son verirken 2025 yılı Bakanlık bütçesinin hayırlı olmasını diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Kurt, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi Bingöl Milletvekili Zeki Korkutata'ya ait.

Sayın Korkutata, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ZEKİ KORKUTATA (Bingöl) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bütçesi üzerine AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bugün AK PARTİ hükümetleri olarak istihdam politikalarımızın ülkemize kattığı değerleri sizlerle paylaşmak istiyorum. Türkiye'nin ekonomik kalkınmasının temel taşlarından biri olan istihdam alanında attığımız adımlar, vatandaşlarımızın refahını artırırken ülkemizin geleceğine güçlü bir zemin hazırlamaktadır. Son yirmi yılda istihdam odaklı politikalarımızla milyonlarca vatandaşımızın hayatına dokunduk. Türkiye genelinde istihdam sayısını 21 milyondan 33 milyona çıkardık, 12 milyon ilave istihdam sağladık. İstihdam oranı da yüzde 42'den yüzde 49,9'a çıkarak istikrarlı bir şekilde yükselmeye devam etmektedir. Bu oran erkeklerde yüzde 67,4, kadınlarda ise yüzde 32,8 olarak gerçekleşmiştir. Bu rakamlar, kadınlarımızın iş gücüne katılımındaki artışın toplumsal kalkınma için ne kadar kritik

olduğunu bir kez daha göstermektedir. Genç nüfustaki işsizlik oranı -mevsimsel etkilerden arındırılmış verilere göre- bir önceki aya göre 0,3 puanlık bir düşüşle yüzde 16,6 seviyesine gerilemiştir. Bu oran, gençlerimize sunduğumuz fırsatların etkisini ortaya koymaktadır.

İŞKUR'un katkılarıyla iş gücü piyasamız güçlenmeye devam ediyor. Eylül ayında işverenlerden alınan açık iş sayısı 215.986 iken ekim ayında bu rakam yüzde 2,9 artışla 222.341'e ulaşmıştır. Bu, işverenlerimizin taleplerinin artmasının ekonomimizin dinamizmini koruduğunun önemli bir göstergesidir. 2002'den bugüne kadar İŞKUR aracılığıyla 14,5 milyon vatandaşımız iş sahibi olmuştur. İŞKUR sadece bir istihdam aracı değil aynı zamanda iş gücünün niteliğini artıran önemli bir kurumdur. Düzenlenen mesleki eğitim kursları ve işbaşı eğitim programları sayesinde 4,8 milyon vatandaşımıza meslek kazandırılmıştır. İş gücümüz işverenlerimizin ihtiyaç duyduğu niteliklerle donatılarak ekonomimize katkı sağlamaktadır.

Kadın istihdamını artırmak için bu yılbaşında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığında hayata geçirilen, başarılı projelerden olan İş Pozitif Kadın İstihdam Programı kapsamında 750 bin kadının işe yerleşmesine aracılık edilmiştir. Kadınlarımız için sunduğumuz girişimcilik destekleri, teşvikler ve hibelerle sadece iş gücüne katılım oranını artırmakla kalmadık, aynı zamanda toplumsal kalkınma konusunda da önemli adımlar attık. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Kadınlarımızın iş gücüne katılım oranı 2002'de yüzde 27,8'den bugün yüzde 37,4'e ulaşmıştır. Bu oran, geçmişle kıyaslandığında büyük bir başarıdır ve kadınlarımızın ekonomide daha güçlü bir şekilde yer aldığını göstermektedir. İş gücü bir önceki aya göre 219 bin kişi artarak 36 milyon 146 bin kişiye ulaşmıştır, iş gücüne katılma oranı da 0,3 puan artarak yüzde 54,7 seviyesine çıkmıştır. Bu rakamlar, ekonomimizin sürdürülebilir büyümesinin temelini oluşturan iş gücü potansiyelini tarihimizin en iyi seviyesinde değerlendirdiğimizi göstermektedir.

Toplum yararına programlar sayesinde istihdamda zorluk çeken kesimlere iş fırsatları sunduk ve iş gücü piyasasına katılım oranını artırdık. Bu programlarla 2007'den bu yana 3 milyon vatandaşımıza iş tecrübesi kazandırdık. Bugüne kadar elde ettiğimiz başarılar, geleceğe dair hedeflerimiz için güçlü bir motivasyon kaynağıdır. 2025 yılı itibarıyla istihdamı 34 milyonun üzerine çıkararak işsizlik oranlarını kalıcı olarak tek haneli seviyelerde sürdürmeyi amaçlıyoruz. Kadınlarımız, gençlerimiz ve engelli vatandaşlarımız için daha fazla fırsat yaratacak yeni projelerle ekonomimizi daha kapsayıcı bir yapıya dönüştüreceğiz. Dijitalleşme ve yeşil dönüşüm süreçlerinde iş gücümüzü geleceğe hazırlayarak Türkiye'yi daha güçlü bir ekonomik yapıya kavuşturacağız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, 2025 yılı bütçesi sadece bugünü değil geleceği şekillendirecek bir vizyonun ürünüdür. Önümüzdeki dönemde esnek çalışma modelleri gibi yeni çalışma biçimlerine uyum sağlamak, özel sektöre iş birliğini güçlendirerek istihdam kapasitesini artırmak, sosyal güvenlik sistemimizi daha kapsayıcı hâle getirmek için çalışacağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ZEKİ KORKUTATA (Devamla) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Sayın Korkutata, lütfen tamamlayın.

ZEKİ KORKUTATA (Devamla) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Milletimizin bize olan güveni ve AK PARTİ hükümetlerinin kararlılığıyla Türkiye'yi daha büyük hedeflere taşımak için var gücümüzle çalışmaya devam edeceğimizi vurgulamak istiyorum.

Değerli milletvekilleri, AK PARTİ olarak bugüne kadar sosyal güvenlikten çalışma hayatına, iş sağlığından istihdama kadar her alanda büyük reformlara imza attık. 2025 yılı bütçemiz bu başarıların üzerine yenilerini eklemek için hazırlanmıştır.

Bütçemizin ülkemize, milletimize ve tüm çalışanlarımıza hayırlı olmasını diliyorum ve emeği geçen bütün herkese saygılarımı sunuyorum.

Sağ olun, var olun. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Korkutata.

Diğer söz talebi Konya Milletvekili Latif Selvi'ye ait.

Sayın Selvi, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA LATİF SELVİ (Konya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının ilgili kuruluşu olan Mesleki Yeterlilik Kurumunun bütçesi üzerine söz almış bulunuyorum. Herkese saygılar sunuyorum.

Mesleki Yeterlilik Kurumu, 21 Eylül 2006 tarihinde 5544 sayılı Kanun'la kurulmuş ve bugüne kadar da hizmetlerini başarıyla sürdürmektedir. Mesleki Yeterlilik Kurumunun dört temel amacı vardır. Bunlardan birincisi, ülkemizde çalışma hayatına nitelikli ve belgeli iş gücü kazandırmak; ikincisi, iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini almak; üçüncüsü, üretim ve hizmetlerde kaliteyi artırmak ve dördüncüsü, akademik ve mesleki yeterliliklerin kalite güvencesini sağlamaktadır.

Bu çerçevede Mesleki Yeterlilik Kurumunun yapmış olduğu faaliyetlerle ilgili de birkaç noktaya değinmek isterim. Bunlardan birincisi, ulusal meslek standartlarını ve ulusal yeterlilikleri hazırlayıp yürürlüğe koymak; ikincisi, uluslararası akreditasyon sınav ve belgelendirme sistemini kurup uygulamak; üçüncüsü, ulusal meslek standartlarını ve ulusal yeterlilikleri ülkemizde orta ve yükseköğrenim dâhil olmak üzere tüm mesleki ve teknik eğitim müfredatına yansıtmak; dördüncüsü, Türkiye yeterlilik çerçevesini oluşturmak ve uygulamak; beşincisi, mesleki yeterliliği olan nitelikli iş gücünü oluşturmak ve çalışma hayatına kazandırmak; altıncısı, eğitim ve istihdam arasındaki bağı güçlendirmektir.

Değerli arkadaşlar, Mesleki Yeterlilik Kurumu tarafından ulusal meslek standartları hazırlanmak suretiyle yürütülen çalışmalarla 1.406 ulusal meslek standardı yayınlanmış, 916 meslek standardı da güncellenmiştir; 685 ulusal yeterlilik yürürlüğe girmiş bulunmaktadır. Bunların her biriyle ilgili uluslararası çerçevede verilen belgelerle de çalışma hayatına önemli katkılar sunulmaktadır.

Mesleki Yeterlilik Kurumu, 81 ilimizde teorik ve pratik sınavlar gerçekleştirmektedir ve belge alan arkadaşlarımızın iş hayatına katılımı açısından bugüne kadar 3 milyon arkadaşımızın nitelikli eleman olarak çalışma hayatına katılmasını temin etmiştir.

Değerli arkadaşlar, mesleki yeterlilik belgesi aynı zamanda bir iş gücü ehliyetidir ve bu iş gücü ehliyeti onu çalışma hayatında çok özellikli, saygın ve daha yüksek ücretle çalışma imkânına kavuşturmaktadır. Mesleki Yeterlilik Kurumu; yine, bakanlıklarımızda, kamu kuruluşlarında tehlikeli ve çok tehlikeli işler sınıfına giren 204 meslek grubunda çalışanlar için mesleki yeterlilik belgesini zorunlu hâle getirmiştir. Yani bu belgeyi almayan arkadaşlarımız buralarda çalışamazlar; inşallah, bütün meslek grupları için de bu geçerli hâle gelir.

Yine, değerli arkadaşlar, yeşil ve dijital dönüşüm kapsamında birçok sektörde ve alanda ulusal meslek standartları ve ulusal yeterlilikler hazırlanarak yürürlüğe girmesi sağlandı. Bu kapsamda danışma kurulları oluşturularak faaliyetleri başlatılmıştır yani işletmelerimize danışmanlık yapmak suretiyle standartları çevreci bir şekilde, yeşil ve dijital dönüşüme uygun şekilde yapılandırılmaktadır.

Değerli arkadaşlar, Mesleki Yeterlilik Kurumumuz aynı zamanda yurt içinde ve yurt dışında hem eğitime hem de işe erişmek isteyen arkadaşlarımız için de yardımcı olmaktadır. Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi ilan edilmiş ve bu çerçevenin Avrupa Topluluğuna müracaatı yapılarak Avrupa Yeterlilikler

Çerçevesi'yle eşitlenmiştir. Bu, şunu göstermektedir: Artık Türkiye Yeterlilik Çerçevesi uluslararası geçerliliğe sahiptir ve her bir arkadaşımız bu konuda birtakım işlerde çalışma imkânına sahiptir. Bu noktadan dolayı da emeği geçen arkadaşlarımıza teşekkür ediyoruz.

Mesleki Yeterlilik Kurumu, mevcut yapısı ve hedefleriyle çalışma hayatında önemli bir çıta oluşturmuştur. Çalışanlar açısından nitelikli iş gücü imkânı, çalışma ortamı açısından iş sağlığı ve güvenliği şartlarının karşılanmış olması, çevreci ve temiz enerji kaynaklarının kullanılması, iş verimliliği ve işe erişim imkânlarını kolaylaştırması...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Selvi, lütfen tamamlayın.

LATİF SELVİ (Devamla) - ...mesleki ve teknik eğitim sistemimizin ortaöğretim ve yükseköğretimde ve aynı zamanda yaygın eğitim kurumlarında uluslararası standardı karşılayacak bir başarı üretmesi açısından da son derece önemlidir. Bu hususta emeği geçen arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum.

Bütçemizin hayırlı olmasını diliyor, herkese saygılar sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Selvi, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi Elâzığ Milletvekili Ejder Açıkkapı'ya ait.

Sayın Açıkkapı, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu kürsüden, 2025 yılı bütçesi vesilesiyle, milletimizin huzurunu ve vatanımızın güvenliğini emanet ettiğimiz İçişleri Bakanlığımızda alın teri döken, mücadele veren kahramanlarla ilgili olarak söz almış bulunuyorum. Aziz milletimizi Gazi Meclisimizin çatısı altında saygıyla selamlıyorum.

İçişleri Bakanlığı, yalnızca...

Çok özür diliyorum.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Sen bütün gün bize laf atıyorsun. Biz laf atmadan sözünü karıştırıyorsun.

EJDER AÇIKKAPI (Devamla) - İçişleri Bakanlığı, yalnızca bir bakanlık değil aziz vatanın kalbi, asil milletimizin nefesidir; sınırdaki bekleyen asker, şehirde devriye atan polis, dağlarda terörle mücadele eden jandarma, afetin ilk anında enkaz başında AFAD görevlisidir; her bir mensubu milletin vicdanına dokunan, milletin yüreğiyle atan kahramanlardır.

2025 yılı bütçesi, kahramanlarımızın hakkını teslim etme gayretimizin bir nişanesidir. 1 trilyon 93 milyar 985 milyon Türk lirası bütçe yalnızca rakamlar yığını değildir. Bu bütçe, teröristlere karşı dağlarda esen rüzgârdır, polisimizin sokaklardaki kararlı adımlarıdır, jandarmamızın kırsaldaki güven dolu bakışlarıdır. Bu bütçe, afete dirençli bir Türkiye'nin teminatıdır. Yatırım ödeneğinin yüzde 85'i deprem için ayrılmıştır çünkü biz yıkılan her evi daha sağlam bir şekilde inşa etmeye yemin ettik.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu topraklarda şehitler tepesi hiçbir zaman boş kalmadı. Türkiye'nin huzuru, "Huzurun Yüzyılı" vizyonu ile Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde şekilleniyor. Terörle mücadele yalnızca dağlarda değil şehirlerin karanlık sokaklarında, internetin derin ağlarında da devam ediyor. İçişleri Bakanlığımız uyuşturucu tacirlerine, organize suç örgütlerine, siber suç çetelerine karşı kararlılıkla mücadele veriyor. Kökünü kurutma operasyonları sadece bir isim değil dünden bugüne kararlı bir iradedir, bir anttır çünkü biz huzuru gecenin karanlığına bırakmayacak kadar azimliyiz, kararlıyız.

Göç İdaresi mazlumun elinden tutar, aynı zamanda asayiş korur; AFAD her afetin ilk saniyesinden itibaren sahada olmak derdindedir, 112 Acil Çağrı Merkezi dakikalar içinde milyonların yardım

çığığına karşılık vermektedir, Nüfus ve Vatandaşlık İşleri sadece kimlik veren değil aynı zamanda milletin devletle olan bağları güçlendirmektedir. İçişleri Bakanlığı mensupları her alanda, her noktada bir nefes dahi boşluk bırakmadan çalışıyor.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İçişleri Bakanlığı yalnızca huzuru değil direnci de inşa ediyor. Her afet sonrası kahramanlarımızın gayesi, ilk gelen olmak, kalan olmaktır, giden olmamaktadır çünkü milletin derdine ortak olmak bir süreliğine orada bulunmak değil o yükü omuzlamak demektir. Gerek 24 Ocak 2020 Elâzığ depreminde gerekse 6 Şubat 2023 depremleri sonrasında mücadele sergileyen İçişleri Bakanlığımızın ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığımızın da gayretlerini görmüştük, önümüzdeki süreçte de bu kararlılığımız devam edecek. İşte, bu yüzden 2025 yılı bütçemizin önemli bir kısmı afet yönetimi ve depreme hazırlık için ayrılmıştır çünkü biz biliriz ki asıl mesele deprem değil depreme hazırlıklı olmaktır. Bu bilinçle hareket ederek depremlere hazırlıklı olacağız inşallah.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; milletimizin iradesinin tecelligâhı olan Gazi Meclisimizde bu kürsüde şehitlerimizin gölgesinde konuşuyoruz. Biz, bu ülkenin bayrağını yere düşürmemek için yemin eden bir milletiz. Bu ülkenin gazileri yaşayan destanlarıdır. Onlar “Ölürsem şehit, kalırsam gazi.” diyerek çıktıkları yoldan dönmeyen kahramanlardır. Onları unutan milletin kalbi kurur, vicdanı kurur ama biz unutmadık, unutmayacağız. Bugün sokakta güvenle yürüyorsak, çocuklarımızı okula huzurla gönderiyorsak bu, o gedikten sızmaya çalışan her fitneye karşı verdiğimiz mücadelenin eseridir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Açıkkağı, lütfen tamamlayın.

EJDER AÇIKKAPI (Devamla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu kürsüden sadece rakamlar ve bütçeler konuşulmaz, bu kürsüden milletin duası konuşulur, o kürsüden milletin huzuru konuşulur. Bakanlığımızın 600 bini aşkın mensubuyla aziz milletimizin huzur bekçisi ve güvenlik kalesi olan İçişleri Bakanlığımızın, yine, bu kaleyi zayıflatmak isteyen her karanlık niyete karşı verdiği mücadelenin şahitleriyiz.

Bu vesileyle, kararlı çalışmalarını için, inançlı çalışmalarını için Sayın İçişleri Bakanımız Ali Yerlikaya'yı ve tüm İçişleri Bakanlığı mensuplarımızı tebrik ediyor, her birine ayrı ayrı yürekten teşekkür ediyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

EJDER AÇIKKAPI (Devamla) - İçişleri Bakanlığımızın 2025 yılı bütçesinin vatanımıza, milletimize hayırlı olmasını diliyor, şehitlerimize Allah'tan rahmet, gazilerimize ve necip milletimize teşekkür ediyorum.

Saygılar sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Açıkkağı, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi Antalya Milletvekili Kemal Çelik'e ait.

Sayın Çelik, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA KEMAL ÇELİK (Antalya) - Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; Emniyet Genel Müdürlüğü bütçesi üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz aldım. Bu vesileyle yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Ülkemizin huzuru, güvenliği ve istikrarı için kendi canı dâhil her türlü fedakârlığa hazır olan Türk Polis Teşkilatımızın çalışmaları, devletimizin sağlamış olduğu politikalar çerçevesinde ve Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın güçlü liderliğiyle hızla devam etmektedir.

Değerli milletvekilleri, özellikle 15 Temmuz 2016'dan sonra terörü kaynağında kurutma stratejimiz sayesinde Suriye topraklarına yaptığımız askerî harekâtlarla teröre ciddi bir darbe vurulmuş ve bugün ülkemiz tam bir huzur ve güven ülkesi hâline gelmiştir. Öyle ki bu huzur ve güven ortamında PKK'nın terör kampı durumunda olan Gabar Dağı'nda 60 kuyuda günde 60 bin varil petrol üretilmektedir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Yine, bugün, ülkemizde sağlanan bu huzur ve güven ortamı sayesinde güneyimizdeki ve kuzeyimizdeki savaşımlara rağmen turizm zirve yapmış ve ülkemizi ziyaret eden turist sayısı 60 milyona, gelir olarak da 60 milyar dolara ulaşmıştır. Yine, bu kısa sürede savunma sanayisinde yenilik oranını yüzde 80'lere çıkaran ve silah sanayisine sahip ülkelerle üst düzeyde rekabet edebilen bir ülke hâline geldik.

Değerli milletvekilleri, işte bu başarılar hepimizin başarısıdır. Bu başarı, bu topraklarda yaşayan Türk'ün, Kürt'ün birlikteliğinin başarısıdır. İşte bu güç emperyalistleri her daim korkutmuş ve terör saldırılarıyla bu gücümüzü yok etmeye çalışmışlardır; işte, terörün gerçeği budur.

Maalesef, Arap Baharı, Arap'ın baharı olamadı, emperyalistin oyunu oldu. PKK terörü de Kürt insanımızın gerçeği değil, emperyalist Batı'nın kirli bir oyundur. İşte bu nedenle, bugün ülkemizin gündeminden yurt dışı kaynaklı terörü kesin olarak çıkarma zamanı gelmiştir. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan ve Sayın Devlet Bahçeli'nin söyledikleri de işte tam da budur. Bugün ülkemizde güçlü bir siyasi irade vardır, projelerini uygulayabilen ve Suriye'de olduğu gibi ön alan ve sonuç alabilen bir siyasi irade vardır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Yapmak istediğimiz, terörü yok etmek, kötülüğü yok etmek, birlikteliğimizi tescil edecek yüksek hedeflere ulaşmaktır. Sınır ötesi mücadelemiz; Fırat Kalkanı, Zeytin Dalı, Barış Planı Harekâtları hep eleştirildi. Bu coğrafyada etkin olmadığımız bir durumu, bu gerçeklere bakarak bir düşünün, ne hâle geldik bugün? Evet, Suriye'de daha çok yapacak işimiz var. Suriye'de yaşayan Kürtler ve Türkmenler bizim akrabalarımızdır. Onlara sahip çıkan ülke Amerika değil, İsrail değil, İngiltere değil, Fransa değil, Rusya değil, sadece Türkiye'dir; bu, dün de böyleydi, yarın da böyle olacak. Bugün, bölgedeki huzursuzluğun, ölümlerin, terörün, eylemlerin ve göçlerin müsebbibi işte bu emperyalist ülkelerdir ama bugün görüyoruz ki bu emperyalistler bölgede birlikte olduklarını yüzüstü bırakıp kaçmaktadır, devlet, vadettiklerini yüzüstü bırakıp kaçmaktadır. Bunlardan medet umanların, bu emperyalistlerden bir şey bekleyenlerin tarihi iyi hatırlamaları gerekiyor. Yarı yolda bırakıldıklarını, nasıl terk edildiklerini tarihten iyi hatırlamaları gerekiyor. Hiç şüpheniz olmasın ki Türkiye, terör örgütlerinden ve onların hamisi emperyalistlerden medet ummayan Suriye'deki Kürt ve Türkmen akrabalarına sahip çıkmaya devam edecektir. İşte bu kapsamda, Sayın Bahçeli'nin de ifade ettiği gibi, terör örgütlerinin kendilerini feshetme ve silah bırakma zamanı gelmiştir. Ülkemizin ve bölgemizin huzur ve güven ortamına kavuşmasıyla birlikte yine yeni başarı hikâyeleri yazmaya devam edeceğiz Allah'ın izniyle. Tarihin seyrini değiştirecek bu başarı hikâyesinde Türkiye Büyük Millet Meclisindeki tüm partilerimizin aktif rol alması en büyük gücümüz olacaktır yani biz birlikte güçlü olacağız ve birlikte yeni destanlar yazmaya devam edeceğiz.

Değerli milletvekilleri, benim de Genel Müdürlüğünü yapmış olmaktan gurur duyduğum Emniyet teşkilatımızın bu yıl yerine getirmiş olduğu faaliyetlerden birkaçını sizlerle paylaşmak isterim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Çelik, lütfen tamamlayın.

KEMAL ÇELİK (Devamla) - Bu yıl terör örgütleri tarafından gerçekleştirilmek istenen 25 eylem engellenmiştir, bu çok önemli bir başarıdır. Toplamda meydana gelen 2 milyonun üzerinde asayiş olayının yüzde 95'i aydınlatılmıştır; bu da güzel bir başarıdır. Yaptığı operasyonlarla iç ve dış

güvenliğimize yönelmiş tehditlere karşı önemli bir duruş ortaya koyan polisimiz dün olduğu gibi, bugün de hakkın ve haklının yanında kararlı, vicdanlı ve başarılı bir duruş ortaya koymaya devam edecektir.

Bu duygu ve düşünceler içerisinde, Sayın Bakanımıza, Bakanlık çalışanlarımıza, Emniyet teşkilatımızın tüm birimlerinde görev alan kahramanlarımıza başarılarından dolayı takdir ve tebriklerimi sunuyorum. Ayrıca, bu büyük başarının isimsiz kahramanlarını ve şehitlerimizi rahmetle anıyor, gazilerimize minnet duygularımı iletiyorum.

2025 yılı bütçesinin ülkemiz, milletimiz ve Emniyet teşkilatımız için hayırlı uğurlu olmasını diliyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Çelik.

Diğer söz talebi Bitlis Milletvekili Turan Bedirhanoglu'na ait.

Sayın Bedirhanoglu, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA TURAN BEDİRHANOĞLU (Bitlis) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüz seksen beş yıllık köklü bir geçmişe sahip olan, vatandaşlarımızın can ve mal güvenliğini temin için gece gündüz demeden fedakârca çalışan, cesaret ve feraset timsali Jandarma Genel Komutanlığımızın bütçesi hakkında söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle, Gazi Meclisimizi ve bizleri izleyen aziz milletimizi saygıyla hürmetle selamlıyorum.

Bu vesileyle de dün Bursa Adliyemizde gerçekleşen menfur olayda ağır yaralanan 2 jandarma personelimize de buradan geçmiş olsun dileklerimizi iletiyorum.

Ülkemizin ve milletimizin bölünmez bütünlüğü ile vatandaşlarımızın can ve mal güvenliğini hukuk çerçevesinde canı pahasına koruyan ve mevcut huzur ortamının devam etmesi için ülkemiz yüz ölçümünün büyük bir bölümünde büyük fedakârlıklarla çalışmalarına devam eden Jandarma Genel Komutanlığımız, başta terörle mücadele olmak üzere, emniyet ve asayiş hizmetlerinin sağlanması, uyuşturucu ve göçmen kaçakçılığıyla mücadele, sınır güvenliğinin sağlanması, trafik denetim hizmetleri ve afetlerle müdahale gibi birçok alanda fedakârca çalışmalar göstermektedir. Jandarmamız, mazisinden aldığı birikimle, dünyadaki emsalleriyle mukayese edildiğinde hem fiziki kapasitesi hem de sınırlarının genişliği açısından baktığımızda önemli kurumlarımızdan biri olup hamdolsun ki millî savunma sanayimizdeki teknolojik atılımlarla beraber her geçen gün çalışmalarındaki ve suçların ortaya çıkarılmasındaki etkinlik ve performansını da artırmaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tabii, bugün, burada İçişleri Bakanlığı bütçemizi konuşurken aynı zamanda Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan önderliğinde emin adımlarla yürüttüğümüz Türkiye Yüzyılı'nda Türkiye'nin huzurunu, Türkiye'nin birliğini, Türkiye'nin beraberliğini ve Türkiye'nin kardeşliğini de konuşuyoruz ve konuşmalıyız. Zira huzurun tesis edilmediği, huzurun kaım ve daim olmadığı bir ülkede ne yatırımdan ne kalkınmadan ne de istikrardan bahsedebiliriz.

Özellikle ve özellikle şunu vurgulamak istiyorum ki huzur; yatırım maliyeti rakamlarla ifade edilmeyecek, hiçbir maddi değerle ölçülmeyecek, tüm ekonomik hesaplardan müstesna olan, bir devletin olmazsa olmaz en önemli kamu hizmetidir. İşte, hamdolsun ki bugün ülkemiz, dünyada ve bölgemizde yaşanan onca olumsuzluğa, onca kaosa, onca krize rağmen Sayın Cumhurbaşkanımız önderliğinde bir huzur beldesi olmaya devam etmektedir ve bu huzurun pekiştirilmesi, derinleştirilmesi ve kökleştirilmesi için de Cumhuriyet İttifakı olarak cesur adımlar atmaktan kaçınmamaktayız. Bizler, Cumhuriyet İttifakı olarak, bu cesur adımları atarken, kardeşliğimizi derinleştirmeyi ve kökleştirmeyi amaçlarken, topu taca atmaya çalışanlar dün olduğu gibi bugün de muhakkak olacaktır ama bu Gazi Meclisimize ve siyaset yapıcılar olarak biz milletvekillerine düşen en önemli görev, bu fırsatların sahada samimiyetle karşılık

bulabilmesi için gerekli adımları ve atılımları hep beraber atabilmektir. Artık hamdolsun ki bir yandan bölgede huzuru sağlamaya çalışan bir Türkiye varken, yanı başımızda Suriye’de huzuru tahkim etmeye çalışan bir Türkiye varken, Afrika’da nereymiş demeden devletler arasındaki sorunları huzura tahvil eden bir Türkiye varken, Filistin’deki huzuru sağlamak için tüm yolları deneyen bir Türkiye varken, küresel ve bölgesel aktörlerin iç huzurumuzu, güvenlik ve asayişimizi bozmaya dönük girişimlerine karşı da duyarlı ve hassas olmalı, tarihî ve sosyal sorumluluklarımızı unutmamalıyız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Bedirhanoglu, lütfen tamamlayın.

TURAN BEDİRHANOGLU (Devamla) - Kıymetli milletvekilleri, bu düşüncelerle Türkiye’mizin huzurunu ve güvenliğini tesis eden, suç ve suçluyu mücadelede kararlılıkla bizlere liderlik eden başta Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere, İçişleri Bakanımız Sayın Ali Yerlikaya’ya, Emniyet teşkilatımıza, Jandarmamıza, Türk Silahlı Kuvvetlerimize; kara vatanda, mavi vatanda, gök vatanda, siber vatanda mesai mefhumu gözetmeksizin çalışan tüm birimlerimize şükranlarımızı sunuyor, aziz şehitlerimizi ve kahraman gazilerimizi minnet ve rahmetle yâd ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Bedirhanoglu.

Diğer söz talebi Tokat Milletvekili Mustafa Arslan’a aittir.

Sayın Arslan, buyurun.

AK PARTİ GRUBU ADINA MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sahil Güvenlik Komutanlığı bütçesi üzerinde söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle, Gazi Meclisimizi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

İçişleri Bakanlığının denizlerimizdeki yegâne gücü olan Sahil Güvenlik Komutanlığı, deniz yetki alanlarında emniyetin sağlanmasından sorumlu kolluk kuvveti olarak millî menfaatlerimiz doğrultusunda yedi gün yirmi dört saat görev icra etmektedir. Küresel ölçekte yaşanan iklim değişikliği, düzensiz göçle mücadele ve benzeri yeni tehditler karşısında Sahil Güvenlik Komutanlığına duyulan ihtiyaç her gün artmaktadır. Kanunların verdiği yetki ve köklü bir kurum olmanın verdiği güçle, denizlerimizde emniyet için geniş bir sahada faaliyet gösteren Sahil Güvenlik Komutanlığı, denize ve Van Gölü’ne kıyısı olan tüm illerde, toplam 30 il, 96 ilçede 114 üs, liman ve yerleşim yerinde konuşlanmıştır. Mavi vatanın her noktasında aziz milletimiz adına egemenlik haklarımızı koruyan Sahil Güvenlik Komutanlığı, her geçen yıl büyümeye devam etmektedir. Sahil Güvenlik Komutanlığımız yüzde yüz profesyonel personel yapısına sahiptir. Son yıllarda uygulamaya koyduğu, büyük bir başarıyla yönettiği projelerle teşkilat yapısını, imkân ve kabiliyetlerini geliştirmiştir. Kamu kaynaklarını daha verimli kullanarak deniz güvenliğini ve kıyı emniyetini en üst seviyede sağlamak amacıyla Sahil Güvenlik Komutanlığı sorumluluk sahasında 2019 yılından sonra gözetleme sistemlerinin kurulumuna başlanmıştır. Özellikle kıyıya yakın sularda görev icrası kapsamında tersanelerimizde imalatı yapılan 109 sahil güvenlik botu envantere alınmış, Avrupa Birliği projeleri dâhilinde ağır deniz şartlarında görev icra edebilecek 15 adet kurtarma botunun tedariki tamamlanmış, komutanlık envanterine insansız hava araçları dâhil edilmiştir. Sahil Güvenlik Komutanlığı tarafından denizlerimizde suç ve suçlularla mücadele kapsamında, Bakanlık koordinesinde, göçmen kaçakçılığı ve her türlü kaçakçılık faaliyetinin engellenmesi için sürekli operasyonlar düzenlenmektedir. Bu operasyonlar neticesinde, 2024 yılının ilk on bir ayında 58.707 düzensiz göçmen kurtarılmış, 719 göçmen kaçakçısı yakalanmıştır. Canlı deniz kaynaklarının korunması, deniz kirliliğinin önlenmesi ve sürdürülebilir balıkçılığın sağlanması

amacıyla gerekli denetimler büyük bir özveriyle yürütülmektedir. Yeni yapılacak yatırımlarla Sahil Güvenlik Komutanlığınca sunulan hizmetlerin etkinliği daha da artacaktır.

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde, 2025 yılında ilk yerli ve millî helikopterimiz GÖKBEY'in tedarikiyle, açık denizlerde ağır hava ve deniz şartlarında görev yapacak millî Sahil Güvenlik gemisinin tedarikiyle, envanterdeki uçak, helikopter ve gemilerin modernizasyonu ile ihtiyaç duyulan teknolojik ekipmanların envantere dâhil edilmesi çalışmalarına devam edilecektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın ortaya koyduğu siyasi vizyon ve hizmet anlayışıyla, ülkemizi her alanda Türkiye Yüzyılı'na hazırlamak için yaptığı çalışmalarla Türkiye, bölgenin lider ülkesi olmuştur. Kendi vatandaşlarımızın refahı için çalışırken gönül coğrafyamızdaki ve komşularımızdaki mazlumlara da kol kanat gerdik. Kendilerini demokrasi ve insan hakları havarisi olarak gösteren ülkeler, denizlerdeki göçmen botlarını patlatarak, kadın, çocuk demeden biçare insanları ölüme terk ederken Türkiye, elinin uzandığı her yerde, hiçbir ayırım gözetmeksizin mazlumlara kucak açmıştır. Suriye'deki zalim rejimin devrilmesinden sonra, her alanda olduğu gibi insan hakları alanında da ortaya çıkan gerçekler Sayın Cumhurbaşkanımızı bir kez daha haklı çıkarmıştır. Sığınmacılar için söz söyleyenlerin Sednaya Hapishanesindeki görüntülerden sonra bir özür borçlu olduklarını düşünüyorum. Yeryüzünün en şefkatli ve en merhametli ülkesi olan Türkiye Cumhuriyeti, yirmi iki yıldır yapılan çalışmalarla bölgesinde barış ve huzur adası olmuştur. Türkiye, tarihinden, kültüründen ve inancından aldığı güçle yeryüzünde adalet ve merhameti hâkim kılmak için yoluna devam edecektir.

Bu duyularla, özveriyle çalışan Sahil Güvenlik Komutanlığı personelini tebrik ediyor, 2025 yılı bütçesinin ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Arslan, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi Antalya Milletvekili Atay Uslu'ya ait.

Sayın Uslu, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ATAY USLU (Antalya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; herkesi saygıyla selamlıyorum.

Yıl 2013, Baba Enez Humus'ta yaşıyor ve şoför; anne Amal, bir öğretmen. Suriye'deki baskı ve olaylar sonucunda baba, 2013 yılında Sednaya Hapishanesine gönderiliyor. Anneye ve çevreye olan baskılar arttığı için anne de 3 yaşındaki Elba'yı, 5 yaşındaki Hulud'u, 7 yaşındaki Asım'ı yanına alarak bazen yürüyerek bazen araçla önce Kilis'e, Antep'e, sonra da Ankara'ya, Önder Mahallesi'ne geliyor. En son 2016 yılında, girenlerden, çıkanlardan babanın yaşadığıyla ilgili haber alınıyor. Biz de kendileriyle 2016'dan beri irtibat kuruyoruz. Sonra bilgi yok tabii, 2016'dan sonra. Anne farklı işlerde çalıştı, en son öğretmen olduğu için Piktes Projesi çerçevesinde, Avrupa Birliği Fonlarından faydalanarak bir süre öğretmenlik de yaptı. On yıldır bekliyorlar; çocuklar bugün 13, 15, 17 yaşındalar hem ülkelerine dönmeyi bekliyorlar hem de babalarına kavuşmayı. Umutlarını hiç kaybetmediler, hâlâ da kaybetmediler. Bugün kendileriyle tekrar konuştum, diyorlar ki: "Sednaya'dan çıkanlar var, babamı görenler var." Bazıları da demiş ki: "Babanız öldü." Hatta orada bulunan bir doktor demiş ki: "Birkaç ay önce babanıza bir hap ulaştırdık." Umutları var.

Arkadaşlar, bu hikâyeden bir tane yok. Bu hikâyeden Türkiye'de 3 milyon, dünyada 10 milyon var.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Bu hikâyeyi yaratan sebepleri ortadan kaldırın.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) - Dinle, dinle!

ATAY USLU (Devamla) - Bu çocuklar her gün bu millete, bu devlete, Recep Tayyip Erdoğan'a dua ediyor arkadaşlar.

Sayın milletvekilleri, on üç yıldır geçici koruma statüsüyle Suriyelileri ülkemizde misafir ediyoruz. Biz bu süreci merhametle yönelttik çünkü göç teknik olduğu kadar hukuki de bir konudur. Bu süreci zehirlemek isteyenler oldu, zehirlemek isteyen, provoke etmek isteyen siyasetçiler oldu.

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) - Bulgaristan'dan gelenlere niye karşı çıktınız?

ATAY USLU (Devamla) - Bundan rant elde etmek isteyenler oldu; bir tek bizde değil dünyanın her yerinde oldu, Avrupa'da da oldu arkadaşlar, maalesef. Bugün Akdeniz, dünyanın en büyük mezarlığı hâline geldi. İtalyan şair Aldo Busi diyor ki bir şiirinde: "Akdeniz'den gelen balıkları yemiyorum/O balıkları yediğimde Suriyelileri, Filistinlileri ve Somalileri yediğimi düşünüyorum." Maalesef böyle bir dram var.

Uluslararası kuruluşların rakamlarına baktım "On yılda 68 bin göçmen denizlerde kayboldu." diyor. Uluslararası kuruluşlar istatistik tutmaktan başka bir iş yapmıyor ama evet, eskiden denizler kirlenir, balıklar kıyıya vururdu; şimdi, vicdanlar kirleniyor, maalesef bebekler kıyıya vuruyor. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Arkadaşlar, bu süreci nefret söylemleriyle provoke etmek isteyenler, mazlumlara insafsızca saldıranlar var ve devam ediyor, ölümler devam ediyor. Bugün Doğu'da insanlar, Batı'da insanlık ölüyor ama zulüm nihayetinde devam etmez.

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) - Doğu Türkistan'da kimse ölmüyor mu?

ATAY USLU (Devamla) - İşte, Suriye'de sonunda yine insanlık kazandı, dayanışma kazandı, merhamet kazandı; sığınmacıları siyasi geçim kaynağı olarak gören siyasetçiler kaybetti.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - İsrail kazanmış olmasın!

ATAY USLU (Devamla) - Türkiye, Suriye göçünde büyük bir insanlık sınavını başarıyla verdi, hep beraber verdik arkadaşlar bunu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bugün bu duruşu sergileyen, bu insani ve vicdani duruşu sergileyen milletimize, Recep Tayyip Erdoğan'a teşekkür ediyorum; özellikle, milletimize ne kadar teşekkür etsek azdır.

Evet, Sednaya Hapishanesini hep görüyoruz, âdeta bir insan mezbahası durumunda; o dramı görüyoruz. Arkadaşlar, evet, zorunlu göç, çok zor bir süreç. Bir yazar "Zorunlu göç büyük bir zulümdür, göçte yaşadığımız ızdırabın en hafifi de ölümdür." diyor, âdeta Sednaya'yı tarif ediyor. İşte, Sednaya'da kalanların durumunu, oradaki işkenceleri hep beraber görüyoruz. On üç yıldır bu ülkede ev sahipliği yapıyoruz ve bu süreci bir vakarla başardık, inşallah bundan sonraki süreci de hep beraber yönetiriz. Bize düşen, süreci provoke etmek değil; bize düşen, bu süreci insanca ve insani olarak, hukuki olarak yönetmektir. Ben sorun yok demiyorum, sorun var ancak sığınmacıları hedefe koymak yanlıştır çünkü Aylan bebeği hedefe koymaktır. Göç politikalarını eleştirelim, uyum politikalarını eleştirelim ama sığınmacıları hedefe koymayalım. İspanyol yazar Tena Yunanistan'a gidiyor sığınma kamplarına, kırk gün boyunca yaşıyor. Bir kitabı da var "Teşekkürler Arkadaşım" "Shukran My Friends" diye. Tavsiye ederim. Kitabında diyor ki -oraya farklı ön yargılarla gitmiş- "Avrupalılığımın ve ön yargılarımdan utandım. Oradaki bir sığınmacı çocuk bana dedi ki: 'Amca, biz kötü değiliz, kötülerden kaçtık.'" (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Evet, bir sorun var arkadaşlar ama sorunun kaynağı mülteciler değil başka sistem. Bu sistemi değiştirelim, kaynak ülkedeki sorunları çözelim; böyle bir irademiz var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Esad gitti, misafirlik bitti.

BAŞKAN - Sayın Uslu, lütfen tamamlayın.

ATAY USLU (Devamla) - Şimdi, geri gönderme süreçlerinin gönüllü ve biliyorsunuz, güvenli bir şekilde olması gerekiyor.

Sayın Bakanım, size Suriyelilerin bir isteğini getirdim, onu ifade etmek istiyorum. Dün geri dönmek isteyen Suriyelilerle karşılaştım. Dediler ki: “Her şey iyi gidiyor. Geçici koruma statümüz alınıyor, belgelerimiz alınıyor ve biz yurt dışına gönderiliyoruz ama bu geçici koruma statüsü belgesini almayın bizden.” Neden? “On yıldır biz bu dünyaya bu belgeyle bağlandık. Çocuklarımızı dünyayı bağlayan tek başka belge yok.” dediler. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) “Biz bunu götürüp duvarımıza asmak istiyoruz, çocuklarımıza miras olarak bırakmak istiyoruz. Gerekirse geçersiz damgasını vurun, biz bunu götürüp merhametin, insanlığın belgesi olarak duvarlarımıza asmak istiyoruz.” dediler.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

AYTEN KORDU (Tunceli) - GGM’lerdeki Suriyelilerin hâinden de konuşalım.

BAŞKAN - Sayın Uslu, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi İzmir Milletvekili Ceyda Bölünmez Çankırı’ya ait.

Sayın Çankırı, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA CEYDA BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (İzmir) - Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi görüşmeleri kapsamında Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı bütçesi üzerine AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Gazi Meclisimizi ve ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Türkiye, coğrafi konumu, iklim değişikliği gibi nedenlerle afet riski yüksek bir ülkedir. Depremler, orman yangınları, sel baskınları gibi pek çok doğal afetle her an karşı karşıyayız. Bu gerçek ışığında AFAD’ın önemi her geçen gün daha da artmaktadır. 2009 yılında 2.074 personelle kurulan AFAD, şu an 7.500 personeli, 1,5 milyon gönüllüsüyle mevcut ve yeni tüm afetlerin oluşturabileceği kötü sonuçlara karşı risk odaklı yönetim anlayışıyla çalışmalarını sürdürmektedir. Bugün burada “Nerede bu devlet?” haykırışlarından değil AFAD’ın yazdığı başarı hikâyelerinden bahsedeceğiz.

Geçtiğimiz yıl 6 Şubat tarihinde 11 ilimizde 14 milyon insanımızı doğrudan etkileyen asrın felaketini hep beraber yaşadık. Kahramanmaraş’ın Elbistan ilçesinde yirmi sekiz gün boyunca bir fiil sahada olan onlarca AK PARTİ milletvekilinden birisi olarak Türkiye’nin ortak gücünü harekete geçiren AFAD’ın cefakâr ekipleriyle birlikte depremzedelerimizin umudu, can yoldaşı ve ailesi olduk. “Var mı bir isteğiniz?” dediğimizde cevap olarak “Her şeyimizi temin ettiniz, ihtiyacı olanların hakkına girmeyelim. Rabb’im devletimize zeval vermesin.” diyen kadirşinas insanları tanıdık. Bu vakur milletin bir ferdi olmaktan duyduğum gururu sizlerin huzurunda bir kez daha ifade etmek istiyorum. Deprem bölgesinde kurumlarımız, belediyelerimiz, sivil toplum kuruluşlarımız ve gönüllülerimizden oluşan toplam 650 bin kişi görev aldı. AFAD’ın öncülüğünde devlet ve millet dayanışmasının eşsiz bir örneğini de sergiledik. Toprağa verdiğimiz canlarımızı dualarla, hüznle yâd ederken şehirlerimizi yeniden inşa ve ihya etmek adına evi yıkılan veya kullanılamaz hâle gelen son vatandaşımızı da güvenli yuvasına kavuşturuncaya kadar canla başla çalışmayı sürdüreceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Tıpkı 2020’de yaşadığımız İzmir depreminde yaptığımız gibi, geçen dört yıllık süre zarfında 3.021 aile konut, 318 aile ise iş yeri için hak sahibi oldu. Önümüzdeki hafta çarşamba günü noter huzurunda 62 iş yeri ve 139 konutun daha kuraları çekilerek hak sahiplerine teslim edilecektir.

Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; yaşadığımız afetlerden çıkardığımız dersler doğrultusunda, AFAD 100 bin kişilik arama kurtarma ekibi ve 100 Bin Destek AFAD Gönüllüsü

projeleriyle daha etkin olmanın yollarını da arıyor. Dünyanın sadece biz insanlara ait olmadığını farkında olarak yaşamı paylaştığımız yaşam dostlarımızı da hayvan dostlarımızı da hiçbir koşulda saf dışı bırakmadık. İzmir’de bir ilki gerçekleştirdiğimiz ve ülke genelinde büyük rağbet gören Canlarımız Yanmasın Projemiz ile başta Kahramanmaraş depremi olmak üzere, yangınlarda görev alan yaklaşık 800 hayvan dostu arkadaşımız farklı türlerden sayısız canımızı kurtardı. Tüm bunlarla beraber yaklaşık 8,5 milyon kullanıcı tarafından indirilen AFAD mobil uygulaması afet öncesi ve afet süresinde milletimize rehberlik etmekte, arama kurtarma ekiplerimiz enkaz altındaki insanımıza bu uygulama sayesinde de rahatlıkla ulaşılabilir. Ben buradan siz değerli milletvekillerimizi ve milletimizi bu uygulamayı telefonlarınıza indirmeye davet ediyorum. Yine, devlet mesaj sistemiyle AFAD’ın uyarıları sayesinde insanımızın aldığı tedbirler birçok felaketin de önüne geçmeye devam ediyor. Devletimiz orman yangınlarıyla mücadele noktasında da AFAD koordinasyonunda topyekûn bir mücadele sergiliyor. Sel ve su baskınlarının önüne geçmekle birlikte riskleri belirleyerek gereken önlemleri de alıyoruz. Yıllardır karşı karşıya kaldığımız hadiseler bizler için çok acı fakat ciddi manada da öğretici oldu. Hangi afetle ne eksik görüyorsak onu tamamlamak için büyük gayret gösterdik.

Değerli milletvekilleri, Türkiye Cumhuriyeti insani yardım konusunda dünya mazlumlarının da umut ışığı, gariplerin yoldaşı, mağdurların sığınağı, merhametin timsalidir. Filistin ve Suriye başta olmak üzere 70’ten fazla ülkeye yardım ulaştıran AFAD dünya mazlumlarının yanında olmayı da sürdürmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Çankırı, lütfen tamamlayın.

CEYDA BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (Devamla) - Ne mutlu bize ki hem ülke içinde hem de dünyanın herhangi bir bölgesinde yaşanabilecek kriz durumlarında süratle harekete geçebilecek bir sistemimiz ve imkânlarımız var. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın belirlediği vizyon ve irade çerçevesinde İçişleri Bakanımız Sayın Ali Yerlikaya’ya, çalışma arkadaşlarına ve deprem dönemlerinde koordineli çalıştığımız Bakanımız Sayın Süleyman Soylu’ya gayretleri için teşekkür ederim. Türkiye’nin afet yönetimdeki başarısı tüm bileşenleri etkin şekilde koordine edebilen bir anlayışın, gayretin ve sistemin sonucudur. AFAD Başkanlığımızın afetlerde Türkiye’nin ortak gücü olması adına yeterli bütçeye sahip olması da kaçınılmazdır. Bu bütçe yalnızca rakamlardan ibaret değil, hayat kurtarmayı hedefleyen stratejik bir planlamadır.

Rabb’im bizleri her türlü afet ve felaketten muhafaza eylesin duasıyla sözlerime son verirken bütçe görüşmelerinin ülkemiz ve milletimiz için hayırlı olmasını diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Bölünmez Çankırı.

Diğer söz talebi Adana Milletvekili Abdullah Doğru’ya ait.

Sayın Doğru, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ABDULLAH DOĞRU (Adana) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi görüşmeleri kapsamında Tarım ve Orman Bakanlığımız bütçesi üzerine AK PARTİ grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu, yüce heyetinizi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Toprak ile alın terini buluşturan, emeği helal kazancın temeli sayan bir iradenin eseri olan 2025 yılı Tarım ve Orman Bakanlığı bütçemizin çiftçilerimiz için hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; AK PARTİ hükûmetleri olarak toprağı bereketin kaynağı, emeği ise helal kazancın nişanesi bildik, çiftçimizin alın terine sahip çıkmayı bir görev değil, ulvi

bir sorumluluk olarak benimsedik. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde tarımsal üretimi sürdürülebilir kılmayı, çiftçimizin emeğini korumayı ve ülkemizi gıda temininde güvenilir, lider bir konuma taşımayı hedefledik. Allah'a şükür ki bu yolda alın terimiz milletin duasıyla berekete dönüşmüştür. Şunu özellikle vurgulamak isterim ki 2002 yılında 24,8 milyar dolar olan tarımsal hasılamız 2023 yılında 68,51 milyar dolara yükselmiştir. Elde edilen bu başarı tarımın sadece rakamlardan ibaret olmadığını, üretimin değerine, emeğin kıymetine ve toprağa duyulan sadakate dayandığını ortaya koymaktadır. Tarım ve gıda ürünleri ihracatımızın 3,8 milyar dolardan 31 milyar dolara ulaşması ülkemizi net bir ihracatçı konuma taşımış ve bu alandaki kararlılığımızın güçlü bir şekilde göstergesi olmuştur. Toprağın bereketini artırmak, üreticilerimize duyduğumuz saygının bir gereğidir. 2002 yılında yalnızca 1,8 milyar TL olan tarımsal desteklerimiz bugün 91,55 milyar TL'ye ulaşmış. Bu destek tarımın stratejik önemine verdiğimiz değerin en güçlü göstergesidir. Tarım yalnızca bir üretim süreci değil aynı zamanda bir medeniyet inşa etme gayretidir.

Meyve üretimimizi yüzde 93, sebze üretimimizi yüzde 23 artırdık. Su ürünleri yetiştiriciliğinde Avrupa'nın lider ülkesi olduk. Türkiye Avrupa levreği ve çipura üretiminde dünyada 1'inci sırada yer almaktadır. Elde edilen başarılar vizyonumuzun gücü ve emeğin bereketiyle şekillenmiştir.

Kırsal kalkınma projelerimizle sadece köylerimize yeni bir soluk getirmekle kalmıyor, gençlerimize umut aşıyor, kadınlarımızın emeğine güç katıyoruz. Hayata geçirilen 95 bin projeye sağlanan 116,9 milyar TL'lik destek kırsal bölgelerimizi yeniden üretimin, gelişimin merkezi hâline getirmiştir. Gerçekleştirilen yatırımlar kalkınma vizyonumuzun ve milletimize olan hizmet aşkımızın en somut yansımasıdır.

Orman varlığımızı artırmak ve doğal mirasımıza sahip çıkmak yalnızca bir görev değil, toprağı ve yeşili emanet bilen bir anlayışla ülkemize ve gelecek nesillere karşı üstlendiğimiz bir sorumluluktur. Son yirmi yılda orman varlığımızı yüzde 12,5 artırarak 7,5 milyar fidanı toprakla buluşturduk. Ayrıca, yangınlarla mücadelede teknolojik altyapımızla Avrupa'nın örnek ülkesi olduk. Yapılan çalışmalar, doğaya olan sadakatimizi ve gelecek nesillere duyduğumuz sorumluluğu en güçlü şekilde yansıtmaktadır.

Değerli milletvekilleri, toprak sadece ekilen bir alan değil, milletimizin bereketle yoğrulmuş alın teridir. Organize tarım bölgeleri, Anadolu'nun kadim topraklarını yeniden keşfetmek, kırsaldan yükselen üretim seferberliğine güç katmak için hayata geçirilmiş bir büyük vizyondur. Bugün 42 ilimizde 61 organize tarım bölgesi tarımın modern altyapılarla yeniden inşa edildiği üretim üssü hâline gelmiştir. Jeotermal enerjiden faydalanan seralardan hayvancılık merkezlerine kadar genişleyen bu yatırımlar, kırsal kalkınmayı sağlam temellere oturtmuş, tarımsal üretimin sanayile bütünleşmesine öncülük etmiştir.

Ayrıca, biyolojik mücadeleye de büyük önem vermekteyiz. Tarımda hem doğayı koruyan hem de üreticimizi destekleyen bu yöntemle çevreye duyarlı, sürdürülebilir tarımın temellerini atıyoruz. 2010 yılından bu yana biyolojik mücadele uygulamalarımızla üreticimizi destekliyoruz. Pestisitlerin yanlış ve kontrolsüz kullanımını önlemek, gıda güvenliğini artırmak ve tüketicilerimizi korumak amacıyla 13 ilimizde 11 ürünü kapsayan Kalıntı Eylem Planı'nı devreye aldık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Doğru, lütfen tamamlayın.

ABDULLAH DOĞRU (Devamlı) - Bu çalışmalar, kırsaldaki üretimimizi daha sağlıklı ve verimli hâle getirmek için atılmış önemli adımlardır. Türkiye'nin üretim gücünü artıran, kırsalı kalkındıran bu çalışmalarda emeğı geçen herkesi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2025 yılı Tarım ve Orman Bakanlığı bütçemiz, topraktan bereket, üreticiden umut, ülkemizden refah filizlendirecek bir yol haritasıdır.

Çiftçilerimize, üreticilerimize, yetiştiricilerimize, tarım sektörümüzün tüm paydaşlarına hayırlı olmasını diliyor, Genel Kurulu sevgi ve saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Doğru, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi Sakarya Milletvekili Lütfi Bayraktar’a ait.

Sayın Bayraktar, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA LÜTFİ BAYRAKTAR (Sakarya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, kıymetli arkadaşlarım; hepinizi saygıyla, hürmetle selamlıyorum.

Tarım Bakanlığımızın bütçesi üzerine söz almış bulunuyorum. Tekrar, aziz milletimizi ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Kıymetli milletvekili arkadaşlarımız, bu bütçe son yirmi iki yıllık süreçte ülkemizin tarım ve ormancılık sektöründe elde ettiği büyük başarı temel alınarak hazırlanmıştır. Yaptığımız çalışmalarla Türkiye’nin tarım sektörünü ulusal güvenliğin ve ekonomik kalkınmanın temel taşı hâline getirdik. Bu bütçe sürdürülebilir kalkınma hedefimizi destekleyen önemli bir yol haritamızdır. Son yirmi iki yılda olduğu gibi, 2025 bütçemiz üreticimizi destekleme, kırsal kalkınmayı güçlendirme ve doğal kaynakları koruma bilinciyle hazırlanmıştır. Bu bütçede çiftçilerimizin refahını artırmak, gıda ve arz güvenliğini sağlamak ve yerli üretimi teşvik etmek hedeflenmektedir. Doğal afetlere dayanıklılığı artırmak için modern sulama projeleri ve toprak verimliliğini artırıcı projeler önceliğimizdir. Orman varlığını artırmak ve biyolojik çeşitliliğimizi koruyarak ekolojik dengeyi korumak ve gelecek nesillere daha iyi, yaşanabilir bir ülke bırakmak için yoğun çaba içindeyiz. Tarımsal sulamadan kentsel su ihtiyacına kadar geniş bir yelpazede akıllı ve sürdürülebilir çözümlere öncelik verdik. Gıda güvenliği ve hayvancılık alanında çiftçilerimize desteklerin artırılması ve tüketicilerimize sağlıklı gıda sunumu konusunda önemli adımlar atmaya devam ediyoruz. Sayın Cumhurbaşkanımızın önderliğinde her alanda yazdığımız başarı hikâyesini veriler izlendiğinde, takip edildiğinde -rakamlar doğruyu söyler- tarım alanlarında da yazdığımız çok net bir şekilde görülecektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; aldığımız tedbirler ve yürüttüğümüz projeler sayesinde, “Türk tarımı bitti, bitiyor.” diyenlere inat, toplam tarımsal hasılamız 36,9 milyardan 1 trilyon 810 milyara ulaşmıştır; dolar bazında değerlendirince 24-25 küsur milyar dolardan 67,71 milyar dolara ulaşmıştır. O “Bitti.” denilen tarımımız tarımsal hasılada Avrupa’da 1’inci sıradadır. Tarım ürünleri ihracatımız 3,8 milyar dolardan tam 10 kat artarak 31 milyar dolara çıkmıştır. Bu ihracata katkı sunan çiftçilerimize ve tarım ihraç sıralamasında başı çeken fındık üreticilerimize selam olsun; iyi ki varlar, iyi ki üretmeye devam ediyorlar.

Bitkisel üretimimiz 98 milyon tondan 139 milyon tona ulaşmıştır. Hayvansal üretimimiz yüzde 200 artmıştır. Su ürünlerinde -az önce arkadaşımız bahsetti- üretim miktarı 9 kat artarak 556 bin tona ulaşmıştır.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Vekilim, kokarcalar ne oldu, kokarcalar?

LÜTFİ BAYRAKTAR (Devamla) - Üstüne basa basa söylüyorum: Çok net, Türkiye, tarımda net ihracatçı bir ülkedir ve bu alanda dış ticaret fazlamız 7 milyar doları bulmuştur. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

Tarımsal destekler bizim zamanımızda artarak devam etmiştir. Kırsal kalkınma projeleri ilk defa AK PARTİ Hükûmetleri döneminde uygulamaya konmuş ve çiftçimize 116,9 milyar destek verilmiştir.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Televizyonda bir tartışalım seninle bu konuları. Televizyonda bir tartışalım, televizyonda; burada olmaz. Bak, Genel Müdürlük de yaptın; televizyonda bir tartışalım.

LÜTFİ BAYRAKTAR (Devamla) - Tarım Sigortaları uygulaması bundan önce çiftçiye düşündüğünü söyleyen iktidarlar zamanında gündeme gelmezken, üreticimizin alın teri, göz nuru, emeğinin karşılığı korunsun diye ilk defa bizim zamanımızda gündeme gelmiş...

NEJLA DEMİR (Ağrı) - Madem öyle, çiftçi niye üretimi bırakıyor?

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Ya, sen nerede yaşıyorsun, nerede!

LÜTFİ BAYRAKTAR (Devamla) - ...ve bu süreçte 26,3 milyon poliçe düzenlenmiş ve 31,2 milyar hasar tazminatı ödemesi yapılmıştır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

NEJLA DEMİR (Ağrı) - Gençler harıl harıl yurt dışına niye göç ediyor?

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Yalan söylemeye utanır insan!

LÜTFİ BAYRAKTAR (Devamla) - Üstüne üstlük Bakanlığımızın bakışı, iktidarımızın bakışı, poliçe bedelinin 67'sine kadar olan kısmı Bakanlığımız tarafından ödenmektedir. Tarım arazileri korunmuş, arazi toplulaştırma yapılmış, sulanan tarım arazileri alanı 2 katına çıkmıştır.

NEJLA DEMİR (Ağrı) - 412 bin kişi tarımı bıraktı.

LÜTFİ BAYRAKTAR (Devamla) - Gıda denetimi... Sağlıklı gıdaya, güvenli gıdaya ulaşım için tam 33 kat artmış denetimler; 39 binden 1 milyon 302 bine çıkmıştır.

Orman varlığımız artırılmış; ağaçlandırmada Avrupa'da ilk sıradayız, dünyada 4'üncü sırada.

DSİ aracılığıyla...

NEJLA DEMİR (Ağrı) - Bize artık kâğıt üzerinde bilgi vermekten vazgeçin, insanların aklıyla dalga geçmeyin. Çiftçilerin emekleriyle dalga geçmeyin ya!

LÜTFİ BAYRAKTAR (Devamla) - Karşınızda çiftçilik yapan, çiftçi kurumu temsilcisi bir adam duruyor. Boşuna yalan yanlış söylemlerde bulunmayın.

ZEYNEP ODUNCU KUTEVİ (Batman) - Dışarıdan saman ithal ettiniz, saman. Ayıptır, bu ülkeye dışarıdan saman getiriniz.

LÜTFİ BAYRAKTAR (Devamla) - DSİ aracılığıyla 783 baraj, 632 HES, 515 adet gölet ve bent kazandırık.

ZEYNEP ODUNCU KUTEVİ (Batman) - AKP Hükûmeti yapar, samanı da dışarıdan getirir!

LÜTFİ BAYRAKTAR (Devamla) - Yirmi iki yıldan bu yana kazandırdığımız hizmetleri saymaya kalsak sabaha kadar konuşmamız gerekir, elimiz arşıâlâya değer.

NEJLA DEMİR (Ağrı) - İşte bu zihniyettir ithali getiren, bu zihniyettir çiftçiye bitiren, gençleri göç ettiren. Yazıklar olsun!

LÜTFİ BAYRAKTAR (Devamla) - Bu süreç içinde enerjimiz, hizmet sevdamız asla ve asla azalmamış, artarak devam etmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Bayraktar, lütfen tamamlayın.

LÜTFİ BAYRAKTAR (Devamla) - Başarılarla dolu yirmi iki yıllık süreçte Bakanlığımızı yapan Sayın Sami Güçlü'den Sayın İbrahim Yumaklı'ya kadar bütün Bakanlarımıza samimi gayretleri sebebiyle çok teşekkür ediyorum.

Ayrıca, Sayın Bakanım, üreticimizin ürünlerinde ciddi manada sorun yaratan kahverengi kokarçayla ilgili verdiğiniz samimi mücadelenin farkındayız, bunu takip ediyoruz.

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Hayvancılığı bitirdiniz ya!

LÜTFİ BAYRAKTAR (Devamla) - İnşallah, bu zararlıyla mücadelede devlet-millet iş birliğiyle başarılı sonuçlar alacağız diyorum. 2021 yılında “Tarım bitti.” diyen arkadaşlarımızın Genel Başkanı Sayın Kemal Kılıçdaroğlu muhtarlarla yaptığı toplantıda “AK PARTİ’nin oyları köylerden geliyor.” demiş. “Bir günü bir gününe denk olan zarardadır.” anlayışının insanları olarak çalışacağız, çalışacağız, daha çok çalışacağız ve köylümüze, milletimize hizmet edeceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Hikâye anlatmayın ya!

ZEYNEP ODUNCU KUTEVİ (Batman) - Tehdit ediyorsunuz köylüleri o yüzden, köylüleri tehdit ediyorsunuz; bunlar tutanaklarda da var. Köylü halkı “Eğer AKP’ye oy çıkmazsa bu köye hizmet getirmeyiz.” diye tehdit ettiğinizi de çok iyi biliyoruz.

LÜTFİ BAYRAKTAR (Devamla) - Sayın arkadaşlar; hepinizi saygıyla, hürmetle, muhabbetle selamlıyorum, aziz milletimize şükranlarımı sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ZEYNEP ODUNCU KUTEVİ (Batman) - Ayıptır ya! Ayıptır ya!

NEJLA DEMİR (Ağrı) - Artık hikâye anlatmaktan vazgeçin ya, biraz gerçekçi olun! Biraz samimi olun ya! Biraz dürüst olun ya!

BAŞKAN - Kastamonu Milletvekili Fatma Serap Ekmekci ...

Sayın Ekmekci, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA FATMA SERAP EKMEKCİ (Kastamonu) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Orman Genel Müdürlüğü bütçesi üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz aldım. Genel Kurulumuzu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Osmanlı İmparatorluğu’ndan devraldığımız ata mirası olması, kurumsal itibarı ve tarihi tecrübesiyle devlet geleneğimizin köklü kurumlarından biri olan Orman Genel Müdürlüğü yüz seksen beş yıllık dev bir çınardır.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Sayın Başkan, kendi arkadaşlarını dinlesinler bari ya!

FATMA SERAP EKMEKCİ (Devamla) - Sayın milletvekilleri, ormana bakımımızda altını çizdiğimiz iki ana düsturumuz var: Biri yeşil miras, diğeri yeşil vatan.

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) - Bakanları hiç göremiyorlar galiba ya! Bakanları da göremiyorlar.

Başkanım, dikkati dağıtıyor. Başkanım, dikkat dağılıyor.

FATMA SERAP EKMEKCİ (Devamla) - Atalarımız yeşil mirası nasıl ki emanete hâlel getirmeden bizlere devretmişlerse biz de bu kutsal emaneti istiklal ve istikbalimizin temel dayanaklarından biri sayarak muhafaza edeceğiz ve gelecek kuşaklara miras bırakacağız.

BAŞKAN - Sayın Ekmekci, bir izin verir misiniz.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Kendi grubunun milletvekilini dinlemiyorlar.

BAŞKAN - Değerli milletvekili arkadaşlarım, Bakanlarımızla meramınız olduğunda orada sürekli durmayalım, notumuzu iletip ayrılalım. Bakanlarımızın Genel Kurulu dinlemesine izin verelim.

Sayın İnci... Sayın İnci...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Yarım saat ara verelim bayramlaşsınlar, ne diyeyim ben.

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) - Allah Allah! Hayır, biz anlayamıyoruz ya.

BAŞKAN - Sayın Ekmekçi, buyurun.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Sayın vekiller, Meclis Başkanı size söylüyor, size.

ALİ İNCİ (Sakarya) - Öyle mi?

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Size söylüyor ya!

ALİ İNCİ (Sakarya) - Ya, sen de söylüyorsun, seni gördüm.

FATMA SERAP EKMEKÇİ (Devamla) - Sayın milletvekilleri, ormana bakımımızda altını çizdiğimiz iki ana düstur var; biri yeşil miras, diğeri yeşil vatan.

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Biri rant, biri talan.

FATMA SERAP EKMEKÇİ (Devamla) - Atalarımız yeşil mirası nasıl ki emanete hâlel getirmeden bize devretmişlerse biz de bu kutsal emaneti istiklal ve istikbalimizin temel dayanaklarından biri sayarak muhafaza edeceğiz ve gelecek kuşaklara miras olarak bırakacağız.

SÜMEYYE BOZ (Muş) - O dolar yeşili olmasın.

FATMA SERAP EKMEKÇİ (Devamla) - Saygıdeğer Genel Kurul, bizler ormanlarımız üzerine bu kadar titrerken kimi çevrelerce dile getirilen, orman varlığımızın azaldığı yönündeki gerçeklerle uyumayan iddialar bilimsel rakamlar karşısında buhar olup uçmaya mahkûmdur.

Şimdi size sayısal verilerden biraz bahsetmek istiyorum.

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Ben de size Şenyayla'yı göstereyim, “Ormanlık alanlar azalmadı.” dediniz.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Ama siz konuştunuz, kimse söz atmadı.

FATMA SERAP EKMEKÇİ (Devamla) - Hükûmetimizin 2002 yılında 20,8 milyon hektar olarak devraldığı orman varlığımız bu yıl itibarıyla 23,4 milyon hektara ulaştı.

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Bakın, söylediğiniz şey ile bu çelişir.

FATMA SERAP EKMEKÇİ (Devamla) - 7,5 milyar adet tohum ve fidanı toprakla buluşturduk. Orman varlığında dünya liginde 46'ncı sıradan 27'nci sıraya yükseldik.?

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Siz konuşurken söz atılmadı.

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Yalanlara karşı cevap verilir.

FATMA SERAP EKMEKÇİ (Devamla) - Burası çok önemli kıymetli vekillerim: En çok ağaçlandırma yapan ülkeler sıralamasında Avrupa'da ilk, dünyada 4'üncü sıradayız. Hani orman varlığımız azalıyordu. Rakamlar ortada. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Bizim söylediklerimizde yalan yok.

FATMA SERAP EKMEKÇİ (Devamla) - Kıymetli milletvekilleri, mesnetsiz iddialarla Hükûmetimizi yıpratıklarını sananlar, asıl olarak Orman teşkilatında ter dökken binlerce emekçimizin alın terine dil uzatıyorlar. Vebaldir, günahtır, emeğe saygısızlıktır; yapmayın.

ZEYNEP ODUNCU KUTEVİ (Batman) - Akbelen de var burada, ona da bakabilirsiniz.

FATMA SERAP EKMEKÇİ (Devamla) - Bir diğerkanıtssız iddia da orman yangınları üzerine Orman teşkilatımıza getirilen haksız eleştiriler. Duyanlar duymayanlara duyursun: Akdeniz kuşağındaki ülkeler arasında orman yangınlarıyla mücadelede Türkiye lider ülkedir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Ayrıca...

ZEYNEP ODUNCU KUTEVİ (Batman) - Evet, üzerine otel yapılıyor, mücadele çok güzel.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Çok yangın çıkıyor, o yüzden.

UMUT AKDOĞAN (Ankara) - Cumhurbaşkanının talimatlarıyla orman yangını söndürüyorsunuz ya! Allah Allah!

FATMA SERAP EKMEKCİ (Devamla) - Lütfen dinleyin.

ZEYNEP ODUNCU KUTEVİ (Batman) - Tabii, önce yangını çıkartırsınız, sonra söndürürsünüz, sonra otel inşa edersiniz; haklısınız(!)

FATMA SERAP EKMEKCİ (Devamla) - Klasik yangınla mücadele araçları yanı sıra -ki burası çok önemli- orman yangınlarıyla mücadelede insansız hava aracı kullanan Avrupa’da ilk, dünyada 2’nci ülkeyiz. (AK PARTİ sıralarından “Bravo!” sesleri, alkışlar)

ZEYNEP ODUNCU KUTEVİ (Batman) - Evet, bu konuda çok iyisiniz, gerçekten AKP Grubunu kutluyoruz(!)

FATMA SERAP EKMEKCİ (Devamla) - Kıymetli milletvekilleri, okuduğum bu bilgilere ulaşmak çok kolayken...

ZEYNEP ODUNCU KUTEVİ (Batman) - Yo, yo; çok kolay; evet, üzerine otel diyorsunuz.

FATMA SERAP EKMEKCİ (Devamla) - ...milletimizi yanlış bilgilendirmenin neresi ahlakla bağdaşmaktadır, soruyorum size? Yalan konuşanların, yangınlara canı pahasına müdahale eden orman emekçileri karşısında yüzü hiç kızarmaz mı? Ilımlı ormanlarından, kestane ormanlarından da mı utanmazlar?

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Onlara verdiğiniz maaşa bak sen, bize niye konuşuyorsun?

FATMA SERAP EKMEKCİ (Devamla) - Saygıdeğer Genel Kurul, vatanımızın bir çakıl taşı dahi emperyalizme, bölücü teröre vermeyeceğimiz gibi erozyona da kurban etmiyoruz. Erozyonla taşınan toprak miktarını ağaçlandırma çalışmalarımız sayesinde 500 milyon tondan 113 milyon tona düşürdük.

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Orman söndürmedeki emekçilerin maaşını kim veriyor? Onları o sefaletle mahkûm eden kim?

UMUT AKDOĞAN (Ankara) - Cumhurbaşkanı talimat vermezse çatı söndürmüyorsunuz, bırak ormanı; çatı, çatı! İstanbul’da çatıyı söndürdünüz de “Cumhurbaşkanının talimatı” dediniz.

FATMA SERAP EKMEKCİ (Devamla) - Sayın milletvekilleri, orman demek aynı zamanda yerel kalkınma demek.

ZEYNEP ODUNCU KUTEVİ (Batman) - O zaman Akbelen’e bakın!

FATMA SERAP EKMEKCİ (Devamla) - Orman teşkilatımızın en kıymetli paydaşlarından biri olan orman köylümüzün refahını artırmak ve ekonomik kalkınmasına katkıda bulunmak için ORKÖY’le daim sahalardayız.

ZEYNEP ODUNCU KUTEVİ (Batman) - Evet, sahalardasınız, ormanları yıkmak için sahalardasınız, haklısınız.

FATMA SERAP EKMEKCİ (Devamla) - Saygıdeğer Genel Kurul, Kastamonu Milletvekiliyim ben; Kastamonu, orman varlığında Türkiye’de 2’ci, orman servetinde Türkiye’de 1’incidir. Ilgaz Dağları, Küre Dağları ve İstiklal Yolu olmak üzere 3 millî parka sahip Kastamonu’mda, üniversitemiz tabiat turizmi ve ormancılık alanında ihtisas üniversitesi olarak başarılı çalışmalara imza atmakta.

Saygıdeğer milletvekilleri, orman demek aynı zamanda Kastamonu demek. İlimizdeki orman kooperatiflerini bünyesinde bulunduran Kastamonu KÖY-KOOP’uyla birlikte gerçekleştirdiğimiz her

toplantı Kastamonu'muz adına yeni kalkınma fikirlerini de ortaya çıkarmakta. Bu vesileyle, beraber yol yürüdüğümüz, Kastamonu'daki orman kooperatiflerimize, Orman Bölge Müdürlüğünün kıymetli çalışanlarına, ekmeğini ormandan çıkaran aziz vatandaşlarımıza kalbi sevgilerimi sunuyorum. Bizler, Tarım ve Orman Bakanımız Sayın İbrahim Yumaklı'nın liderliğinde, ormanlarımızın sağlığından da varlığından da ekonomik gücünden de eminiz. Özverili çalışmalarınız için teşekkür ediyoruz Sayın Bakanım. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Ekmekci, lütfen tamamlayalım.

FATMA SERAP EKMEKCİ (Devamla) - Cumhurbaşkanımız, Genel Başkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğindeki Türkiye Yüzyılı'nın, aynı zamanda yeşil vatanın da yüzyılı olacağı aşîkâr.

Orman Genel Müdürlüğü bütçemizin hayırlı olmasını diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Ekmekci.

Diğer söz talebi Gaziantep Milletvekili Ali Şahin'e ait.

Sayın Şahin, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ALİ ŞAHİN (Gaziantep) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2025 yılı merkezi yönetim bütçesi kapsamında Devlet Su işleri Genel Müdürlüğümüz bütçesi üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle sizleri ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, benim de akademik nosyonum olan, uluslararası ilişkiler literatüründe yakın zamana kadar küresel hegemonyayı ve hâkimiyeti tanımlayan ve Barbaros Hayrettin Paşa'ya atfedilen “Denizlere hâkim olan dünyaya hâkim olur.” şeklinde çok anlamlı ve değerli bir ifade vardır. Aslında içinden geçtiğimiz küresel ısınma, iklim değişikliği ve buna bağlı olarak gelişen kuraklığı göz önünde bulundurduğumuzda belki de Barbaros Hayrettin Paşa'ya ait olan bu önemli ifadeyi yeni bir vizyon, yeni bir güncelleme yaparak “Sulara hâkim olan cihana hâkim olur, suları yöneten cihanı yönetir.” şeklinde yeni bir yaklaşım sergilememiz gerekir.

Değerli milletvekilleri, diğer bir deyişle, bu çerçeveden de bakıldığında, klasik, sadece barajlar inşa eden kuruluş bakışımızı da güncelleyerek DSİ'ye küresel ölçekte stratejik anlam ve misyon yüklememiz gerektiği kanısındayım. Diğer bir deyişle de DSİ'nin ortaya koyduğu ve koyacağı performans savunma sanayimiz kadar hayati ve stratejik, bir o kadar da anlamlı ve değerlidir.

Değerli milletvekilleri, DSİ, yürüttüğü başta içme, kullanma ve sanayi suyu üretimi olmak üzere hidroelektrik enerji üretimi, tarımsal sulama, atık su arıtma, taşkın kontrolü, arazi toplulaştırma gibi çok geniş bir yelpazede mühendislik yapılarını milletimizin hizmetine sunmaktadır. DSİ, son yirmi iki yılda baraj sayısını 276'dan 4 katına çıkararak 1.059'a, gölet ve bent sayısını 228'den 3 katına çıkararak 743'e, sulama tesisi sayısını 1.764'ten 2 katına çıkararak 3.587'ye, HES sayısını 125'ten 5 katına çıkararak 757'ye... Yani, ortaya koyduğu olağanüstü bir performans söz konusudur.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; müsaadeniz olursa seçim bölgem Gaziantep'te gerçekleşen DSİ yatırımlarına ilişkin de özet bir bilgi sunmak isterim. DSİ tarafından 2003-2024 yılları arasında gazi şehrimize toplam 40 milyar 615 milyon lira yatırım yapılarak 81 adet tesis hizmete açılmıştır. Bu tesislerin 2 adedi içme suyu, 6 adedi baraj, 3 adedi gölet, 18 adedi sulama, 5 adedi arazi toplulaştırma, 45 adedi taşkın koruma, 2 adedi ise HES tesisidir. Yıllık 144 milyon metreküp içme ve kullanma suyu

temin edilerek gazi şehrimizde 2 milyon kişiye içme ve kullanma suyu sağlanmıştır. Kısmi açılanlarla birlikte toplam 316.610 dekar arazi sulamaya açılmış ve yıllık 2 milyar 691 milyon 185 bin lira zirai gelir artışı sağlanmıştır.

Değerli milletvekilleri, bir sanayi, ticaret, kültür, turizm ve gastronomi şehri olmanın yanı sıra Gaziantep, tarımın doğup dünyaya yayıldığı Mezopotamya'nın da aynı zamanda başkentidir. Bu anlamda, tarımı ve buna bağlı olarak tarımsal sulamayı son derece önemsiyoruz. Buradan hareketle Barak Sulama Projemiz gazi şehrimizin en önemli ve elzem sulama projelerinden biridir. P1, P2, P3, P4 olmak üzere 4 kısımdan oluşan projemiz Fırat'ın serin sularını Barak'ın mümbit toprakları ve cefakeş, gayretkeş çiftçileriyle buluşturmayı amaçlamaktadır. Barak Sulama Projesi'yle bölgemizde 494.990 dekarlık bir alanın sulanması hedeflenmektedir. Barak Sulama Projemizin P1 aşaması tamamlanmış olup 100 bin dekar alan GES sistemiyle sulanmaktadır. Projemizin devam eden P2 aşamasının pompa istasyonu ve ana kanalı bitirilmiş olup P2 borulu şebeke sistemi 2025 yılı yatırım programına teklif edilmiştir. Bu süreçte müstesna emekleri olan Tarım ve Orman Bakanımıza ve DSİ Genel Müdürümüze buradan şükranlarımızı arz ediyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Şahin, lütfen tamamlayın.

ALİ ŞAHİN (Devamla) - Gazi şehrimizde yapımı devam eden diğer bir önemli tarımsal sulama projemiz ise Kılavuzlu Sulama Projemizdir. Orta Ceyhan-Menzelet Projesi kapsamında geliştirilmekte olan Kılavuzlu Sulama Projesi'nin 489.220 dekarlık kısmı İslâhiye ve Nurdağı ilçelerimizin sınırları içerisinde bulunmaktadır. Kılavuzlu Sulaması ikinci kısım kapsamında İslâhiye ilçemizde 31.710 dekar alan sulanacak olup sulama şebekesi tamamlanmış durumdadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; gazi şehrimizin her bir yatırımını olduğu gibi, sulama yatırımlarını da sahiplenip destekleyen Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a Nizip, Karkamış, Oğuzeli, Şahinbey, Şehitkâmil, Yavuzeli, Araban, Nurdağı ve İslâhiyeli çiftçilerimiz adına şükranlarımızı arz ediyorum.

Su gibi aziz olun diyor, 2025 yılı merkezî yönetim bütçesinin başta çiftçilerimiz olmak üzere milletimize ve devletimize hayırlar getirmesini diliyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Şahin, teşekkür ediyorum.

Diğer söz Burdur Milletvekili Adem Korkmaz'a ait.

Sayın Korkmaz, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ADEM KORKMAZ (Burdur) - Sayın Başkanım, çok kıymetli Bakanlarım, çok değerli milletvekilleri; ben de Tarım ve Orman Bakanlığımız ve Türkiye Su Enstitüsü bütçesi üzerine söz almış bulunmaktayım. Muhterem heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Evet, günümüzde tarım konusu her geçen gün stratejik önemini arttırmaya devam ediyor. Zira, tarımsal faaliyet sadece bir tarımsal ürünün üretilmesi ve buradaki istihdam edilen insanları değil, gerek gıda ve beslenme girdileri gerekse gıda endüstrisinin temel girdisini üretmesi bakımından da her geçen gün stratejik önemini korumaya ve artırmaya devam ediyor.

Ayrıca günümüzde yaşanan stratejik bazı gelişmeler -ki başta küresel ısınmanın ortaya çıkarmış olduğu çok ciddi etkiler- kuraklık, mevsimlerin değişmesi, su kaynaklarının etkili kullanma ihtiyacını ortaya çıkarması ve tarımsal ve hayvansal üretim desenini değiştirmeye zorlamakta. Diğer taraftan, yine yaşanan, son dönemde etkisini artıran jeopolitik riskler de aynı şekilde tarımın, özellikle gıdanın ve tarımsal girdilerin uluslararası hareketliliği bakımından da ciddi riskleri barındırmaya devam etmekte.

Yine, nüfus artışı dünyada artmaya devam ediyor. Son elli yılda dünya nüfusu 2'ye katlandı ve 2050 yılında dünya nüfusu 10 milyara, Türkiye nüfusu da 100 milyon sınırına dayanacak.

Gördüğümüz gibi, tarım artık eskisi gibi etkisini korumanın ötesinde çok daha önemli bir yere gelmektedir. Peki, ne yapmak gerekiyor ve bizler ne yapıyoruz? Bakanlıklarımız ve Hükümetimiz özellikle ortaya koyduğu tarımsal üretim vizyonu ve gelişimi çerçevesinde çok önemli çalışmalara imza atıyor. Bugüne kadar olan bütün bakanlıklarımız bunu yaptığı gibi, şu andaki Hükümetimiz ve Bakanlığımız da suyu merkeze alan yeni bir strateji geliştiriyor. Geçtiğimiz günlerde kamuoyuyla da paylaşılmış olan planlı üretim modeli, tarımsal üretimde özellikle arzda ortaya çıkan ciddi arz sıkıntılarını yönetecek ve bunu destekleyen bir destek ve teşvik sistemiyle kamuoyuna tanıttı. Esasında bu sessiz bir devrimdi; yeteri kadar belki anlattık, belki anlatamadık, anlatmaya devam edeceğiz. Türkiye'de zaman zaman arz sıkıntılarından kaynaklanan fiyat şokları ortaya çıkabiliyor. İnşallah, bu üç yıllık perspektifte ortaya konulan ve sürekli uzayacak olan bu yaklaşım etkisini gösterdiğinde artık o patatestir, soğandır ve benzeri temel girdiler, gerek gıda gerek endüstri girdilerinin üretildiğini hep beraber göreceğiz inşallah.

Bunun dışında yine tarımsal altyapılar ve sosyal desteklerle, Devlet Su İşlerimizin daha çok ortaya koyduğu kapalı basınçlı sulama sistemleriyle, Orman Genel Müdürlüğümüzün orman varlığını artırmaya yönelik yaptığı çalışmalarla da bu çalışmalar, bu vizyoner çalışmalar etkisini göstermeye devam edecek.

Çok kıymetli milletvekilleri, bahsettiğimiz gibi, tarımın gelecekte etkisini daha da artıracığını ortaya koyarak hükümetlerimiz güçlü liderlik ve vizyon çerçevesinde, Sayın Bakanlığımızın ortaya koyacağı vizyon çerçevesinde belki de kırsal gelişim eksenli bir sosyal gelişim ve refah modelini de inşa etmeye mecburuz. Bugünü ve bugünün sorunlarını konuşmaya devam edeceğiz. Bu sorunlar olmaya devam edecek ve hükümetlerimiz de bu politikalar üzerinde bu sorunlara cevap vermeye devam edecek. Belki de geleceğin tarımını ve insanlığı merkeze alan yeni yaklaşımın temelinde kadın ve gençlerin merkezde olduğu bir sosyal merkezi oluşturmamız gerekiyor. Yine, üretim birimi olarak da aile işletmelerinin ölçek ekonomisine kavuştuğu bir üretim desenini ortaya koymamız lazım. Faaliyet alanı olarak da tarımsal üretimle beraber -kırsal üretimle de genişleyecek- kırsal turizm ve benzeri faaliyetlerle bütünleşmiş bir tarım politikasını ortaya koymamız gerekiyor.

NEJLA DEMİR (Ağrı) - Vallahi, siz “kırsal üretim” dedikçe biz korkuyoruz. Ormanları katlediyorsunuz, ormanları yakıyorsunuz, talan ediyorsunuz.

ADEM KORKMAZ (Devamla) - Yine, bu zeminde, tarımsal üretim ve tarım politikasıyla birlikte sanayi politikasını, eğitim politikasını, sağlık politikasını, altyapı politikasını, sosyal politikayla bütünleştirilmiş yeni bir kırsal gelişim politikasını üretmeye mecburuz. Nasıl ki ulaştırma politikalarıyla Türkiye'nin dört bir tarafını ulaşım ağlarıyla, duble yollarla, demir yollarıyla, hava yollarıyla inşa ettiysek -Türk Hava Yolları gibi- İstanbul Havalimanı gibi bir havalimanını Türkiye'ye hediye ettiysek...

NEJLA DEMİR (Ağrı) - Hepsini tarım alanlarından geçirmeyi başardınız ama.

ADEM KORKMAZ (Devamla) - ...nasıl ki sağlık politikalarıyla, SSK kuyruklarında hastanelerde rehin kalan hastalarımız yerine, bugün beş yıldızlı otel standardında sağlık hizmetlerini ve kalitelerini inşa ettiysek...

GAMZE TAŞCIER (Ankara) - Şimdi o kuyruklara bile giremiyorlar, muayene olamıyorlar, doktor yok.

ADEM KORKMAZ (Devamla) - ...nasıl eğitim politikalarıyla 208 tane üniversiteyi ve bu üniversitelerin çoğu da artık bulundukları yerlerin bölgesel kalkınmasına hizmet eder hâle geldi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Kontenjanları dolduramıyorlar ya.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) - Doktor yok, doktor. Hasta var, doktor yok.

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın.

ADEM KORKMAZ (Devamla) - Türkiye’de eğitim almak isteyen her genci Türkiye’nin yüksek kalitede eğitim imkânlarına ulaştırdıysak...

UMUT AKDOĞAN (Ankara) - Vekilim, şuradan telefon açıp bir randevu alalım Allah’ını seversen. Hadi alalım ya.

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Muş KYK yurdunda yirmi gündür elektrik yok, su yok; bu mudur eğitim kalitesi?

UMUT AKDOĞAN (Ankara) - Ya, kanser hastasına, mayısta aradık, ekime randevu verdi ya.

ADEM KORKMAZ (Devamla) - Nasıl yerli ve millî savunma politikamızla bugün ASELSAN, TUSAŞ, TEİ, HAVELSAN, ROKETSAN gibi, Bayraktar gibi şirketlerimiz dünya ölçeğinde savunma sanayisinin global şirketleri arasına girmiş ve onlarca savunma sanayi projelerini harekete geçirdiyse...

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Aynen, sizin şirketleriniz; Sermaye-AKP iş birliği, doğru.

UMUT AKDOĞAN (Ankara) - Sen Burdur’da bunları anlat, millet sana ne yapıyor, bak.

ADEM KORKMAZ (Devamla) - Sayın Bakanım, sizin vizyoner öncülüğünüzde ve ortaya koyacağınız perspektifle Türk tarımını da geleceğe taşıyacak inanca sahip olduğunuzu görüyor, bu konuda desteğimizi iletiyor, hepinize saygılar sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Korkmaz.

Değerli milletvekilleri, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubunun söz talepleri karşılanmıştır.

Şimdi, Saadet Partisi Grubunun söz taleplerini karşılayacağım.

İlk söz İstanbul Milletvekili Birol Aydın’a ait.

Sayın Aydın, buyurun. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA BİROL AYDIN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. Saadet-Gelecek Grubumuz adına İçişleri Bakanlığı bütçesi üzerine söz almış bulunuyorum.

Tabii, bizden önce hem muhalefet partisindeki arkadaşlarımız hem iktidar partisindeki arkadaşlarımız her 3 Bakanlıkla ilgili de düşüncelerini, kanaatlerini söylediler ama ben bütün bunları dinlerken, özellikle iktidar partisindeki arkadaşları dinlerken Nasrettin Hoca’nın hikâyesi aklıma geldi, meşhur ciğer, kedi hikâyesi var ya. Hikâyenin sonunda hanımına diyor ya “Hanım, kedi buradaysa ciğer nerede, ciğer buradaysa bizim kedi nereye gitti?” diye. Değerli arkadaşlar, neticede bütçeyi konuşuyoruz; işte, bütçe ortada, açık ortada, faiz ortada, tarıma ayrılan miktar ortada, Tarım Kanunu’nda tarıma verilmesi gereken destek miktarı ortada, Ticaret Bakanlığı rakamları ortada, ithalat-ihracat rakamlarımız ortada; bütün bunlar ortada, net, TÜİK rakamları açısından da ortada. Tabii ki biz Saadet Partisi olarak, Gelecek Partisi olarak “Öldük, bittik, mahvolduk.” demiyoruz ama durum iyi değil yani. Siz “Şaha kalktık, her açıdan çok iyi noktalardayız.” dediğiniz zaman bu cümleleri kurmayı vicdani, akli bir gereklilik olarak görüyoruz. Ya, olmaz arkadaşlar, bu tarımda, siz sokakta değil misiniz? Köye, kasabaya gitmiyor musunuz? Bu kadar işsiz var, bu kadar istihdam dışı insanımız var, bu kadar öğrencimiz var yani her açıdan dökülen bir taraflarımız var, bunu siz de yaşıyorsunuz. Yani rakamlar bu kadar ortadayken ciğer, kedi hikâyesini anlatmak durumunda kaldım ama ben İçişleri

Bakanlığımıza dönüyorum. Dünyanın tamamında bütün insanların üç temel talebi var: Birisi özgürlük, diğeri güvenlik, üçüncüsü refahtır. İktidarların da pek tabii olarak asıl sorumluluğu bu üç temel ihtiyacı yerine getirmektir. Zaman zaman iktidarlar birini diğerine tercih edebilirler, birini gerekçe göstererek diğer ikisini perdeleyebilirler ya da bunu hissettirirler, bunu görüyoruz. Bizim açımızdan bunlar birbirini tamamlayan mütemmim cüzlerdir. Bu açıdan ben de Nasrettin Hoca'nın hikâyesinde olduğu gibi diyorum ki: Özgürlük yok, güvenlik nerede? Refah yok, özgürlük nerede? Güvenlik yok, refah nerede? Yani böyle bir çelişkili durum içerisindeyiz. İktidar dönemsel olarak bunlardan bazılarını bir diğerini gerekçe göstererek ortadan kaldırıyor.

Şimdi, 2025 yılına günler kala bir toplantı, çalışma içerisindeyiz. Bir hukuk devletinde hiç olmayacak olan kayımlar meselesini hâlâ devam ettiriyoruz. Ülkemizde siyasilerden, sanatçılardan, bilim insanlarından daha fazla bilinen çete liderleri, şu şu baronların olduğunu biliyoruz. Sokaklarımızda her gün bir başka cinayet işleniyor. Sanalda da durum bundan hiç farklı değil. Sanal kumar ve bahis çetelerinin ne olduğunu aileler yakından biliyorlar ve son zamanlarda çok da gündemde. Bu arada Sayın Bakanımız aramızda değil ama hep beraber telefonumuzu açtığımız zaman, herhangi bir siteye girdiğimiz zaman önümüze çıkan ilk reklamların ne olduğunu bildiğimizi zannediyorum. Benim mi sadece dikkatimi çekiyor? Mesela, Türkiye'de son zamanlarda yasa dışı bahis ve kumar çeteleriyle ilgili, bir kısım sanatçılar, sporcularla ilgili de çokça gündem oldu, konuşuldu. Yani enteresan, bu sanal kumarın yasallıkla gayriyasallık arasındaki farkını ben bir türlü anlayamıyorum mesela. Yani biz neyin mücadelesini veriyoruz? Yasa dışı bahisle yasa içi, kanuni bahis arasındaki fark ne? Biz, gençlerimizi, çocuklarımızı bahisten, kumardan mı kurtarmak istiyoruz yoksa vergilendirilmemiş parayı mı kurtarmaya çalışıyoruz? Yahu, futbol maçı izliyorsunuz, futbolcuların şuralarında -isimlerini şimdi zikretmek istemiyorum- saha kenarlarında, tabelalarda ismini zikretmek istemediğim onlarca ilan var: "A, A, A" Ya, bu ne menem bir şeydir? Akıl tutulması bu yani! Yani, bütün gençliğimiz âdeta bu girdabın içerisinde, sanal bahis çetelerinin pençesi altında; bunu iktidar da biliyor, bununla mücadele de ediyor ama mesele, yasa dışı ve yasa içi meselesi çerçevesinde kalıyor. Ben anlamakta gerçekten zorlanıyorum. Yani, bu, feci bir durum. Bunun üzerine üzerine gitmemiz gerekiyor; yasal olanı, yasal olmayanı olmaması gerekiyor.

Ayrıca, ben İçişleri Bakanlığımızın son zamanlarda, son dönemlerde birtakım ilanları, duyuruları, şu çetenin, bu çetenin üzerine çöküyor olması... "Şu kadar narkotik operasyon yapıldı, şu kadar, şu tonda şunlar elde edildi." Bunları kıymetli ve değerli görüyorum. Bunu bir mücadele olarak kıymetli görüyorum ama diyorum ki bataklıkta timsahlara ne zaman sıra gelecek?

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Yarın akşam...

BİROL AYDIN (Devamla) - Çünkü bu uyuşturucu illeti sandığımızdan daha fazla kasıp kavuruyor ortalığı. Anneler, babalar çaresizlik içerisinde çünkü bunun zengini fakiri, dindarı dindar olmayanı değil, bir an bulaştığınız zaman bundan kurtuluş yok. (Saadet Partisi ve CHP sıralarından alkışlar) Parası, gücü, imkânı olanların belli süre bunu temin etme durumu söz konusu ama orta ve alt gelirdeki insanların, ailelerin bununla mücadele etme imkânı yok. Onun için, ben İçişleri Bakanlığımızın -sinekler de önemlidir ama- şu timsahın, bataklıkta timsahın tepesine de binmesi gerektiğini düşünüyorum. Ayrıca, bu iki meselenin, kumarın, uyuşturucunun bir millî güvenlik meselesi olduğunu ve terörle eş değeri tutulması gerektiğini ifade etmek istiyorum.

Bunun yanında İçişleri Bakanlığımızın tabii kendine bağlı 5 ayrı kuruluşu var; bunlarla ilgili de kalem kalem bütün bütçe rakamlarını konuşacak değilim, önümde bu rakamlar var.

Emniyet, Jandarma, Sahil Güvenlik, Göç İdaresi ve AFAD; bunlarla ilgili de ben dikkatinizi çekmek istiyorum yani her şey güllük gülistanlık demeyelim, özellikle göç ve afet yönetiminde

büyük eksikliklerimizin olduğunu biliyoruz; bunun üzerine üzerine gidip tamamlamamız gerektiğini düşünüyorum. Yaşanan acı tecrübelerden ileri derecede istifade etmemiz gerekiyor.

Ben, yine İçişleri Bakanlığımıza dönüyorum. Bütün personelimiz için geçerli, bütün Bakanlıklar için geçerli olmakla birlikte yıllardır bu konuşuluyor, biraz önce muhalefet partisinden arkadaşlarımız da dile getirdiler. Personelimizin yani Emniyet teşkilatımızdaki personelimizin taleplerinin hiç dikkate alınmadığı bir yasama dönemini, bir bütçe dönemini tamamlıyoruz yani yanıtsız, sümen altı edilmiş birtakım meselelerimiz var. Bunlar nedir? Uzun ve düzensiz çalışma saatleri, polislerimizin fazla ve ek ücretsiz mesaisi -bu hayati mesele- ikinci şark görevi gibi meseleler Emniyet camiasının en önemli meseleleridir; bu konuda titizlik gösterilmesi gerektiği kanaatindeyim. Bu konuda ben dönüp hem 3 Bakanımıza hem de bütün Bakanlıklara söylüyorum: Özel kalem birimleri ve danışmanlar için sonuna kadar açılan muslukların diğer personelimiz için, çalışanlarımız için sonuna kadar kısılmasının adil olmadığını ifade ediyorum. İtibardan tasarruf olur ama çalışanın alın terinden tasarruf olmaz, bu hassasiyeti gözetelim. Arabadan, binadan tasarruf edilir ancak personelin özlük haklarından tasarruf edilmez; bugüne kadar edildi, bundan sonra edilmez. Bu görev sürelerimiz gelip geçecek, kendi dönemimizde en azından personelimizin bu şark görevi, uzun mesai, ücretsiz mesai meselesini behemehal gözden geçirelim.

Ayrıca, bu adalet meselesinde İçişleri Bakanlığımız ve adalet iç içe girmiş durumlardır pek tabii olarak. Örmek ağı adaletine son verilmeli, küçük sinekler ağı takılırken büyük sinekler ağı delip geçmemeli. Biz doğru nedir, yanlış nedir, hak nedir, batıl nedir, faydalı nedir, zararlı nedir gerçekte biliyoruz; bunu yapma hususunda titizlik gösterelim. Kırmızı ışıktaki durmak yasak, duracağız ama geçiyoruz. Buradaki teamüller de böyle, biz kurallara uyalım, kuralları işletelim.

Nitelikli eğitim demek, daha az suç demektir. Daha fazla istihdam demek, daha az suçlu demektir. Bu nedenle, toplumsal huzur ve güvenliğimizin tesisi adına en çok biz siyasilere, bizden de daha çok iktidardaki arkadaşlarımıza sorumluluk düşüyor diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Aydın, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi Denizli Milletvekili Sema Silkin Ün'e ait.

Sayın Silkin Ün, buyurun. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA SEMA SİLKİN ÜN (Denizli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; çalışma hayatı elbette ömrümüzün çok uzun bir dönemine karşılık geldiği için Bakanlığın politika alanları da yaşamımızda o derece büyük yer kaplıyor. Biz ancak burada birkaç konuya temas edebilme imkânına sahibiz. Milyonların merakla beklediği gündemdeki konumuz asgari ücretle başlamak istiyorum. Ülkemiz bölgemizde yaşanan gelişmeler nedeniyle stresli zamanlardan geçiyor. Böyle gerginlik dönemlerini sağlıklı yönetmek ancak halkının refahını incelemekle, vatandaşın ekonomik direncini artırmakla mümkün olur. Ülkemizde istisnai bir ücret olmadığı, ortalama bir ücret hâline geldiği için asgari ücretin seviyesi toplumun geniş kesimlerini ilgilendiriyor. Şimdi siz 2025 yılı için kaç yıldır tutturamadığınız hedef enflasyona göre hesaplayarak 20.570 lira gibi bir rakam söyleyeceksiniz. Gerçekleşen-hedef ortalaması almak gibi bir planlamanız var; öyle olduğunda da 22.600 liralık bir rakama karşılık geliyor ama bunların hepsi sefalet ücreti. Oysa, bir yıl önce 17 bin lira olarak belirlediğiniz asgari ücretin bugün satın alma gücü itibarıyla karşılığı 11.500 liraya geliyor. Şimdi, biz diyoruz ki gerçekleşen enflasyon ortada yüzde 44, beklenen enflasyon da yüzde 21, bunun toplamını alarak zaten 28 bin liranın altında vereceğiniz tüm rakamlar sefalet ücretidir, zulüm ücretidir. Bunun üzerine refah payının da mutlaka ilave edilmesi gerekir. Şimdi, hep bir ağızdan “Enflasyondan şikâyet ediyorsunuz, hem de enflasyonu körükleyecek zam talep ediyorsunuz.” diyeceksiniz, bu

iddianızın gerçek olmadığını 2015 yılında Sayın Davutoğlu'nun Başbakanlığı döneminde asgari ücrete yapılan yüzde 30 zammın enflasyonu artırmadığını, aksine enflasyonun düştüğünü gördüğünüzde anlayacaksınız. Evet, olağanüstü gerilim şartlarında bir devlet için en büyük risk halkının karnını doyuramamasıdır, bu riski nasıl alıyorsunuz?

Değerli milletvekilleri, memnuniyet verici bir düzenleme yapılıyor, bakıyorsunuz, hemen arkasından yeni mağduriyetler getiriyor. Biliyorsunuz, 2018 yılında yürürlüğe giren 696 sayılı KHK'yle taşeron işçiler sürekli işçi kadrosuna alındı. Ne vardı bu düzenlemede? Zorunlu emeklilik. Zorunlu emeklilik uygulaması 3 Mart 2023'te, GSS ve 375 sayılı KHK'de yapılan değişiklikle çözüme kavuşturuldu. Peki, bu tarihler arasında beş yıl süreyle zorla emekli edilenler ne olacak? Beş yıl içinde genç yaşlarda zorunlu emeklilik uygulamasına mecbur bırakılanlara yönelik bu adaletsizliğe son vermeyi düşünüyor musunuz? Başka ne vardı bu düzenlemede? Tayin yasağı, bu konu benim bir yıldır her fırsatta dile getirdiğim, artık sosyal yara hâline gelmiş bir mesele. Düzenlemede "Sürekli işçi kadrosuna geçirilenler çalıştıkları teşkilat ve birimden geçiş yapılmadan istihdam edilebilirler." diyor. Evet, böyle bir hükmün varlığını bilerek bu kadroya kabul etmiş bu insanlar ama aradan yedi yıl geçmiş, farklı şehirlerde yaşayan eşler boşanmaya, aileler parçalanmaya, çocuklar psikolojik sorunlar yaşamaya başlamışlar. Toplu iş sözleşmelerine güvenlik bürokrasisinde, adli ve mülki makamlarda çalışanlara yönelik bir istisna konulmuş; aile bütünlüğü sadece onlar için mi önemli? Bu ayrımcı tutum sizin adalet anlayışınıza sığıyor mu? Her seferinde aile bütünlüğünden, ailenin öneminden bahseden bir iktidarın aileyi parçalayan bu sosyal yaraya duyarsız kalmasına ne diyeceksiniz? Aile birleşmesi sağlanmadığı için daha kaç ailenin parçalanması lazım ki siz bu konuya duyarlılık gösterebilirsiniz?

Değerli milletvekilleri, şimdi, her gün hükûmetin verdiği sözleri milletvekillerimize hatırlatan vatandaşlarımızın sizlerden beklediği müjdelere var, devletin adaletini bekleyen milyonlar bunlar. KİT'lerde çalışan işçilere, yüzde 70 kapsamı kriteriyle kiralık araç şoförlerinden yemekhane personeline, HBYS işçilerine, kadro kapsamı dışında kalan çalışanlara, tüm kamu kurumlarındaki taşeron işçilere verilen sözlerin yerine getirilmemesindeki bu direnç nedir arkadaşlar? İş Kanunu'nun haklarından faydalanamayan, firmaların isim değişikliği bahanesiyle kıdem tazminatları ödenmeyen, toplu pazarlıklardan istifade edemeyen bu çalışanlara bir mesajınız olacak mı bugün? 2018 yılında kadro sözü verilen fahri Kur'an kursu öğreticilerinin durumunu da hatırlatmak isterim, Bu grubun kadro konusu 657'yle alakalı olduğu için Diyanet İşleri ve Hazine Bakanlığı inisiyatifinde ama mevcut çalışma şartları, özlük hakları sizin inisiyatifinizde Sayın Bakan. Ayda sadece sekiz dokuz gün yatırılan sigorta primleri, asgari ücretin altında ücret gelirleriyle öğretmenlik vazifesi ifa eden bu insanların on yıllardır devam eden problemine daha ne kadar kayıtsız kalacaksınız?

Bir diğer konu, Sayın Bakan, Bakanımız 2022 yılında ülkemizin nüfus projeksiyonunu gözeterek yaşlı bakım sektörünün 3 milyon gence istihdam sağlayabilecek potansiyele sahip olduğunu söylemişti. Bu bağlamda sağlık ve sosyal hizmet sektörüne bakım ihtiyacının karşılanması amacıyla Bakanlık tarafından bir adım atılıyor mu, öğrenmek isteriz. Yaşlı bakımı demişken bu konuda önemli bir önerimi tekrar yinelemek istiyorum: Nüfusumuzun yaşlanma sorunu yakın geleceğimizin en büyük problemlerinden. Bu sorun beraberinde yaşlanan fertlerin bakım sorununu getiriyor. Bizim sosyal yardım niteliği taşıyan bakım ödeneklerinden ziyade yoksulluktan bağımsız olarak bakım ihtiyacı duyan her bir vatandaşımız adına bir hak olarak bakım güvence hizmetlerinin yürütümü için bir modele ihtiyacımız var. Nedir bu model? Primli ödemeler sistemine dâhil edilmiş bir bakım sigortasının ihdas edilmesi. Bu teklifimin karşılık bulmaması hâlinde ilerleyen yıllarda bakım sorunlarının getireceği mali yükü bu ülkenin ekonomisinin taşıması mümkün olmayacaktır.

Değerli milletvekilleri, ülkemizde çalışma hayatının karşı karşıya olduğu ama çok fazla gündemimize almadığımız bir sorun var arkadaşlar, büyük harflerle söylüyorum: Va-sıf-sız-laş-ma. Bu sorunun emarelerini nerede görüyoruz? Çalışma hayatımız hızla vasıfsızlaşma eğiliminde. Genç işsizliği kronik bir sorun ama daha acısı, gençlerin eğitimleri arttıkça işsizlik oranları artıyor. Bu sorunu nerede görüyoruz? İstihdam sanayide gerilerken hizmetler ve tarım sektöründe artıyor yani katma değeri düşük bir istihdam piyasası oluşuyor. Bu sorunu nerede görüyoruz? Yükseköğretim mezunlarının ücret gelirleri, ortaöğretim mezunlarının ücret gelirlerine kıyasla daha az artıyor yani eğitim seviyeniz arttıkça ücret artışınız azalıyor. Meslek kavramından uzaklaştıkça, beşeri sermayemiz erozyona uğradıkça bu mesele ülkemize dinamizmini kaybettirip büyük bedeller ödettirecek bir mesele.

Değerli milletvekilleri, son söz olarak Türkiye, dünyaya adalet, demokrasi, özgürlük, refah toplumu diye adlandırılabilir bir model teklif etme vizyonundan gün geçtikçe uzaklaşıyor maalesef. Elindeki en büyük gücü, tek gelişmiş kası yetişmiş insan potansiyeli. Dünyaya eğer “Türkiye Yüzyılı” mottosuyla bir teklifte bulunmak istiyorsanız teklifiniz nitelikli insanımız olsun.

Değerli milletvekilleri, Türkiye, hükümetinden sivil toplumuna, sokaktaki vatandaşına kadar on üç yıldır Suriye iç savaşında dünyaya büyük bir insanlık ve erdem dersi vererek örnek oldu. Zalim bir rejimin varil bombalarından, kimyasal silahlarından kaçan Halep’in, Hama’nın çocukları Anadolu’nun şefkatli kucağında kendilerine sığınacak bir sine buldular. Birtakım yerli Hitlerciklerin, Mossad eğitilmiş siyasetçi kisveli provokatörlerin ihanet dolu tertiplerine rağmen milletimiz sabır ve metanetini her daim muhafaza etti, zor ekonomik koşullarına rağmen ekmeğini mazlumlarla bölüşmekten imtina etmedi. Bugün evlerine dönme hazırlığı yapan Suriyelilerin ülkemize dair ettikleri samimi teşekkürler, tarihsel kardeşliğimizin gelecekte kurulacak kutlu birlikteliklere de ışık olacağının habercisidir. Tam da bu noktada Suriye politikamıza dair nice haksız eleştirilere göğsünü siper eden, insanlık onuru adına durduğu yerden asla taviz vermeyen iki isme, Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan’a ve Sayın Genel Başkanımız Ahmet Davutoğlu’na tüm siyasi mülahazalardan azade bir hissiyatla şükranlarımı sunuyorum. Suriyeliler’in kendi ülkelerine dönüş hazırlığı yaptığı şu günlerde nihayet reel sektörün çeşitli isimleri bu nüfusun iş gücüne sağladıkları katkılar hakkında konuşmaya başladılar. “Nihayet” diyorum, zira yıllarca hizmet, tekstil ve inşaat sektörü olmak üzere çok çeşitli sektörlerde bu iş gücüne ihtiyacımız olduğu bir hakikat olarak ortada dururken, bu konulardan siyasi rant devşirmeye çalışanların provokasyon girişimleri yaşanırken kafalarını kuma gömmeyi tercih edenler artık konuşmakta bir beis görmemeye başladılar.

Değerli arkadaşlar, Hükümet acil olarak reel sektör temsilcileriyle bir araya gelmeli ve Suriyeli iş gücüne ülkemizin duyduğu ihtiyacı doğru tanımlayıp bu çerçevede ülkemizin iş gücüne katkısını sürdürmek isteyen Suriyeliler’in resmî statülerini değiştirerek ülkemizde çalışmalarını için yasal zemini oluşturmalıdır.

Göçün ilk anından itibaren yapılan plansız uygulamaların bu saatten sonra yapılmamasını ümit ediyor, bu konuda en planlı şekilde iş gücümüzün düzenlenmesini Sayın Bakana arz ediyorum.

Teşekkürler Sayın Başkan. (Saadet Partisi ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

Saadet Partisi Grubu adına diğer söz talebi Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç’a ait.

Sayın Kılıç, buyurun. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA ŞERAFETTİN KILIÇ (Antalya) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Tarım ve Orman Bakanlığımızın 2025 yılı bütçesi üzerine grubumuz adına söz aldım. Genel Kurulu ve ekranları başında bizleri takip eden aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Yürütme adına burada bulunan Sayın Bakanlarımız, değerli milletvekilleri; bundan tam bir yıl önce bugün bu kürsüde hakikati haykırırken geçirdiği kalp krizi sonucunda hayatını kaybeden Kocaeli Milletvekilimiz kıymetli kardeşim Hasan Bitmez’i vefatının yıl dönümünde rahmetle anıyorum. Mekânı cennet, makamı ali olsun. Merhum Hasan Bitmez’in bu kürsüde ifade ettikleri hakikatten başkası değildi. Nitekim, vefatının ardından geçen son bir yılda olup bitenler onun haklılığını ortaya koymuştur. Hakikatler er ya da geç ortaya çıkmaktadır. O sebeple tavsiyem, burada ifade edilenleri peşin hükümlerle reddetmek yerine bunların üzerine düşünmeniz ve muhakeme yapmanızdır. Biliyorum, çoğu gerçeği reddetmek ya da ondan kaçmak istiyorsunuz çünkü elleriniz, kollarınız bağlı, başka yol bulamıyorsunuz ancak şair der ki: “Kaçsan da metrelerce, kilometrelerce kendinden/Bir arpa boyu uzaklaşamazsın benliğinden/Hep bir iz kalır geçmişinden bugüne gelen.” Merhum Hasan Bitmez kardeşimizin hepimize tuttuğu aynadan kaçmayınız.

Sayın Başkan, Sayın Bakanlarımız, değerli milletvekilleri; bugün bütün olumsuz koşullara rağmen üretmekten vazgeçmeyen, zararı göze alarak toprağını eken bütün üreticilerimiz adına söz aldım. Sadece üreticilerimiz adına değil, hayatta kalmaya çalışan milyonlarca tüketicimiz adına da söz almış bulunuyorum. Biliyoruz ki üretim, milletimizin alım gücünü doğrudan etkiler. Üretim varsa bolluk ve bereket, üretim yoksa yokluk ve sefalet vardır. Ülkemizin en stratejik alanlarından biri olan tarım ve hayvancılık ölüm döşeğinde, ne yazık ki ölümü gerçekleşmek üzeredir. Acil müdahale gerektiren temel bir değişimin beklendiği bu alanda yetkililerin büyük bir gaflet hâlini yaşadığını üzülerək görüyoruz.

Hayat pahalı, çarşı pazar cep yakıyor, insanımız feryat ediyor. Temel gıdalar, et ve süt ürünleri, meyve ve sebzelerdeki pahalılığın ana sebebi, tarım ve hayvancılığın mevcut durumudur. İnanın ki üzüyoruz; verimli toprakları olan, sulama imkânları bakımından iyi durumda olan, çalışan ve fedakâr üreticileri her an üretmeye hazır Türkiye’imizde gıdanın bu denli pahalı oluşuna üzüyoruz. İnanın ki canımız yanıyor; bolluk ve bereket ülkesi olması gereken Türkiye’mizin açlık sınırının altında yaşamını sürdüren 20 milyonu aşkın insanımız için yokluk ve sefalet ülkesi hâline getirilmiş olması canımızı yakıyor.

Gıda enflasyonumuz TÜİK tarafından kasım ayı itibarıyla yıllık yüzde 48,57 olarak açıklanmıştır fakat savaşta ve bir bölümü işgal altında olan Ukrayna’daki gıda enflasyonu aynı anda yıllık yüzde 11 olarak açıklandı. Ne yazık ki gıdadaki pahalılık noktasında Ukrayna’dan bile çok daha kötü durumdayız. Hepimiz şu gerçeği sorgulamalıyız: Biz nasıl yönetiliyoruz ki milletimiz pahalılık konusunda savaş hâlinde olan Ukrayna’dan bile daha ağır koşullarla karşı karşıya bırakılmaktadır?

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; planlı üretmenin, üreticiyi koruyup desteklemenin son derece önem kazandığı bir dönemde Tarım ve Orman Bakanlığımızın bütçesini konuşuyoruz. Tarım ve hayvancılık için belirlenen bütçe rakamları, içinde bulunduğumuz acı tabloyu açıklar vaziyettedir.

Bütçeden Tarım ve Orman Bakanlığının tamamına ayrılan miktar 438 milyar Türk Lirası. Bu bütçe içerisinde personel giderleri var, cari transferler var, borçlar ve destekler var. İşte, bakın, şu tabloda görüldüğü gibi kıymetli milletvekilleri, 2016-2025 yılı arasını ihtiva eden bu tabloda gördüğümüz hadise nedir? Verilmesi gereken destek miktarı 1 trilyon 737 milyar 594 milyon iken verilen destek miktarı 431 milyar 319 milyon yani “Verilmemiş 1 trilyon 306 milyar 275 milyon nerede?” diye sormak tabii ki çiftçilerimizin hakları olsa gerektir diye ifade etmek istiyorum. O tarihten bu yana hiçbir zaman çiftçilerimize direkt olarak ödediğiniz destekler millî gelirin yüzde 1’i oranına yaklaşmamıştır bile. Hatta bu oran yıldan yıla azalarak binde 2’ye kadar gerilemiştir. Kaynak yoktur diyemezsiniz çünkü faize ayırdığınız miktarı yıldan yıla artırmışsınız. Şimdi getirdiğiniz bütçede faize 1 trilyon 950 milyar lira

ayrılmışken çiftçiye ise sadece 135 milyar lira ayırmışsınız. Çiftçi destekleri oransal olarak azalmışken faize ayırdığınız oran ise artmıştır. İşte, şu tablo da bu gerçeği çok net bir şekilde göstermektedir değerli milletvekilleri. Tarımsal yatırım ödeneğini, faizli banka kredilerini de desteklerin içinde sayıyorsunuz ancak bunların direkt destek olmadığını sizler de çok iyi biliyorsunuz. Çiftçilerimiz hâlihazırda boğazına kadar borca batmış vaziyettedir, borcu borçla kapatarak üretim yapmaya çalışmaktadır, kamu ve özel bankalara borçları toplamda 800 milyar lirayı geçmiş vaziyettedir. Çiftçilerimizin çoğu BAĞ-KUR primlerini ödeyemiyor, bu sebeple geleceğe dair endişeleri vardır. Elden ayaktan düşecek olurlarsa bir güvenceleri olsun istiyorlar, siz bu güvenceyi onlara sağlamakla mükellefsiniz.

Bakınız, çiftçilerimize direkt destek olarak ödemeniz gereken, ödemediğiniz miktar 480 milyar liradır 2025 yılı için. Bu miktarla Çiftçi Kayıt Sistemi'ne kayıtlı olan 2,3 milyon çiftçimizin tamamının üç yıllık BAĞ-KUR primini ödeyebilirsiniz. Yani istenildiği takdirde çiftçi korunabilir, üretim sürdürülebilir hâle getirilebilir ancak ne yazık ki bu yapılmıyor.

Sonuç olarak, Çiftçi Kayıt Sistemi'ne kayıtlı çiftçilerimizin yaş ortalaması 57 olmuş, bu büyük bir tehlikenin işaretidir. Köylerimiz boşalıyor, çiftçi sayımız azalıyor, üretim bir sonraki nesle aktarılmıyor. Bu durumun ülkemiz açısından aynı zamanda bir millî güvenlik meselesi olduğunu görmenizi ve gerekli önlemleri almanızı bekliyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, artan maliyetler hesaba katılmadan tahıl ürününün alım fiyatı belirleniyor. Ertesi gün, bir de bakıyorsunuz, ithalatında gümrük vergisi sıfırlanmış, bu defa çiftçi malını ucuza elden çıkarmak zorunda kalıyor. Süt fiyatı belirleniyor ancak maliyetlerin çok altında bir fiyat belirleniyor. Bu defa, damızlık inekler kesime gidiyor ve hayvan varlığımız azalıyor. Sayın Bakan “Kırmızı ette dışarıya bağımlılığı bitirmeyi hedefliyoruz.” diyorsunuz ancak yapılan işler dışarıya bağımlılığımızı giderek artırıyor; söylemler başka, eylemler bambaşkadır. İthalatla et fiyatlarını düşürmeye çalışıyorsunuz ancak fiyatlar bir türlü düşmüyor çünkü bu iş pansuman tedbirlerle olmaz. Nitekim, sadece bir yılda 1 milyar 45 milyon dolar tutarında canlı hayvan ve et ithalatı yapılmış fakat sonuç olarak hayvan varlığımız azalırken et fiyatları artmaya devam etmiştir.

Ormanlarımızın hâli hepimizi derinden üzmektedir. Ormanlarımız korunamıyor, millî servetimiz ya ranta ya da ihmaller sonucu yangınlara kurban ediliyor. “Kesilen veya yanan ormanlık alanların yeniden ağaçlandırıyoruz.” diyorsunuz, bu yapılmıyor demiyoruz ancak ormanlık arazi ile ağaçlandırılmış alan ayrımını yapmaz isek burada kamuoyu yanılgıya düşürülür. Ağaçlandırılmış alanlardaki fidan veya tohumların çoğu ağaca dönüşmeden kuruyup yok olmaktadır; bunu siz de gayet iyi biliyorsunuz. Toprağa dikilen küçücük bir fidanın ağaç oluşuna tanıklık edip etmediğinizi merak ediyorum. Eğer buna şahit olsaydınız şüphesiz ki bu konuda çok daha hassas davranırdınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kılıç, lütfen tamamlayın.

ŞERAFETTİN KILIÇ (Devamla) - Bakınız, sadece bu yıl içerisinde Cumhurbaşkanı kararıyla yaklaşık 1.500 hektar ormanlık arazi ormanlık alan dışına çıkartılmıştır yani bu alanlar ya imara açılmış ya da daha önce buralarda yapılan imar işlerine meşruiyet verilmiştir. Bizim sözümüz sadece bu Meclis çatısı altındakiler için değil saraydakiler içindir de aynı zamanda. Saraydan Meclise inen ve bir virgülü dahi değişmeyecek olan bu bütçeyi kabul etmiyoruz, bu ucube yöntemi ve milletimizin lehine olmayan bu taksimatı kabul etmiyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Kılıç, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi İzmir Milletvekili Mustafa Bilici'ye ait.

Sayın Bilici, buyurun. (Saadet Partisi ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA MUSTAFA BİLİCİ (İzmir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, ekranları başında bizleri izleyen kıymetli vatandaşlarımız; Tarım ve Orman Bakanlığı 2025 yılı bütçe teklifi üzerine Gelecek-Saadet Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Tarım ve Orman Bakanlığının 2025 yılı bütçesini görüşüyoruz. Bu bütçe, sadece rakamların, kalemlerin toplamı değildir, aynı zamanda milyonlarca çiftçinin, hayvancının, köylünün ve tarıma dayalı sanayinin kaderini belirleyecek bir bütçedir. Tarım bir ülkenin gücü ve geleceğidir. Toprağı bereketli, güneşi bol bu topraklarda doğru politikalarla hem çiftçimizin hem de tüketicimizin yüzünü güldürebileceğimiz bir gerçektir ancak bu bütçe, tarım ve hayvancılığın sorunlarını çözmekten oldukça uzak bir bütçe olup insanlarımızın yüzünü güldürebilecek bir bütçe değildir. Teklif edilen bütçe incelendiğinde, Bakanlık bütçesinin 438 milyar liraya çıkarılarak bir önceki yıla göre yüzde 74 artırıldığı gözükmemektedir ancak bu artış çiftçinin mazot, gübre, yem ve tarım ilacı maliyetlerindeki artışın yanında çok da bir şeyi ifade etmemektedir. Girdi maliyetleri her yıl bir önceki yılı aratacak şekilde yükselmeye devam etmekte, çiftçi her geçen yıl bir önceki yıla daha da özlem duymaktadır. Çiftçimize destek adı altında yapılan ödemeler enflasyon karşısında erimektedir. Bugün ülkemiz çiftçisi yalnız başına bırakılan bir pozisyondadır. Değerli arkadaşlar, bugün Meclis kürsüsünden çiftçimizin içine düştüğü borç batağını konuşmak bizim en asli görevimizdir. Tarımı yöneten, daha doğrusu yönettiğini düşünen iktidar sahiplerinin ağızından şu cümleler hiç eksik olmamaktadır: “Destek verdik.” “Üretimi arttırdık.” “Çiftçiyi kalkındırdık.” Peki, gerçekten de öyle mi, çiftçi kalkındı mı? Gelin, bir bakalım. Çiftçilerimizin bankalara ve tarım kredi kooperatiflerine olan borcu 2024 yılı itibarıyla 800 milyar lirayı aşmıştır. Çiftçi bu borçla mazota, gübreye, yeme para yetiştirmeye çalışmaktadır. Çiftçi bankalardan aldığı kredilerle borcunu döndürerek günü kurtarmaktadır. Bu insanlar bir yandan tarlasını ekip biçmeye çalışırken diğer yandan bu borçların faizleriyle boğuşmaktadır. Tarım Kredi Kooperatifinin verilerine göre binlerce çiftçimize haciz işlemi başlatılmıştır. Çiftçinin tarlası, traktörü, hatta evi icra yoluyla elinden alınmaya çalışılmaktadır. Çiftçinin borcu her geçen yıl katlanırken Bakanlık ne yapmaktadır? Üretim maliyetlerini azaltmak yerine ithalatı teşvik etmektedir. Bir zamanlar tarımda kendi kendine yeten 7 ülkeden biri olarak bildiğimiz Türkiye, ne yazık ki bugün, tarımsal ithalata mahkûm edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, rakamlara bakacak olursak, 2023 yılında Türkiye, tarımsal ithalata yaklaşık 25 milyar dolar harcamıştır. Buğday ithalatı 2023 yılında 12 milyon tona ulaşırken, ayçiçeği ve türevlerinde ithalat 3 milyon tonu aşarak üreticimizin kaderini dışa bağımlı hâle getirmiştir. Ülkemiz savaşta olan Ukrayna’dan saman ithal eder duruma getirilmiştir.

Hayvancılıkta da durum farklı değildir. Türkiye’nin hayvancılık sektörü ülkemiz için stratejik bir öneme sahiptir ancak bugün gelinek noktada hayvancılıkta yaşanan sorunlar sektörü büyük bir çıkmaza sürüklemektedir. Üretici, maliyet baskısı altında ezilmekte, hayvan varlığı giderek azalmakta ve ithalata bağımlılık da artmaktadır. Ülkemizin bereketli meraları boş kalırken, Latin Amerika’dan, Avrupa’dan, Balkanlardan ithal edilen hayvanlar limanlarımızda sıraya girmiştir. Buna karşın, bu topraklarda besicilik yapan yerli üreticilerimiz, artan maliyetler ve borç yükü nedeniyle üretimden uzaklaşmaktadır. Peki, bu ithalata rağmen et fiyatları düşmekte midir? Ne yazık ki hayır. Vatandaş, bugün kilosu 600 liraya varan et fiyatlarıyla yüzleşmektedir. İthalat, vatandaşın ucuz et tüketmesine yardımcı olmamakta, yalnızca bir avuç tüccara fayda sağlamaktadır.

Değerli arkadaşlar, tarımsal üretimin temel girdilerinden biri olan gübreden bahsetmek istiyorum. Son yıllarda gübre fiyatlarındaki fahiş artışlar nedeniyle çiftçilerimiz tarlalarına gübre atamaz hâle gelmişlerdir. Bu durum, tarımsal verimliliği doğrudan tehdit etmektedir. Son üç yılda ülkemizde

gübre fiyatları yaklaşık yüzde 300 oranında artış göstermiştir. Bunun sonucunda, çiftçilerimiz gübre kullanımını azaltmış, buğdayda, arpada ve mısırdaki verim kayıpları yaşanmaya başlanmıştır. Ne yazık ki tarımsal verim kaybı zincirin halkaları misali sofradaki ekmekten süt fiyatlarına varıncaya kadar her ürüne yansımaktadır.

Değerli arkadaşlar, tarımsal üretimin olmazsa olmazlarından biri olan tarım ilaçlarına baktığımızda durum gübreden farklı değildir. 2021 yılında 1 litre tarım ilacının ortalama fiyatı 70 lira iken bugün bu rakam 200 liraya dayanmış durumdadır; bu, yüzde 185’lik bir artış oranı anlamına gelmektedir. Özellikle, zararlılarla mücadelede kullanılan böcek ilaçları ve hastalık önleyici mantar ilaçları son iki yılda yüzde 200’e varan oranlarda zamlanmıştır.

Tarımsal sulama elektriği de diğer girdi maliyetleri gibi yukarı yönlü seyrine hız kesmeden devam etmektedir. Bakınız, 2023 yılında tarımsal sulamada kullanılan elektriğin kilovatsaat fiyatı ortalama 2 lira 30 kuruştur, bugün bu rakam 4 lirayı aşmış durumdadır; artış oranı ortalama yüzde 75 seviyesindedir.

Şimdi soruyoruz: Çiftçinin elektrik faturası yüzde 75 artmış, gübre yüzde 300 artmış, ilaç yüzde 200’ün üzerinde artmış, mazot üç yılda yüzde 500 artmış; peki, çiftçinin ürettiği buğdayın, pamuğun, mısırın fiyatı da bu oranda artmış mı? Hayır, artmamış, artmıyor. Bu, bugünün sorunu değil, ülkemizde en az beş yıldır böyle bir sorun bulunuyor; her yıl girdi maliyetleri ürün fiyatlarından daha fazla artış gösteriyor. 2018 yılında ortalama bir çiftçinin kârı ile bugün, 2024 yılında ortalama bir çiftçinin kârı arasında dağlar kadar fark var. Çiftçimiz tarımdan çekiliyor, üreticimiz hayvancılıktan çekiliyor, ÇKS istatistikleri de bu gerçeği doğrular niteliktedir. Bir kısım vatandaşlarımız da çiftçi olmanın getirdiği avantajlardan mahrum kalmamak adına kayıtlarını sildirmiyor fakat aktif olarak tarım ve hayvancılık yapmıyorlar. Bakanlık yetkilileri bunu bilmiyor mu? Elbette ki biliyorlar fakat değerli arkadaşlar, amaç çiftçiye kalkındırmak, üreticiyi korumak değil, üretici iktidarın umurunda dahi değil. İktidar için kim önemli biliyor musunuz? Rusya’dan buğday ithal eden tüccar, Ukrayna’dan yağ getiren şirket sahipleri, dünyanın öbür ucundan, Latin Amerika’dan hayvan getiren ithalatçı. Gerçekten yazık, ülkemiz çiftçilerini bırakıp üç beş kişiyi kalkındırmanın peşindesiniz. Öyle bir durumdasınız ki, İç Anadolu’da mısır hasadı başlar başlamaz gümrük vergilerini aşağıya çektiniz, yirmi dört saat içerisinde mısır üreticisini yok ettiniz. İnsanlar Eskişehir’den, Konya’dan, Aksaray’dan haykırdı “Ne olurdu bir ay daha bekleseydiniz.” dediler. Siz ne yaptınız? Nasıl olsa İç Anadolu çiftçisi bize ses çıkarmaz diye düşündünüz. Ne için, kimin için? Az önce saydıklarım için; fiyat istikrarı için değil, yem üreticileri için değil, onlar bahane. Üzülerek görmekteyiz ki ülkemizdeki tarım ve hayvancılık sektörü küçültülüp daha sonra da komple bitirilmek istenmektedir. Mevcut veriler ışığında iyimser kalıp olumlu düşünmek oldukça güçtür. 2025 bütçesiyle Türkiye’nin çiftçisine, tarım işçisine, köylüsüne umut verilememektedir. Hükûmetin tarım politikası ithalat lobilerinin keyfini sürdürmek üzerine kurulmuştur. Oysa, biz bu bereketli toprakların çocuklarıyız. Bizim çiftçimiz dünyanın üreten en cefakâr, en çalışkan çiftçisidir. Bugün, Anadolu’da bir çiftçi yıllardır devletten yeterli desteği alamadan 40 derece sıcakta elinin ekinini tarlada kaldırmak için canını dişine takıyorsa ve ürününü maliyetine bile satamıyorsa bunun tek müsebbibi Bakanlıktır, sorun başka bir yerde aranmamalıdır.

2025 yılı bütçesiyle tarımı kurtaramazsınız. Bu çiftçi sizi affeder mi bilmem ancak, siz, size destek veren çiftçinin ve köylünün eskiden olduğu gibi duasını alamıyorsunuz. Bunun farkına varıp bu yönde adımlar atmanızı diliyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Bilici, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap’a ait.

Sayın Kasap, buyurun. (Saadet Partisi ve CHP sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) - Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, Sayın Bakan, 2024 yılında 34 milyon adet müracaat var özel sağlık kuruluşlarına ve buradaki ödenen meblağlar da bir hayli yüksek, bir hayli yüksek ama siz ve sizden önceki 2 bakan döneminde, keşke kamu spotları yayınlasaydınız da deseydi ki orada “Özel hastanelerde ilave ücret alınamayacak hâller: Yoğun bakım hizmetleri, acil servis hizmetleri, kanser tedavisi, yenidoğan sağlık hizmetleri, organ nakli vesaire, kardiyovasküler özellikle baypas da dâhil olmak üzere.” Sayın Bakan, siz ve sizden önceki Bakanlar zamanında bakın, bir özel hastanede, devletin verdiği 100 lira civarında -yani SGK’nin- onun dışında şahıstan alınabilecek maksimal ücret 200-250 lira bandında iken şu anda Ankara’da telefon açıp birkaç saat önce sorduğum özel hastanelerin hepsinde, özel sağlık kuruluşlarının hepsinde 2 bin, 3 bin lira bandında ücret alınmakta. Şimdi, tüm sağlık harcamaları, bakın, SGK’nin ödemiş olduğu 553 milyar TL, 2023 yılı. Özel sağlık kuruluşlarına, özel hastanelere verdiğiniz bedel orada 20 milyar TL görünür iken -ben size şöyle bir şey söyleyeyim- bu 20 milyar TL -toplamda 500 milyar lira civarında ödemiş olduğunuz- paranın 10 katı para yani 20 milyar TL’nin 10 katı 200-300 milyar lira sizin bakanlarınız, daha önceki iki bakan Derya Hanım⁸ ve Vedat Bilgin zamanında -ki uyarmama rağmen- hastalar söylüyor ve siz bunu peşkeş çekiyorsunuz. Aynı İstanbul’daki şu krizin, yenidoğan çetesinin varlığı ve müsebbibi sizsiniz Sayın Bakan, sizsiniz! (Saadet Partisi ve CHP sıralarından alkışlar) Hastaların kayıt dışı olarak ve bütçede görünmeyen, bakın, özel hastanelerin hepsi ya bunların hak ettiği parayı verin ya da halkın bile bile soyulmasına engel olun. Kalp cerrahisi operasyonu geçiren, onkoloji hastaları da dâhil olmak üzere, aciller dâhil olmak üzere tüm özel hastanelerden 1’e 10 ücret alınıyor ve siz uyuyorsunuz. Uyuyorsunuz ve şurada gelin, beraber gidelim, şu saatte gidelim, 2 bin liradan aşağıya muayene olamıyorsunuz ama alabilecekleri para 200 lira ve bununla ilgili şikâyetle sizinkiler tamamen cezbettirici, tamamen caydırıcı değil. Özel sağlık kuruluşlarının ödediği ceza hemen hemen hiçbir şey. Bir günde tahsil ediyorlar sizin bir yılda vereceğiniz cezayı ve siz uyuyorsunuz. Vedat Bilgin’e de söyledim, bu kürsüde de söyledik, Derya Yanık⁹ Bakanken de söyledik. Siz ne yaptınız? On yıldır hiçbir şey yapmadınız ve bu hastaneleri halkın... Bakın, tüm harcama sizin ödediğiniz 553 milyar TL ama halk cebinden ve görünmeyen bir kalem olarak 200 milyar liranın üzerinde para ödüyor ve siz uyudunuz. Size daha önce de bu konuda... Başka uyuduğunuz mevzular var, bir tanesi, söz verdiniz, human papilloma virüsü, rahim ağzı kanseri... Ya, tüm dünya ödüyor, siz niye ödemiyorsunuz, ödeme kapsamına almıyorsunuz? (Saadet Partisi, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

MURAT ÇAN (Samsun) - Çetelere ödüyorlar, çetelere.

ALİ FAZİL KASAP (Devamla) - Ya, bunun toplam bedeli emin olun sizin şu peşkeş çektiğiniz milyarlarca TL’nin onda, yüzde 1’i bile değil. Rota virüsü aşısını ödemiyorsunuz, menenjitli ödemiyorsunuz. Defalarca söyledim, yine söyleyeceğim, SMA’ya ödenecek olan para sizin özel hastanelere vermiş olduğunuz paranın emin olun sadece ve sadece yirmide 1’i ve SMA hastalarına, DMD hastalarına ve ALS hastalarına cami önlerinde siz dilencilik yaptırıyorsunuz Bakanlık ve valilik onayıyla. Yazıktır, günahtır ya! 2024 Türkiye’ye yakışmıyor. (Saadet Partisi, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar) Sayın Bakan, size daha önce Plan ve Bütçe’de bir şey göstermiştim ve demiştim ki Plan ve Bütçe’den çıkışta “Lütfen, şu hasta...” Yolda geçerken falan da görüyorsunuzdur Sayın Bakan, bu iskelelere gelin, bu iskeleye beraber çıkalım sizinle ya da dünyada bakın, bu iskelede resmen oturun

⁸ Bu ifadeye ilişkin düzeltme bu birleşim Tutanak Dergisi’nin 1090’ıncı sayfasında “Açıklamalar” bölümünde yer almaktadır.

⁹ Bu ifadeye ilişkin düzeltme bu birleşim Tutanak Dergisi’nin 1090’ıncı sayfasında “Açıklamalar” bölümünde yer almaktadır.

çay, kahve için, muhabbet yapın. Olması gereken iskele, insanlarımızın, işçilerimizin ölmemesi için yapılması gereken iskele bu. Siz iş sağlığı güvenliğiyle ilgili gerekenleri yapmıyorsunuz. İş sağlığı güvenliği elemanları patronun elemanı olduğu müddetçe, bir havuzdan denetlemeler olmadığı müddetçe Türkiye’de iş cinayetleri olacaktır. Türkiye’de siz olduğunuz müddetçe, bu kafayla gidip denetimleri yeterince yapmadığınız müddetçe yenidoğan cinayetleri de olacaktır, katliamlar da olacaktır ve halkımız 1’e 10 katı soyulmak durumunda kalacaktır. Ya bırakın ya görevinizi hakkıyla yapın!

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Kasap.

Diğer söz talebi Konya Milletvekili Hasan Ekici’ye ait.

Sayın Ekici, buyurun. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA HASAN EKİCİ (Konya) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri ve Sayın Bakanlarım; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bugün görüşmekte olduğumuz 2025 yılı Tarım ve Orman Bakanlığı bütçesi üzerine Gelecek-Saadet Grubu adına söz almış bulunmaktayım.

Değerli milletvekilleri, gıda güvenliği ve tarım politikaları artık tüm dünyada ulusal güvenlik meselesi olmuştur. Gıda uluslararası ilişkilerde stratejik bir unsur hâline gelmiştir. Diğer yandan, artan küresel ısınmaya bağlı olarak dünyayı ve tarımı tehdit eden kuraklık riski ülkemizi ve özellikle Konya Ovası’nı da ciddi olarak tehdit etmektedir. Konya Ovası Türkiye’nin en az yağış alan bölgelerinden biridir ve kuraklığa bağlı olarak hızla çölleşmektedir. Yer altı suları yerin derinliklerine doğru çekilmektedir. Beyşehir Gölü, Tuz Gölü, Seydişehir Suğla Gölü, Meke Gölü ve irili ufaklı birçok gölümüz ya tamamen kurumuş ya da hızla kurumaktadır. Diğer yandan, Konya Ovası’nda irili ufaklı yüzlerce obruk oluşmuştur. Karapınar’da artan obruklar yakın gelecekte maalesef Konya şehir merkezinde de görülmeye başlayacaktır. Konya Ovası’nın susuzluğuna çare olmak amacıyla başlanan Konya Ovası Projesi, kısa adıyla KOP, Konya’mızın ve Türkiye’nin yüzyıllık rüyasıdır. KOP sadece bir Konya projesi değil, bir Türkiye projesi, bir dünya projesidir. KOP’la sadece Konya değil, bölgedeki 7 tane il de sulu tarıma geçecektir. Ülkemizin gıda güvenliği ve gıdada kendi kendine yeterliliği KOP’la sağlanacaktır.

Konya Ovası Projesi, Genel Başkanımız Sayın Ahmet Davutoğlu’nun Başbakanlıktan ayrılmasından sonra tam bir yılan hikâyesine dönmüştür. Konya Ovası Projesi’nin ilk aşaması olan ve çiftçilerimizin büyük umutlarla beklediği Göksu Nehri’nin suyu hâlâ ovaya akıtılamamıştır. Göksu Nehri havzasında yapılan Afşar, Eğiste ve Bozkır Barajlarındaki suyun Apa Barajı’ndan Hotamış depolama alanına taşınması için 2013 yılında Apa-Hotamış Kanalı Projesi’ne başlanmıştır. Bu proje Konya Ovası’nın makûs talihini değiştirecek bir projeydi. Projenin hayata geçmesiyle Çumra ve Karapınar bölgesinde tarımsal üretim ve çeşitlilik artacaktı. 125 kilometrelik Apa-Hotamış Kanalı geçtiğimiz on bir yıl içerisinde tam bir yılan hikâyesine döndü, daha doğrusu koca bir yalan hikâyesine döndü. 2017 yılında bitirilmesi gereken Apa-Hotamış Kanalı, yıl 2025 oldu, hâlâ bitirilemedi. Düşünebiliyor musunuz? On bir yıldır bitirilemeyen bir kanal. Aslında 2017 yılında kanalın bitirildiği duyuruldu, iktidar yetkililerinin de katıldığı bir törenle kanala su verildi, ancak kanalın birçok yerinde büyük çökmeler oluştu ve kanala su verilmesi kesildi. Bir iki yıl içerisinde çöken yerler onarıldı. 2019 yılında kanala yeniden su verildi ama kanalda yine çökmeler meydana geldi ve su yine kesildi. İktidar yetkilileri her yıl su gelecek diye Konyalı çiftçilerimizi avutuyorlar, kanala her yıl göstermelik bir su veriliyor ama sonuç yok, su yok. Özellikle Çumra ve Karapınar çiftçisi Hotamış depolamasına bırakılacak suyu dört gözle bekliyor fakat suyun gelmesi geciktikçe çiftçinin de umutları tükeniyor. Yer altı suları sürekli çekiliyor ve enerji masrafları almış başını gidiyor.

Yine, KOP projesinin bir diğer ayağı olan ve yapımına 2012 yılında başlanan Afşar Hadimi Tüneli de yıllardır tamamlanamamıştır. Afşar Barajı'nda 2019 yılında gövde inşaatı tamamlandıktan yaklaşık iki yıl sonra su tutulmaya başlandı. Suyun geç tutulması nedeniyle Afşar Barajı'nın betonlarında çözülme ve çürümeler olduğunu 2021 yılında yerinde inceleyerek şahit olmuştuk. Konya Ovası susuzluktan kururken, çiftçilerimiz zor günler yaşarken plansızlık, ihmaller ve liyakatsizlik nedeniyle Afşar Barajı'nın suyu bir türlü Konya Ovası'na akıtlamadı çünkü Afşar Barajı'nda toplanan suyu Eğiste Barajı'na taşıyacak 18 kilometrelik Afşar Hadimi Tüneli de yıllardır bitirilemedi. Tünelin bitmemesi Afşar Barajı'nın kaderine terk edilmesine sebep oldu. Konya Ovası için önem taşıyan bir su tünelinin iktidar tarafından on iki yıldır hizmete açılmaması Hadim ve Taşkentliler kadar ovada su bekleyen çiftçilerimizi de derinden yaralamaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HASAN EKİCİ (Devamla) - Tamamlıyorum Başkanım.

BAŞKAN - Sayın Ekici, lütfen tamamlayın.

HASAN EKİCİ (Devamla) - Değerli milletvekilleri, Konya Ovası ve Konya'nın geleceği iktidar tarafından kaderine terk edilmiştir. Buradan Sayın Tarım ve Orman Bakanına ve iktidar yetkililerine çağrıda bulunuyorum: Gelin, sınırlı bütçe kaynaklarımızı geleceğin stratejik alanları olan gıdaya, tarıma, çiftçimize ve suya ayıralım, Konya Ovası Projesi'ne ayıralım yani 85 milyon ortak geleceğine ayıralım. Artan kuraklıkla birlikte tarımda kendi kendimize yeterliliğimizi artırmak ve gıdada güvenliğimizi sağlamak için Konya Ovası Projesi'ni bir an önce tamamlayalım. Milletimizin kaynaklarını yine milletimiz için, çiftçilerimiz için kullanalım.

Sözlerime son verirken Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Ekici, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'a ait.

Sayın Çalışkan, buyurun. (Saadet Partisi ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, değerli Bakanlar; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Üç Bakanlığın bütçesini görüşüyoruz. Çoğunlukla üç tane yan yana olur birbirine bağlantılı olanlar. Mesela, tarımda çiftçiye mağdur edersiniz, köylü arazisini terk eder, güvenlik sorunu doğar; onun için Tarım ile İçişleri Bakanlıkları yan yana. Çalışma Bakanlığı görevini düzgün yapmaz. Mesela, kamu kurumu görevini yapmaz, onun için de huzursuzluk, güvensizlik doğar.

Değerli milletvekilleri, yasalara en fazla bağlı olması gerekenler kamu kurumlarıdır. Çalışma Bakanımıza hitaben diyorum ki Türkiye Büyük Millet Meclisi kaçak eleman çalıştırıyor, çalıştırdığı sözleşmeli elemanlara tazminat ödemiyor, elemanlara işten ayrıldıkları takdirde İşsizlik Fonu ödemiyor; müfettişlerinizi göreve davet ediyorum.

Diyanet İşleri Başkanlığı fahri Kur'an kursu öğreticilerine ayda sekiz gün sigorta yapıyor, on iki yıl çalışmış birisi en fazla üç yıl sigorta sahibi; müfettişlerinizi göreve davet ediyorum.

Pek çok kamu kurumu "engelli personel" kadrosunu boş bırakıyor; cezaya girmesi gerekir, müfettişlerinizi göreve davet ediyorum. (Saadet Partisi, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Millî Eğitim Bakanlığı ücretli öğretmen istihdam ediyor, ayda ödediği para asgari ücretten daha az; suç işliyorlar; kurumunuzu, müfettişlerinizi göreve davet ediyorum. Sosyologlar, psikologlar, ücretli öğretmenler bir dünya; bugün siz eğer kamuya kanuna bağlılığı öğretmezseniz hiç kimse bağlı kalamaz.

Değerli milletvekilleri, asgari ücret açlık sınırındır ama birçok kurum, Diyanet, Millî Eğitim bu açlık sınırındaki rakamı bile ödemiyor; buradan suç duyurusunda bulunuyorum. Bir taraftan, taşeronluk meselesi tamamen çağ dışı bir uygulama; çağdaş sömürü aracı olarak görevde.

Değerli milletvekilleri, Tarım Bakanımız burada. Her işin kolayı yasaklamak. “Beyaz etin fiyatı yükseldi.” diyerek ihracat yasağı getirildi. Ne olacak? “Rahatlayacak.” Bakın, şu anda kırmızı etin kilosu 500 lira, 600 lira ama on iki yıldan beri hayvan ithal ediyoruz, köylü cesaret edip de üretim yapmıyor. Niye? Hemen birileri tarafından canlı hayvan ithal ettirip dünyanın öbür ucundaki çiftçinin istihdam sorununu çözüyorsunuz ama bizim çiftçiler boş. Şimdi, burada bir dünya laf anlatacaksınız. Rakamları anlatmak kolay ama gerçekler farklı. Bugün küçük çiftçimiz ölüyor, köyler boşalıyor. (Saadet Partisi, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar) Niye boşalıyor? İşte, bu politikalarından dolayı. Bu açıdan da eğer bu ülkede huzur istiyorsak çiftçilerin, köylülerin desteklenmesi, üretimin desteklenmesi gerekiyor. Şunu düşünmeniz yeterli: Et 600 lira olduğu hâlde hayvan varlığımız eksiliyor, canlı hayvan üretilmiyor, hâlen ithal ediyoruz. Hani, bir yıl olsa anlarım, on iki yıldan beri hâlen devam ediyor, şimdi birazdan dinleyeceğiz. Onun için net olarak tarımsal varlığımız geriliyor.

“Şu kadar bin ağaç ektik.” diyebilirsiniz ama yanan ormanlar ortada. Bana gelmiş helikopter sayısını söylüyor. Kardeşim, senin arazin belli. Sen, her gün yangın çıkıp bu yangına günlerce müdahale edemeyen bir ülkesin, üç gün sonra ancak yangın kontrol altına alınıyor. (Saadet Partisi ve İYİ Parti sıralarından alkışlar) Çıkmış, buradan bana diyorlar ki: “Falan ülkede şu kadar oldu.” Bunlar asla kabul edilemez.

Ve en kötüsü, siz, çiftçiye bankalara esir ediyorsunuz. Tüm tapular, araziler, traktörler ipotek altında. Buna çözüm bulun!

Tabii, İçişleri Bakanımız da burada, Komisyonda ifade ettim, tekrar ediyorum bazılarını. Bu ülkede 2024 yılında 100’e yakın polis intihar etti. Ya, Allah için böcek değil bunlar ya! Ne için intihar ediyor bunlar? Hangi mobbinge karşı karşıya kalmış? Hangi stresi, depresyonu yaşamış ki böyle bir problemle karşı karşıya? Burada kamuoyunu bilgilendirmeniz ve gereğini yapmanız gerekiyor.

Bakın, polislerin şikâyetleri: Mobbing uygulaması, fazla çalışma saatleri, mesai ücretinin ödenmemesi, ikinci şark yani bütçe falan demenize gerek yok. Evet, Mehmet Şimşek birçok alanda kesiyor ama bunların hepsi idari tasarruf, düzgün yönetiminiz olsa bunlara tedbir alır, çözersiniz. Bunların hiçbirisi para isteyen şeyler değil ama yeter ki düzgün iş yapın.

İl içi tayin... Ya, bir memur...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET BAYKAN (Konya) - Necmettin Bey, bugün çok hararetlisin ya!

BAŞKAN - Sayın Çalışkan, lütfen tamamlayın.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Herhangi bir memur bir yöneticinin iki dudağı arasına bırakılamaz. Bu mobbing aracı olarak kullanılıyor, il içi tayin memurları amirlerin inisiyatifine bırakıyor. Ve ne yapıyorsunuz? Filistin eylemi yapanları coplatıyorsunuz. İşte, 9 gencin durumu da o, adaletle ilgili başlı başına birer sorun. Onun için de toplumda huzur gerekli, huzur da ancak kamu yöneticilerinin yani Bakanların düzgün kararlar alıp yönetmesiyle mümkün.

Bu arada göç meselemizde artık mademki yeni bir sürece giriyoruz, göç politikası belirlenmesi gerekir. Buraya geldiniz, sadece bize rakamları... “Şu kadar bine indi, bu kadar çıktı.” Bunlar var. Hâlbuki biz bundan sonra, 2025 yılında göçte nasıl bir manzarayla karşı karşıya kalacağız? Bunları görmek istiyoruz. “Senin adresin Antep’te ama Hatay’da yakaladık, sınır dışı ediyoruz?” mu diyeceksiniz, hukuka bağlı mı kalacaksınız?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

Sayın milletvekilleri, Baas rejiminin on üç yılın ardından devrilmesi ve Suriye halkının hürriyetine kavuşması bizim için sevindirici bir gelişme olmuştur. Bu gelişmenin iç politikamıza temas eden noktası Suriyeli sığınmacıların geri dönüşleridir. Esed'in ne kadar korkunç bir diktatör olduğunu henüz idrak edemeyenler için her gün yenileri eklenen hapisane görüntüleri ve odalar dolusu fişleme dosyaları zannediyorum yeterli olmuştur. Tüm bu görüntülere ve devrimin ardından Suriyelilerin geri dönüşlerine rağmen keyfi olarak ülkemize geldiklerini düşünen zihniyeti açık bir şekilde tekrar kınıyorum. Burada en büyük problem, göç yönetiminin başarılı bir şekilde yürütülebilmesidir. Toplum Güvenliği Programı kapsamında Göç İdaresine 2024 yılı için ödenek ayrılmadığı hâlde 6 milyon liraya yakın bir harcama yapıldığı ve 2025 yılı için de bunun 82 kat fazlası olan 4 milyar 882 milyon lira bütçe teklif edildiği görülmektedir. Bu bütçe kapsamında, yatırımlar ile Sınır Güvenliği Programı kapsamındaki bazı faaliyetleri Göç İdaresi Başkanlığının ihale edeceğini tahmin etmekteyiz. Sınır duvar örme, çit çekme, kamera yerleştirme gibi işlemlerin ihale ve takibinin sorumluluğunu üstlenmek göçü yönetmek değildir. Göç İdaresi Başkanlığının ilgilenmesi gereken daha kritik toplumsal sorunlar mevcuttur. Birçok olumsuz örneklerle birlikte Suriyeliler ülkemizde uzun yıllar yaşadılar. Burada eğitim görenler, iş kuranlar, evlenenler oldu. Bu on üç yıllık bakiyeyi Suriye'de kurulacak yeni yönetimle bir köprüye dönüştürmek mi yoksa yaşanmasını istemediğimiz kötü bir tecrübe olarak mı değerlendirmek bize fayda sağlayacaktır? Bunu hepimizin ciddi bir şekilde düşünmesi gerekir. Zor zamanlarında sahip çıkılan insanların ülkelerine döndüklerinde Türkiye'yle ekonomik, kültürel, sosyal bağlar kurması mı yoksa giderken duydukları hakaretlerin ülkemize karşı gönül bağlarını koparmasına sebep olmak mı rasyonel bir davranıştır? On üç yıllık sürecin sonunda 1 milyon 300 bini 13-15 yaşın altında yani büyük çoğunluğu burada doğan bir nüfus var. İlköğretime kayıtlı 730.806 ve yükseköğretime devam eden 60.750 Suriyeli öğrenci bulunmaktadır. Ülkelerinde eğitim hizmetlerinin rayına girmesi çok kısa vadede mümkün olmayacağı için bu öğrencilere ikamet izni sağlanabilir. Burada doğan, eğitimi burada tamamlayan ve iş kuran veya kayıtlı bir biçimde çalışan Suriyeliler için kendi şartlarına özel ikamet izni getirilmeli, dönmeyi planlayanlar için de çok giriş çıkışlı, uzun süreli vize düzenlemesi yapılmalıdır. Türkçe'yi öğrenen, Türkiye'nin kültürel ve sosyal dokusuyla bağlar kuran ve profesyonel ağlar oluşturabilecek sığınmacılar için geri dönüşünün ardından tüm bunlardan faydalanmaya devam edebileceği bir zemin oluşturulmalıdır. İç içe yaşamının getirmiş olduğu sosyal, kültürel ve ekonomik ilişkilerin koparılmasından dolayı iki ülke arasında giriş çıkışlarda zorluk yaratmayacak bir vize politikası uygulamaya konmalıdır. Kapıda vize gibi kolaylaştırıcı adımlar şimdiden planlanmalıdır. Dışarı çıkanın arkasından bir daha dönmemesi için kapıyı kapatmamak, Türkiye'nin de orada başta yeniden inşa faaliyetlerine katılabilmesi ve sonrasında ilişkileri devam ettirebilmesi için bizlerin de o kapıdan girip çıkabilmesi gerektiğini unutmamak gerekir. Bu ilişkileri kuracak olanlar Türkiye'yi tanıyan, burada bağları olan, Türkçe konuşan eski sığınmacılar olacağını öngörmekteyiz.

Eğitim göç yönetiminin kilit unsurlarından biridir. Eğitimle göçmenlerin topluma uyumu desteklenmeli ve halkımızın kabul kültürünü güçlendirmeliyiz. Eğitim sistemi, kapsayıcı bir müfredat ve kültürel çeşitliliği benimsemiş öğretmenlerle bu sürece katkı sağlamalıdır. Türkiye'ye göç edenlerin büyük bölümü tarihsel ve kültürel bağlarımızın bulunduğu bölgelerden gelmektedir. Bu nedenle, edebiyat, tarih, kültür gibi ortak değerleri müfredata eklemek toplumdaki aidiyet hissini artıracak ve göçün bir zenginlik kaynağına dönüşmesine katkı sunacaktır.

Sayın milletvekilleri, birçok araştırma göçmenlerin bulundukları topluma ekonomik katkılarında dair kanıtlar ortaya koyuyor ve zarar verdiği yönündeki iddiaları çürütüyor. Türkiye'de bu katkıların güçlenmesi için bazı adımlar atılmalıdır. Son dönemde yapılan düzenlemelerle, Suriyeli sığınmacıların çalışma koşulları kayıt dışılığı önleyecek ve suistimalleri azaltacak şekilde iyileştirilmiştir ancak başarılı bir göç yönetimi için tüm göçmenlerin çalışma şartları kapsamlı bir şekilde yeniden ele alınmalıdır. Göç İdaresi ile Çalışma Bakanlığına bağlı genel müdürlüklerin ortak geliştirecekleri projelerle iş gücüne

aktif katılım sağlanmalıdır. Göçmenlerin ülkemize katma değer sağlamasına imkân verilmelidir. Bu uygulamalar kayıt dışılığı da önleyecek ve buradan ortaya çıkacak vergi kaybının da önüne geçecektir. Burada bulunan Bakanlıklarımız göç konusunun bugüne kadar yükünü sırtlayan kadrolardır, bugünden sonra da oportünist bir tavırla değil ancak komşumuzun elini tutmuş olmanın haklı gururuyla güçlü ilişkiler kurmalı, on üç yılın meyvelerini toplamalıyız.

Bu duygularla Genel Kurulu saygıyla selamlıyor, Bakanlıkların bütçelerinin hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum.

Teşekkür ederim. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Torun.

Diğer söz talebi Ankara Milletvekili Mesut Doğan'a ait.

Sayın Doğan, buyurun. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA MESUT DOĞAN (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Günün sonuna geldik, 3 Bakanlığımızla ilgili söylenmesi gereken hemen hemen her şey de söylenmiş oldu; inşallah, ben de ufak bir katkıda bulunarak sözümü tamamlamak isterim.

Hepinizin malumu, bizim medeniyetimizde emek bir hak sebebidir ve bu hak hiçbir güç tarafından asla ve asla gasbedilemez. Özellikle, bir ülkede çalışanların hakkını koruma vazifesi de Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına verilmiştir. Bakanlık çalışan herkesin emeğini, hakkını, alın terini korumakla mükelleftir ve bu görevini ifa ederken çok dikkatli ve çok hassas davranmak mecburiyetindedir. Neden? Çünkü bizim inancımızda kul hakkı ve kul hakkının yenmesi veya kul hakkına engel olunması bir kişiye karşı işlenebilecek en büyük günahıdır. Peki, ben bunu niye söylüyorum? Şundan dolayı: Biz, bir kişinin hakkını özellikle ama özellikle eksilterek insanca yaşama engel olacak bir maaşa mahkûm ettikten sonra “Ne yapalım, elimizden gelen bu kadar.” diyemeyiz ve vermiş olduğumuz ücreti de sanki bir lütfmuş gibi, sanki bir ikram gibi de gösteremeyiz. Ne demek istediğimin daha rahat anlaşılabilmesi için bir bütünün parçası olan üç yaklaşımı sizinle paylaşmak isterim. Bir: Dünyada yaşayan herkes dünyada var olan tüm nimet ve tüm haklara ortaktır. Bakın, tekrar ediyorum: Dünyada var olan tüm insanlar dünyada var olan tüm nimet ve tüm haklara ortaktır. Bu düşünceye sahip olmayan, bu düşünceye teslim olmayan hiçbir hareketin, hiçbir partinin ülkesinde huzuru, barışı, muhabbeti tesis etmesi mümkün olmaz. İki: Devlet ise herkesin bu nimet ve haklardan adil olarak hakkını temin edebilmesi için özellikle ama özellikle o nimet ve haklardan adil bir şekilde hakkını alabilmesi için kurulmuş tüzel bir kişiliktir yani devlet, insan ile nimet ve hak arasında köprü vazifesi gören bir yapıdır.

Üçüncüsü ise iktidarın bu noktada görevi, devleti adaletle yönetmek üzere millet tarafından görevlendirilmiş emanetçi olduklarını unutmamalarıdır. Bakın, altını çizerek söylüyorum, emanetçi olduklarını unutmamaları. Eğer bir iktidar, ne kadar güçlü olursa olsun, kendini emanetçi olarak değil de patron olarak görmeye başlar, ülkenin sahibi olarak görmeye başlar ise ne kadar iyi niyetli olursa olsun bir gün zalimleşir ama farkına bile varmaz. Peki, biz, bir ülkede, yöneticilerin kendilerini emanetçi mi yoksa patron mu olduklarını nereden anlayacağız? Aslında, bunu görmek çok kolay, çok basit. Bir ülkede yaşayan insanlar kendilerini huzurlu, mutlu olarak görüyor ve kendilerinin bütün nimetlerden haklarını aldıklarına inanıyorlar ise o ülkede adalet var demektir, o ülkenin idarecileri kendini emanetçi olarak görüyorlar demektir. Yo, bir ülkede yaşayan insanlar haksızlığa uğradıklarına inanıyorlarsa, emeklerinin, alın terlerinin karşılığını alamadıklarına inanıyorlar ise ve o ülkedeki sistem sürekli adaletsizlik, haksızlık, çete, mafya, zulüm üretiyor ise o ülkeyi yönetenler, farkındalar veya farkında değiller, kendilerini patron zanneden zavallılardan oluşuyor demektir. Bu olayı böyle gördüğümüz

takdirde ancak biz bu ülkede barışı, adaleti, kardeşliği tesis edebiliriz. Bunu böyle yapmadığımızı takdirde söylediklerimizin hiçbir anlamı, hiçbir karşılığı olmayacaktır.

Şimdi, İçişleri Bakanımız da burada iken ben son cümle olarak bir hatırlatmada bulunarak sözlerimi tamamlamak isterim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Doğan, lütfen tamamlayın.

MESUT DOĞAN (Devamla) - Evet, biliyoruz, İçişleri Bakanlığının işi zor, yükü ağır ve bu noktada sırtına en ciddi manada vazifenin yüklenmiş olduğu bir Bakanlık ama yükünü hafifletmek istiyor, işini kolaylaştırmak istiyor ise yapması gereken ilk iş çalışma arkadaşlarının sesine kulak vermek ve onların beklentilerine cevap vermektir. Beklentiler yüksek değil fakat o karşılanmadığı zaman bedeli gerçekten ama gerçekten çok yüksek. Zira 2024 yılı içerisinde her beş günde 1 polisimiz intihar etti. Bu sorunu görme noktasında Sayın Bakanımız zorluk çekiyor ise aslında polislerimize, Emniyet personeline kısıtlandırılmış da olsa sendika hakkı kazandırarak onların işini ve kendi işini kolaylaştırabilir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Doğan.

Değerli milletvekilleri, Saadet Partisi Grubunun söz talepleri karşılanmıştır.

Şimdi, 2 sayın milletvekilimizin yaptıkları konuşmalarla ilgili düzeltme talepleri vardır.

Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'e İç Tüzük 60'a göre düzeltme talebi için söz veriyorum.

Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

6.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, 162 sıra sayılı 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 163 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin beşinci tur görüşmelerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerini düzelttiğine ilişkin açıklaması¹⁰

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Biraz önce kürsüdeki konuşmam sırasında konuşmamın içerisinde 2 kez "Arap" sözcüğü geçmiştir. Buradan kastım, gerek ülkemizdeki yurttaşlarımız, Arap yurttaşlarımız olmadığı gibi gerekse de saygıdeğer Arap halkı değildir. Buradaki kastım, Sayın Cumhurbaşkanının 89 yılında söylediği gibi, bizim insanımız açken, bizim insanımız işsizken, bizim insanımız perişanken devletin bakmak zorunda kaldığı, ülkemize yük olan sığınmacı Araplardır; onları kastetmiştim. Sözlerimin bu şekilde düzeltilmesini talep ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Peki, teşekkür ediyorum.

Şimdi Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'a söz veriyorum.

Buyurun Sayın Kasap.

7.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın, 162 sıra sayılı 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 163 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin beşinci tur görüşmelerinde Saadet Partisi Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerini düzelttiğine ilişkin açıklaması¹¹

¹⁰ Bu düzeltmeye ilişkin ifadeler bu birleşim Tutanak Dergisi'nin 1040'ıncı sayfasında yer almaktadır.

¹¹ Bu düzeltmeye ilişkin ifadeler bu birleşim Tutanak Dergisi'nin 1083'üncü sayfasında yer almaktadır.

ALİ FAZİL KASAP (Kütahya) - Teşekkür ederim.

Deminki kürsüdeki konuşmam esnasında kastettiğim, SGK vasıtasıyla özel hastanelerden halkımızın soyulmasına müsebbip olanlar Zehra Zümrüt Selçuk ve diğer 2 Bakandır. Burada Derya Yanık ismi yanlışlıkla, sehven zikredilmişti; Zehra Zümrüt Selçuk'tur.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Peki, teşekkür ediyorum.

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 162) (Devam)

2.- 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2023 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 225 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2023 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2023 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/922) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 163) (Devam)

A) ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI (Devam)

1) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

B) MESLEKİ YETERLİLİK KURUMU (Devam)

1) Mesleki Yeterlilik Kurumu 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Mesleki Yeterlilik Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

C) İÇİŞLERİ BAKANLIĞI (Devam)

1) İçişleri Bakanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) İçişleri Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ç) EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Emniyet Genel Müdürlüğü 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Emniyet Genel Müdürlüğü 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

D) JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI (Devam)

1) Jandarma Genel Komutanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Jandarma Genel Komutanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

E) SAHİL GÜVENLİK KOMUTANLIĞI (Devam)

1) Sahil Güvenlik Komutanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Sahil Güvenlik Komutanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

F) GÖÇ İDARESİ BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Göç İdaresi Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Göç İdaresi Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

G) AFET VE ACİL DURUM YÖNETİMİ BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ğ) TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI (Devam)

1) Tarım ve Orman Bakanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Tarım ve Orman Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

H) ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Orman Genel Müdürlüğü 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Orman Genel Müdürlüğü 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

I) DEVLET SU İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

J) TÜRKİYE SU ENSTİTÜSÜ (Devam)

1) Türkiye Su Enstitüsü 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türkiye Su Enstitüsü 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

BAŞKAN - Şimdi, şahıslar adına, lehinde İstanbul Milletvekili Sayın Hasan Karal’a söz veriyorum.

Sayın Karal, buyurun. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

HASAN KARAL (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerime başlarken bir yıl önce bu kürsüde hakkı haykırıırken Rahmetirahman’a kavuşan okul arkadaşım, dostum, kardeşim Hasan Bitmez’e bir kez daha rahmet diliyor, aziz hatırası önünde saygıyla eğiliyorum.

Değerli milletvekilleri, Hazreti Ömer bir gün halka hitap ederken dinleyiciler arasından birisi çıkıp “Seni dinlemiyoruz ey müminlerin reisi. Bütçedeki savaş ganimetleri payından bana düşen kumaştan kendime bir elbise yaptırılmazken sen nasıl bir elbise yaptırabildin?” der. Bunun üzerine Hazreti Ömer oğlu Abdullah’ı göstererek “Oğlum, söyle, sana düşen kumaş ile benimkini birleştirerek ancak bir elbise yapabildim, doğru mu?” diye sorar. Oğlu “Evet baba.” deyince itiraz eden dinleyici “Tamam, şimdi konuşabilirsin, seni dinleyebiliriz.” der. İşte, bu tarihî hadisenin felsefesi üzerine siyasetini bina ettiğini iddia edenler şu anda görüştüğümüz bu bütçeye de aynı ahlaki duyarlılığı göstermek zorundadır.

Değerli milletvekilleri, ticaretin, siyasetin, hukukun, velhasıl insanı ilgilendiren her şeyin bir ahlaki olduğu gibi bütçenin de bir ahlaki vardır. Bütçe görüşmelerinde genelde hesaptan kitaptan, taştan, çimentodan, sanayiden, velhasıl hep maddeden bahsedilir ama insanın bizzat kendi zatına yani manasına pek yer verilmez. Bu nedenle, ben, bugün burada insanımıza yönelik birkaç cümle kurmak istiyorum. Kasım 2023’te bir kısım saygın akademisyenin yayımladığı “Türkiye’de Dindarlık Algısı” başlıklı araştırmanın en önemli sonuçlarından biri, kahir ekseriyeti Müslüman olan Türkiye’de Müslümanlığın oransal açıdan gerilemekte olduğunu göstermiştir. Araştırmaya göre, toplumun yüzde 73’ü ülkemizde dindarlığın azaldığı kanaatindedir. Özellikle belirtmeliyim ki matbaanın icadı Hristiyanlık dünyasını, internetin icadı ise İslam dünyasını sarsmıştır. Bilgiye erişim kolaylaştıkça toplumların inanç ve ahlak müktesebatı özellikle genç kuşaklar tarafından yeni testlere tabi tutulmaya başlanmıştır. Bu durum karşısında gecesini gündüzüne katarak kutsal dinimizi asrın idrakine sunması gereken özellikle dinî kurumsal yapılarımız bırakın bilimsel üretim yapmayı, tam tersine, ekranlarda, kürsülerde inancımızı magazinleştirenlere karşı da bir duruş ortaya koyamamaktadır. Üzülerek ifade ediyorum ki ilim, düşünce, ahlak, sosyoloji, felsefe ve sanatın gücü gündelik siyasetin gücünün gerisinde kalmıştır. Ahlakla bezenmiş ruhun gücü yerine siyasetin gücünü önceleyen bir anlayış benimsenmiştir. Medine’de önünden geçen bir Yahudi cenazesine saygı gösterip ayağa kalkan, ta ki cenaze uzaklaşıncaya kadar oturmayan, daha sonra kendisine “Önünüzden geçen bir Yahudi cenazesiydi, niçin ayağa kalktınız yoksa tabutun içinde bir Yahudi olduğunu bilmiyor muydunuz?” diye sorulduğunda “Evet biliyordum,

tabutun içindeki cenazenin inancını hiç düşünmedim, sadece Allah'ın yarattığı bir insan olduğu için ayağa kalktım.” diyerek asırlara mesaj olabilecek bir insani ve ahlaki duruş ortaya koyan Hazreti Peygamber'in izinden gittiğini iddia eden bizler bu duruştan ne kadar da uzaklaştık değil mi?

Değerli milletvekilleri, “Çağın Gazalisi” olarak adlandırılan Taha Abdurrahman'ın şu sözü çok anlamlıdır: “Yunan medeniyetinden itibaren insanın mümeyyiz vasfı olarak akıl tarif edilmiştir. Ben bunu kabul etmiyorum, insanın mümeyyiz vasfı ahlakıdır çünkü her akıllı ahlaklı değildir ancak her ahlaklı akıllıdır.” Ahlaklı olmak için dindarlık gerekemeyebilir ama dindar olmak için ahlaklı olmak olmazsa olmazdır. Bu nedenle gücün ahlakından ziyade ahlakın gücünün benimsenmesi gerekir.

Buradan bir çağrı yapmak istiyorum: Siz, biz, hepimiz; hangi düşünceden, dinden, ideolojiden, partiden olursak olalım; adaletin terazisinin sarsılmaması için, toplumsal, ahlaki değerlerin yeniden ayağa kalkması için elimizi taşın altına koyalım. İnanç üzerinden kutsallarımıza zarar veren istismarı sonlandıralım, devletin cemaatleşmesine, cemaatlerin de devletleşmesine, siyasallaşmasına karşı duralım, herkesin kendi işini yapmasını sağlayalım. Gençlerimize örnek olacak bir hukuk sistemi, etik bir yönetim anlayışı ortaya koyalım. Gerçek bir kalkınma, gerçek bir toplumsal barış için ülkemizin geleceğini ahlak, adalet ve dürüstlük üzerine inşa edelim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kara, lütfen tamamlayalım.

HASAN KARAL (Devamla) - Unutmayalım ki Ankara'nın, Türkiye'nin hatta dünyanın mezarlıkları kendisini vazgeçilmez sananlarla doludur. “Biz varsak bu ülke var, biz yoksak yoktur.” diyenlerin hepsi geldi geçti, unutuldu, hoş sada bırakanlar hariç.

Sözlerimi şairin şu dizeleriyle bitiriyorum: “Başkalarını ağlatarak gülemezsin/Başkalarının felaketi üzerinden saadet bina edemezsin, yıkılır/Güldüreceksin ki gülesin/Karının hatırını sormayı unutandan Süleyman olmaz.”

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Karal, teşekkür ediyorum.

Birleşime yirmi dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 21.23

ALTINCI OTURUM

Açılma Saati: 21.47

BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ

KÂTİP ÜYELER: Asu KAYA (Osmaniye), Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin)

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 34'üncü Birleşiminin Altıncı Oturumunu açıyorum.

2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Şimdi görüşmelere kaldığımız yerden devam edeceğiz.

Yürütmenin söz taleplerini karşılayacağım.

İlk söz talebi Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanımız Sayın Vedat Işıkhani'ye ait.

Sayın Işıkhani, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT IŞIKHAN - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının 2025 yılı bütçesi hakkında siz değerli milletvekillerimize bilgi vermek amacıyla huzurlarınızda bulunuyorum. Sözlerime başlamadan önce yüce Meclisimizi ve değerli milletvekillerimizi saygıyla selamlıyorum.

Ülkemizin çalışma hayatı ve sosyal güvenlik sisteminin ele alındığı bu önemli oturumda katkı, görüş ve öneriler sunan değerli milletvekillerine en içten şükranlarımı sunuyorum.

Bütçeler, mali çizelge olmanın yanı sıra sosyal ve ekonomik hedeflerimizi belirleyen önemli yol haritalarıdır. Bizler bu bütçeyi hazırlarken sadece bugünü değil, Türkiye'nin yarınlarını, çocuklarımızın geleceğini düşünerek hareket ediyoruz. Bu doğrultuda hazırladığımız 2025 yılı bütçesi de halkımızın huzur ve refahını artıracak, aynı zamanda ülkemizin sosyal adalet ve ekonomik kalkınma hedeflerine ulaşmasına katkı sağlayacak güçlü bir temel oluşturacaktır.

Sayın milletvekilleri, sizlere dünyada çalışma hayatı ve sosyal güvenlik alanında yaşanan gelişmelerden, değişimlerden ve bu alanda yapılan tartışmalardan kısaca bahsetmek istiyorum. Bu analiz, bizlerin küresel ölçekte yaşanan dönüşümleri anlamamıza ve ülkemizin de bu alanlarda nasıl bir yol izlemesi gerektiğine ışık tutacaktır. Bugün tüm ülkeler çalışma hayatında dijitalleşme ve yapay zekanın getirdiği yenilikleri deneyimlemektedir. Uzaktan çalışma modelleri ve esnek çalışma saatleri çalışma hayatında geleneksel iş yapma biçimlerini hızla değiştirmektedir. Artık sadece şehirlerde değil, dünyanın herhangi bir yerinde çalışmak mümkün hâle gelmiş ve iş gücü coğrafi sınırların ötesine geçmiştir. Ancak bu dönüşüm, beraberinde yeni zorlukları da getirmektedir. Çalışan haklarının korunması, uzaktan çalışma düzenlemelerinin adil bir zemine oturtulması ve dijitalleşmenin getirdiği işsizlik risklerinin yönetilmesi gibi konular tüm dünyanın gündemindedir. Sosyal güvenlik sistemleri de bu yeni döneme uyum sağlama çabası içerisinde. Birçok ülke yaşlanan nüfus, sağlık maliyetlerinin artması ve ekonomik belirsizliklerle mücadele ederken, sosyal güvenlik sistemlerini daha sürdürülebilir ve kapsayıcı hâle getirmek için reformlar gerçekleştirmektedir. Bu küresel tablo, Türkiye'nin de çalışma hayatını ve sosyal güvenlik sistemini yeniden tasarlama, geleceğin iş gücünü bu yeni dünyaya hazırlama gerekliliğini açıkça ortaya koymaktadır. Bakanlık olarak bizler de bu değişimlerin gerisinde kalmadan bu dönüşümlerin öncüsü olmayı hedefliyoruz. Şimdiye kadar attığımız

adımlar ve 2025 yılındaki bütçemizle ortaya koyacağımız projeler, ülkemizi bu küresel dönüşümün güçlü bir aktörü hâline getirecektir. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğiyle Türkiye, son yıllarda çalışma hayatında gerçekleştirdiği reformlar ve sosyal güvenlik sisteminde yaptığı dönüşümlerle bölgesinde lider bir ülke hâline gelmiştir. Ancak hedefimiz, Türkiye Yüzyılı vizyonuyla bu başarıları daha ileriye taşımak ve milletimizin her bir ferdine daha iyi bir gelecek sunmaktır; 2025 yılı bütçemiz bu amaca hizmet etmek için hazırlanmış bir bütçedir. İş gücü piyasasının ihtiyaçlarını karşılayan, sosyal güvenlik sistemini güçlendiren ve ülkemizin ekonomik kalkınmasını hızlandıran bir planla karşınızda bulunuyoruz. Bakanlık olarak, 2024 yılı, hayata geçirdiğimiz programlar ve projelerle milletimize hizmet etme noktasında bizim gurur duyduğumuz bir yıl olmuştur. Bu başarılarımız, halkımızın çalışma hayatını daha güvenli, daha huzurlu ve daha adil bir hâle getirmek için attığımız adımların somut bir yansımasıdır.

Değerli milletvekilleri, Bakanlık olarak deprem bölgesine yönelik yaptığımız çalışmalar hakkında sizlere bilgi vermek isterim. Hepinizin bildiği üzere, asrın felaketinin hemen ardından bölgedeki işverenlerimizi ve çalışanlarımızı korumak için hızla harekete geçerek kapsamlı önlemleri hayata geçirmeye başladık. Kısaca hatırlatmak gerekirse toplamda 21 milyar lirayı aşan bir bütçeyle çalışanlarımızın işlerini kaybetmemesi adına kısa çalışma ödeneğini, kısa çalışmadan veya işsizlik ödeneğinden faydalanamayan vatandaşlarımız için de nakdî ücret desteğini devreye aldık. Bölgede önemli kamu hizmetlerinin aksamadan sürdürülmesi amacıyla 66 bin kişilik Toplum Yararına Program bütçesini tahsis ettik; bu ve saymadığım onlarca çalışmanın sayesinde depremden en fazla etkilenen 11 ilde toparlanmanın hızlı bir şekilde sağlandığını söyleyebiliriz. Deprem öncesinde 2022 Aralık ayında bu illerde sigortalı çalışan işçi sayısı 1 milyon 889 bin olarak kaydedilmişken 2024 yılının Eylül ayı itibarıyla bu sayı 1 milyon 872 bin seviyesine ulaşmıştır. İstihdamımız bazı illerimizde deprem öncesindeki seviyelerin üzerine çıkmıştır. Ayrıca, Komisyonda da ifade ettiğim gibi, 2025 yılı bütçemiz kapsamında depremden etkilenen 4 il ve 2 ilçemizde 10 bin ilave TYP kontenjanı tahsis etmiş bulunuyoruz, hayırlı uğurlu olsun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bu tür desteklerle bölgenin yeniden ayağa kalkmasına ve vatandaşlarımızın ekonomik hayata daha güçlü bir şekilde katılmasına katkı sunmayı sürdürüyoruz.

Sayın milletvekilleri, Bakanlık olarak çalışma hayatımıza yönelik gerçekleştirdiğimiz faaliyetlere de değinmek istiyorum. Bakanlığımız dünya genelinde yaşanan ekonomik ve sosyal gelişmeleri yakından takip ederek, ayrıca ülkemizin yapısal ihtiyaçlarına uygun politikalar geliştirerek çalışmalarını sürdürmektedir. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın istikametini çizdiği Türkiye Yüzyılı hedeflerimiz doğrultusunda daha kapsayıcı, daha güçlü ve sürdürülebilir bir kalkınma modeliyle milletimizin refah seviyesini her geçen gün artırmayı hedefliyoruz. Bu bağlamda, yakın zamanda kamuoyuyla paylaşacağımız Ulusal İstihdam Stratejisi yeni dönemde çalışma hayatının temel taşlarını oluşturacak bir hedefle hazırlanmıştır. Bu stratejiyle dijital ve yeşil dönüşümün getirdiği fırsatları değerlendirirken ortaya çıkan zorluklara karşı iş gücü piyasasında beceri uyumunu sağlamayı, eğitim ile istihdam arasındaki bağı daha da güçlendirmeyi, sosyal koruma sistemlerini istihdamı teşvik edecek bir yapıda yeniden kurgulamayı ve kırsal alanlarda ekonomik çeşitliliği artırarak sürdürülebilir istihdam fırsatları yaratmayı hedefliyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; geçtiğimiz günlerde 2024 yılı Kamu Personeli Danışma Kurulu ve Üçlü Danışma Kurulunu, ilgili memur, işçi ve işveren sendikalarımızın temsilcilerinin, akademisyenlerimizin ve uzmanlarımızın katılımıyla gerçekleştirdik. Bununla birlikte, bu yıl gerçekleştirdiğimiz 13'üncü Çalışma Meclisi Toplantısı'nda, Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde "emeğin, sendikal örgütlenmenin ve istihdamın geleceği" temasıyla çalışma hayatımızın bugününe ve geleceğine dair kritik konuları tüm sosyal paydaşlarımızla birlikte ele aldık.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Sayın Bakan, Afganlı işçiyi yakarak öldüren maden şirketine niye göz yumdunuz? Bu konuda hiçbir açıklamanız yok.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - Bakanlığımız, çalışma hayatının her alanında reform odaklı bir yaklaşımla sosyal ve ekonomik kalkınmayı destekleyen yenilikçi ve kapsayıcı politikalarla ülkemizin geleceğine katkı sunmaya devam edecektir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Ekonomimizin en dinamik göstergelerinden biri olan istihdam, aynı zamanda vatandaşlarımızın refah seviyesinin de temel unsurlarından birisidir. Uyguladığımız kararlı politikalar ve vizyoner yaklaşımlar sayesinde ülkemiz bu alanda tarih yazmaya devam edecektir. Ekim ayı itibarıyla iş gücümüz, son bir yılda, değerli arkadaşlarım, 1 milyon 230 bin kişi artış göstererek 36,1 milyon seviyesine ulaşmıştır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - İstihdam bir yılda yüzde 15 büyüyor ya.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - İstihdamımız aynı dönemde 1 milyon 31 bin artarak 33 milyon kişiye yükselmiştir. İşsiz sayımız 3,1 milyon olarak kaydedilmiş ve işsizlik oranı yüzde 8,8 seviyesine gerilemiştir. Son on sekiz aydır tek hanelerde seyreden işsizlik oranımız orta vadeli program hedefleriyle de tam bir uyum içerisinde ilerlemektedir. Bu başarı yalnızca ekonomik büyümeyi değil, aynı zamanda sosyal adaleti ve toplumsal refahı da pekiştirmektedir. Önümüzdeki üç yıllık süreçte istihdamı yıllık ortalama 758 bin kişi artırmayı ve iş gücüne katılma oranlarında beklenen artışa rağmen işsizlik oranını kalıcı olarak tek haneli seviyelere indirmeyi hedefliyoruz. Ayrıca, genç nüfusumuzun iş gücü piyasasına dâhil olması konusunda da önemli adımlar atıyoruz. TÜİK verilerine göre genç işsizlik oranı son beş yılda 8,6 puan azalarak 2024 yılı Ekim ayı itibarıyla yüzde 16,6 seviyesine gerilemiştir.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Stajyerleri işçi gösterip onu artırılırsınız. Onların emeklilikle ilgili haklarını vermiyorsunuz. Size göre öğrenci, TÜİK'e göre işçi.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - Ne eğitimde ne istihdamda olan gençlerin oranı da dikkat çekici bir şekilde azalmaktadır.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Çocuk işçiliği çok yüksek Sayın Bakan. Çocuk işçiliği konusunda bir şey söyleyin.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Milletlin beklediği sorulara ne zaman cevap vereceksiniz?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - 2020 yılına kıyasla 2,1 puanlık bir düşüşle yüzde 26,3 seviyesine gerileyen bu oran, gençlerimizi daha fazla istihdam ve eğitim imkânlarıyla buluşturduğumuzun en somut adımıdır.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Evet, bu eğitimle işsizliği gizliyorsunuz. “Eğitim” adı altında işsizliği gizliyorsunuz.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - Değerli arkadaşlarım, kadın istihdamında önemli projeleri hayata geçirdik. Kadın İstihdamı İçin Pozitif Ayrımcılık Projesi, Her Meslekte Kadın Eli Projesi ve diğer projelerle kadınların çalışma hayatındaki yerini güçlendirdik. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - En kötü işlerde, en kötü şartlarla.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - Teşekkür ederim.

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Gerçek hayat böyle demiyor Sayın Bakan.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - Değerli arkadaşlarım, bakan, İş Pozitif programıyla 2024 yılında 750 bin kadını istihdama kazandırdık. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Kadın iş gücü istihdamının raporları öyle demiyor.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - Bu yıl iş gücüne katılmayan kesimleri çalışma hayatına entegre etmek için devreye aldığımız İşgücü Uyum Programı'yla kadınlar, gençler, engelliler ve öğrencilerden oluşan 120 bin kişiyi istihdama teşvik ettik. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Kadının ucuz iş gücü olmasını da engelleyebildiniz mi?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - Ayrıca, hane bazlı istihdam destekleriyle her ailede en az bir çalışanın olmasını hedefliyoruz.

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Doğru söylüyorsunuz, 3-4 maaş geçinmeye yetmiyor çünkü.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - Bu projelerle istihdamı artırarak ekonomik kalkınmaya katkı sağlamaya devam ediyoruz.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Sayın Bakan, iş cinayetlerinde Avrupa 1'incisiyiz.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - Değerli milletvekilleri, asgari ücret sadece çalışanlarımızın yaşam standartlarını belirlemekle kalmayıp...

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Asgari ücret yaşam standartlarını yok ediyor, yok öyle bir standart.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - ...aynı zamanda sosyal adaletin ve ekonomik büyümenin sağlanmasında da kritik bir öneme sahiptir.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - İş cinayetlerine gelin Sayın Bakan.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - Bakanlık olarak bu gerçeğin bilinciyle hareket ediyor, asgari ücretin hem çalışanlarımız hem de işverenlerimiz için dengeli bir şekilde belirlenmesini sağlamak için azami bir gayret gösteriyoruz.

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Açlık 20 bin, yoksulluk 66 binken 17 bin neyi geçindirecek?

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Açlık sınırının altında asgari ücret veriyorsunuz.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - Geçtiğimiz dönemde Asgari Ücret Tespit Komisyonunun çalışmaları sonucunda asgari ücreti net 17.002 lira seviyesine yükselttik.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Açlık sınırı 21 bin lira.

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Alım gücü ne peki? 17 binin alım gücü ne? Açlık 22 bin, yoksulluk 66 binken 17 bin neyi geçindirecek?

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Açlık sınırınız ne biliyor musunuz? Haberiniz var mı aklıktan?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - 2025 yılında uygulanacak asgari ücreti belirlemek üzere Asgari Ücret Tespit Komisyonu, çalışmalarına -bildiğiniz gibi- 10 Aralık 2024 tarihinde başlamış ve ilk toplantısını gerçekleştirilmişti.

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Açlık sınırının altında asgari ücret veriyoruz, ölüme mahkûm ediyoruz diyorsunuz.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - İkinci toplantı ise inşallah 16 Aralık Pazartesi günü yapılacaktır. Ayrıca, işçilerimizin gelirlerini artırma amacıyla başlattığımız asgari ücret desteğini gerektiği noktada güçlendirdik. 2024 yılı itibarıyla bu desteği aylık 700 liraya çıkardık.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - En az 30 bin lira olsun asgari ücret.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - Yılın ilk dokuz ayında yaklaşık 1,5 milyon iş yerine değerli arkadaşlarım, toplamda 38 milyar lira asgari ücret desteği sağladık. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Asgari ücret desteği ne?

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Asgari ücret desteği işçiye mi verildi, işverene mi verildi; bir de onu söyleyin. O destek işçiye mi, işverene mi?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - 2025 yılında geçerli olacak asgari ücreti belirleme sürecinde de çalışanlarımızın refahını artırırken işverenlerimizin rekabet gücünü koruyacak dengeli bir çözüm için kararlılıkla çalışıyoruz.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Yani!

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - Şimdiden alınacak kararın ülkemize, işverenlerimize ve çalışanlarımıza hayırlı olmasını temenni ediyor, Komisyon çalışmalarının başarıyla sonuçlanmasını diliyorum.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - MESEM yolsuzluklarından da bahsedin Sayın Bakan; MESEM, MESEM!

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kamu görevlilerimizin mali ve sosyal haklarını güçlendirmek, refah seviyelerini artırmak ve emeklerinin karşılığını almalarını sağlamak Bakanlık olarak öncelikli hedeflerimiz arasında yer almaktadır. Bu kapsamda, kamu görevlilerine 2024 ve 2025 yıllarını kapsayan 7'nci Dönem Kamu Görevlileri Hakem Kurulu Kararı'yla tarihî nitelikte artışlar sağladık.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Kamudaki taşeronlara kadro verin Sayın Bakan.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - 2024 yılında kamu görevlilerimize ve emeklilerimize yüzde 15 artı yüzde 10 oranında zam yapılmış ve buna ek olarak enflasyon farkları da maaşlara yansımıştı.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) - “Geçinemiyoruz.” diyorlar Sayın Bakan. Kimse geçinemiyor verdiklerinizle.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Kamuda taşeron çalıştırıyorsunuz, modern köle onlar.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - Böylece, ocak ayında yüzde 49,25; temmuz ayında ise yüzde 19,31 oranında artış sağlanmıştı.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Karayollarında taşeron çalıştırıyorsunuz, PTT'de taşeron çalıştırıyorsunuz.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - Bu artışlarla birlikte en düşük devlet memuru aylığı 2024 yılı Temmuz ayında 39.177 liraya yükselmişti.

SÜMEYYE BOZ (Muş) - 16 milyon emekli için ne söyleyeceksiniz? Ölüme mahkûm ettiğiniz emekliler için bir...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - Bu başarı Hükümetimizin kamu çalışanlarına yönelik duyarlılığını açıkça ortaya koymaktadır.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) - Buna başarı mı diyorsunuz siz?

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Yoksulluk sınırı 69 bin lira.

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Emekliler taksi şoförlüğü yapıyor, ek işlerde çalışıyor.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - 2025 yılı için kamu görevlilerimize ve emeklilerimize yüzde 6 artı yüzde 5 oranında zam yapılması karara bağlanmıştı. Enflasyon farklarının yüksek olması durumunda farkın maaşlara eklenmesiyle...

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Enflasyon oranında eziliyor, farkı kapatmaları imkânsız.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - ...kamu görevlilerimizin alım gücünü korumaya yönelik kararlılığımız sürecektir.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Sayın Bakan, grev yasaklamak da nedir?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - 2025 yılında gerçekleştireceğimiz toplu sözleşme...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Grev yasaklamak da nedir, lütfen bir açıklama yapın.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - ...görüşmeleriyle 2026 ve 2027 yıllarını kapsayacak şekilde kamu görevlilerimizin mali ve sosyal haklarını yeniden masaya yatırıyor...

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Grev yasaklayan bir iktidar toplu sözleşmede hak mı verir?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - ...inşallah 2025 yılında da tüm tarafların mutabık kalacağı sonuçlara ulaşmayı hedefliyoruz.

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - İnşallah...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - Değerli milletvekilleri...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Sendikalaşma oranından belli değil mi?

SÜMEYYE BOZ (Muş) - “Tüm taraflar”dan iktidar ve sermayeden bahsediyorsunuz.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Çok basit bir soru: Grevi niye yasaklıyorsunuz?

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Grevi niye yasakladınız bu memlekette? Anayasal haktır grev.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - Müsaade edin, müsaade edin.

Değerli milletvekilleri, sendikal hak ve özgürlüklere ilişkin olarak tüm sendikalarımızı destekliyor ve bu kapsamda sendikalaşma oranının artırılmasını önemsiyoruz.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Sendikaları destekleyip grevlerini yasaklıyorsunuz; MESS’in kölesi olmuşsunuz, MESS’in.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - İnsanlar sendikalı olduğu için işten çıkarılıyor.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - O yüzden yüzde 15.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - 2013 yılında yüzde 9,21 seviyelerinde olan işçi sendikalaşma oranı...

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Sadece yandaş sendikalardan bahsediyorsunuz, BİRLEŞİK METAL-İŞ'lilerin grevini yasakladınız.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - ...2024 yılı itibarıyla yüzde 14,80 seviyelerine yükselmiştir.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) - İşten çıkarılan Polonez işçilerinin yanına gidin o zaman.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Kocaeli'de grevleri niye durdurdunuz? Valiye kim emir verdi?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - Kamu görevlilerinde ise 2002 yılında yüzde 47,94 olan sendikalaşma oranı 2024 yılında -bakın, bu rakam önemli- yüzde 75,18 seviyelerine çıkmıştır. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar; CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Sendikalı olmak işten çıkarma sebebidir.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - Sağ olun, çok teşekkür ediyorum, sağ olun.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Grev hakkı olmayan sendika!

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - AKP milletvekilinin maden ocağında sendikalaşan işçiler işten atıldı. Sendikalaşma rakamları yalan!

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - Bakın, burası çok önemli, şurası önemli: Sendikal haklara ve çalışan haklarına yönelik...

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Sendikalaşan işçiler hırsızlıkla suçlanıp işten atıldılar.

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Başkanım, hatibi duyamıyoruz.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - AKP'nin sendikalarına üye olanlara bile bunu yaptınız be!

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - ...aykırılıklarda Bakanlık olarak devreye giriyoruz. 31 Mart 2024 tarihinde yapılan yerel seçimlerden sonra -bakın, çok önemli- yönetimleri değişen belediye çalışanlarından Rehberlik ve Teftiş Başkanlığımıza, sendikalardan ve işçilerden, toplu iş sözleşmesi hükümlerinin uygulanmaması, toplu işçi çıkarılması, sendikal özgürlüklerin engellenmesi, mobbing ve eşitlik ilkesine aykırılık hususlarında ihbar ve şikâyet başvurularında bulunulmuştur. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Sendikalaşan işçilerin işten atılması ne demek? Sonuç yok...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - Yapılan incelemelerde Van ve Iğdır Belediyeleri başta olmak üzere bunlara bağlı iştirakler hakkında...

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Size kapak oldu, kapak!

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Belediye şirket işçilerini kadroya alın o zaman, kanun çıkaralım.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Bankamatik memurları işten...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - Müsaade edin, müsaade edin, müsaade edin...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Tüm işçileri belediye kadrolarına alalım.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - ...toplamda 26 milyon lira idari para cezası uyguladı. Nerede işçi hakları? (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - FERNAS'ta ne yaptın, FERNAS'ta? FERNAS'tan bahset!

SÜMEYYE BOZ (Muş) - DEM PARTİ'li belediyelere işçi vermiyor talimatla!

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - Tespit edilen ve mevzuata aykırılıklardan konusu...

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - FERNAS'ta atılan işçiler için ne yaptınız? Hangi cezayı kestiniz? FERNAS işçilerinden bahsedebilecek misin?

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Grevleri yasaklıyorsunuz, grevleri! İşçi nerede hak arayacak Sayın Bakan, işçiler nerede hak arayacak?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - Bakın, suç teşkil eden hususlarla ilgili olarak cumhuriyet savcılıklarına da suç duyurusunda bulundu.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Bankamatik memurlarının peşine düşeceğine sendikalaşan işçilerin işten atılmasını... Patronların bakanı!

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - Değerli milletvekilleri, Bakanlığımızın çalışma alanlarından biri de çalışma hayatında insana yakışır işler oluşturmak ve iş sağlığı, güvenliği standartlarını yükselterek tüm çalışanlarımız için daha sağlıklı ve daha güvenli çalışma ortamları oluşturmaktır. (DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Hak aramayı engelliyorsunuz! MESEM'de yolsuzluklar patladı!

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - Bu kapsamda iş sağlığı ve güvenliği alanında alınan tedbirler ve uygulanan politikalar sayesinde iş kazalarına bağlı ölüm oranları 2002'den bu yana önemli ölçüde azalmış, özellikle yüksek risk taşıyan sektörlerde fark yaratılmıştır ancak bu başarılar bizim için yeterli değildir.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Van'da kayyumlar işçileri attığında ne yaptınız kayyumların bakanları? İş cinayeti bakanı!

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Avrupa 1'incisiyiz Sayın Bakan, Avrupa 1'incisiyiz ya! Hangi yüzle konuşuyorsunuz!

GAMZE TAŞCIER (Ankara) - Kaçınıcı sıradayız Sayın Bakan işçi cinayetinde?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - Ülkemizin iş sağlığı ve güvenliği konusundaki vizyonunu daha ileriye taşıyacak ulusal... (DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Başarı dediğiniz binlerce ampute işçi, başarı dediğiniz MESEM'lerde öldürülen işçiler.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - Bakın, bu da sizi ilgilendiriyor. Müsaade edin, müsaade edin...

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri... Sayın Bakan... Sayın Bakan...

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Müsaade edelim de yalanlarınızı...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - Bakın, iş sağlığı ve güvenliği konusunda bilgi veriyorum, hepinizi ilgilendiren bir konu, lütfen...

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Yalan bilgi veriyorsunuz, yanlış bilgi veriyorsunuz.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - İş cinayetlerinde 1'inciyiz Sayın Bakan, denetim yok.

BAŞKAN - Sayın Bakanım, bir izin verir misiniz... Süreyi tutalım.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Siz ne yapıyorsunuz Sayın Bakan?

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, bir izin verir misiniz...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Polonez işçileri sendikalı oldukları için işten çıkarıldı.

BAŞKAN - Bakın, şimdi siz Sayın Bakanımızı dinlemezseniz nasıl anlayacaksınız?

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Ben dinliyorum.

BAŞKAN - Ben şimdi duyup anlayamıyorum.

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Dinliyoruz yalanlarını...

BAŞKAN - Konuşulanı dinlemek lazım.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Doğru bilgi vermiyor.

BAŞKAN - O, onun takdirinde. Ne konuşacağını, ne söyleyeceğini biz takdir edemeyiz...

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Bakan olarak doğru bilgi vermek zorunda, Meclisin denetimine açık olmak zorunda.

BAŞKAN - ...ama biz saygıyla dinlemezsek o zaman da doğru bir iş yapmış olmayız.

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Verdiği maaş da halkı tatmin etmiyor, yalanlar da bizi ve halkı; mesele bu.

BAŞKAN - Lütfen hatibi dinleyelim.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Doğruyu söylemiyor.

BAŞKAN - O, size göre öyle, Sayın Bakana göre başka olabilir. Hatiplerin söyleyeceklerini dinleyenler tayin edemez ki.

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Gerçek görelidir, doğru görelidir, doğru görelidir Sayın Başkan.

BAŞKAN - Lütfen saygıyla Sayın Bakanımızı dinleyelim.

Sayın Bakanım, buyurun.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞİKHAN (Devamla) - Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - İş cinayetlerinden bahsederken niye denetlemediğini sormak bizim hakkımız.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞİKHAN (Devamla) - İş sağlığı ve güvenliği konusundaki vizyonunu daha da ileriye taşıyacak Ulusal İş Sağlığı ve Güvenliği Strateji Belgesi'ni oluşturmak için kapsamlı bir çalışma süreci başlattık. 2025 yılında Ulusal İş Sağlığı ve Güvenliği Konseyini toplayarak tüm tarafların katılımıyla kapsayıcı bir yaklaşım benimseyeceğiz. Diğer yandan, 2025 yılını, inşallah, seferberlik hâlinde, geleceğimiz olan çocuklarımız ve gençlerimiz için okul öncesinden başlayarak iş sağlığı ve güvenliği kültürünü yerleştirecek faaliyetlerle geçirmeyi hedefliyoruz.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) - Desenize daha çok çocuk işçi cinayeti yaşanacak.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - İntibak ve kademe ne olacak? Millet bunu bekliyor.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞİKHAN (Devamla) - Bu kapsamda, eğitim müfredatlarını güncellemekten farkındalık kampanyalarına kadar geniş bir yelpazede çalışmalarımızı sürdüreceğiz.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Bakan Bey “işçileştirilmiş çocuk” ne biliyor musunuz? Çalışmaması gerekenin çalıştırılması demek.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, son olarak, sosyal güvenlik kapsamında yaptığımız çalışmalar hakkında sizlere...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Duchenne Musküler Distrofi hastalarının ilacını ne zaman ödeyeceksiniz? DMD hastalarının ilacını ne zaman ödeyeceksiniz?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - Dinlerseniz çok önemli bilgiler sunacağım, müsaade edin. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Ödemiyorsunuz ama ilaçlarını Duchenne Musküler Distrofi hastalarının.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - Sosyal devlet anlayışıyla...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Sayın Bakan, ödemiyorsunuz. Veliler bize diyor ki: “Çocuklarımız ölecek...” İlaçları ödemiyorsunuz. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN - Sayın Bakan, siz Genel Kurula hitap edin.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - Bakın, sosyal devlet anlayışıyla, sosyal güvenlik sistemimizi daha kapsayıcı, erişilebilir, mali sürdürülebilirliği güçlü ve yeni çalışma modellerine uyumlu bir yapıya kavuşturmak için çalışmalarımız devam etmektedir. SGK gelirlerinin giderleri karşılama oranı 2002’de yüzde 71,5 iken 2024 sonunda yüzde 95,7 olarak gerçekleşmesi beklenmektedir. Prim gelirlerinin emekli aylıklarını ve sağlık giderlerini karşılama oranı 2002’de yüzde 60,9 iken 2024 yılı sonunda yüzde 74,8 olarak tahmin edilmektedir.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - İntibak ve kademe...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - 2023 ve 2024 döneminde 2 milyon iş yeri ve 13 milyon sigortalı için toplam 470 milyar lira destek verdik. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Sosyal güvenlik kapsamını yüzde 99 seviyelerine ulaştırdık. Aktif sigortalı sayısı 2002’de 12 milyon iken bugün 26 milyona yükselmiştir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Kayıt dışı istihdam oranı 2002’de yüzde 52 iken 2024’te 27,75’e inmiştir. En düşük emekli aylığı 2024 Ocak ayında 10 bin lira, Temmuz ayında 12.500 liraya yükseltilmiştir.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Asgari ücretin üzerindeydi ama en düşük emekli aylığı, şimdi asgari ücretin yarısı.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - 2024 yılı Emekliler Yılı’nda “Türkiye Yüzyılı’nın Emektarları” projemizde kamu kurumlarımız başta olmak üzere, sosyal paydaşlarımızın iş birliğinde emeklilerimizin sosyal, kültürel, akademik ve refah alanlarında çok sayıda faaliyet gerçekleştirdik. Yılbaşında inşallah emeklilerimizin aylıklarında kanuni düzenlemeler uyarınca gereken artışlar yapılacaktır.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Kanuni değil, ekonomik KHK!

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - Sayın milletvekilleri, SGK’nin alacakları ve prim borçları hakkında da bazı önemli hususları sizlerle paylaşmak isterim.

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Muş’ta, Miraç Kızılgüneş, DMD hastası, ilacının ödenmesini bekliyor ve onun gibi milyonlarca hasta.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Emekli maaşı ev kirasına yetmiyor, emekli maaşı.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - Kapsamlı ve sürdürülebilir sosyal güvenlik sistemi için SGK'nin prim gelirlerinin tahsilatı bizim için oldukça önemlidir.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Sayın Bakan, Elevidys'i ne zaman ödeyeceksiniz?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - Bu yılın ilk aylarında açıkladığında belediyelerin toplam 96 milyar liralık prim borcu vardı, bugünkü prim borcu yaklaşık 160 milyara yükselmiştir.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Kayyum döneminde niye tahsil etmediniz?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - SGK'nin 2024'ün ilk dokuz ayındaki prim geliri ise 2 trilyon 15 milyar liradır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Kayyumlardan tahsil etseydiniz.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - Bakınız, süresinde ödenmeyen icraya intikal ettirilmek suretiyle çoğunluğu....

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Kayyımlardan kalan borçları ödeyecek misiniz?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - Bakın, çok önemli bilgiler sunuyorum: Özel sektör işverenlerinden olmak üzere, on bir aylık sürede yaklaşık 46,6 milyar lira tahsilat gerçekleştirdik.

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Kayyımlardan kalan borçlar silinsin, yeni yönetimler borçla devam etmesin.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - Bu tahsilatın 11 milyar 750 milyonluk kısmı belediye prim borçlarıdır.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - AKP'li belediyelerden, kayyumlardan neden tahsil etmediniz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Engelli istihdamı ne olacak?

BAŞKAN - Sayın Bakan, lütfen tamamlayın.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - Teşekkür ediyorum.

Sayın milletvekilleri, geri ödeme kapsamındaki ilaç sayısı 2000'li yıllarda 3.986 iken 2024 Kasım ayı itibarıyla 8.845'e yükselmiştir.

9 Aralık günü Sayın Cumhurbaşkanımızın açıkladığı çok önemli bir uygulamayı daha başlatıyoruz. Tip 1 diyabet hastalığıyla ilgili olarak, 18 yaş altındaki bu hastalarımıza, evlatlarımıza, sensörlü cilt altı glikoz izlem cihazlarını SGK tarafından geri ödeme kapsamına aldık. Evlatlarımıza ve ailelerine hayırlı olsun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Peki ya DMD, SMA, ALS...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - Sözlerime son verirken 2025 yılı mali bütçemizin en verimli şekilde kullanacağımızı belirtmek isterim.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Sayın Bakan, sözlerinize son vermeden, Afganlı işçiye yakarak öldüren maden işletmesine niye izin verdiğinizi, göz yumduğunuzu bir açıklayın.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - Kıymetli milletvekilleri, bundan sonraki görüşmelere yapacağınız katkı ve desteklerden dolayı her birinize ayrı ayrı teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Maden şirketleri...

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Tekerlekli sandalyelerin ne kadarını ödöyorsunuz?

ÖMER FETHİ GÜNER (Niğde) - Sayın Bakan, taşerona kadro var mı, taşerona? Çok soruyorlar.

BAŞKAN - Sayın Bakan, süreniz bitti.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Ya, milletin beklediği hiçbir konuyu cevaplamadınız Sayın Bakan.

BAŞKAN - Lütfen, son kez...

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Kaç dakika uzatıyorsunuz? Bizimkini de uzatacaksınız.

BAŞKAN - Teşekkür için buyurun.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Engelli istahdamı...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - Müsaade edin.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Tekerlekli sandalye kullananların ihtiyacı olan...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - Bütçe maratonu döneminde yoğun faaliyet gösteren tüm Meclis çalışanlarımıza, emekçilerimize huzurlarınızda teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖMER FETHİ GÜNER (Niğde) - Onların da kıdem tazminatı...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Onların tazminat işini çözün bari!

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Onlar kıdem tazminatı bekliyor Sayın Bakan!

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - Son olarak, insana yakışır işler, adil büyüme, güçlü istihdam, kalıcı refah, sosyal diyalog, herkes için sosyal güvence, emeğe vefa, güvenli iş, sağlıklı iş gücü ilkelerimizle...

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Parantez içinde ünlem!

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - ...Cumhurbaşkanımızın liderliğinde Türkiye Yüzyılı'nda üretmeye, çalışmaya, istihdamı artırmaya devam edeceğiz. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

2025 yılı bütçesinin ve bu bütçeyle gerçekleştireceğimiz tüm çalışmalarımızın ülkemize, aziz milletimize hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Olmayacak, olmayacak!

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN (Devamla) - Türkiye Büyük Millet Meclisinin çok Değerli Başkanı ve üyelerini tekrar saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - “Türkiye Yüzyılı” dediğiniz, iş cinayetlerinde 1’inci olmak mı?

SÜMEYYE BOZ (Muş) - İlk dokuz ayda 1.371 işçi katledildi!

BAŞKAN - Sayın Bakan, teşekkür ediyorum.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Bakanım, nezaketiniz için teşekkürler! Kürsü hakkına saygı!

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, şimdi Tarım ve Orman Bakanımız Sayın İbrahim Yumaklı'ya söz veriyorum.

Sayın Yumaklı, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI - Sayın Başkan...

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Halkın yaşamına saygı! İnsanların hayatına saygı, emeğine saygı!

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Dinlemekten korkmayın, kürsü hakkına saygı gösterin, dinlemek bir nezakettir.

Anlayalım, soralım! Yani konuşmaktan niye korkuyorsunuz? (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Şakşakçılara söyle de...

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, Bahadır Bey'in mikrofonunu açalım(!)

BAŞKAN - Sayın Yenişehirlioğlu, siz de dinleyin.

Evet, Sayın Bakanım, buyurun.

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI (Devamla) - Sayın Başkan, Gazi Meclisimizin değerli milletvekilleri; Bakanlığımızın 2025 yılı bütçesini görüşmek üzere huzurlarınızdayım.

Konuşmamda Bakanlığımızın faaliyetlerini anlatırken görüşmeler başladığından bu zamana kadarki değerlendirme ve eleştirilerle ilgili de görüşlerimi paylaşacağım.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - İnşallah! Az önceki Bakan bunu yapmadı çünkü.

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI (Devamla) - Görüşmelerin ülkemiz, milletimiz için hayırlı olmasını diliyorum. Gazi Meclisimizi ve Genel Kurulumuzu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Bakanlık olarak, Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde, son yirmi iki yılda çiftçilerimize ve sektöre önemli destekler sağladık ve büyük yatırımlara imzalar attık.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Onların haberi yok ama.

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI (Devamla) - Tarımsal hasılamızın 2023 yılında 68,5 milyar dolara yükseldiğinin ve bununla birlikte Avrupa'da 1'inci sırada, dünyada da 9'uncu sırada olduğumuzun altını çizmek istiyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Tarım ve orman sektörümüz de bu yılın üçüncü çeyreğinde yüzde 4,6 büyüdü; 5 çeyrekte kesintisiz olarak büyüme performansı göstererek ülkemizin kalkınmasına, ülkemizin büyümesine önemli katkıda bulundu. 2023 yılındaki ihracatımızın 31 milyar dolar olduğunu ve inşallah bu yıl geçen yılı da geride bırakacağımızı burada huzurlarınızda belirtmek istiyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Allah korusun!

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI (Devamla) - Gıda ve tarım ürünlerindeki ihracatımızda son yirmi iki yılda 107 milyar dolar dış ticaret fazlası verdik, bunu da belirtmek istiyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Saygıdeğer Başkanım, kıymetli milletvekilleri; Türkiye olarak 206 çeşit ürünü üretebilen eşsiz bir ülkeyiz. Dünyada sebze üretiminde 4'üncü, meyve üretiminde 6'ncı sıradayız.

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) - Aflatoksinden iade olanlar ne oluyor?

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI (Devamla) - Bitkisel üretimimizi 2002 yılına göre yüzde 41 artışla 2023 yılında 139 milyon tona çıkararak cumhuriyet tarihimizin rekorunu kırdık. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Pestisitten konuşalım! Pestisit bakanı!

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI (Devamla) - Tarımsal üretimimizin geleceğini korumak için tohumculuğa ayrıca önem veriyoruz. Bu çalışmalar sonucunda son yirmi iki yılda tohumluk üretimimizi 9 kat artışla 1,3 milyon tona çıkardık.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Ata tohumunu yasakladınız, ata tohumunu!

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI (Devamla) - Böylece, tohum üretimimizin yüzde 97'sini bu ülkenin topraklarında gerçekleştiriyoruz. Elde ettiğimiz tohumların da 117 ülkeye ihraç edildiğini belirtmek istiyorum. Elbette sadece üretmek değil, korumak ve gelecek nesillere aktarmak da önemli bu tohumları. Bu kapsamda, tohum gen bankalarımızda toplam 121.515 genimizi, örneğimizi muhafaza ediyoruz. Şunu memnuniyetle söyleyebilirim ki bugün dünyadaki bütün ülkelerle iletişimimiz kopsa bile hiçbir ülkeden, hiçbir tohum almaksızın ihtiyaçlarımızı karşılayabilecek düzeydeyiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Daha önce de böyle değil miydi zaten? AK PARTİ'den önce de böyleydi.

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI (Devamla) - Hayvan varlığımızla ilgili de özellikle kaliteli kaba yem ihtiyacını karşılamak amacıyla son yirmi iki yılda 2,2 milyon hektar alanda çayır, mera, amenajman ve ıslah çalışmalarını gerçekleştirdik. Böylece, 2002 yılında yüzde 69 olan kaba yem karşılama oranını 2023 yılı sonunda yüzde 93'e çıkarmış durumdayız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Ne kadar ithal yem getiriyorsunuz, onu söyleyin.

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI (Devamla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; son yirmi iki yılda hayvan varlığımızı büyükbaşta yüzde 67,7; küçükbaşta yüzde 64,3; kanatlıda yüzde 48,9; arılı kovanda yüzde 119 artırdık.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Ne kadar ithal yem geliyor? Dışa bağılısınız ithal yemde!

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Trabzon'da azaldı, haberiniz olsun Sayın Bakan.

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI (Devamla) - Islah ve geliştirme çalışmalarımıza devam ediyoruz. Üstün vasıflı hayvan varlığımızı artırmayı sürdürüyoruz.

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) - O zaman niye Uruguay'dan hayvan geliyor?

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) - Niye pahalı et yiyor insanlar, niye ucuz et yiyemiyor?

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI (Devamla) - Nitelikli damızlık ve besilik varlığımızı artırmak için TİGEM işletmelerimizde büyükbaş hayvan rezervi oluşturmaya başladık. Proje kapsamında üretilecek olan hayvanları önümüzdeki yıldan itibaren küçük aile işletmelerine uygun fiyatla vermeye, uygun koşullarla vermeye başlayacağız inşallah. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Kalmadı, kalmadı, ahırlar kapandı; haberiniz yok sizin. On yılda 7 milyon ithal hayvan getirdiniz, gene de çözemediniz.

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI (Devamla) - Hayvan hastalıklarıyla mücadele diğer bir konu. Özellikle hayvan hastalıklarıyla mücadelede yol kontrol noktaları çok önemli. Bu yıl 4 yol kontrol noktası açtık, önümüzdeki yıl 4 tane daha açacağız. Şap hastalığı konusunu bitirmeye kararlıyız. Geçen seneye göre bu yıl yüzde 85 oranında iyileşme sağlamış durumdayız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Yine, çok önemli bir brusella hastalığı konusu var. 2025 yılında büyükbaş ve küçükbaş hayvanlarda kitlesel bir aşılamaya gidiyoruz. Toplam 27 milyon doz aşı uygulayacağız.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Onun yarısı bozuk çıkıyor.

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI (Devamla) - Su ürünleri yetiştiricilik üretimimizi 2002 yılına göre 8 kat artırdık, 575 bin tona çıktı. Ben bu konuda gururla söyleyebilirim ki Avrupa’da 2’nci, dünyada 16’ncı sıradayız.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Valla, brokolinin de 1 çiçeği 30 liraya çıktı.

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI (Devamla) - 2023 yılında 100’e yakın tülkeye 1,7 milyar dolarlık su ürünleri ihracatı yaptık. İnşallah bu sene bu rekoru da kıracağız, 2 milyar dolarlık ihracatı gerçekleştirmiş olacağız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) - İthalatı niye söylemiyorsunuz? İthalatı da söyle, ithalatı da söyle!

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI (Devamla) - Tarım sigortaları kapsamında 2023 yılında 8 milyar lira, bu yıl kasım ayı itibarıyla 12 milyar lira hasar tazminatı ödedik. Gençlere, kadınlara, gazi ve şehit yakınlarına, engellilere ve sözleşmeli tarım yapan üreticilerimize prim indirimi sağlıyoruz, sağlamaya devam edeceğiz. 2025 yılında tarım sigortaları kapsamını da genişleteceğiz. Bu çerçevede, üretim planlamasına dâhil olanlara ve sözleşmeli üretim yapanlara yüzde 10 ile 15 arasında bir prim indirimi de gerçekleştirmiş olacağız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; vatandaşlarımızın sağlıklı ve güvenilir gıdaya ulaşması bizim için son derece önemli. 8 bin kontrol görevlisi arkadaşım var. Gıda üretim, satış ve toplu tüketim yerleri olan 726 bin işletmeyi denetliyoruz. Yıl sonu itibarıyla yapılan denetim sayısı 1,4 milyona ulaşmış olacak. Uygunsuzlukların tespitinde idari para cezası, ürün toplatma ve imha gibi çeşitli yaptırımlar uygulanıyor. Suçun niteliğine göre cumhuriyet savcılıklarına da yine suç duyurusunda bulunuyoruz.

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) - Türkiye’de sağlıklı gıda mı var Bakanım?

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI (Devamla) - Ayrıca, uygunsuzlukların firma ismi ve markasıyla birlikte “guvenilirgida.tarimorman.gov.tr” adlı “web” sitemizden yayınlanmasına başladık. Vatandaşlarımız tarafından da son derece büyük bir memnuniyetle karşılanan bu uygulamaya ilave olarak, bu yıl gönüllülük esasına göre işletmelerin denetim sürecini takip edebileceğimiz karekod uygulaması başlatmıştık. Ancak 2025 yılında bu uygulamayı zorunlu hâle getireceğiz. Amacımız, tamamen şeffaf bir şekilde bu sürecin takibi. Elbette, bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da vatandaşlarımızın güvenilir gıdaya ulaşma hakkını korumaya kararlı olduğumuzu bir kez daha belirtmek istiyorum.

Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de verim ve kalite kayıplarının önlenmesi amacıyla tarım ilaçları kullanılmaktadır. Dünya Gıda Örgütünün son yayınladığı rapora göre, Türkiye, Avrupa Birliğinden yüzde 30 daha az pestisit kullanmaktadır ancak bu, bizim için herhangi bir rehavete kapılma gerekçesi değildir. Tarım ilaçlarının kullanımının azaltılması ve alternatif mücadele yöntemlerinin yaygınlaştırılması amacıyla Kalıntı Eylem Planı uyguluyoruz. Biyolojik mücadele için üç araştırma enstitümüzü ayırdık, milyonlarca faydalı böcek üretimi yapmaya başladılar. Son üç yılda pestisit kullanım oranını yüzde 35 azalttık, ihraç edilen ürünlere dair Avrupa’dan gelen RASFF bildirimlerinde

yüzde 54 azalma yaşadık, daha da düşüreceğiz inşallah. Üretim alanlarında, hal girişlerinde, paketleme tesislerinde, satış noktalarında ve ihracat süreçlerinde kalıntı tespit edilen herhangi bir ürünün tüketiciye ulaşmasına izin vermiyoruz, imha ediyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Üretimde verim ve kaliteyi artırmak için hastalık ve zararlılarla mücadele konusunda çevreye duyarlı entegre yöntemler kullanıyoruz. Çok gündem olduğu için, özellikle birçok ilimizi etkileyen kahverengi kokarcayla ilgili mücadelemizi biyolojik, biyoteknik, mekanik ve kimyasal yöntemleri kullanarak ilgili kurumlarla iş birliği içerisinde sürdürüyoruz.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Kokarca her tarafta Sayın Bakan.

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI (Devamla) - Bu zararlının kışı geçirdiği 400 bin boş ev, depo, ahır ve benzeri yapıların 260 binini ilaçladık, geri kalanını da inşallah mart ayı sonuna kadar tamamlamış olacağız. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri, elbette, tarımsal üretimi etkileyen koşulların hızla değiştiği ve gıdaya olan talebin arttığı bu dönemde Türkiye Yüzyılı'na uygun bir vizyon ortaya koyduk.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - O zaman niye çiftçilik yapılan arazilerde çiftçiler yüzde 50 azaldı Sayın Bakan? Şu gerçekten bir bahsedin, yüzde 50 azaldı.

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI (Devamla) - Buna göre, mühendislerimiz masabaşında değil, tarlada, bahçede ürün ve gıda denetimlerinde; veteriner hekimlerimiz ahırda, ağılda ve kümeste; teknisyenlerimiz de üreticinin hemen yanı başında olacaklar. Bu amaçla personelimizin mesaisinin neredeyse yarıdan fazlasını alan bürokratik iş ve işlemleri azaltmak için bazı projeleri devreye alıyoruz. Bu kapsamda ürün doğrulama ve rekolte tahmini çalışmalarımız sürüyor. Ayrıca, Çiftçi Kayıt Sistemi'ne veri giriş işlemlerinin de ziraat odalarına devri için pilot uygulamayı bu sene tamamladık, önümüzdeki sene genişleteceğiz ve bunu da tamamlayacağız.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Çiftçiler çiftçilikten vazgeçiyor Sayın Bakan, biraz da o konuya girseniz.

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI (Devamla) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; üretim planlaması, suyu merkeze alarak hangi ürünü, nerede, ne kadar üretmemiz gerektiğini ortaya koyan bir program, bir disiplin manzumesidir.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Hangi planlama? Hangi planlama?

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI (Devamla) - Potansiyelimizi harekete geçirecek, hem bugüne hem de geleceğe hükmedecek üretim planlamasıyla ilgili bütün yasal düzenlemeleri tamamladık. 1 Ocak itibarıyla hayvansal üretim ve su ürünlerinde, 1 Eylül itibarıyla da bitkisel üretimde planlı üretim dönemine başladık. Toplam ekilen alanların yüzde 77'sini oluşturan 13 stratejik ürün ve yem bitkilerini üretim planlaması kapsamına aldık. Hayvansal üretim planlaması kapsamında süt, besi ve kanatlı yetiştiriciliği için yeni üretim bölgeleri belirledik. Su ürünlerinde 7 avcılık türü ve 4 yetiştiricilik türünü üretim planlaması kapsamına aldık. Üretim planlamasıyla ilgili büyük bir mutabakatın olduğunu da görmek bizi son derece mutlu ediyor.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - 2025'in alım fiyatlarını yükseltelim, girdi maliyetlerine göre hesaplansın.

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI (Devamla) - Üretim planlaması sürecini etkin bir şekilde uygulamak için tamamlayıcı unsurları da hayata geçiriyoruz. Bu çerçevede, Çiftçi Kayıt Sistemi'nde yaptığımız değişikliklerle kayıtlılık oranını yüzde 5,7 artırmış durumdayız. Sözleşmeli üretimde bütün tarafların haklarını korumak adına tip sözleşmelerle uygulama birliği sağladık. Üst üste iki yıl işlenmeyen arazilerin kiralanmasına imkân veren yasal düzenlemeleri hayata geçirdik. Ekim ayı

itibarıyla ilk tespitler yapıldı ve bunların ilanları da gerçekleştirildi. 2025 üretim yılında yapılacak nihai tespitlerin ardından kiralamalara başlayacağız.

Yine, tarımsal örgütlerin kapasitelerini geliştirecek ve etkinliklerini artıracak derecelendirme uygulamasını da başlattık. İki aşamalı olacak genel tarım sayımının ilk aşaması takvime uygun bir şekilde tamamlanmış olacak bu ayın sonunda.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Köyden kaçışı durduramadınız Sayın Bakan. İnsanlar ne zaman köye dönüp çiftçilik yapacak?

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI (Devamla) - İnşallah 2026 yılı Haziran ayında ilk sonuçları TÜİK tarafından açıklanmış olacak.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; üreticileri planlamaya yönlendirecek en önemli tamamlayıcı unsurumuz olan yeni tarımsal destekleme modelini de bu süreçte hayata geçirdik.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Nihayet planlama aklınıza geldi Sayın Bakan.

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI (Devamla) - Tarımsal destekleri sade ve etkin bir hâle getirdik. İlk defa tarımsal destekleri üretim döneminden önce ve üç yılılığına açıkladık. Bitkisel üretimde artık üreticilerimiz ne kadar destek alacaklarını önceden biliyor olacak. Mazot ve gübre maliyetlerindeki değişime göre her yıl destek tutarlarını güncelleyeceğiz. Bitkisel üretimde yeni destek modelini temel destek, planlama desteği ve üretimi geliştirme desteği olarak belirledik. Mazot maliyetinin ortalama yüzde 50'sini, gübre maliyetinin ise ortalama yüzde 25'ini üreticilerimize temel destek olarak vereceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - ÖTV, KDV'yle 3 katını geri alıyorsunuz. 20 bin veriyorsunuz, 50 bin geri alıyorsunuz.

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI (Devamla) - Planlama kapsamında belirlenmiş olan ürünleri üreten çiftçilerimize mazot maliyetinin tamamını, gübre maliyetinin de yarısını ödemiş olacağız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Yer altı su kısıtı bulunan 52 ilçede de üretim yapan, az su tüketen bitkileri üretenlere ilave destek vereceğiz, su kısıtı desteği; bununla beraber, bu ilçelerde üretim yapanlar mazot ve gübrelerinin tamamının maliyetini almış olacaklar. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Hayvancılıkta temel desteklerin yanı sıra aile işletmelerine, genç ve kadın yetiştiricilere, birinci derece tarımsal birlik ve kooperatif üyelerine ve gezginci arıcılara ilave destekler vereceğiz. Suni tohumlama, soy kütüğü, ari işletme ve benzeri ilave destekleri de yine verimliliği artırmak için vereceğiz.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Şırnak'ta meraları yasaklayarak nasıl destekleyeceksiniz hayvancılığı?

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI (Devamla) - Planlama bölgesindeki aile işletmelerimize yönlendirici ve verimlilik kriterlerini sağlamaları şartıyla buzağı başına vermiş olduğumuz desteği 2,5 katına çıkardık. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Hastalıktan ari işletmelerde doğan dişi buzağılara da temel desteğin 4 katı kadar fazla destek vereceğiz.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Buzağı desteğiyle 2 torba yem alınıyor, 2 torba.

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI (Devamla) - Su ürünlerinde küçük ölçekli balıkçılık desteğini 2025 yılında yüzde 100 arttıracacağız. Ayrıca, balıkçı gemisi sahibi kadınlara ilk defa yüzde 35 ilave destek vereceğiz.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - En sonunda, tarımda niye dibe vurduğumuzu bir açıklayın. Tarım ülkesiydik; bitti, bitti, tarım bitti.

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI (Devamla) - Kırsal kalkınma yatırımlarımıza da hız kesmeden devam ediyoruz. 2006 ve 2024 yılları arasında 95 bin proje için 117 milyar lira hibe vererek 278 bin ilave istihdam oluşturduk. Bu yıl tarımsal işletmelerimize 417 milyar lira sübvansiyonlu kredi sağladık. Kredilerde yüzde 100'e varan faiz indirimleri gerçekleşiyor. Üretim ve lojistik maliyetlerini ve elbette fire maliyetlerini azaltmak için organize tarım bölgeleri oluşturduğumuzu söylemiştim geçen yıl bu kürsüden, bugün itibarıyla tüzel kişilik kazanmış 42 organize tarım bölgesinin 14'ünde altyapı işlemleri tamamlandı. Bu kapsamda günümüz fiyatlarıyla 4 milyar lira altyapı desteği sağlanmış oldu. 2028 yılı sonunda 42 ilde 61 organize tarım bölgesini hayata geçirmiş olacağız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) - Sayın Bakan, beş dakika kaldı, ithalat konusuna da girer misiniz lütfen. İthalat konusuna da girer misiniz, beş dakikanız kaldı? Hayvancılıkta ithalat konusuna da girin.

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI (Devamla) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; kişi başına düşen kullanılabilir su miktarımızın ülkemizin su stresi altında olduğunu gösterdiğini farklı vesilelerle belirtiyoruz.

CAVİT ARI (Antalya) - DSİ bu tarım suyu dağıtımını beceremiyor Sayın Bakan, sulama birliklerinin görevini yapamıyor DSİ; büyük sorun var.

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI (Devamla) - Bu bağlamda, su verimliliği seferberliğimizi hem ülke içerisinde hem de uluslararası platformlarda yayacağız. Özellikle, su verimliliği yönetim sistemini kurduğumuzu buradan belirtmek istiyorum.

25 havzada taşkın ve risk haritalarını hazırladık; ayrıca, taşkın ve kuraklık erken uyarı sistemlerini de geliştiriyoruz.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Yirmi iki yıl geç kaldınız, yirmi iki yıl.

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI (Devamla) - Son yirmi iki yılda su ve sulama alanında güncel rakamlarla 2,4 trilyon lira yatırım yaparak 10.661 tesisi hizmete aldık. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Modern sulama sistemi kullanım oranının yüzde 6'dan yüzde 35'e geldiğini söylemek istiyorum; 2028 sonunda bu oran yüzde 45 olacak.

Adana'da pilot uygulamasını yaptığımız yapay zekâ destekli sulama otomasyonunu 2025 yılında 7 bölge 20 pilot sahada uygulamaya geçireceğiz.

METİN İLHAN (Kırşehir) - Adana'da çiftçi öldü Sayın Bakan, çiftçi.

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI (Devamla) - Keban Barajı'nda ilk yüzer GES'i kurduk, enerji üretimine başladık, yenilerini kurmak için de çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

Bu yıl 77 ilde 564 tesisimizi hizmete almıştık. 2025 yılında 41 baraj, 6 HES, 11 gölet ve bent, 70 sulama tesisi, 15 içme suyu tesisi, 162 taşkın kontrol tesisi, 2 atık su tesisi olmak üzere toplam 307 tesis ve 14 arazi toplulaştırma projesini tamamlayarak milletimizin hizmetine sunacağız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; en çok ağaçlandırma yapan ülkeler sıralamasında Avrupa'da ilk, dünyada 4'üncü sıradayız. Bunu biz söylemiyoruz, uluslararası kuruluşlar söylüyor. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

METİN İLHAN (Kırşehir) - Ormanları kesiyorsunuz Sayın Bakan, ormanları. Maden arıyorsunuz ormanların yerinde.

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI (Devamla) - Bugüne kadar 288 bin aileye ORKÖY kredileri verdik yüzde 80'i faizsiz, yüzde 20'si hibe olmak üzere. 237 kooperatif ve 288 bin aileye 30,3 milyar lira kredi temin ettik.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Ne kadar ağaç diktiniz? Söyleyin de bilelim.

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI (Devamla) - Orman yangınlarıyla mücadele kapasitemizi artırdık, bunu hepiniz biliyorsunuz. Ben tekrar etmek istiyorum: Rezerv güçler dâhil 27 uçak, 105 helikopter, 14 insansız hava aracı, 5 binden fazla kara aracı, 184'ü akıllı olmak üzere 776 kule, 4.796 yangın havuz ve göleti, 25 bin orman kahramanımız ve 127 bin gönüllümüzle yangınlarla mücadele ediyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - O yüzden mi Çınar'da insanlar, hayvanlar yanarak can verdi? O yüzden mi Çınar'a müdahale edemediniz?

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI (Devamla) - Zarar görmüş orman alanlarının tamamını ağaçlandırıyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Cudi cayır cayır yanarken neden müdahale etmediniz?

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Urla'daki Yağcılar Koyu ne oldu Sayın Bakan, Urla'daki Yağcılar Koyu?

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) - "Otel yapılanlar hariç." diyor, otel yapılanlar hariç mi?

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI (Devamla) - 2024 yılında 24 ekoturizm rotası, 87 orman parkı oluşturduk, ilan ettiğimiz 2 millî park, 3 tabiat parkı, 1 tabiat anıtı ve 7 mahallî önemi haiz sulak alanlarla birlikte 670 korunan alana ulaştırdık.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Uludağ Millî Parkı küçüldü. Ülkede 3-5 tane orman vardı, korumak zorundasınız.

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI (Devamla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tarımı güçlü ve üretken tutmak ortak bir çaba, ortak bir sorumluluktur. Nisan ayında düzenleyeceğimiz 4'üncü Tarım Orman Şurası'nda sektörümüzü tüm paydaşlarla detaylı şekilde ele almış olacağız.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Urla'da Yağcılar'da yapılacak 650 villanın kaç AK PARTİ'li arkadaşların?

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI (Devamla) - Burada hedef odaklı gelişim stratejilerini belirleyip Bakanlığımızın geleceğe yönelik politikalarına önemli bir yol haritası oluşturmuş olacağız.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Hiç ithalattan bahsetmediniz.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Orman yangını skandalları neden oldu o zaman? Ormanlar yandı, bitti, kül oldu.

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI (Devamla) - Sayıştay denetimini ve rehberlik esaslı raporlarını kaynaklarımızı etkin ve verimli kullanmak için uygulamalarımıza esas alıyoruz. Sayıştayın 2023 yılı Bakanlığımız denetim raporlarında kamu zararına yönelik herhangi bir bulgu söz konusu değildir. Gazi Meclisimiz de uygun görürse 2025 yılı Bakanlığımız bütçesi bir önceki yıla göre yüzde 55 artarak 438 milyar olacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Şırnak'ta ormanları koruculara, çetelere nasıl peşkeş çektiniz?

BAŞKAN - Sayın Bakan, lütfen tamamlayın.

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI (Devamla) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde, her türlü övgüye layık çiftçilerimiz ve güzel ülkemiz için var gücümüzle çalışmaya devam edeceğiz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - İthalattan bahsedecek misiniz?

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI (Devamla) - Hepimizin ortak paydası olan tarım ve orman sektörümüze yaptığınız ve yapacağınız katkılarınız için, önerileriniz için teşekkürlerimi sunuyorum.

EVRİM KARAKOZ (Aydın) - Çiftçi mi bıraktınız, çiftçi; hayvancı mı bıraktınız! Batırdınız hepsini; pamukçu battı, zeytinci battı. Ne anlatıyorsun, ne anlatıyorsun?

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI (Devamla) - 2025 yılı bütçemizin hayırlı olmasını diliyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Yumaklı, teşekkür ediyorum.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Sayın Bakan, istifa edebiliyor musunuz, görevden affınızı mı istemeniz gerekiyor?

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Kayıtlı çiftçinin yüzde 50'si çiftçiliği bırakmış, neyi alkışlıyorsunuz ya!

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, yürütme adına son söz talebi İçişleri Bakanımız Sayın Ali Yerlikaya'ya ait.

Sayın Yerlikaya, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Sayın Bakan, bakın, şunu bir okuyun.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Kayyım değil demokrasi!

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Sayın Bakan, kadınlar soyadlarını kullanmayı bekliyorlar; sizden çözüm bekliyorum.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Sayın Bakan, kayyum değil demokrasi!

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; sizlere İçişleri Bakanlığımız ile Bakanlığımıza bağlı kuruluşlarımızın 2024 yılına ilişkin faaliyetlerini sunmak üzere huzurlarınızdayım. Gazi Meclisimizi, sayın milletvekillerimizi ve bizleri ekranları başında izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Kayyum değil demokrasi Sayın Bakan, kayyuma karşıyız.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Demokrasinin yüz karasıdır kayyumlar.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - 2025 yılı bütçemizin ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını temenni ediyorum.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - KHK ve kayyum rejimine son verin; Anayasa'ya dönün Sayın Bakan, Anayasa'ya dönün.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - İçişleri Bakanlığımız 623 bin personeliyle büyük ve güçlü Türkiye hedefiyle üzerine düşen her bir sorumluluğu milletimize hizmet etme onuruyla yerine getirmektedir.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Halk iradesini kayyumlara...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Hukuka dönün, Anayasa'ya dönün, kayyumdan vazgeçin.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - Türkiye Yüzyılı'nı huzurun yüzyılı yapma azmiyle, terörden arınmış bir Türkiye olarak organize suç örgütlerine, zehir tacirlerine ve tüm suç yapılanmalarına karşı canla başla, gece gündüz demeden mücadele ediyoruz, etmeye de devam edeceğiz. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Aynı operasyonu kaç kez yapıyorsunuz?

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - Bugün Bakanlığımıza ait 2025 yılı bütçesini takdirlerinize sunarken bu yıl boyunca yaptığımız çalışmalarımızdan bazı başlıkları sizlere sunmak istiyoruz.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Milyonlarca insan oy verdi, milyonlarca insanın iradesini gasbettiniz!

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Sayın Bakan, beni duyuyor musunuz? Bakın, burada gerçekler var, gerçekler!

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bizler asayiş huzurun anahtarı olarak görüyoruz.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Hikâye anlatmayın, gerçeklerden bahsedin; gerçekler, kayyum zulmü.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - Bu konuda hem dinamik hem de son derece şeffaf bir süreç yönetiyoruz. İl il, ülkemizdeki asayiş durumunu oluşturan olayları aydınlatma oranlarını, hepsini açık ve şeffaf kamuoyuyla paylaşıyoruz.

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Kumpaslar şeffaflık değil, kumpaslarla insanları görevlerinden aldınız.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - Asayiş vizyonumuz, önleyiciliği esas alan bir güvenlik yaklaşımıdır.

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Kumpaslar kurdunuz.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - Zira aslolan suçun oluşmasını önlemektir; bu, bizim birinci önceliğimizdir.

SÜMEYYE BOZ (Muş) - İçişleri Bakanlığı suç örgütü gibi çalışıyor.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - İkinci önceliğimiz ise eğer suç oluşmuşsa suçluları yakalamak ve adalete teslim etmektir.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - En büyük suç, en büyük suçlu, en büyük hırsız, atadığınız kayyumlardır!

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Suç yarattınız!

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - Ülkemiz genelinde, geçtiğimiz yılın aynı dönemine kıyasla bu yılın ilk on bir ayında kişilere karşı işlenen suçlarda olay sayısını 28.446 azalttık. (DEM PARTİ sıralarından laf atmalar, gürültüler)

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Sayın Bakan, dört gün önce Bursa Emniyetinde gençler bu hâle getirildi, bunu görüyor musunuz? Bursa Emniyetinde yapıldı bu! Bursa Emniyetindeki dört gün önceki işkenceyi açıklayın.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - Bu suçlarda aydınlatma oranımızı yüzde 98'e çıkardık.

(DEM PARTİ sıralarından “Kayyum darbedir, darbeye hayır!” şeklinde slogan atmalar)

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - Ne demek bu? Yani her 100 olaydan 98'ini aydınlattık, götürüp adalete teslim ettik. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Görün, ne yaptığınızı görün; gözültünde işkenceler yapıyorsunuz, gözültünde işkenceler!

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - Mal varlığına karşı işlenen suçlarda olay sayısını ise geçen yılın aynı dönemine göre 78.824 azalttık. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Bu ülke güvenliyse bu çeteler nereden türüyor, nereden türüyor?

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - Mal varlığına karşı işlenen suçlarda aydınlatma oranımızı 14 puan artırdık, yüzde 83'e çıkardık. Böylelikle son on bir ayda kişilere ve mal varlığına karşı işlenen suçlarda olay sayısını toplam 107 bin azalttık. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Dünyaya çete ihraç ettiniz, çete!

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Operasyonları gri listeden çıkmak için yapmadınız mı?

AYHAN BARUT (Adana) - Sayın Bakan, Adana'da her gün olay var; her gün çete, her gün yeni bir mafya var; haraç topluyorlar, haberiniz var mı?

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Bunlar Bursa Emniyetinde oldu, dört gün önce!

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - Bakınız, bir detayı daha sizlerle paylaşmak istiyorum...

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Gri listeden çıkmak için yaptınız sadece!

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - ...ülkemiz genelinde 2023 yılının ilk on bir ayında toplam 136.041 hırsızlık olayı yaşanmıştı.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Polisleriniz, Emniyet mensuplarınız gözültünde işkence yapıyor!

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - Bu yılın aynı döneminde ise hırsızlık 65.713 azaldı, azaldı. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Biz, bir taraftan asayiş olaylarını hep azaltmak için çalışıyor ve azaltıyoruz, diğer taraftan da bu olaylardaki aydınlatma oranlarımızı da hep artırıyoruz.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Bakın, bakın; Bursa Emniyeti için bir açıklama yapın!

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; aranan suçluların yakalanması ile suç oranlarının düşmesi arasında doğrudan bir ilişki vardır.

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Rantçısınız, talancısınız, rantçısınız!

YAŞAR TÜZÜN (Bilecik) - Sayın Başkan...

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - Bu yakalamalar, caydırıcı bir etki sağlarken suçta önleyiciliği de artırır.

YAŞAR TÜZÜN (Bilecik) - Sayın Başkanım, güvenlik mi var orada, nedir o ya? Ayıptır, burası Genel Kuruldur ya!

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - Yine, bu yılın ilk on bir ayında hapis araması olan 181.695 şahıs yakalanmıştır.

YAŞAR TÜZÜN (Bilecik) - Nedir bu ya? Bakanı mı koruyorlar burada ya?

AYHAN BARUT (Adana) - Bu Meclise elini kolunu sallayan giriyor mu Sayın Başkan? Elini kolunu sallayan giriyor mu bu Meclise?

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - Ne dün ne bugün hiçbir suçlunun sokaklarımızda elini kolunu sallayarak gezmesine müsaade etmedik, etmeyeceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar; CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

Üzerinde hassasiyetle durduğumuz bir başka mücadele alanımız da ruhsatsız silah konusu. Aziz milletimiz bu konuda düzenlediğimiz mercek operasyonlarıyla ne denli tavizsiz bir duruş sergilediğimizi biliyor. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Bakanı korumaya gerek yok Sayın Başkan, koruruz biz zaten Sayın Bakanı. Biz Sayın Bakanı koruruz, korumalara gerek yok.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - İşte, bu operasyonlar kapsamında bu yıl içerisinde 99.277 silah ele geçirdik, 110.361 şahsa işlem yaptık.

AYHAN BARUT (Adana) - İçeri giren adamlardan haberin olmuyor Başkan, kimliği belirsiz kişiler içeri giriyor.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - Tam da bu noktada özellikle dikkatinizi çekmek istiyorum. Bu yılın on bir ayında silahla işlenen kasten öldürme ve yaralama olaylarına ilişkin her 10 suçun 8'i ruhsatsız silahla işlendi. Gazi Meclisimiz tarafından iç güvenlik alanında düzenlenen kanun teklifimiz 21 Kasım'da kabul edildi.

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Ayşe İnceyol... Uzun namlulu silahlarla, maskeli kişilerle evine girildi, 3 kişi katledildi. Elini kolunu sallayarak çıktı, kırmızı bültene rağmen yurt dışına gitti! Bu nasıl bir adalet, nasıl bir güven!

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - Böylece ruhsatsız silahlarla ilgili caydırıcılık artırıldı. Ruhsatsız silah bulunduran kişiler artık iki yıldan dört yıla kadar hapis cezasıyla yargılanacak. Bu yasal düzenlemeler, milletimizin huzuru ve güvenliği için atılmış çok önemli adımlar oldu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, DEM PARTİ sıralarından gürültüler) Yasal düzenlemeleri yapan Meclisimize ve sayın milletvekillerimize teşekkür ediyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Sen vekillerden bile korkuyorsun, vekillerden korkan İçişleri Bakanı!

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; her türlü organize suç örgütüne karşı etkin bir mücadele yürütüyoruz. Gelişmiş risk analizleri, profillemeye yöntemleri, stratejik çalışmalar ve planlı operasyonlarda organize suç örgütlerini bir bir çökertiyor, adalete teslim ediyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Genel Kurula korumayla gelen Bakan!

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Çocukları bile gözaltına aldırıyorsun, neyle övünüyorsun ya?

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - Uluslararası, ulusal, bölgesel ya da yerel, büyük ya da küçük, hangi boyutta, hangi düzeyde olursa olsun şehir eşkıyalarına nefes aldırıyoruz. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - 12, 17 yaşındaki çocukları bile gözaltına aldırıyorsun. Neyle övünüyorsun? Başarılı operasyonlar yapmıyorsun.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - Bu amaçla, bu yıl 541 organize suç örgütünü çöktük.

AYHAN BARUT (Adana) - Bu çalışmalarınız Adana’ya uğramamış Sayın Bakan, Adana’ya uğramamış bu çalışmalarınız!

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - INTERPOL’le çok güçlü bir iş birliğimiz var, bu iş birliğiyle birlikte suç ve suçlularla mücadelede sınır tanımıyoruz.

AYHAN BARUT (Adana) - Adana hariç!

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Şov yapıyorsun, şov!

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - Bu yıl 374’ü kırmızı bültenle, 168’i kırmızı difüzyonla aranan 542 şahsı yakaladık, 561 şahısla ilgili kırmızı bülten çıkardık, 138’inin ülkemize iadesini sağladık.

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Kırmızı bültenle aradığımız Cihan Oral yurt dışına gitti, 3 kişiyi katlettikten sonra.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Şov operasyonlar yapıyorsun ha bire, çoluk çocuğu gözaltına aldırıyorsun.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - Glasgow’da düzenlenen 92’nci INTERPOL Genel Kurulunda INTERPOL Avrupa Kıtası İcra Komitesi üyeliğine Fransa ve Almanya’yla birlikte Türkiye seçildi, işte bundan. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Gülistan Doku nerede?

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; insanlığı tehdit eden küresel bir sorun olan uyuşturucuyla mücadele sadece bir güvenlik değil, yarınlarımızın da meselesidir.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Uyuşturucu cennetine döndü ortalık.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - Türkiye Yüzyılı’nda en önemli hedeflerimizden biri, ülkemizi uyuşturucuya karşı erişilemez bir yer hâline getirmektir.

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Narin Güran’ın akıbeti ne, katillerine ne oldu? Rojin Kabaiş’e ne oldu?

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Narin cinayetindeki skandalları anlatın, bu kadar beceriksizlik olur mu Sayın Bakan!

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - Aile birliğini derinden sarsan, geleceğimiz olan gençlerimize musallat olan uyuşturucuya yönelik hem arzı hem de talebi bitirmek için topyekûn mücadele içerisindeyiz.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Narin cinayetinde dökülüyorsunuz, dökülüyorsunuz.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - Yaptığımız her bir operasyon geleceğimize sahip çıkma mücadelesidir.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Sayın Başkanım, ses yüksek, çok yüksek ses geliyor; bu nedir? Ses çok yüksek, kulaklarımız çınıyor.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Manisa'da ilkokullarda uyuşturucu satılıyor.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Herkes için açmıyorsunuz bu sesi, bu kadar ses yüksek, herkes için yapmıyorsunuz bunu.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - Uyuşturucuyla mücadeleyi biz bir vatan görevi görüyoruz. (DEM PARTİ sıralarından gürültüler) Bu vatani görevi ifa ederken öyle güçlü mücadele veriyoruz ki sadece bu Kabine dönemimizde 51.877 şahıs uyuşturucu suçundan dolayı tutuklandı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Uyuşturucu pazarlayan güvenlik görevlileri...

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; göç konusunu...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Filistin'i savunan gençlere niye çıplak arama yaptırdınız, çıplak arama yaptırdınız Filistin'i savunan gençlere.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - ...düzenli, düzensiz göç, uluslararası koruma, yeniden yerleştirme, gönüllü geri dönüş, göçmen kaçakçılığıyla mücadele ve sınır yönetimini içeren konuları tüm boyutlarıyla ele alıyoruz.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) - Bekir Bey, mikrofonu biraz daha aç, az oldu bu kadarı ya (!)

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - İstanbul Valisi Davut Gül, gençleri dövdürdü, hakaret etti; bir açıklama yapın ya! "Filistin, Filistin" diyor sizin vekiller, Filistin'i savunan gençlere çıplak arama yaptırdınız; ayıptır, utanın! Daha ne konuşuyorsunuz?

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - Göç yönetiminde temel ilkimiz, insan hak ve hürriyetlerine saygılı, medeniyet değerlerimize bağlı, kamu düzeni ve güvenliğinden asla taviz vermeyen bir anlayıştır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Filistin direnişi yapanlara çıplak aramadan bahset, çıplak aramadan.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - Şu an ülkemizde 2 milyon 938 bin 261 Suriyeli, 1 milyon 31 bin 536 ikamet izinli 201 bin 618 uluslararası koruma altındakiler olmak üzere...

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Kayyumlar meselesine gelecek misiniz?

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - ...toplam 4 milyon 171 bin 415 yasal olarak kalan yabancı bulunmaktadır.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Bak, göçaltı merkezlerin böyle; göçaltı merkezlerinde insanları böyle yapıyorlar, dört gün önce bunlar.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - Hiç şüphesiz ki komşumuz Suriye'deki gelişmeleri de yakından takip ediyoruz.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Edin, edin!

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - Milyonlarca insanı sığınmacı yapan Esed'in ülkesinden kaçarak bir sığınmacı durumuna düşmesini tarih elbette ki yazacaktır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, DEM PARTİ sıralarından gürültüler) Çünkü biliyoruz ki değişmez kural: Zulümle abat olunmaz.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Bunu da unutma, sakın bunu unutma!

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - Peki, bu gelişmelerden önce biz neler yaptık, nasıl bir hazırlık yaptık?

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Ne Suriye ne Türkiye zulümle abat olmaz.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - Ülkemizde bulunan tüm Suriyelilerin adres tahkikatlarını tek tek gerçekleştirdik ve hepsinin adres güncellemelerini tamamladık.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Zulüm istiyorsanız zulüm burada, siz yaptınız ya! Gencecik çocuklar nasıl darp edilmiş, iyi bakın!

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - 1 milyon 247 bin Halepli, 189 bin İdlibli, 107 bin Deyrizorlu, 104 bin Hamalı, 97 bin Hasekeli, 89 bin Şamlı, 84 bin Rakkalı, 70 bin Humuslu, 31 bin Lazkiyeli, 39 bin diğer illerden ve 87.216 Türkiye’de doğan Suriyeli olmak üzere, biraz önce de ifade ettiğim gibi, toplamda 2 milyon 938 bin 261 Suriyeli bulunmaktadır.

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Sesi kısın Başkan biraz.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - Hepsini biliyoruz.

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Vatandaşlık verdiğiniz Suriyelilerle ilgili ne söyleyeceksiniz?

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - Uluslararası hukuka ve insani değerlere uygun bir şekilde yürütülen gönüllü, güvenli, onurlu, düzenli geri dönüşlerde ülkesine dönen Suriyeli sayısı, hep merak ediyordunuz...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Suriye’yi merak etmiyorlar Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - ...8 Aralıkta Şam rejimi düştüğünde 240’tı, Suriye’nin özgürlüğüne kavuşmasından sonra bu sayı dün 1.847 oldu.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Üsküdar Çocuk Şubede neler oldu, bir anlatın. 12, 17 yaşındaki o çocukları gözaltına alıyorsunuz.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - Düzensiz göçle mücadelemizi de aralıksız sürdürüyoruz. Bu yılın ilk on bir ayında göçmen kaçakçılığı organizatörlerine yönelik düzenlediğimiz operasyonlarda 4.401, Kabine döneminde 7.077; bunları, göçmen kaçakçılığı organizatörlerini tutuklattırdık. 104 bin düzensiz göçmenin sınırlarımızdan girişini engelledik, bu Kabine döneminde 212.410 bu rakam. 123 bin düzensiz göçmeni sınır dışı ettik, ülkelerine gönderdik, bu Kabinede bu rakam 230.428.

MEHMET ZEKİ İRMEZ (Şırnak) - Halfeti’ye niye kayyum atadınız Sayın Bakan?

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Gelsin çeteler, gelsin mafyalar değil mi?

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - 121.695 Suriyeli gönüllü, güvenli, onurlu bir şekilde yılın ilk on bir ayında ülkelerine döndü, 2016’dan beri gidenlerin toplam sayısı 738 bini aştı.

MEHMET ZEKİ İRMEZ (Şırnak) - Halfeti’ye niye kayyum atadınız?

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Buradan gönderdiğiniz insanlara...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Kayyumlar ne zaman gidecek Sayın Bakan? Kayyumların da ne zaman gideceğini bir açıklayın!

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - Değerli kardeşlerim, değerli milletvekillerim; mobil göç noktası araçlarımız düzensiz göçmenlerin tespiti noktasında devrim niteliğinde başarılarla imza atmıştır.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Belediyeleri polisle doldurdunuz ya!

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - Bugüne kadar 81 vilayette 270 mobil göç noktası araçlarımızla, bakın, iyi dinleyin...

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Mobil seçmenleriniz de vardı Şırnak'ta, Kars'ta, Muş'ta.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - ...2 milyon 372 bin 862 yabancının kimlik ve biyometrik sorgulamasını yaptık. Yapılan bu sorgularda 160.853 düzensiz göçmen tespit ettik. Uygulamanın başladığı ilk üç ayda sadece 50 bin kimlik kontrolü yaptık; o zaman araçlarımız azdı, yüzde 74,5'u düzensiz göçmen çıkıyordu.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Sahte seçmenler nereli Sayın Bakan, sahte seçmenler nereli?

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - Son bir ayda 332 bin kişinin kimlik kontrolünü yaptık.

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Bürokratların adresine kayıtlı mültecilerle ilgili bir şey söylemeyecek misiniz?

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - Yüzde 2,6 düzensiz göçmen bulabildik. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Sen nerelisin, söyle bakalım. Sen nerelisin?

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - İşte, düzensiz göçle mücadelemizi kesintisiz ve etkin yaptığımız için bir örnek mi size? Vize, vize muafiyeti ve ikamet süresi biten 328.452 yabancı, kendiliğinden ülkemizden ayrıldı.

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Gülistan Doku nerede? Rojin Kabaiş'e ne oldu? Narin Güran'ın akıbeti?

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - Şimdi, tekrar altını çizerek belirtmek istiyorum.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Sahte seçmenlerin de altını çizim.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - Durmadan, duraksamadan düzensiz göçle mücadelemize aynen devam edeceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 6 Şubat depremleri sonrası milletçe yüreğimiz yandı.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Şırnak nüfus memuru Hikmet Demir'in sahte seçmenlerle ilgili itirafında ne yaptınız? Kaç bin kişiyi Şırnak'a sahte adreslerle taşıdınız?

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - Ancak el ele verdik, asrın felaketini şükürler olsun ki asrın birlikteliğine dönüştürdük. Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde dünyanın en büyük iyileştirme operasyonuna ve konut seferberliğine imza attık.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - İşiniz ya sahte seçmen ya da kayyım Sayın Bakan. Neyi konuşuyorsunuz? Ya sahte seçmen ya kayyım.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - Son olarak, Kahramanmaraş'ta düzenlediğimiz törenle 155 bininci deprem konutunun da anahtarını teslim ettik. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - O anahtarı kayyımdan alsanız.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - Bu yıl sonuna kadar 201.688 bağımsız bölümü hak sahibi depremzedelerimize teslim edeceğiz. (DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Kayyım anahtarı çaldı, gitti!

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - Deprem mağduru vatandaşlarımıza verdiğimiz sözün arkasında her zaman biz varız, biz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Yirmi iki yıldır verdiği her sözü yerine getiren Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan sözü vardır. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar; DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Ya, onu söylemesen eksik kalacak.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - “Gelen giden aratır.” sözü buraya yakışıyor.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; terör kırk yılı aşkın süredir nice canlarımızı aldı, milletimizin kalbinde tarifsiz acılar bıraktı. Her bir eve düşen o ateş, geride bir annenin yasını, bir babanın feryadını ve yetimlerin gözyaşlarını bıraktı. O, gözünden sakındığı yavrusunun ardından gözyaşı dökken şehit analarını, “Vatan sağ olsun.” diyerek evladını toprağa veren babaların yüreğinde kopan fırtınaları...

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - “Vatan sağ olsun.” demeye...

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Cihan Oral nerede?

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - ...babasının resmine sarılarak ağlayan yetimleri de bir an olsun unutmamak, unutmayacağız.

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Kırmızı bültene rağmen Cihan Oral yurt dışına nasıl gidebilir?

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Size süre verdik, hayal kırıklığı oldu Sayın Bakan!

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - Evet, alçak terör, canlarımızı, umutlarımızı, geleceğimizi hedef aldı.

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Cinayet suçundan aranıyor, tecavüz suçundan aranıyor.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Sürenizi kötüye kullandınız.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - Çocuklarımızın hayallerini, gençlerimizin geleceğini karartmaya çalıştı. (DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Uyuşturucuyu...

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - Dağlarımızda yankılanan o silah sesleri kardeşliğimize vurulmak istenen birer hançerdi.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Milletın geleceğini kararttınız Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - Ama bu millet, bu hainlere ne dün ne de gelecekte asla ve asla boyun eğmedi, eğmeyecek. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, DEM PARTİ sıralarından gürültüler) Yaptığımız her operasyonla hainlere nefes aldırıyoruz. Terörü bu topraklardan Allah'ın izniyle kazıp atıyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Eskiden terörün gölgesi altında kalan sisli dağlar, terk edilmiş ovalar...

MEHMET ZEKİ İRMEZ (Şırnak) - Mardin'e niye kayyum atadınız Sayın Bakan, Mardin'e?

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Mobbing yaptırdığınız polisler intihar ediyor, haberiniz yok mu? Rekor kırılıyorsunuz polis intiharlarında!

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - ...bugün artık terörden arınmış vaziyette. Evet, artık ülkemizin dört bir yanından insanlar Cilo'ya festivale geliyorlar, bu sene biz de oradaydık. Türkülerimiz, halaylarımız, zılgıtlarımız, o dağlarda birlik ve beraberliğimizin, kardeşliğimizin nişanesi olarak yükseldi, yankılandı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar; DEM PARTİ sıralarından gürültüler) Birlik, beraberlik ve kardeşlik ruhumuz bu hain planları bozguna uğrattı, uğratmaya da devam edecek.

SERHAT EREN (Diyarbakır) - Kürt'ün dilini kim yasakladı? Kürt'ün dilini kim yasakladı?

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - Hedefimiz -hadi hep beraber söyleyelim- tek ve nettir: Son terörist etkisiz hâle getirilinceye dek bize durmak yok. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Milletin oyunu çaldınız Sayın Bakan, milletin helal oyunu çaldınız; haram yiyorsunuz, haram!

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - Bu amaçla, sayın milletvekilleri, 2024 yılında bölücü terör örgütüne yönelik düzenlediğimiz operasyonlarda 779 teröristi etkisiz hâle getirdik. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Haram yemeyin Sayın Bakan! Kayyum haramdır, günahıdır!

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - Bu Kabine dönemimizde ise 1.381 terörist etkisiz hâle getirildi. Bu yılın ilk on bir ayında FETÖ, DEAŞ ve diğer terör örgütlerine yönelik yaptığımız operasyonlar sonucu 1.894 şahıs tutuklandı.

ÖZNUR BARTİN (Hakkari) - Halkı yoksullukla, açlıkla baş başa bıraktınız!

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Önünüze geleni terörist ilan ediyorsunuz siz ya, ifade özgürlüğü sizin için teröristlik!

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - Yine, bu Kabine dönemimizde bu terör örgütlerinin yani FETÖ, DEAŞ, DHKP-C, MLKP ve diğerleri, bunların toplamı 3.552 şahıs tutuklandı.

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Padişahım çok yaşa demeyen herkesi tutukladınız!

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - 2 milyon kişiye terör soruşturması açtınız, dünya rekoru kırdınız Sayın Bakan! Önüne gelene terörist diyorsunuz ya!

SERHAT EREN (Diyarbakır) - HTŞ'nin ortaklığını yapıyorsunuz.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - Sayın milletvekilleri,

Türk'ün de Kürt'ün de hakkını, hukukunu, huzurunu ve güvenliğini sağlamak bizim görevimizdir.

SERHAT EREN (Diyarbakır) - Devletin terör örgütü olarak gördüğü HTŞ'nin ortaklığını yapıyorsunuz!

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Döneminizde millet sokakta konuşmaya korkuyor, istibdat dönemine döndürdünüz; istibdat, istibdat!

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - Defaatle belirttiğimiz gibi, belediyeler yerel yönetimlerin temelidir, onlara bu yetki halka yani hemşehrilerine hizmet için verilmiştir ancak hiç kimse ama hiç kimse halkın verdiği bu yetkiyi istismar edemez.

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Halkın verdiği yetkiyi siz gasbettiniz. Halkın verdiği iradeyi kürdistanda gasbettiniz, kayyumlar atadınız.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Bu sözü söyleyebilecek en son kişisiniz. Milletin oyunu çaldınız, oyunu!

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - Belediyeler hizmet için vardır. Belediye başkanları teröristle yandaş olamaz, terörlle yandaş olamaz çünkü terörün siyaseti olmaz, terörlle ancak ve ancak mücadele edilir. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar; DEM PARTİ sıralarından gürültüler) Biz de onu yapıyoruz, yapmaya da devam edeceğiz.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Belediyeleri kayyumla terörize ettiniz.

SERHAT EREN (Diyarbakır) - Müfettişleriniz belediyelerden çıkmıyor! Bir tane rapor sunun, bir tek rapor sunun! Tek bir rapor sunabilir misiniz?

MEHMET BAYKAN (Konya) - Otur yerine, otur!

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Bakanlığımızın faaliyetlerinden sadece bazı başlıkları süremiz elverdiğince Yüce Mecliste sizlere arz etmeye çalıştım. Bizler milletimizin bize emanet ettiği bu bütçeyi yine milletimizin huzuru ve güvenliğinin tesisi için kullanıyoruz. (DEM PARTİ sıralarından gürültüler) Biz, yirmi iki yıldır olduğu gibi gece gündüz demeden Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde büyük ve güçlü Türkiye’yi bir ve beraber olarak inşa ediyoruz, etmeye de devam edeceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Diğer bakanların “Erdoğan” sayısına ulaşmak için ha gayret Sayın Bakan! 10 kez söylemelisin, 10 kez!

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - Bu duygu ve düşüncelerle, İçişleri Bakanlığı olarak Türkiye’nin huzuru için büyük bir özveriyle çalışan mülki idare amirlerimizi, güvenlik güçlerimizi, tüm personelimizi yürekten kutluyorum, her birine teşekkür ediyorum.

MEHMET ZEKİ İRMEZ (Şırnak) - Kayyumları niye denetlemiyorsunuz Sayın Bakan?

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Görevden alınmanızdan korkuyor musunuz?

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - Allah onların ayaklarına taş düşürmesin. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) Şehadet mertebesine ulaşan kahramanlarımıza Allah’tan rahmet, kahraman gazilerimize sağlık ve afiyetler diliyorum.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Yaşatmaya değil öldürmeye zaten sizin bütçeniz.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - 2025 yılı bütçemizin aziz milletimize, ülkemize, Bakanlığımıza hayırlı olmasını diliyorum.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Olmayacak, olmayacak!

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA (Devamla) - Gazi Meclisimizi ve sayın milletvekillerimizi tekrar sevgiyle, saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Bakan, teşekkür ediyorum.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Hukuk devleti değil polis devleti yaptın ya devleti. Hukuk devleti değil polis devleti oldu.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Sayın Muş, Bakanın korumaları içeri giriyordu, neden giriyorlar? Az önce böyle bir olay oldu.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI MEHMET MUŞ (Samsun) - Onlar koruma değil.

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, şahısları adına, aleyhte İstanbul Milletvekili Cemal Enginyurt’a söz veriyorum.

Sayın Enginyurt, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CEMAL ENGİNYURT (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İçişleri Bakanlığı bütçesi üzerine söz almış bulunmaktayım.

İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya’yı dinlerken çok duygulandım, çok güzel bir konuşmadı. Bu Kabine döneminde öyle güzel şeyler yapılmış ki bir önceki Kabine döneminde CHP’nin yaptığı bütün usulsüzlükleri, Allah razı olsun, hepsini halletmiş(!) (CHP sıralarından alkışlar) Neler olmuş, neler? Bu Kabineden önceki Bakan, bu Kabine öncesi Bakan hatta beni mahkemeye verdi “Pis işlerin altında.” dedim diye. Ağabey, ne kadar pis iş varsa hep eski Bakan döneminde, eski Kabine döneminde olmuş.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) - Fitnecilik yapma, fitnecilik yapma! Bırak o işleri!

CEMAL ENGİNYURT (Devamla) - Fitnenin âlâsını yapıyorsunuz. Dolayısıyla...

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) - Bırak, bırak bu işleri, bırak bu işleri!

CEMAL ENGİNYURT (Devamla) - Bırak Ali bu işleri.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) - Bırak, bırak bu işleri!

CEMAL ENGİNYURT (Devamla) - Sen ne olduğunu iyi biliyorsun, sadece takla atıyorsun, takla! (AK PARTİ sıralarından gürültüler, CHP sıralarından alkışlar)

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) - Fitnecilik yapma!

CEMAL ENGİNYURT (Devamla) - Otur oturduğun yerde, otur oturduğun yerde, otur oturduğun yerde.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) - Sen biraz dağılmışsın. Bak, sen kafayı yemişsin.

CEMAL ENGİNYURT (Devamla) - “70 terörist kaldı sadece.” derken Sayın Bakan ne güzel söyledi değil mi?

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) - Bu ne ya, bırak bu işleri!

CEMAL ENGİNYURT (Devamla) - 1.380 terörist bu Bakan döneminde, bu Kabine döneminde halledilmiş; dolayısıyla önceki Kabine dönemi gerçekten çok kötüydü. Biz de kabul ediyoruz ha bu arada. Ne kadar kokainci varsa, ne kadar eroinci varsa, ne kadar çete varsa, mafya varsa, pis işlerde, “coin”ci varsa hepsiyle birlikte olmuştu zaten. E, sizin Bakanınızı tebrik ediyorum; niye alınıyorsunuz, fitne neresinde?

YAŞAR TÜZÜN (Bilecik) - Komisyon Başkanı!

CEMAL ENGİNYURT (Devamla) - “Allah razı olsun, geldi, huzur geldi, güvenlik geldi.” diyoruz, bundan da rahatsız oluyorsunuz.

Dolayısıyla memleketteki bütün pis işlerden bir an önce kurtulmamız lazım.

Sayın Bakan, şu “Kimsesizler Çetesi” diye bir şerefsiz çete var. Şu Adana’da her gün 10 kişi öldürülüyor, her gün insanımız birbirini öldürüyor; bunlara da “Dur!” deyiniz, bunların da önüne geçiniz.

AYHAN BARUT (Adana) - Her gün olay var Adana’da, her gün!

CEMAL ENGİNYURT (Devamla) - Esnaf huzursuz, telefon açıp WhatsApp’tan tehdit ediyorlar.

AYHAN BARUT (Adana) - Aynen.

CEMAL ENGİNYURT (Devamla) - Bunu bizatihi size söyledim. “Sana 5 milyon, 10 milyon ceza kestim.” diyorlar. Bu sizin memleketinizde de böyle.

AYHAN BARUT (Adana) - Aynen.

CEMAL ENGİNYURT (Devamla) - Bunun önüne geçilmesi lazım, bu çetelere “Dur!” denilmesi lazım aksi takdirde insanlar sokakta rahat yürüyemez hâldeler. Dolayısıyla Sayın Bakan bunu da çözeceğine inanıyorum diyeyim. Ve adını da veriyorum “kimsesizler” diye onun bunun çocuğu bir çete herkesi tehdit ediyor. Bu operasyon çocuklarına karşı gereğini yapmanızı istiyorum.

Tarım Bakanı desteklemeden bahsetti. On iki yıl önce Ordu’da, Giresun’da doğrudan gelir desteği 170 liraydı, 80 litre mazot alıyorduk; Sayın Bakan, şu an hâlâ doğrudan gelir desteği 170 lira, 4 litre mazot alıyoruz. Dolayısıyla çiftçinin bu sorununa da çözüm üretmeniz gerekiyor. Patates tarlada, limon tarlada. Yani Ömer Fethi’den hakikaten Allah razı olsun, yaptığı her iş çiftçinin derdini anlatmakla ama bir siz anlamadınız, bize cennet anlatıyorsunuz. (CHP sıralarından alkışlar)

Bu arada son olarak bir şey söyleyeyim: Bakın, çoğunuzu tanıyorum yani bunu yalalaklık olsun diye demiyorum; onuruyla, şerefiyle yaşayan insanlarsınız, maaşınızı hak eden insanlarsınız ama sizin iktidarınızda daha dün bir uçakta 70 milyon dolara PETLAS'ı satın alan bir görgüsüz utanmadan “Türkiye’yi satın alırım.” diyor. Bu görgüsüzü kim bu hâle getirdi? Bunun hesabını bir an önce sormanız gerekiyor. (CHP sıralarından alkışlar) Böyle bir şey olmaz.

Yine, bir vali 100 milyon servet yapmış. Yahu, yüreğiniz sızlamıyor mu? Çocuğunuza 1+1 daire alamazken, evladınızı evlendiremezken bu memlekette bir bürokrat 100 milyon liralık servet yapıyorsa bunun vebali emin olun size soruluyor. İşte, bunun için sokakta sürekli eleştiriliyorsunuz, bizim tarafımızdan bunun için eleştiriliyorsunuz. Bu ülkede haksız, yolsuz bir şekilde servet sahibi olanların servetinin hesabını sormak gerekir.

Ve en önemlisi, Çalışma Bakanı birilerini silkelemek üzere talimat aldı. Eğer bu ülkede silkelenecek birisi varsa “5’li çete” denen vergi yüzüsüzleridir, sigorta yüzüsüzleridir! (CHP sıralarından alkışlar) Siz, önce bunları silkeleyin. Emeklinin hakkını, kademelinin hakkını, staj ve çıraklık mağdurunun hakkını verin diyor, hepimize teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Enginyurt, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, şahıslar adına ve yürütme adına söz talepleri karşılanmıştır.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Sayın Bakan, kadınlar soyadlarını istiyor.

BAŞKAN - Şimdi, talepte bulunan Sayın Grup Başkan Vekillerinin söz taleplerini karşılayacağım.

Sayın Ali Mahir Başarır’ın söz talebi var.

Sayın Başarır, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

8.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır’ın, İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya ile Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı’nın 162 sıra sayılı 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 163 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi’nin beşinci tur görüşmelerinde yürütme adına yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine ve bazı bakanlık bürokratlarına ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Şimdi, tabii, vakit biraz kısa olduğu için Bakanlara kısa kısa düşüncelerimi söyleyeceğim.

Öncelikle, Sayın İçişleri Bakanına buradan bir kez daha sormak istiyorum: Kayyumlarla ilgili hiçbir şey söyleyemedi. Tüm partiler pankart açtı, konuşmalarında belirtti. Esenyurt’ta bir belirsizlik var, bir haksızlık var. Esenyurt Belediye Başkanının ceza yargılaması dosyasına İçişleri Bakanlığının avukatları bakabiliyor. Bir parça hukuk mantığı olan bir avukat o Belediye Başkanının hiçbir suçunun olmadığını söyleyecektir. Bakın, burada yapılan o imza, o kayyum işlemi İçişleri Bakanının duruşunu, o kurumu zedeliyor.

Sayın Tarım Bakanı, dediniz ki: “Ağaçlandırmada Avrupa’da 1’inciyiz, dünyada 4’üncüyüz.” Ama ağaç kesmekte de hem dünyada hem Avrupa’da 1’inciyiz; Cengiz İnşaat Çanakkale’de, Kaz Dağları’nda daha yeni 1 milyonun üzerinde ağaç kesti.

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI - Yok canım.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Kesti, ben gittim ben, dazlak gibi olmuş orası; ben gittim.

Şimdi, Sayın Bakanlar, bakın, kurumların, Meclisin duruşu önemli. Bu kurumlar itibarını yitirirse bunu toparlamak çok zor.

Sayın Meclis Başkanım, bakın, size söylüyorum, uzun süredir milletvekilliği yapıyorum, milletvekilliği yapıyoruz; Bakanın korumasının ne işi var burada? Hiç olmadı böyle bir şey. Ne işi var Sayın Başkan? (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Başarır...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bakın, buradaydı. Bir saniye, ben bitireyim, cevap verin.

BAŞKAN - Sayın Başarır, ben sürenizi tutuyorum.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - İhsasıreyde bulunmayın Sayın Başkan.

BAŞKAN - Bir dakika.

Ama burada benim girmem lazım izin verirsiniz. Sürenizi tutuyorum, vereceğim ben.

YAŞAR TÜZÜN (Bilecik) - Bürokratlar da giremezler.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - İç Tüzük gereği sizin şahsınızla ilgili bir şey....

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

5.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin konuşması

BAŞKAN - Şimdi, uyarılar üzerine ne olduğuna ben baktırdım. Bizim haberimiz yok tabii, sizlerin uyarısı üzerine baktırdım. Korumalar değil yani onu özellikle ifade edeyim.

YAŞAR TÜZÜN (Bilecik) - Dışarıdan kimse giremez.

BAŞKAN - Başka bürokratlar, onları da biz buradan çıkardık.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Genel Kurula gelmemesi gerekir.

BAŞKAN - Bunun bizim bilgimiz dâhilinde, Sayın Bakanın bilgisi dâhilinde olduğunu söylemek doğru değil ama onları da uyarınız üzerine çıkardık.

AYHAN BARUT (Adana) - Kimmiş peki Başkan?

BAŞKAN - Şimdi sürenizi tekrar başlatıyorum.

Buyurun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Allah'tan...

(Gürültüler)

BAŞKAN - Ya, arkadaşlar, biz görmedik. Arkada, o yan tarafta olanı ben buradan nasıl göreceğim? Arkada gözüm yok benim.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Güvenlikle...

BAŞKAN - Güvenlikle alakası yok, koruma da değil, özellikle ifade ediyorum. Oradan bir yanlış anlaşılma oldu.

Evet, Sayın Başarır, lütfen buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

9.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve mikrofonun bugünkü ses tonuna ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Allah'tan muhalefet görmüş. Yani bu savunma da güzel, söyleyeyim.

İki: Şimdi, RTÜK, yargı, Emniyet bir şekilde muhalefetin sesini kısıyor. Yaklaşık beş gündür o mikrofonu herkes burada dinliyor, doğru mu arkadaşlar? Onun yansımaları, ekosunu, ses tonunu

hepimiz biliyoruz. Bazen de uyardık; bakın, bu sesi açın, duyamıyorlar dedik ama bugün sonuna kadar açılmış; olmaz bu Sayın Başkan. Bakın, yanınıza geldiğimde dediniz ki: “Duyulmuyor.” (AK PARTİ sıralarından “Duyulmuyor tabii.” sesi) Bakın, duyulmuyorsa o zaman herkese aynı, eşit ses tonunu açın lütfen. Siz ilk kez burada bir sansür uygulandığını ortaya çıkardınız. Ali Mahir Başarır’a 4 volüm, Sayın Bakana 10 volüm; ne güzel ya! Ya, bu olur mu Sayın Başkan. Yanlış bir şey var mı arkadaşlar, soruyorum? Aynı şey mi?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bitireceğim.

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın Sayın Başarır.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bakın, şimdi, eğer burada ses tonunda bile ayırım yaparsak bu Meclisin itibarı tartışılır, kurumlar tartışılır, bakanlık tartışılır.

Sayın Bakan, diyorsunuz ki: “Bakın, bir köftecide -Köfteci Yusuf’tu herhâlde- domuz eti çıktı.” Vallahi, kuyruk oluyor, adamın müşterisi 4 kat artıyor. RTÜK Başkanı çıkıyor, diyor ki: “Ben hangi diziyi, programa ceza versem izlenme rekorları kırıyor.” Bunun sebebi ne biliyor musunuz? Kurumların itibarsızlaşması, hukuksuzluk. Bu, İçişleri Bakanlığında da Tarım Bakanlığında da Adalet Bakanlığında da böyle. Maalesef bu ciddiyetsizlik Mecliste de var. İşte, bu ciddiyeti biz istiyoruz, eşitliği istiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Son cümlem...

BAŞKAN - Peki, son cümlenizi alalım.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - “Muhalefetin sesini kısalım, iktidarın sesini açalım.” Neden? Çünkü Bakan konuşuyor. Ya, burada milletvekilleri konuşuyor, grup başkan vekilleri konuşuyor. Benim sizden ricam, Divandan ricam şudur: Bütçe devam ettiği sürece bu ses tonunu duymak istiyoruz, en yüksekte, kısmayın. Bunu tüm Meclis Başkan Vekillerine söyleyeceğiz, biz de bu tonda konuşmak istiyoruz, tüm ülke duysun diyorum.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Başarır.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

6.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Bekir Bozdağ’ın, tekraren, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır’ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin konuşması

BAŞKAN - Bu sesle ilgili -bir izin verirsiniz- açıklama yapmak istiyorum.

Tabii, içeride çok büyük uğultular oldu ve gruplardan sesler yükselince içeride benim uyarım da netice vermedi, gongu da çaldım, uyardım; netice vermeyince konuşmaları, sataşmaları durdurmak da istemedim işin doğrusu. Zaten istesek de durduramıyoruz, herkes bildiği duayı okuyor, bildiğini söylüyor. Öyle olunca da anlaşılсын diye sesi açtık.

(Gürültüler)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Hep açalım ama, hep açalım. Sayın Başkan, hep açalım, eşitlik.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Efendim, ara verirsiniz, sükûneti sağlayamamışsanız ara verirsiniz Sayın Başkan. Ara verirsiniz sükûneti sağlayamıyorsanız.

BAŞKAN - İzin verin, ben niye yaptığımı söylüyorum. Böyle bir durum olduğu zaman muhalefetin sesi eğer gürültülerden anlaşılmazsa o zaman da açarız. Sesin anlaşılması için bunu her daim, herkes için eşit yaparız, ondan hiç endişeniz olmasın. Bir ayrıcalık değil.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Başkanım, göreviniz sükûneti sağlamak, değilse ara vermeniz gerekir.

BAŞKAN - Bir ayrıcalık değil Sayın Kaya, burada sükûneti sağlayamadığımız için ürettiğimiz bir çözümdür.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Ara verirsiniz sükûneti sağlayamadığınızda, mikrofonu yükseltmek değil.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Vallahi mikrofonla gelirim ben buraya.

BAŞKAN - O yüzden burada bir ayrıcalık olmadığını da özellikle ifade etmek isterim.

YAŞAR TÜZÜN (Bilecik) - Başkanım, salona girenler önemli konu. Sayın Başkan, salona girenler önemli konu, geçiştirmeyin onu.

BAŞKAN - İYİ Parti Grup Başkan Vekili Sayın Buğra Kavuncu.

Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

10.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhani ile İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya'nın 162 sıra sayılı 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 163 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin beşinci tur görüşmelerinde yürütmeye adına yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine ve 14 Aralıkta Mersin Limanı'na gelen "Altay" isimli gemiye ilişkin açıklaması

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Tabii, bugün 3 önemli bakanlığın bütçesini görüşüyoruz. 3 bakanlık da bütün milletimizi ilgilendiren alanlara hitap ediyorlar. İçişleri Bakanlığı milletimizin güvenliğinden, Tarım Bakanlığı milletimizin beslenmesinden, gıdadan ve Çalışma Bakanlığı da milyonlarca insanımızın çalışma şartlarından sorumlu.

Şimdi, asgari ücret görüşülüyor. Ben Çalışma Bakanına bir konuyu hatırlatmak istiyorum; işçiler perişan, çalışan perişan. Biz İYİ Parti olarak asgari ücretle ilgili 28 bin liralık bir öneride bulunduk ve dedik ki: "2025'in 7'nci ayında tekrar görüşülmek kaydıyla." İşçinin, çalışanın ekonomik ihtiyaçlarını gözetmek ve karşılamak durumundasınız ama görülüyor ki bu yapılmıyor.

Bununla beraber, işçinin, çalışanın anayasal sendika hakkını da muhafaza etmek zorundasınız. METAL-İŞ Sendikasının altmış gün süreyle grev yapmamasına millî güvenlik gerekçe gösterildi. Nedir bu millî güvenlik gerekçesi? Bunu açıklayın, bilelim. Aksi takdirde, her konuya "millî güvenlik gerekçesiyle" dersiniz gerçekten millî güvenliği dejenere etmiş olursunuz. Bu millî güvenlik neymiş, bunun detaylarını bilelim. İşçinin anayasal hakkını kullanmasının önünü açın. Eğer bunu da yapamıyorsanız o zaman işçinin yaşamını, sağlığını koruyun. Şimdi rakamlar verdiniz, Türkiye işçi ölümleri, iş güvenliği konusunda hem Avrupa'da hem dünyada dünyanın en kötü karnesine sahip ülkelerden biri. Her gün 3 işçi ölüyor bu ülkede, 3 işçi kaybediyoruz arkadaşlar. "2002'den bugüne düzeldi." diyor Sayın Bakan. Ne düzeldi biliyor musunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kavuncu, lütfen tamamlayın.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - 2002'de işçi ölümleri günde ortalama 4'tü, 3'e indi; biz bununla sevinecek miyiz ya? Yirmi iki yıldır AK PARTİ yönetiyor.

İçişleri Bakanı yakaladıkları suçluları anlattı. Ya, o kadar fazla suçlu var ki o kadar fazla çete var ki o kadar fazla mafya var ki... Hırvat mafyası burada, Gürcü mafyası burada, Arnavut mafyası

burada; elini sallasan mafyaya, çeteye çarpıyor. Tabii ki yakalayacaksınız, o çaba takdir edilir ancak bu kadar suç örgütü bu ülkede nasıl türedi? İstanbul 2'nci, 3'üncü bölgede 15-16 yaşında çocuklar çete kurmuşlar. Cemal Enginyurt Adana'yı anlatıyor, ben size İstanbul'u anlatayım. Biz emniyet güçlerimizin bu konudaki samimi çabasını görüyoruz ama bu da bir başarı değil. Asıl soru şu: Bu kadar insanı, bu kadar çeteyi, bu kadar örgütü biz nasıl bu hâle getirdik de bu kadar sayıyı artırabildik? Bunun cevabının, bunun hesabının verilmesi lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Son cümlem...

BAŞKAN - Sayın Kavuncu, son cümlelerinizi alalım.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Şimdi bize ulaşan bir bilgi var arkadaşlar. Bakın, Dışişleri Bakanı Hakan Fidan dedi ki: "5 Mayıs itibarıyla biz İsrail'le olan bütün ticaretimizi durdurduk." Tabii, bu bir iddia ama ben Hükûmetten bunun cevaplanmasını istiyorum. 13 Aralık İsrail'in Hayfa Limanı'ndan bir gemi kalkıyor, geminin adı Altay, Kamerun bandıralı bir gemi ve istikameti neresi biliyor musunuz? Mersin Limanı. 14 Aralıkta da bu gemi Mersin Limanı'na geliyor ve Mersin Limanı'ndan 4 mil açıktaki bekliyor. Burhanettin Kocamaz Mersin Milletvekilimizde bütün detaylar var. Hükûmetten yüce Meclisi ve milletimizi bu konuyla ilgili aydınlatmasını istiyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Sağ olun.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Kavuncu.

Sayın Temelli, buyurun.

11.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhani, Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı ile İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya'nın 162 sıra sayılı 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 163 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin beşinci tur görüşmelerinde yürütme adına yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Sayın Başkan, sayın vekiller; şimdi, sabah 11.00'den beri burada muhalefet konuşuyor, iktidar da konuştu; Sayın Bakanlar on bir, on iki saat boyunca dinlediler ve sonuçta çıktılar ve konuştular, dinlememiş gibiler. Dolayısıyla Plan ve Bütçe Komisyonunda ellerinde ne varsa aynı şeyleri bir daha okudular burada. O zaman niye orada on iki saat oturdunuz? Madem dinlemeyecektiniz, not almayacaktınız, sorulara yanıt vermeyecektiniz, eleştirileri karşılamayacaktınız. Dolayısıyla neden siz on iki saat boyunca kulaklarınızı tıkadınız? Siz kulaklarınızı tıkıyorsunuz, Meclis Başkanı sesimizi kısıyor, bir kaldı gözlerimizi kapatmak.

Sayın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı, bir kere, bu dijital genişlemenin işsizlikle olan ilişkisini tespit ettiniz, bunu Sanayi ve Teknoloji Bakanına da muhakkak anlatın çünkü o kendisini kaptırmış "yapay zekâ" ve "dijital dönüşüm" diye, neredeyse herkes işsiz kalacak.

İkincisi: Kamu emekçileri, emekliler ve asgari ücretle ilgili gelişmeyi bekleyen emekçiler gerçekten ciddi bir mağduriyet ve yoksulluk yaşıyor. Dolayısıyla burada sizin zikrettiğiniz enflasyon rakamlarının ve buna göre tespit edilecek bir ücretin gerçekçi hiçbir tarafı yoktur. Dolayısıyla bu yoksulluk girdabından çıkmak için çok ciddi anlamda asgari ücretin artırılması gerekiyor. Bu konuda biz "en az 35 bin lira" derken yoksulluk sınırının yarısına işaret ediyoruz; varın, gerisini siz düşünün.

Diğer taraftan, Van ve Iğdır Belediyelerine kestiğiniz cezadan bahsettiniz, 26 milyon lira ceza kesmişsiniz. Van ve Iğdır Belediyelerini biz 31 Martta kazandık. 31 Marttan öncesi hiç aklınıza gelmedi

mi sizin? Dolayısıyla bu kadar borç yaratan, bu kadar yolsuzluk yapan, sizin primlerinizi ödemeyen bunlar ama onun ötesinde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Temelli, lütfen tamamlayın.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Daha yeni başladık.

BAŞKAN - Efendim, iki dakika oldu.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Ne tamamlaması, ne?

BAŞKAN - İki dakika verdim, şimdi bu üç...

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - İki dakika olmaz, geçen arayı pas geçtik, çok rica edeceğim.

BAŞKAN - Sayın Başkan, iki dakika verdim, şimdi bu üçüncü dakika.

Buyurun.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Şimdi, bu kayyumlar döneminde alınan işçilerin durumunu araştırdınız mı? Mesela, ocak ayında Van'a alınan işçiler; martta seçim olacak, ocakta işçi girişi yapmışlar, Iğdır'da keza böyle. Bunların birçoğu belediyenin yolunu bilmiyor, siz kalkıyorsunuz, bir de üzerine ceza kesiyorsunuz.

Diğer taraftan, sosyal devlet ve sosyal güvenlik; evet, çok doğru ama sizin sosyal güvenlik politikanız, AKP iktidarlarının yirmi iki yıldır uyguladığı sosyal güvenlik politikaları piyasacıdır. Piyasacı olan bir şeye zaten sosyal güvenlik sistemi denmez.

Tarım ve Orman Bakanına gelince, Sayın Bakan, siz bu kadar makinadan, orman yangınlarını söndürmekten, uçaktan falan bahsettiniz de bunların hiçbiri bizim oralara gelmiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Bunların hepsi sahilde.

BAŞKAN - Sayın Temelli, lütfen son cümlelerinizi alalım.

Buyurun.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Daha İçişleri Bakanı var.

BAŞKAN - İşte, şimdi geldi, buyurun.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Çınar'dan Mazıdağı'na kadar koca memleket yandı, o kadar insan öldü; bırak uçağı, 1 tane helikopter gelmedi Sayın Bakan. Dolayısıyla bu ayrımcılık zihniyeti yangında da ayrımcı, her şeyde ayrımcılığını, kendisini gösteriyor, ortaya koyuyor.

Evet, Sayın İçişleri Bakanı, kayyumlar darbedir. Bakın, o uyguladığınız yasa bir darbe dönemi ürünüdür, tıpkı 12 Eylülde olduğu gibi, 15 Temmuz darbe aklına tutsak bir yasadır. 20 Temmuzda yürürlüğe girmiştir ve siz bunu uygulayarak aslında hukuk devletine karşı darbe yapmaya devam ediyorsunuz. Siz kendinizi bir de yargının yerine koyuyorsunuz. Kaldı ki belediye eş başkanlarımızın herhangi bir suçu yoktur, görev suçu yoktur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Son kez açın bari.

BAŞKAN - Haydi bakalım, şimdi ne diyeceğim ben diğer arkadaşlara?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Olur, olur.

BAŞKAN - Peki, buyurun bakalım ama bir kez daha uzatmayalım.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Ama sizin kayyum valilerinizin, kaymakamlarınızın suç dosyasını kütüphaneler almaz. Ya, Sayın Bakan, bir tane soruşturma açmamışsınız. Madem bu kadar hukuk, adalet; en azından bir tane soruşturma açın, valilerin servetleri ortada, yolsuzlukları ortada. Tam 2016'dan 2024'e kadar, sekiz yıl boyunca biz iktidara geldiğimizde yerelerde belediye eş başkanlarımız aslında 2 kişi değil, 3 kişi, bir de müfettişle beraber oturuyorlar orada; ne yolsuzluğu, ne suçu, siz neden bahsediyorsunuz? Siz kayyum anlayışınızla aslında demokrasiye, hukuka tahammülsüzlüğünüzü gösteriyorsunuz. Bu rejimi ayakta tutabilmenin aslında bir aracı hâline getirmiş durumdasınız. Dolayısıyla ha, diyeceksiniz ki "Bu kadar söz söyledik, hiç mi doğru bir şey söylemedik?" Evet, doğru bir şey söylediniz, dediniz ki: "Zulümle abat olunmaz." Bunu unutmayın Sayın Bakan, zulümle abat olamayacaksınız. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Temelli, teşekkür ediyorum.

Şimdi de Saadet Partisi adına Grup Başkanı, Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'a söz veriyorum.

Buyurun.

12.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'a, İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya'nın 162 sıra sayılı 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 163 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin beşinci tur görüşmelerinde yürütme adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ve kendisine sormak istediği sorulara, 3 Bakana da verdikleri soru önergelerine ilişkin açıklaması

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkanım, volümü biraz artırabilir misiniz?

BAŞKAN - Artırırım.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Peki, teşekkür ediyorum.

Ali Mahir Başarır Bey'e de çok teşekkür ediyorum, o kendi adına konuşmadı, bizler adına konuştu, zaten o her halükârda 10 volümle konuşuyor.

Değerli milletvekilleri, bakanlar burada bütçelerini savundular, tabii ki ayrım ekşi diyen olmayacaktır. Mutlaka ki iktidar partisinin milletvekilleri ve bakanları kendi vehçelerinden kendi düşüncelerini aktarmaya çalıştılar, biz de kendi düşüncelerimizi aktaracağız sizlere ve İçişleri Bakanlığından başlamak istiyorum.

Geçen sene burada konuşmuştum Sayın İçişleri Bakanına -gözlerimize bakarsa memnun olurum- şöyle demiştim kendisine -Sayın Bakan, sizin için "Bir turnusol kâğıdı." demiştim- ne demiştim? "İstanbul Belediye Başkanlığından almış olduğunuz dosyaları, sizden önceki sabık Bakanın almış olduğu ve Ankara Belediyesinin de yargıya intikal ettirmeye çalıştığı o dosyaları eğer siz yargıya intikal ettirseniz sizin turnusol kâğıdınız olur." demiştim. Şimdi, burada şunları söylüyor: "Bu kadar çeteler yakaladık, bu kadar mafyalar yakaladık, bu kadar uyuşturucu tacirlerini yakaladık." Allah aşkına söyler misiniz ya, 500 bin kişi -resmî rakam- uyuşturucu kullanıyor Türkiye'de ve bu çocukları bir daha kurtaramayacağız. Bunlar nereden alıyorlar bu uyuşturucuları, nereden geliyor bunlar? Bunlar bizim sınırlarımızdan geliyor; Irak'tan, Suriye'den, İran sınırından. Peki, buradaki bu insanlar bunu bulduklarını, aldıklarını kimlerden alıyorlar? Kim kullanıyor bunları? AMATEM'ler, ÇEMATEM'ler yeterli mi? Sayın Bakan, kalkmış "Ben şunları şunları yaptım." Peki, sorarım sizlere: Hepinin elinizi vicdanınıza koyun, ben de koyayım elimi vicdanıma. Peki, hangi eğitim sistemi bugün bu çocukları bu şekilde suç, çete, mafya, örgüt... Bunları kim oluşturdu? Hangi eğitim sistemi? Kaç yıldır iktidardasınız, Allah aşkına bir düşünür müsünüz? Tam yirmi beş yıldır iktidardasınız, Türkiye'nin yüz bir yılının dörtte 1'ini siz yönetiyorsunuz. Ne olur "Bu çocuklar niye bunları kullanıyor?" diyerek bir düşünün.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Özdağ, lütfen tamamlayın.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Bakana bir sorum daha var: Sayın Bakan, -bütün milletvekillerine söyleyeyim- Anayasa'yla yönetiliyoruz değil mi? Anayasasızlaştırmaya çalışıyorsunuz Türkiye'yi, hukuksuzlaştırmaya çalışıyorsunuz, keyfileştirmeye çalışıyorsunuz. Türkiye'de bütün kurumlar denetlenir, kim denetler? Sayıştay denetler. Eğer siz Sayıştaya şöyle söylerseniz, "Sayıştay, Sayıştay, ince eleyip sık dokuma." dersiniz denetleyemez, korkar. Bir yandan teftiş kurulları denetler, onları da siz atıyorsunuz. Peki, bize kaldı iş, milletvekillerine kaldı. Soru önermeleri verdim 3 Bakana da. Birkaç tanesine genelgeçer cevap vermişler, mevzuat hazretlerini göndermişler. Niye vermiyorsunuz cevaplarınızı? Madem bu kadar başarılısınız; madem Tarımda başarılısınız, Çalışma Bakanlığında başarılısınız, İçişleri Bakanlığında; çatır çatır versenize bu cevapları bize. Söylesenize, sorduğumuz soru önermelerine niye cevap vermiyorsunuz? Sorduklarımız bizim memleket meselesi.

Mafyadan bahsediyorsunuz. İstanbul'daki çetelerle ilgili partinizin her türlü yetkilisine ben söyledim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Özdağ, son cümlelerinizi alalım.

Buyurun.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - İstanbul'da insanlar insanları öldürüyorlar. Para istiyorlar, "Bana 10 kilo altın göndereceksin." diyorlar. Kim yapıyor bunları? Onlarca kişi, binlerce kişi, yüzlerce kişi yapıyor. Niye durduramıyorsunuz bunları? Durduramazsınız.

Bir de İstanbul'daki bu Sayın Cumhurbaşkanını protesto etme meselesine söyleyeyim. Ya, Obama protesto ediliyor, Obama'nın huzurunda birisi. "Bir müsaade eder misiniz? Ben sözlerimi tamamlayayım, sonra siz devam edin." diyor. Sayın Cumhurbaşkanı da keşke böyle yapsaydı ve orada güzel bir cümle söyledi ama ardından çok durumdan vazife çıkartanlar o çocuklara işkence yaptılar, o çocuklara çıplak arama yaptılar ve çıplak arama kimlere yapılır biliyorsunuz. Ne olmuş yani çocuklar bunları söylediler diyerek...

Şimdi İçişleri Bakanını bir göreve davet ediyorum, Adalet Bakanını da göreve davet ediyorum. O çocuklar oradan alındıklarından itibaren, polislerde yaka kameraları var, herkeste var bu yaka kameraları, o kameraları Türkiye'yle paylaşın. İşkence olmadığını, çıplak aramanın yapılmadığını, onların şahsiyetleriyle ve onurlarıyla oynamadıklarını söyleyin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Son kez açın lütfen Sayın Başkanım, toparlıyorum.

BAŞKAN - Peki, tamam.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Kayyum atamalarıyla ilgili lütfen -bu kayyum atamalarıyla ilgili 5 parti kanun teklifi verdik- gelin, bu ayıptan Türkiye'yi kurtaralım. Yani insanlar teröristlik mi yaparlar? Yapmasınlar. Terörle iltisaklı mı olsunlar? Olmasınlar ama hırsızlık da yapmasınlar, yolsuzluk da yapmasınlar. 12 Eylülde ben yargılandım. 12 Eylülde Anayasa'da şöyle söylüyordu: "Görev suçları nedeniyle bu kişiler görevden alınırlar." ama şimdi 15 Temmuzdan sonra bu insanlarla ilgili bir kanun hükmünde kararname çıkarıldı ve kanun hükmünde kararnameyle beraber yasalaştırıldı. Gelin, bu ayıptan Türkiye'yi kurtaralım.

Bir diğer bir hususa gelince de kanun hükmünde kararnameler... Bakın, ne dediniz? "Zulümle abat olunmaz." değil mi Sayın Bakan, zulümle abat olunmaz? Kanun hükmünde kararnameyle bunlar atılmışlar, gelmiş beraat etmişler bu kişiler ve takipsizlik almışlar. Allah aşkına daha nasıl temiz

olduklarını gösterecekler bu insanlar? Niye bu insanları göreve döndürmüyorsunuz? Haksızlık değil mi, hukuksuzluk değil mi? Aynı şeyler sizin başınıza gelmedi mi 28 Şubatta? Geldi. 12 Eylülde gelmedi mi? Geldi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Özdağ, teşekkür ediyorum.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - O nedenle, kanun hükmünde kararnameyle atılanlarla ilgili, bunlar göreve döndürülsünler.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sesi kısın, sesi.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Eğer stratejik yerlerde çalışıyorlarsa başka yerlerde değerlendirilsinler.

BAŞKAN - Sayın Özdağ, teşekkür ediyorum.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Bir de burada Danıştay devreye girdi, beraat etmiş şahsa bu sefer de "Seni görevden aldım." diyor. Ya, yapmayın Allah aşkına ya; Anayasa'yı uygulayın, hukuku uygulayın, keyfilikten vazgeçin. Bakın, keser döner sap döner, bir gün de hesap döner arkadaşlar. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Peki, teşekkür ediyorum.

Şimdi Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkan Vekili ve Manisa Milletvekili Erkan Akçay'a söz veriyorum.

Sayın Akçay, buyurun.

13.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, beşinci turda görüşülen bütçelere, İçişleri Bakanlığına, iş gücü piyasası ve çalışma hayatına, tarım ve orman politikalarına, Türkiye'nin Şam Büyükelçiliğine ilişkin açıklamaları

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bugün 3 Bakanlığımızın ve bağlı kuruluşların bütçelerini görüştük ve birazdan oylamayla bütçeleri kesinleştireceğiz. Bu vesileyle, İçişleri, Çalışma ve Sosyal Güvenlik ve Tarım ve Orman Bakanlıklarının bütçelerinin ülkemize, milletimize hayırlı olmasını diliyor ve başarılar temenni ediyorum.

Sayın Başkan, İçişleri Bakanlığı güvenlikten göç politikası, yerel yönetimlerden sivil savunmaya kadar çok geniş bir yelpazede faaliyet gösteriyor. Polis, jandarma ve diğer güvenlik birimlerimiz ülkemizin her köşesinde terörle mücadelede, suçlularla mücadelede ve toplumsal düzenin korunması için özveriyle çalışmalarına devam etmektedir. İçişleri Bakanlığına bu çalışmalarında başarılar diliyoruz.

Ayrıca, çalışma hayatının temelinde iş gücü piyasasında fırsat eşitliği sağlamak vardır. İşsizlik oranlarını düşürmek ve istihdamı artırmak amacıyla nitelikli iş gücü yetiştirmek en önemli öncelikler arasında olmalıdır. Çalışma koşullarının iyileştirilmesi, iş güvenliği ve sağlığına yönelik daha etkin denetimler yapılması gerektiğine inanıyoruz.

İşçi haklarının korunması, işveren-çalışan ilişkilerinin güçlendirilmesi sadece ekonomik büyüme için değil, aynı zamanda toplumsal huzurun sağlanması için de önemli olduğuna inanıyoruz.

Öte yandan memur, işçi ve diğer kamu görevlilerinin tanımları yeniden yapılarak çalışanlar arasında statü, ünvan ve ücret karmaşası giderilmelidir. Kamuda çalışanlar arasındaki ücret dengesizliğini ortadan kaldıracak, liyakati ve başarıyı esas alan bir ücret sistemi oluşturulmalıdır. Bu kapsamda personel rejimi tüm boyutlarıyla ve bütüncül bir yapıda değerlendirilerek iş gücü piyasası ve çalışma hayatıyla ilgili köklü bir reform yapılması gerektiğini de düşünüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Akçay, lütfen tamamlayın.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Emekli aylıklarındaki artışların farklı hükümlere tabi olması nedeniyle her maaş artış döneminde memur emekli aylıkları ile SSK ve BAĞ-KUR emekli aylıkları arasında fark ortaya çıkıyor. Sosyal güvenlik sisteminde sigortalılar arasında her bakımdan norm ve standart birliği sağlanmalı, tüm emeklilerin maaş artışları aynı esaslara göre belirlenmeli, emekli aylığı bağlanmasında güncelleme katsayısı ve aylık bağlama oranları gözden geçirilmeli ve emekli aylıkları arasındaki eşitsizlikleri giderecek düzenlemeler de yapılmalıdır diyoruz. Emekliler ile çalışanların alım gücünü ve refahını artıracak düzenlemelerin de yapılması gerekmektedir.

Tarım ve orman politikalarımız sadece üretimi artırmakla kalmamalı, aynı zamanda doğayı koruma, sürdürülebilirlik ve toplum refahını sağlama amacı gütmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Akçay, son cümlelerinizi alalım.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Gelişen dünyada gıda güvenliğimizi sağlamanın ve ormanlarımızı korumanın önemi her geçen gün artmaktadır.

Sayın Başkan, bugün Türkiye-Suriye ilişkilerinde tarihî dönüm noktalarından olan bir günü yaşadık. 26 Mart 2012’de faaliyetleri durdurulan Şam Büyükelçiliğimiz bugün faaliyetlerine yeniden başlamıştır. Şanlı bayrağımız birkaç saat önce Şam Büyükelçiliğimizde göndere çekildi. Bugün Şam Büyükelçiliğimizin önünde çok sayıda Suriye vatandaşı sevinç gözyaşlarıyla göndere çekilen ay yıldızlı al bayrağımızı karşıladılar. Dostluğumuzun nişanesi Türk Bayrağı’nın gölgesinde, gözyaşlarıyla, umutla ve mutluluk içinde Suriyelilerle bir araya gelindi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen son cümlelerinizi alalım.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Tam da Arif Nihat Asya’nın “Bayrak” şiirindeki gibi sahneler yaşandı: “Dalgalandığın yerde ne korku ne keder/Gölgende bana da, bana da yer ver.”

Şam’da Türk Bayrağı daha önce 1 Ocak 1946’da göndere çekilmişti; o gün Suriye’deki Fransız sömürgeciliği bitmişti, bugün de zalim Baas rejimi sona erdi. Şam’da dalgalanacak Türk Bayrağı, Suriye’nin istikrar ve güvenliği için, Suriye halkının huzuru ve barışı için önemli nişanelerden biri olacaktır diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Akçay.

Şimdi de Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkan Vekili ve Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu’na söz veriyorum.

Sayın Yenişehirlioğlu, buyurun.

14.- Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu’nun, beşinci turdaki bütçe görüşmelerine ve bütçesi görüşülen bakanlıklara ilişkin açıklaması

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığımız, İçişleri Bakanlığımız ve Tarım ve Orman Bakanlığımız ile bağlı kuruluşların 2025 yılı bütçelerinin görüşmelerinin sonuna gelmiş bulunuyoruz. Sayın başkanlarımıza verdikleri bilgilendirmelerden dolayı, milletvekillerimize ve tüm partilerin Grup Başkan Vekillerine bugünkü oturumda gösterdikleri alıcenaplık ve uyum açısından hepsine ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

İçişleri Bakanlığımızın dirayetli duruşu hem aziz milletimizin iradesini muhafaza etmekte hem de terörle mücadele bağlamında ciddi kazanımlar sağlamaktadır. Tarım ve Orman Bakanlığımızın uygulamaya aldığı politikalar tarımsal üretim potansiyelimizi artırmakta, geleceğimizi ise teminat altına almaktadır. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığımızın çalışan sağlığını, güvenliğini ve refahını esas alarak tam istihdamı destekleyici, etkin bir iş gücü piyasası oluşturmak için ortaya koyduğu irade ve istikrar ise insanı merkeze alan vizyonumuzu tahkim etmektedir. Bizler daima aziz milletimizin tayin ettiği istikametten ilerlemeye, her platformda ülkemizin hak ve menfaatlerini savunmaya devam edeceğiz. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde, Türkiye Yüzyılı'nı hakkın ve hakikatin, adalet ve kalkınmanın, birlik ve beraberliğin, üretimin, istihdamın, huzurun ve güvenliğin yüzyılı yapma noktasındaki kararlılığımızı bir kez daha vurguluyorum.

Bugün görüşmelerini gerçekleştirdiğimiz bakanlık bütçelerimizin şimdiden hayırlı olmasını diliyor, ülkemizin içerisinde bulunduğu yükseliş sürecine ivme kazandıracağına inandığımı ifade ediyor, Genel Kurulu da saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 162) (Devam)

2.- 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2023 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 225 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2023 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2023 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/922) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 163) (Devam)

A) ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI (Devam)

1) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

B) MESLEKİ YETERLİLİK KURUMU (Devam)

1) Mesleki Yeterlilik Kurumu 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Mesleki Yeterlilik Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

C) İÇİŞLERİ BAKANLIĞI (Devam)

1) İçişleri Bakanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) İçişleri Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ç) EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Emniyet Genel Müdürlüğü 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Emniyet Genel Müdürlüğü 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

D) JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI (Devam)

1) Jandarma Genel Komutanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Jandarma Genel Komutanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

E) SAHİL GÜVENLİK KOMUTANLIĞI (Devam)

1) Sahil Güvenlik Komutanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Sahil Güvenlik Komutanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

F) GÖÇ İDARESİ BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Göç İdaresi Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Göç İdaresi Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

G) AFET VE ACİL DURUM YÖNETİMİ BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ğ) TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI (Devam)

1) Tarım ve Orman Bakanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Tarım ve Orman Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

H) ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Orman Genel Müdürlüğü 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Orman Genel Müdürlüğü 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

İ) DEVLET SU İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

İ) TÜRKİYE SU ENSTİTÜSÜ (Devam)

1) Türkiye Su Enstitüsü 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türkiye Su Enstitüsü 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, şimdi soru-cevap işlemi yapacağız ve soru-cevap işlemini başlatıyorum.

İlk soru Kocaeli Milletvekili Veysel Tipioğlu'na ait.

Sayın Tipioğlu, buyurun.

VEYSAL TİPİOĞLU (Kocaeli) - Bu sorum İçişleri Bakanımıza. Sayın Bakanım, güvenlik kuvvetlerimiz ülkemizin güvenliği ve huzuru için fedakârca çalışan teşkilatların başında gelir. Ancak teşkilat mensuplarımız uzun mesai saatleri ve özlük haklarının iyileştirilmesine dair önemli sorunlarla karşı karşıyadır. Bu durum, personelimizin motivasyonunu ve verimliliğini olumsuz yönde etkilemektedir. Özellikle polislerimiz için ikinci şark uygulamasının teşkilat mensupları üzerinde oluşturduğu ailevi ve psikolojik yükler ciddi şekilde dile getirilmektedir. Bunun yanında fazla mesai ücretleri de önem arz etmektedir. Bu bağlamda; bir, polislerimizin özlük haklarının iyileştirilmesine yönelik çalışmalar mevcut mudur?

İki: Uzun mesai saatleri ve fazla mesai ücretleri konusunda somut bir çalışma yapılacak mıdır?

Üç: İkinci şark görevi uygulamasının iptali veya yeniden düzenlenmesine yönelik bir çalışmanız var mıdır?

Dört: Seçim bölgesi olan Kocaeli Derince'de bulunan eski Emniyet Müdürlüğü binasının Polis Okulu olarak açılmasıyla ilgili bir çalışma mevcut mudur?

BAŞKAN - Kayseri Milletvekili Sayın Bayar Özsoy.

SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sorum Tarım ve Orman Bakanımız Sayın İbrahim Yumaklı'ya ama önce Kayseri'mizde yapımı devam eden Bahçelik ve Develi İkinci Merhale Sulama Tesislerine 2025 yılında ayrılan ödenek için Bakanımıza çok teşekkür ediyorum ve sorularına geçiyorum.

Sayın Bakanım, Türkiye tarım ürünlerinde ithalatçı bir ülke midir? Kırısala uzanan tarımsal desteklemeyle ilgili bilgi verir misiniz? Bitkisel üretim azalıyor mu, son durum nedir? Ekilen tarım arazilerinde azalma var mıdır? Çiftçi sayısı her geçen gün azalıyor diye bir algı var, doğru mudur? Nişasta bazlı şekerden dolayı pancar şekeri üretimi azalmış mıdır? Türkiye, buğday ithal eden bir ülke midir? Tohumculukta dışa bağımlı bir ülke miyiz? Hayvan varlığı azalıyor mu, son durum nedir? Ülkemiz, su ürünlerinde ithalatçı bir ülke midir?

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Zonguldak Milletvekili Saffet Bozkurt.

SAFFET BOZKURT (Zonguldak) - Bakanlıklarımızın 2025 yılı bütçelerinin ülkemiz için hayırlı olmasını temenni ediyorum. Bu vesileyle, İşçileri, Tarım ve Orman ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlıklarımızın göstermiş olduğu özveri ve başarılı çalışmalar nedeniyle Sayın Bakanlarımıza ve değerli çalışma arkadaşlarına şükranlarımı sunuyorum.

Ayrıca, 2023 yılı Temmuz ve Kasım aylarında Zonguldak'ta meydana gelen sel felaketi ve heyelanlar sonrasında yaraların hızla sarılması için büyük bir çaba gösteren AFAD Başkanlığımıza ve DSİ Genel Müdürlüğümüze hemşehrilerimiz adına bir kez daha teşekkür ederim.

Belirtilen kapsam dâhilinde, İşçileri Bakanımız Sayın Ali Yerlikaya'ya bir soru yöneltmek istiyorum: 2025 yılı bütçesinde doğal afetlere hazırlık ve afet sonrası müdahaleye ayrılan kaynaklarda ne kadarlık bir artış öngörülmektedir?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Tarım ve Orman Bakanlığının adını “Tarım, Orman ve İthalat Başkanlığı” olarak değiştirmeyi düşünüyor musunuz? Et fiyatlarındaki artışa karşı ithalat yaptıkça et fiyatlarının arttığını, besicilik yapan üreticinin de üretimi bıraktığını görmüyor musunuz? Türkiye’de yerli hayvancılığı geliştirip ithalatı sonlandıracak politika üretmeyi hiç mi düşünüyorsunuz? Tekirdağ AK PARTİ Milletvekili Gökhan Diktaş, Ergene Nehri’ne evsel atıkların kirlettiğini söyledi. Sayın Vekil keşke sorsaydı, araştırırsaydı, gerçeği o zaman görürdü. TESKİ’nin arıtmalarında herhangi bir evsel atığın nehre deşarj edilmediği öğrenildi. “Çamur at izi kalsın.” şeklindeki siyaseti doğru bulmuyoruz. Sayın Diktaş’ı Trakyalı hemşehrilerimin hakkını savunmaya davet ediyorum ve Çorlu’daki o pis kokuyu da kesinlikle TESKİ’ye bağlamasın diye buradan uyarıyorum.

Ergene Derin Deşarj Projesi Çevre Bakanlığından alınarak Tarım Bakanlığına geçti. 2011’de Veysel Eroğlu, daha sonra Murat Kurum, daha sonra da sıra sizde; Ergene Nehri ne zaman temiz olacak, canlılar yaşayacak diye soruyorum.

Yine, EYT’de bir günle emeklilik hakkını yitiren vatandaşlarımızın mağduriyetlerinin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - “Soykırım vanalarını kapatın.” diyen, İsrail’le yapılan ticareti ve Azerbaycan üzerinden petrol sevkiyatını ifşa eden gençlere niye çıplak arama

yaptırdınız Sayın Ali Yerlikaya? İstanbul Valisi Davut Gül niye bizzat hakaret etti ve darbetti o gençleri? Gerçekleri söyleyene çıplak arama gibi bir hayâsızlığı yaptırmaya utanmıyor musunuz Sayın Bakan?

Şov operasyonlarınız çoğunlukla fos çıkıyor. Suçsuz günahsız insanları terörist diye gözaltına alıyorsunuz. Gözaltına alınıp Üsküdar Çocuk Şubede gün boyu kötü muamele gören, aç susuz bırakılan, avukatsız ifadeye zorlanan 12-17 yaş arası çocuklar için ne zaman doğru bir açıklama yapacaksınız?

Mobbing sonucu intihar eden onlarca polis için “Keskin sirke küpüne zarar.” diye bir öz eleştiri yaptınız mı hiç?

Kayyım zulmüne ne zaman son vereceksiniz?

BAŞKAN - Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca...

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - Sayın Çalışma Bakanı, 10 milyona yakın insan GSS ve prim borçları nedeniyle tedavi olamıyor. Bu vatandaşlarımızın sağlık hizmetlerinden yararlanması için çözüme yönelik çalışmalarınız var mı?

İki: Yirmi iki yıllık süreçte AK PARTİ’li belediyelere yönelik olarak SGK borcu nedeniyle herhangi bir takibat gerçekleştirildi mi?

Üç: HPV aşısını gereksiz mi buluyorsunuz? Kadınların rahim ağzı kanseri olması umurunuzda değil mi?

Dört: TOFAŞ’ta 700 işçi işten çıkarıldı, bu gidişle işsiz sayısı daha da artacak. Hükûmetiniz istihdamı desteklemek için bu konuda herhangi bir çalışma yapıyor mu?

BAŞKAN - Muş Milletvekili Sümeyye Boz.

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Öncelikle, Çalışma ve İçişleri Bakanlığının olduğu bugünde onurlu, başı dik “Birlikte birleşerek kazanacağız.” diyerek mücadele eden ve yakın zamanda tutuklanan DİSK ve GENEL-İŞ Başkanı Remzi Çalışkan’ı, partimizin emek komisyonu sözcüsü sevgili Sevtap Akdağ’ı, Kayapınar Belediye Eş Başkanı Cengiz Dünder’i ve tutsak olan bütün belediye eş başkanlarını selamlıyorum ve soruyorum: Muş Valisi Muş’ta mı acaba? Çünkü randevulara çıkmıyor ama partimizin yapacağı basın toplantısı ve yürüyüşleri keyfi olarak Emniyet iş birliğiyle engelliyor. Anayasa’nın 34’üncü maddesine göre herkes önceden izin almaksızın silahsız ve saldırısız toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkına sahiptir. Dolayısıyla izin almak için herhangi bir gerek yoktur ama siyaset yapma hakkımızın usulsüz şekilde yasaklanma çabası suçtur. İşlenen bu suçun failleri Muş Valiliği ve Emniyet Müdürlüğüyle ilgili ne yapacaksınız?

BAŞKAN - Kahramanmaraş Milletvekili İrfan Karatutlu.

İRFAN KARATUTLU (Kahramanmaraş) - Sorum Tarım Bakanına: Sayın Bakan, toprağı, suyu, ağacı, tabiatı korumak gibi mesuliyet gerektiren ulvi bir görev ve sorumluluğunuz var. Bu bağlamda, Kahramanmaraş Kılavuzlu ve Menzelet Barajı’nın kenarında, sıfır noktasında; siyaset, sermaye, bürokrat desteğiyle kanun dışı yapılaşmalar, yazlıklar, iskeleler yapılmaya başlanmıştır. Bunları önlemeye yönelik yasaların uygulanması için gereğini yapacak mısınız?

İki: Bölgemizde altmış, yetmiş yıl önce dikilen özellikle karaçam ağaçlarının polenleri nedeniyle Kahramanmaraş’ta alerji ve astım gibi hastalıklarda artış vardır. Bakanlığımızın ağaç seçim ve dikim politikanızda yöre halkının sağlığını da göz önüne alan değişiklikler yapmayı planlıyor musunuz?

Sayın İçişleri Bakanı, 29 Kasım’da sosyal medyadan AFAD’da deprem bölgesi milletvekilleriyle toplantı yaptığınızı belirttiğiniz bir paylaşım yaptınız. Bu toplantıya deprem bölgesinin muhalefet

milletvekillerini çağırdınız mı? Yoksa kamuoyunu yanıltmaya yönelik, milletvekillerini sınıflandıran, ötekileştiren, siyasetten uzak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - İstanbul Milletvekili Kezban Konukçu.

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - İçişleri Bakanına soruyorum: Son dönemde polis olduklarını iddia eden bazı şahıslar, sözcüsü olduğum SODAP'ın üyelerini iftira ve tehditlerle baskı altına almaya çalışmaktadır. Bu şahıslar, yoldaşlarımızın iş yerlerine ve evlerinin kapısına giderek, telefon ederek, SODAP hakkında gerçek dışı ve yanıltıcı ifadeler kullanarak kendilerini ve ailelerini baskı altında tutmaya çalışmaktadırlar. Ayrıca, bir yoldaşımıza 8 Aralıkta insanca yaşanacak bir ücret talebiyle düzenlenen mitinge neden katıldığı sorulmuştur. Benzeri durumlar son zamanlarda partimizin bileşen ve ittifak partilerine dönük sistematik olarak yaşanmaktadır. Tüm bu hukuk dışı yöntemlerle korku ve baskı ortamı yaratmayı mı amaçlıyorsunuz? Bu tür karanlık yöntemlerle bizleri yıldıramazsınız. Çok fazla personeliniz, boş zamanınız varsa ülkenin her yerini kaplayan çetelerle uğraşın.

BAŞKAN - Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren.

SERHAT EREN (Diyarbakır) - Teşekkürler Sayın Başkan.

İçişleri Bakanına soruyorum: Son yıllarda Diyarbakır'da partimizin ve sivil toplum örgütlerinin yaptığı her türlü basın açıklamasında Güvenlik Şube Müdürlüğü sözümüzü, konuşmalarımızı megafonla bastırıp sesimizin duyulmasını engelliyor. Kolluk görevlisi Anayasa'nın güvence altına aldığı ifade özgürlüğüne, toplantı ve gösteri yürüyüşleri hakkına aykırı olarak kimin neyi konuşacağına, neyi konuşmayacağına; neyin suç olduğuna, neyin suç olmadığına kendisini yargı yerine koymak suretiyle karar veriyor. Anayasa'ya aykırı bu müdahaleleri hakkında bir inceleme veya soruşturma başlatacak mısınız? Bu, sizin talimatınızla mı oluyor? Öyle değilse bundan sonra engelleyecek misiniz?

BAŞKAN - Diyarbakır Milletvekili Mehmet Kamaç.

MEHMET KAMAÇ (Diyarbakır) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakanlara da hoş geldiniz diyorum ama bugün Sayın Yerlikaya'nın Meclise öyle bir geliş vardı ki birkaç soru sormak istiyorum bununla ilgili: Meclis ve İçişleri Bakanlığı arasındaki mesafe 200 metredir fakat siz geleceksiniz diye Kızılay çıkışı ve Dikmen Kavşağı kapatıldı, kilometrelerce araç kuyruğu oluştu. Siz bu hareketinizle "Acaba burada güvenlik sorunu mu var." demek istiyorsunuz? Eğer öyle diyorsanız 600 milletvekilinin her gün kullandığı bu güzergâhta güvenlik sorununu kabul ediyor musunuz?

İkincisi kayyumlarla ilgili... Üç dönemdir kayyum atadığınız belediyelerde bugüne kadar yasa dışı para aktarımına dair tek bir belge bu halka ve bu Parlamente'ye gösterebilir misiniz?

Bu sorulara cevap da bekliyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Antalya Milletvekili Aykut Kaya.

AYKUT KAYA (Antalya) - Sorum Tarım ve Orman Bakanına: 2016 yılında 550 milyon dolar harcanarak yapılan Antalya EXPO alanı atıl duruma düşmüştür, milletimizin birikimleri heba olmuştur. Antalya'mız için stratejik öneme sahip bu yer için teknoloji vadisi yapılırsın önerisinde bulunmuştum. Sizin EXPO alanıyla ilgili bir planınız var mıdır?

Oymapınar Barajı'nın yüzde 95'i Akseki'ye bağlı, buranın bakımını, temizliğini Akseki Belediyesi yapıyor ve burada ciddi bir turizm faaliyeti yapılıyor ama Belediyemiz buradan bir gelir elde edemiyor.

Belediyemizin buradan hak ettiği geliri elde etmesinin önünü açın. Buradan gelecek gelir Akseki'yi kalkındırır, farklı bir noktaya taşır.

Gazipaşalı balıkçılarımız DSİ'den Hacımusa Çayı'nın ağzının ve derenin bir an önce temizlenmesini bekliyorlar. İlk sel baskınında bütün teknelerin batma riski var. Lütfen, DSİ'yi harekete geçirin.

BAŞKAN - Mersin Milletvekili Perihan Koca.

PERİHAN KOCA (Mersin) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Türkiye Büyük Millet Meclisinden metal işçilerinin grev iradesini saygıyla sevgiyle selamlıyorum. BİRLEŞİK METAL-İŞ'in örgütlü olduğu metal grevindeki 5 fabrikadan 4'üne gece yarısı Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle grev yasağı getirildi. Yasak gerekçesi her zaman bildiğimiz gibi millî güvenliği tehdit ama asıl gerekçe biliyoruz ki MESS'e üye sermayenin korunması, patronların çıkarlarını millî güvenlik olarak gören emekçi düşmanlığıdır. Sermayeye hizmette sınır tanımayan AKP iktidarı en çok grev yasaklayan iktidar olarak bugün itibarıyla tarihe geçmiştir. Grev hakkına yapılan bu saldırıyı kabul etmiyoruz. Grev hakkı anayasal bir haktır, anayasal suç işleyen, emekçilere karşı suç işleyen patron iktidarını Ali Yerlikaya ve Vedat Işıkhana da buradayken uyarıyoruz: Suç işlemekten derhâl vazgeçin.

BAŞKAN - Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Silvan'da "Rindexan", Suruç'ta "Mem û Zîn", Ağrı'da "Mehmed Uzun", Van'da "Rojin Kabaiş" isimlerinin cadde, meydan ve kadın yaşam merkezine verilmesi Bakanlığınıza bağlı vali ve kaymakamlarca uygun bulunmamış. Son olarak, Cizre'de 10 yaşında keskin nişancı kurşunuyla katledilen, annesinin dondurucuda saklamak zorunda kaldığı Cemile Çağırca; 12 yaşında evinin önünde oyun oynarken polis kurşunuyla katledilen Nihat Kazanhan Çocuk Parkları isimlerine Cizre Kaymakamlığına onay verilmedi.

Sizlere; Kürt dili, Kürt tarihi, Kürt kültürü, Kürt çocukları, Kürt hafızası yani Kürt düşmanı dediğimizde inkâr ediyorsunuz. Peki, ya bu politikanız neden? 12 yaşında, failinin firar olduğu çocukların, Kürt bir yazarın dünyaya mal olmuş klasik Kürt destanı Mem û Zîn'in, hâlâ akıbetini ortaya çıkarmadığınız ölümü şüpheli genç kadın Rojin Kabaiş'in isimleri nasıl bir gerekçeyle engellenmektedir?

BAŞKAN - Elâzığ Milletvekili Semih Işıkver.

SEMİH IŞIKVER (Elâzığ) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sorum Tarım ve Orman Bakanımız Sayın Yumaklı'ya: Elâzığ ilimizin ekonomik yapısı içerisinde tarım sektörü yüzde 40'la en önemli payı oluşturmaktadır. Sadece Baskil ilçemizde 2023 yılında kayısı rekoltesi 50 bin ton seviyesindedir. Yine, coğrafi tescilli Öküzgözü ve Boğazkere üzümü başta olmak üzere 23 çeşidiyle aziz şehrimizin üzüm rekoltesi 2023 yılında 120 bin ton seviyesinde olmuştur. İlimizde yetişen diğer coğrafi tescilli ürünleri hesap etmeden, sadece bu iki ürünümüzün sanayi üretimine dönüşmesi hem bölgesel katkı hem de ülke ekonomisine doğrudan katkı sağlayacaktır. Bu itibarla, Elâzığ-Malatya yolu ile Baskil yolu arasında kalan alanda tarıma dayalı gıda ihtisas organize sanayi bölgesi kurulması istihdama ve Elâzığ başta olmak üzere bölge illerimize büyük katkı sunacaktır. Bu hususta herhangi bir çalışma var mıdır? Devletimizin Türk ve Türkiye Yüzyılı'nda bu büyük projeyi ilimize kazandırmasını şehrim ve bölgem adına talep ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Siirt Milletvekili Mervan Gül.

MERVAN GÜL (Siirt) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanlarımıza sunumlarından ve çalışmalarından dolayı teşekkür ederiz.

Öncelikle, Sayın İçişleri Bakanımıza Siirt'e Özel İdare Asfalt Plenti Tesisi kurmamızda verdiği desteklerden dolayı teşekkür ederiz. Tesisimizdeki makinalarımız Türk mühendislerimiz tarafından, tamamen yerli ve millî imkânlarla üretilmiştir. Bu vesileyle, TUSAŞ saldırısında şehit olan makina mühendisi Zahide Güçlü'yü ve tüm şehitlerimizi rahmetle anıyorum. Desteklerini hiçbir zaman eksik etmeyen Sayın Tarım ve Orman Bakanımıza da teşekkür ederim.

Siirt'te devlet eliyle sulanabilir arazi miktarı 37 bin dekadır, Garzan sulama projesiyle bu sayı 500 bin dekara çıkacaktır; ilimiz ve bölgemiz için çok önemli olan bu projede hangiaşamada olduğumuzu sormak istiyoruz.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanımıza istihdam konusunda verdiği desteklerden dolayı da teşekkür ederiz. Sorumuz: İş gücü uyum programı kapsamında istihdam...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, soru kısmı tamamlandı.

Şimdi sorulan sorulara cevap vermek üzere Komisyon Başkanımıza söz veriyorum.

Sayın Başkan, buyurun.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI MEHMET MUŞ (Samsun) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, sorulara Sayın Bakanlar cevap verecektir.

Teşekkür ediyorum, hayırlı akşamlar diliyorum.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT İŞIKHAN - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu yüce çatı altında çalışma hayatı ve sosyal güvenlik politikalarımıza yönelik burada dile getirilen her türlü değerlendirmeyi ve yapıcı eleştiriyi dikkate aldığımızı ifade etmek isterim. Burada Genel Müdürlerimizle, danışmanlarımızla, Bakan Yardımcılarımızla sayın vekillerimizin dile getirdiği ve çalışma hayatımızı ilgilendiren her konuyu not aldık. Tabii, burada, bugün çok fazla yorum ve değerlendirme yapıldı ancak kısıtlı zaman nedeniyle tümüne cevap verme şansımız düşük. Burada vaktim ölçüsünde cevap vereceğim, yetmediği durumda da soruları yazılı olarak yanıtlayacağımı ifade etmek isterim.

Kadınların doğum borçlanması hakkında bir eleştiri geldi. 2008 yılında yapılan sosyal güvenlik reformu öncesinde kadınların doğum borçlanması hakkı bulunmamaktaydı bildiğiniz gibi. Kadınların doğum sebebiyle çalışma hayatından uzak kaldıkları sürelerin sosyal güvenlikleri açısından değerlendirilmesi amacıyla 2008 yılında sigortalılık başlangıcından sonra her bir çocuk için iki yıla kadar olmak üzere en fazla 2 çocuk için borçlanma hakkı verilmiştir. 2014 yılında borçlanma hakkı 3 çocuğa çıkarılmıştır, böylelikle emeklilikte altı yıla kadar prim ödeme gün sayısı avantajı sağlanmıştır kadınlara. Kadınların iş gücüne katılımını, istihdamını artırmaya yönelik teşvik ve desteklerimizi çeşitlendirerek uygulamaya devam edeceğimizi yüce Meclisimize ifade etmek isterim.

İŞKUR'un kapasitesiyle ilgili bir değerlendirme geldi sayın vekillerimizden. 81 ilde İŞKUR toplamda 160 birimle 4.800'ü iş ve meslek danışmanı olmak üzere, yaklaşık 10 bin personelle hizmet sunmaktadır. Bizzat kuruma gelerek başvuruların sayısı günlük 8 bin civarındadır. Ayrıca, 670 binden fazla iş yerini ziyaret ediyoruz, dolayısıyla sahanın da nabzını tutuyoruz. İŞKUR aracılığıyla yıllık ortalama 1,2 milyon kişinin işe yerleşmesine aracılık ediyoruz. Bunun yanı sıra İŞKUR hizmetlerinin tamamını da dijital ortamlara aktardığımızı ve İŞKUR mobil uygulamamızın erişilebilirliğini artırdığımızı ifade etmek isterim. İŞKUR aynı zamanda birçok uluslararası kuruluşla üst düzey ilişkilere sahip olup çeşitli alanlarda istihdama yönelik ortak proje faaliyetleri yürütmektedir, hâlen Dünya

Bankası, Avrupa Birliği, ILO ve Dünya Kamu İstihdam Kurumları Birliğiyle devam eden projelerimiz bulunmaktadır.

SUT'un fiyat güncellemeleriyle ilgili sayın vekillerimizin değerlendirmesi geldi. 2024 yılında SUT'ta yaptığımız düzenlemelerle ayakta tedavilerde kullanılan tıbbi malzeme fiyatlarına yapılan artışlar yaklaşık 1,97 milyar lira, yatarak tedavilerde kullanılan tıbbi malzeme fiyatlarına yapılan artışlar yaklaşık 166 milyon lira, tedavi giderlerine yapılan artışlar ise 234 milyar lira olmuştur. Bu kapsamda vatandaşlarımıza nitelikli sağlık hizmetleri sunabilmek için ciddi artışlar yapılmıştır.

Sayın vekillerimizden kayıt dışı istihdam denetimleriyle ilgili istatistiki bilgi talebi gelmiştir. Kayıt dışı istihdamla mücadele, bildiğiniz gibi, Bakanlığımızın en temel önceliklerinden biridir. Bu kapsamda bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmaları, veri paylaşımı, risk ve sektör odaklı denetimler AB ile ortak yürütülen projeler ile kayıtlı istihdamı destekleyici faaliyetler yürütülmektedir. Özellikle son üç yıl içerisinde yapılan denetimlerde toplam 417.629 iş yeri ve 3 milyon 329 bin 761 çalışan denetlenmiş olup 2.655 iş yerinin kayıt dışı faaliyet gösterdiği, 96.134 çalışanın ise kayıt dışı istihdam edildiği tespit edilmiş ve iş yerlerine yaklaşık 4,3 milyar lira prim ve idari para cezası uygulanmıştır.

Sürem sanırım bu kadar.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Sayın Yumaklı, buyurun.

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Kıymetli milletvekilleri, Diyarbakır-Mardin yangını, Değerli Vekilim, saat 22.00 civarında başladı. Bir helikopterin gece yangına müdahale edebilmesi için gündüzden bir rota tespit edip onun üzerine gitmesi gerekir; bu, teknik bir gereklilik. Bu yangın meskûn mahalde gerçekleşti. Dolayısıyla belediye sorumluluğunda ve hem Diyarbakır Belediyesi hem de yerel belediyeler yetersiz kalmıştır. Ancak elbette ki bir insanımızın bile tırnağına halel gelmesini istemeyiz. Böyle bir şey hiç kimse için düşünülemez. Bütün gücümüzle seferber ettik arkadaşlarımızı ve saat 23.30 itibarıyla 7 arazöz ve 170 personelle ilk müdahaleye başlamış olduk.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - “Meskûn mahal” dediğiniz bir köy, kırsal alan Sayın Bakan.

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI - Ben buradaki ayrımcı dili ve kastı reddediyorum.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Bilmiyorsanız bürokratlarınız aktarsın, meskûn mahal değil orası.

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI - Türkiye'nin her tarafında meskûn mahal yangınlarına müdahale ediyoruz, burada da ettik; aynı şekilde, farklı bir şey değil.

Şimdi, bu saman meselesini tamamladığımızı düşünüyordum, gene geldi. Saman ithal etmiyoruz, Ukrayna'dan hiç etmedik; sadece bir yarım kamyon kadar, 10 küsur ton, o da özellikli bir şey herhâlde. Ya, bunu artık kapatırsak çok iyi olur.

YAŞAR TÜZÜN (Bilecik) - 10 bin ton, 10 bin ton Sayın Bakan, Bakanın açıklaması var.

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI - 10 ton, 10 ton.

YAŞAR TÜZÜN (Bilecik) - 10 bin ton.

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI - 10 ton, 10; yarım kamyonet, yarım kamyonet.

YAŞAR TÜZÜN (Bilecik) - Kayıt öyle.

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI - Türkiye'nin Somali'den ithal ettiği su ürünü yoktur, olmamıştır.

YAŞAR TÜZÜN (Bilecik) - Önceki Bakanın kayıtlarda açıklaması var.

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI - Akdeniz meyve sineği için “tuzak dağıttım” dedim, “Vermediniz, mücadele yapmıyorsunuz...” 2024 yılı için biyoteknik mücadele kapsamında illere 40 bin adet tuzak ücretsiz olarak dağıtıldı; Mersin iline 5.600 tane dağıtıldı. 7 ton bitki koruma ürünü ile 14 ton cezbedici gönderildi. Belediyeler ve STK'lerle iş birliği hâlinde mücadeleye devam ediyoruz.

“Çiftçi sayısı azaldı.” Rakamlarla söylüyoruz, yine geliyor, ben söyleyeyim o zaman: 2022 yılında 2 milyon 177 bin, 2023 yılında 2 milyon 245 bin, 2024 yılında 2 milyon 340 bin -küsüratı da var- Çiftçi Kayıt Sistemi'ne kayıtlı olan çiftçi sayımız. Bunların 153 milyon dekar 2022'de, 156 milyon dekar 2023'de, 165 milyon dekar da 2024'te sahip oldukları alan.

SÜMEYYE BOZ (Muş) - TÜİK'e inanmayın.

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI - Kimyasal ilaç kullanımı...

SÜMEYYE BOZ (Muş) - TÜİK'e inanmayın Sayın Bakan.

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI - Bu rakamlar bizim Sayın Vekilim, rakamlar bizim; TÜİK de zaten bizim rakamlarımızı kullanıyor.

Kimyasal ilaç kullanımı ve toksinler nedeniyle ürünlerimiz geri dönüyor. “Bu gıda maddelerinin iç piyasada satıldığı bilgisi doğru mu?” Buna ben cevap verdim, biraz daha detay vereyim: 2023 yılında ihraç edilen 4,6 milyon ton taze meyve ve sebzenin sadece yüzde 0,19'u geri döndü; bunun yarısı da aflatoksin denilen küflenme sebebiyle oldu. Geri kalan, ülkemize her ne sebeple olursa olsun giren ürünlerin tamamını mutlaka ama mutlaka analiz ediyoruz ve girişine izin vermeyip imha ediyoruz. Son üç yılda alınan bildirimlerin yüzde 54 oranında azaldığını belirtmişim.

“Hayvancılık destek ödemeleri payının her geçen yıl azaldığını görmekteyiz.” eleştirisi vardı. 2002 yılında yüzde 4,4'tü, 2024 yılında yüzde 30 olarak gerçekleşti. Burada, oransal olarak gübre ve mazottaki artışı daha fazla yaptığımız için, oransal olarak içerisinde bir düşüşü sanki azalmış gibi göstermek doğru değil. 2024 yılında bir önceki yıla göre yüzde 30, 2025 yılında ise yüzde 37,5 artış olmuştur.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - İthalat...

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI - “Denizlere bedavaya akan suların kurak topraklara aktarılması çiftçimizin yüzünü güldürür.” denmiş. 7,2 milyon hektarlık tarım arazisi... Göletlerde, barajlarda depolanarak tarım alanlarına ulaştırıldı.

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) - Barak Ovası kurudu, Barak Ovası kurudu!

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI - Ayrıca, bugüne kadar 28 adet havza aktarım projesiyle 2 milyar metreküp su ihtiyaç duyulan havzalara aktarılmıştır.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Sayın Bakan, “ithalat” diye bir şey yapıyorsunuz; ne demek, anlamını biliyor musunuz?

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI - “Tarımda kullanılması gereken krediler artırılmalıdır.” sorusu var. 2022 yılında kullanılan kredi bakiyesi 329 milyar, takipteki oran binde 7; 2023 yılında kullanılan kredi bakiyesi 590 milyar, takipteki oran binde 3; 2024 Ekim sonu

itibarıyla kredi bakiyesi 806 milyar, takipteki oran binde 4. 2023 yılı itibarıyla geri ödeme oranı 99,8; 2024'te yine aynı oranlarda devam ediyor.

“Bakanlık olarak damlama ve yağmurlama sulama sistemlerine destek verilsin.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın.

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI - Ben, tekrar, destek ve sorularınız için teşekkür ederim; cevap veremediklerimi yazılı olarak arz edeceğim.

Teşekkür ederim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

Sayın Yerlikaya, buyurun.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Ben de Gazi Meclisimizde sayın milletvekillerimizden gelen bu yapıcı eleştirilerin her birini not aldığımızın ve her birine de aynı hassasiyetle cevap vereceğimizin altını çizmek istiyorum.

Buradan sayın milletvekillerinin toplantı ve gösteri yürüyüşüyle ilgili ifade ettikleri bir soru vardı. Anayasa'nın 34'üncü maddesi “Toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkı ancak, millî güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlığın ve genel ahlâkın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması amacıyla ve kanunla sınırlanabilir.” diyor ve bu “kanunla sınırlanabilir” ifadesinden 2911 sayılı Kanun yapıldı Gazi Meclisimizde ve 2911 sayılı Kanun'la... Aslında, Plan ve Bütçede de ifade etmiştim ama müsaade ederseniz bunu burada da paylaşayım. Göreve başladığımız günden bu yana on sekiz ay bitti, etkinlik başvurularına makamlarca izin verilmeyen oran müracaatın yüzde 2,25 yani yüzde 97,75'ine biz izin vermişiz.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - “Önceden izin alınmaksızın barışçıl gösteri” diyor Anayasa. İzninize bağlı, tabi değil; tam da bu yüzden eleştiriyoruz.

ŞAHİN TİN (Denizli) - Yönetmeliğe bakın, yönetmeliğe.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - 2911 sayılı Kanunu Gazi Meclisimiz yaptı ve gayet uygun bir şekilde onu tatbik etmeye çalışıyoruz.

Tek Yürek Kampanyasıyla ilgili 91,6 milyon kaynak, kira yardımı...

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Aynı Kanun'un 17'nci maddesini size hatırlatırım, hiçbir somut...

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Sayın Vekilim, müsaade edin.

BAŞKAN - Sayın Bakan, siz Genel Kurula hitap edin.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Ben hepinizi dinledim.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Kanunu da Anayasa'yı da çarpıtıyorsunuz.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Ama Sayın Başkan, burası yasama, yasaları hatırlatmak zorundayız.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Kahramanmaraş merkezli depremlerde toplanan yardım miktarı...

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Burası yasama, hatırlatmak zorundayız.

BAŞKAN - Ben bir şey demiyorum, “Genel Kurula hitap edin.” demek suç mu?

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Yasayı hatırlatıyor yani ne olabilir ki, hatırlatmasın mı?

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - ...Türkiye Tek Yürek kira yardımı, AFAD, market...

BAŞKAN - Ben bir şey demiyorum, Genel Kurula hitap edin...

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Yasayı çarpıtıyor, bizim vekilimiz bir yasama faaliyeti yapıyor burada.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - ...deprem kampanyası ve faiz getirisiyle beraber toplam 141 milyar lira toplandı ve bugüne kadar 119,3 milyar harcandı; şu an için AFAD'ın 3 kamu bankasında bulunan hesabında 21 milyar 540 milyon lira mevcut ve bunlarla ilgili yapılan tüm harcamalar göreve geldiğimden beri her 15 günde bir AFAD'ın "web" sayfasında ilan ediliyor.

Türkiye'de 25 şehirde 32 geri gönderme merkezi var ve geri gönderme merkezlerinin kapasitesi 18.870. Düzensiz göçle mücadelede bizim için çok önemli bir hizmet sunumu burası. Geri gönderme merkezlerinde kötü muameleye karşı sıfır tolerans prensibiyle hareket etmekte olup...

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Eyvah! "Sıfır" dediler, o zaman tamam(!)

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - ...merkezlerde kötü muamele yaşanmaması adına her türlü tedbiri almışızdır.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Tecavüz...

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Müsaade buyurun.

Buralar da mahrem yerler hariç 7/24 kamerayla izlenmekte ve bu kamera görüntüleri kayıt altına alınmaktadır. Peki, burası nasıl denetlenmektedir? Arz ediyorum: Geri gönderme merkezleri, Türkiye Büyük Millet Meclisimiz İnsan Hakları İnceleme Komisyonu, İçişleri Bakanlığı Mülkiye Teftiş Kurulu Başkanlığı, Göç İdaresi Başkanlığı, valiliğin ilgili birimleri, insan hakları kurulları, TİHEK ile -özellikle altını çiziyorum- uluslararası kuruluşlar tarafından sürekli olarak incelenmektedir.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Ben Komisyon üyesiyim. Hiç gitmedik geri gönderme merkezlerine. Gittiniz de haberimiz mi yok?

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Ayrıca, merkezlerinin bulunduğu il valisinin başkanlığında oluşturulan denetleme komisyonları tarafından ayda en az 2 kere haberli-habersiz denetlenmesi talimatı Bakanlığımızca verilmiştir.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Vekiller gitti mi geri gönderme merkezine?

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - 2024 yılında geri gönderme merkezlerinde toplam 644 denetim yapılmıştır. Gördüğümüz, tespit ettiğimiz en ufak olayda hem adli hem de idari soruşturma yapıyoruz.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Kapıda, girişte arama yok, GGM'lerde suç yok; ne güzel ülke be!

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Milletvekillerimizden de kim gitmek istiyorsa Göç İdaresi Başkanlığına veya bizim özel kaleme telefon açsın, hemen... Bunun gibi...

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Genel Başkanımıza randevu vermediniz.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Ajans mısınız ya?

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Devam ediyoruz.

Bir milletvekilimizin, Hatay Milletvekilimizin bir sorusu...

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Özgül Saki'ye söz verdiniz "GGM'ye gireceksiniz." diye, yine giremedi, yine giremedi!

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Hatay'da 138 bin 412 konut hak sahibi var. 7.566 iş yeri olmak üzere toplam bugüne kadar 128 bin 519 bağımsız bölüm...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Bakan, lütfen tamamlayın.

İÇİŞLERİ BAKANİ ALİ YERLİKAYA - Tamamlıyorum Sayın Başkanım.

Denildi ki: "Hatay'da hak sahiplerine teslim edilen ev sayısı, konut sayısı yüzde 14." Biz fazla değil, iki hafta içerisinde teslim edeceğimiz konut sayısını 44.227'ye ulaştırarak yüzde 33 rakamına bu yıl sonu itibarıyla ulaşacağız.

Ben bütün milletvekillerimize teşekkür ediyorum.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Sayın Bakan, genelge gönderecek misiniz Nüfus İşleri Genel Müdürlüğüne? Kadınlar soyadlarını kullansın.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Sorularımızın cevaplarını alamadık Sayın Bakanlar.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, şimdi, sırasıyla beşinci turda yer alan kamu idarelerinin bütçeleri ile kesin hesaplarına geçilmesi hususunu ve bütçeleri ile kesin hesaplarını ayrı ayrı okutup oylarınıza sunacağım.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının 2025 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI

1) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM	865.536.500.000
--------------	-----------------

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının 2025 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının 2023 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

2) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	215.577.755.931,61
---------------	--------------------

Bütçe Gideri	215.484.536.498,87
--------------	--------------------

Kullanılmayan Ödenek	93.219.432,74
----------------------	---------------

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının 2023 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Mesleki Yeterlilik Kurumunun 2025 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

*MESLEKİ YETERLİLİK KURUMU**1) Mesleki Yeterlilik Kurumu 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi***ÖDENEK CETVELİ**

GENEL TOPLAM	229.068.000
--------------	-------------

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:

GELİR CETVELİ

TOPLAM 227.068.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Mesleki Yeterlilik Kurumunun 2025 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Mesleki Yeterlilik Kurumunun 2023 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

*2) Mesleki Yeterlilik Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı***(A) CETVELİ**

Toplam Ödenek	175.990.000,00
---------------	----------------

Bütçe Gideri	145.771.172,31
--------------	----------------

Kullanılmayan Ödenek	30.218.827,69
----------------------	---------------

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamını okutuyorum:

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	168.985.000,00
----------------------	----------------

Bütçe Geliri	102.348.757,41
--------------	----------------

Bütçe Gelirinden Ret ve İadeler	104.575,00
---------------------------------	------------

Net Bütçe Geliri	102.244.182,41
------------------	----------------

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Mesleki Yeterlilik Kurumunun 2023 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

İçişleri Bakanlığının 2025 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

*İÇİŞLERİ BAKANLIĞI**1) İçişleri Bakanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi***ÖDENEK CETVELİ**

GENEL TOPLAM

96.401.694.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İçişleri Bakanlığının 2025 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

İçişleri Bakanlığının 2023 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

*2) İçişleri Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı***(A) CETVELİ**

Toplam Ödenek

54.242.010.513,99

Bütçe Gideri

51.272.222.872,83

Kullanılmayan Ödenek

2.969.787.641,16

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İçişleri Bakanlığının 2023 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Emniyet Genel Müdürlüğünün 2025 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

*EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ**1) Emniyet Genel Müdürlüğü 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi***ÖDENEK CETVELİ**

GENEL TOPLAM

416.426.543.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Emniyet Genel Müdürlüğünün 2025 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Emniyet Genel Müdürlüğünün 2023 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

*2) Emniyet Genel Müdürlüğü 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı***(A) CETVELİ**

Toplam Ödenek

169.865.948.954,09

Bütçe Gideri

163.172.563.404,54

Kullanılmayan Ödenek

6.693.385.549,55

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Emniyet Genel Müdürlüğünün 2023 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Jandarma Genel Komutanlığının 2025 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI

1) Jandarma Genel Komutanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM

261.262.624.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Jandarma Genel Komutanlığının 2025 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Jandarma Genel Komutanlığının 2023 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

2) Jandarma Genel Komutanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek

107.020.584.337,62

Bütçe Gideri

105.580.445.648,96

Kullanılmayan Ödenek

1.440.138.688,66

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Jandarma Genel Komutanlığının 2023 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Sahil Güvenlik Komutanlığının 2025 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

SAHİL GÜVENLİK KOMUTANLIĞI

1) Sahil Güvenlik Komutanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM

16.766.308.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sahil Güvenlik Komutanlığının 2025 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Sahil Güvenlik Komutanlığının 2023 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

2) Sahil Güvenlik Komutanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	6.017.836.419,21
Bütçe Gideri	5.775.241.498,63
Kullanılmayan Ödenek	242.594.920,58

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sahil Güvenlik Komutanlığının 2023 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Göç İdaresi Başkanlığının 2025 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

GÖÇ İDARESİ BAŞKANLIĞI

1) Göç İdaresi Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM	36.205.532.000
--------------	----------------

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Göç İdaresi Başkanlığının 2025 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Göç İdaresi Başkanlığının 2023 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

2) Göç İdaresi Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	16.723.081.451,87
Bütçe Gideri	16.527.630.426,40
Kullanılmayan Ödenek	195.451.025,47

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Göç İdaresi Başkanlığının 2023 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının 2025 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

AFET VE ACİL DURUM YÖNETİMİ BAŞKANLIĞI

1) Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM	266.923.268.000
--------------	-----------------

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının 2025 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının 2023 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

2) *Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı*

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	854.195.189.088,80
Bütçe Gideri	854.110.854.017,59
Kullanılmayan Ödenek	84.335.071,21

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının 2023 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Tarım ve Orman Bakanlığının 2025 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

1) *Tarım ve Orman Bakanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi*

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM	438.122.123.000
--------------	-----------------

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tarım ve Orman Bakanlığının 2025 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Tarım ve Orman Bakanlığının 2023 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

2) *Tarım ve Orman Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı*

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	183.794.707.519,83
Bütçe Gideri	181.481.193.002,77
Kullanılmayan Ödenek	2.313.514.517,06

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tarım ve Orman Bakanlığının 2023 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Orman Genel Müdürlüğünün 2025 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

*ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ**1) Orman Genel Müdürlüğü 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi***ÖDENEK CETVELİ**

GENEL TOPLAM	45.494.330.000
--------------	----------------

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:

GELİR CETVELİ

TOPLAM	45.484.330.000
--------	----------------

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Orman Genel Müdürlüğünün 2025 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Orman Genel Müdürlüğünün 2023 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamları okutuyorum:

*2) Orman Genel Müdürlüğü 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı***(A) CETVELİ**

Toplam Ödenek	20.062.323.099,04
---------------	-------------------

Bütçe Gideri	19.078.488.448,08
--------------	-------------------

Kullanılmayan Ödenek	983.834.650,96
----------------------	----------------

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamlarını okutuyorum:

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	12.986.194.000,00
----------------------	-------------------

Bütçe Geliri	17.722.594.705,25
--------------	-------------------

Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	116.804.967,36
------------------------------------	----------------

Net Bütçe Geliri	17.605.789.737,89
------------------	-------------------

BAŞKAN - Kabul edenler ... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Orman Genel Müdürlüğünün 2023 yılı kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün 2025 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamları okutuyorum:

*DEVLET SU İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ**1) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi***ÖDENEK CETVELİ**

GENEL TOPLAM	197.609.747.000
--------------	-----------------

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:

GELİR CETVELİ

TOPLAM

197.589.747.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün 2025 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün 2023 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

2) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek

80.879.778.802,60

Bütçe Gideri

80.205.550.872,99

Kullanılmayan Ödenek

674.227.929,61

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamlarını okutuyorum:

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini

51.127.897.000,00

Bütçe Geliri

77.216.040.877,03

Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler

153.198.177,29

Net Bütçe Geliri

77.062.842.699,74

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün 2023 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Türkiye Su Enstitüsünün 2025 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

TÜRKİYE SU ENSTİTÜSÜ

1) Türkiye Su Enstitüsü 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM

36.735.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:

GELİR CETVELİ

TOPLAM

36.735.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türkiye Su Enstitüsünün 2025 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Türkiye Su Enstitüsünün 2023 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamları okutuyorum:

2) Türkiye Su Enstitüsü 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek

12.878.000,00

Bütçe Gideri

12.553.024,20

Kullanılmayan Ödenek

324.975,80

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamlarını okutuyorum:

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini

12.774.000,00

Bütçe Geliri

14.652.071,91

Net Bütçe Geliri

14.652.071,91

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türkiye Su Enstitüsünün 2023 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Böylece beşinci turda yer alan kamu idarelerinin bütçeleri ve kesin hesapları kabul edilmiştir.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ve Tarım ve Orman Bakanlığı bütçeleri hem Bakanlıklarımıza hem de ülkemize hayırlı olsun.

Sayın milletvekilleri, beşinci tur görüşmeleri tamamlanmıştır.

Programa göre, kamu idarelerinin bütçe ve kesin hesaplarını sırasıyla görüşmek için 15 Aralık 2024 Pazar günü saat 11.00'de toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 00.29